

Biblioteka Jagiellońska.

X. 6. 39.

Cim 4116

x. 71 b

*Ego Jacobus professor huiusmodi sibi opus sub regis Mathias Cantuariensis
Comitatus auctoritate anno 1521
Fugger*

Minoris donati de
octo ptibus oratiōis

x. b. 39.

compendiosa interpretatio per ma-
gistrū Johannē Blogouiesem

*in florigera Tracouiesi vniuersitate breui-
ter in vñū recollecta, nuperq; denuo
reuisa, et accurata diligentia fide
liber emendata, abiectione ex
pōt exemplari nōnule
lis supfluis nec
cessarijs
additis
pro iuniorum
aptiori instructiōe*

642/60
4

Carmen ad lectorem.

Altam virtutis tentas viuacis ephēbe
Tangere: si veram grāmaticesq; viam:
Qua sine nil laudis nil tū fundaminis atq;
Aut sophie aut logicę fundere ab ore potes
Ipse hunc (te rogo) laborata nuper ab arte
Qui tulerit gressus, accipe chare librum
Hic tibi dat leuem magna cū laude minerve
Rhetorices, logicę nunc sophięq; viam.

Diuisio maioris voluminis Prisciani in libros partiales sedecim grammaticorum principis.

Primus liber prisciani tractat de voce et eius speciebus de littera quod sit littera de generibus eius et speciebus. de singulari potestate que in quas transeunt per declinationes et compositiones partitionationis.

Secundus de syllaba quid sit syllaba. quot litteris stare potest et quo ordine et quod sono. de accidentibus singulis syllabarum. de dictione. quid sit dictione que eius differentia ad syllabam. de oratione quod sit oratio quot sunt partes eius et de earum proprietate. De nomine quid sit nomen. de accidentibus eius. Quot sunt species propriorum nominum. quot appellatiuorum. quot adiectiuorum. quot deriuatiuorum. De patronimicis et quot eorum forme. quomodo deriuantur ex quibus primitiuis de diuersis possessiuorum terminationibus et eorum regulis.

Tertius est de comparatiuis et superlatiuis et eorum diuersis terminationibus ex quibus positiuis et qua ratione formantur. De diminutiuis quot eorum species. ex quibus declinationibus nominum. quo modo formantur.

Quartus de nominatiuis et verbalibus et participialibus quot eorum species. ex quibus primitiuis. quomodo nascuntur.

Quintus est de generibus dinoscendis per singulas terminationes de numeris. de figuris et de casu.

Sextus de nominatiuo casu per singulas terminationes omnium nominum tam in vocales quam in consonantes desinentium per ordinem. de genitiuorum tam vltimis quam penultimis syllabis.

Septimus de ceteris obliquis casibus tam singularibus quam pluralibus.

Octauus de verbo et eius accidentibus.

Nonus de regulis generalibus omnium coniugationum et preterito perfecto prime et secunde coniugationis.

Decimus de preterito perfecto tercie coniugationis et quarte.

Eludicimus de participio.

Duodecimus et tredecimus de pronomine.

Quartodecimus de prepositione.

Quintodecimus de aduerbio et interfectione.

Sedecimus de coniunctione. Et in hoc terminatur malus volumen prisciani.

*Ratio aut quare Notitia primum principum cognoscendi voluminis
et quodlibet quodlibet voluminis ad illa principia primum est
et adeo sine quibus diffinitio*

Aristoteles omnium recte philosophantium princeps modum procedendi scientificum ostendens a communioribus ad specialia magis primo philosophorum persuadet procedere. Dicit enim. innata est nobis via procedendi a communioribus ad specialia magis. Omnes enim pueri omnes viros primo appellant patres. et omnes feminas matres. postea autem unumquodque determinat cum scilicet in crescendo discretionem et annos suscipiunt. ut dicit albertus primo philosophorum. Cum itaque nostra presentia interio versat circa grammatice. ideo in primis dicendum est quid sit grammatice diffinitive et diuise. Cum autem grammatice sit una ars de septem artibus liberalibus. et ars communior est quam grammatice. recto ordine prius dicendum erit quid sit ars diffinitive et ex consequenti quod diuidi habeat in septem artes liberales. Et quod ars existit una de habitibus intellectualibus quoniam. et habitus est communior quam ars. et ideo in primis dicendum erit quid sit habitus diffinitive et diuise. et ex consequenti quot sunt habitus intellectuales. ut sic communiora specialiora vero ordine procedunt.

De initio scientie dona

ti queris primo. Utrum tantum quinque sunt habitus intellectuales. Et utrum diffinitio artis videlicet ista. Ars est habitus intellectualis anime recte ratione factius sit bene assignata. Pro intellectione questionis more. Notandum quod hec questio duo querit. Primo querit. Utrum tantum quinque sunt habitus intellectuales. Secundo querit. utrum diffinitio artis quam coniter ponimus sit bene assignata.

Notandum est primo. Pro intellectione prime

partis questionis quod Aristoteles in predicamentis duas assignat differentias inter habitum et dispositionem. prima differentia sumitur ex parte generationis dispositio enim acquiritur ex multis actibus frequenter reiteratis. ut patet de scientia que acquiritur ex multis studiis. Iuxta enim aristotilem primo ethicorum. una irruo non facit verum. nec una dies calida estare. nec una operatio virtutis facit hominem felicem. sic nec unus actus studendi facit hominem scientificum et doctum. Secundo differt habitus et dispositio ex parte corruptionis. quod dispositio facilius remouetur a subiecto. sed habitus difficulter. dicit enim in predicamentis scientia que est habitus non facilius remouetur a subiecto. nisi grandis fiat permutatio. **H**abitus autem prima sui diuisione est duplex scilicet infusus et acquisitus. habitus infusus est habitus luminis supernaturali adueniens. Per lumen autem supernaturaliter intelligitur gratia diuina. et tales habitus infusi sunt tres. scilicet. fides. spes. et caritas. de quibus

Notandū scđo q̄ habitus acquisitus de

Q III

Notandū terciō, q̄ habit⁹ speculatiuus

est duplex, quida est de pncipijs, quida de principaris. Iste habitus speculatiu⁹ qui est de pncipijs est duplex fm q duplex est pncipiū. Quodam em est pncipiū essendi, scilicet q causar esse aliquod, vr deus z intelligentie. Dicif em pmo methaph⁹, deus videt omib⁹ causare esse. Er pmo celi dicitur ab hoc quidem ente tūctis deriuatū est esse et viuere. bis qdē clari⁹ bis vero obfuri⁹. Intelligētie etiā sunt pncipia essendi rebus inferiorib⁹. Patet q intelligētie mouet orbes z speras, mō corā pora celestia causant esse z vitam in reb⁹ inferioribus. pncif em octauo phisicoz, q motus celi est causa in omib⁹ entibus existētib⁹ scdm natu ram habitus, ergo iste qui est de primis pncipijs essendi vocat sapiētia. Unde sapiētia est habitus speculatiu⁹ pmo⁹ pncipioz essendi, pncipiū aut cognoscēdi est in cui⁹ virtutē alia cognoscunt, vr sunt ppositiōes p se notē quas pma pncipia vocam⁹, vr dicif quarto methaphisice vr iste offie ens est vel nō est, de quolibet esse vel non esse, z de nullo ambo si mul, offie totū est maius sua parte, he ppōnes dicunt, ppōnes p se notē z indēmōstrabiles nō em opz q pbent, sed statim intellectus terminis glibet sane mētis veritatibus eaz assentit. Dicunt aut pncipia cognoscēdi, q vr dicif pmo posterior, veritas cuiuslibet pclusiōis scire est ex veritate pmo⁹ pncipioz cognoscēdi, sicut em per lumē solis oīa vidēt⁹, qz dicif scōo de aīa, nihil videt sine lumie, sic nihil cognoscit sine primis pncipijs cognoscēdi, vr hoc declarat pmo posterior, habitus ergo iste qui est de primis pncipijs cognoscēdi vocat intellectus, vnde intellectus est habit⁹ speculatiu⁹ pmo⁹ pncipioz cognoscēdi. Quidā autē est habitus speculatiuus qui est de pncipiaris, vr de pclusionibus scibit

ad artē. Dico septimo specificē distincti. q. nūeraliter distincti sunt plu-
res: q. rot sunt quot sciunt eos ex quo accēia multiplican. multiplica-
tione subiectoz: vt pater pmo thopicoz. Dico vltimo scōm diuisiones
mediatā. quia scōm diuisionē immediatā essent tantū duo. ois diuisio
debet esse imediata vel reducibilis ad mediatā. vt dicit Boet. in lib.
diuisionū. 7 licet ista diuisio habitū est imediata. quia bz qnq. men-
bra tñ reducūt ad immediatā. vt sic ois habitus intellectualis vel est spe-
culatiu⁹ vel practicus: vt dictū est. ¶ Sed q. scōa pars cōclusiōis sit ve-
ra. scilicet q. diffinitio artis sit bene posita. Probat sic. ois diffinitio est
bona que dat p gen⁹ 7 differentiā: 7 que facit diffinitū differre a quoli-
bet nō pteno sub diffinito. sed ista diffinitio artis ē huiusmōi. facit em
artē differre ab omib⁹ alijs quattuor habitib⁹ intellectualibus. igitur
diffinitio artis est bñ posita. Maior est vna cōditio bone diffinitionis
vt ostendit Boet. in li. diffinitionū. Minor patet ex quarto notabili.

¶ Primo ptra primā partē cōclusiōis. nō sunt qnq. habitus intel-
lectuales. igit. probat aīis. q. prudentia 7 ars nō sunt habitus di-
stincti. igit. habitus intellectuales nō sunt quīq. Probat aīis. q. sequi-
tur bene artista est prudentia. ergo ars est prudentia. Teneat pñia a pñia
scōm thopicoz. Dico q. pñia a pñia bene valet in terminis accide-
talibus quoz vnus predicat de altero p dicatione essentiali. vt albu est
coloratū. ergo albedo est color. sed hic arguit in predicatione p accides.
ista ē em predicator p accides artista ē prudēs. et per cōsequens ex ea
nō potest cōuenienter inferri illa abstractio ars est prudentia.

¶ Secūdo ptra diffinitionē artis Diffinitio artis nō valet. igitur.
Probat aīis. q. aliqua ars nō est habitus. igit. ars nō est habitus.
Teneat pñia. q. a particulari negatiua ad indefinitā negatiua. Aīis pba-
tur. q. ars dei nō est habitus. probat. omnis habitus est accides. sed in
deum nullū cadit accides. ergo ars dei nō est habitus. Maior est nota.
quia habitus est qualitas. modo qualitas est accides. Minor est aristo-
teli. metaphisice. vbi ostendit q. deus est actus pur⁹. modo si aliq. acci-
dens esset in deo. tñ nō esset actus purus. Dico q. diffinitio artis in-
telligitur de arte humana que acquirit per demonstrationē aut expe-
riētiā 7 talis est accides. 7 nō intelligitur de arte diuina. q. nō est pñia.

¶ Tertio. Ars humana nō est habitus. igit. solutio nō valet. Pro-
bat aīis. habitus est adiacētia corporis. sed ars nō est adiacētia
corporis. igit. Maior est autoris sex pncipioz. Minor. q. ars est in aīa
et aīa nō est corpus. vt patz scō de aīa. sed q. ars sit in aīa. quia est in in-
tellectu artificis. Dico q. habitus capif dupliciter. Uno modo pro ad-
iacētia corporis vel eoz que circa corpus sunt. vt vestes dicuntur habi-
tus: 7 sic nō capif hic habitus sed est speciale predicamētū. Alio mō ca-
pitur habitus p qualitate ex mltis acqfita acibus. 7 sic ars dicitur habitus.

¶ Quarto. Ars humana nō est habitus. igit. Probat. omnis habi-
tus est qualitas acqfita sed aliqua ars est innata. igit. Maior pa-

ter ex diffinitione habitus. Minor. q. ars cursoria: ars pugillatoria sunt
artes vt nō est. 7 tñ sunt innate sunt em naturales potentie. vt osten-
ditur in predicamētis. modo naturalis potentia est qualitas innata vt
deklaratur circa scōam speciē qualitatis. Dico q. ars cursoria 7 pugilla-
toria bene sunt innate. 7 dicuntur naturales potentias. sed sic nō sunt ar-
tes. sed vt ars cursoria 7 pugillatoria dicuntur qualitates acqfitas p stu-
dium 7 exercitiū: sic bene sunt artes. 7 sic diffinitio artis eis puenit.

¶ Quinto Diffinitio artis nō valet. q. ex ea sequit q. scientia libri
7 elencoz nō esset ars qd tamē est falsus. Probat sequela. q. scien-
tia libri elencoz docet aliqd facere qd nō sit recta ratione. Probat. q.
docet argumēta sophistica facere 7 illa nō sunt recta ratione. Probat.
quia argumēta sophistica nō sunt recte argumentariōis. igit. nō sunt re-
cte rationis. tenet psequētia ab eodē ad idem. q. idē est ratio 7 argumē-
tatio. Sed aīis. q. argumenta que docet scientia elencoz sunt argumē-
ta sophistica. Dico q. recta ratio nō capitur hic pro argumentatione.
s. capif hic ratio pro recta ratione artificiali. et sic argumenta sophisti-
ca sunt recta ratione et recto modo sue artis.

¶ Sexto. Diffinitio artis cōuenit alteri diffinito. igit. Probat. q.
cōuenit habitibus moralibus. vt tēperantie veritati 7 c. Simili-
ter cōuenit habitibus theologicis. vt fidei. spei. 7 charitati. Probat.
tur. quia mediantrib⁹ habitib⁹ moralibus aliquid sit recta ratio. Simi-
liter mediantē fide aliquid sit recta ratione. q. scōm fidem aliquis agit
scōm rectā rationē. Dico q. habitus morales et theologicales in diffini-
tione artis excluduntur p gen⁹. scilicet habitus intellectuales. Vel dico
q. habitus morales 7 theologicales sunt recta ratione morali 7 nō ar-
tificiali. modo conclusio intelligit de recta ratione artificiali.

¶ Septimo. Ars est habitus actiu⁹. igit. Quia sequit bene. ars ē
habitus factiuus ergo actiu⁹. Teneat pñia a specie ad genus q.
facere est agere. Dico q. actiu⁹ bene est genus ad factiu⁹ si capitur cō-
muniter. sed hic capitur proprie.

¶ Octauo. Diffinitio artis puenit opinioni. igit. nō valet. Probat
aīis. q. aliqua opinio sit recta ratione. Dico q. ad diffinitionē ar-
tis debet addi firmus. modo opinio est habitus infirmus.

¶ Contra solutionē. Opinio etiā est habitus firmus. Probat quia
stat aliquē firmiter assentire alicui opinioni. 7 sic talis opinio ē
habitus firmus. Dico verū argumētum cōcludit q. opinio potest esse
habitus firmus ratione subiecti sui in quo est. sed nō ratione obiecti. et
sic ars dicitur habitus firmus ratione obiecti.

¶ Tūc tantū septē sint artes liberales.
Pro intellectuione questiōis more notandū est primo. quāuis in qstīōe
pcedenti posita est diffinitio artis 7 satis sufficiēter declarata. accipie-
batur tamē in predicta diffinitione ars pprie Ars tamē cōiter sumpta

scdm tullii diffinit sic. Ars est collectio multorum preceptorum in vnu finem tendentium. Per precepta autem in proposito intelliguntur regule alicuius artis sicut enim per preceptum domini artas et ordinat seruus ad faciendum illud quod dominus precepit. sic artifex per regulas sue artis dirigit in operando. ut in grammatica sunt multe regule que omnes ordinantur in vnu finem. scilicet in orationis congrue constitutione. licet autem ars variis et diuersis modis diuidatur. tamen hic ad propositum est solum de artibus liberalibus que dicuntur amminiculatiue. respectu artium principalium. ut dices inferius.

Notandum ergo primo. quod ars liberalis diffinitur sic.

Ars liberalis est habitus speculatiuus vel practicus qui acquiritur sine fatigatione et maculatione corporis quod non pringit falsum dicere. In qua diffinitione artis liberalis tanguntur tria. Primo dicitur quod ars liberalis aliqua est habitus practicus ut truium. ut grammatica. logica. rhetorica. he enim artes sunt de sermone. ut reperis in secundo notabili modo sermo est libere opabilis a nobis. Tangit etiam in diffinitione quod aliqua ars liberalis est habitus speculatiuus. ut totum quadruium. ut arithmetica. musica. geometria. et astronomia. ut dices inferius. Secundo tangit in diffinitione quod ars liberalis fit sine fatigatione et maculatione corporis. Et per hoc habetur differentia inter artes liberales et mechanicas. artes enim mechanice fiunt cum maculatione corporis et fatigatione ut parer de arte fabrilis. liberales autem non. Tercio in diffinitione tangit quod artes liberales ordinantur. et sunt de vero cum dicitur quibus pringit verum dicere. omnis enim artifex recte et vere opatur cum precepta sue artis obseruat.

Notandum secundo. quod ars liberalis est duplex

Queda est prohibita et queda non prohibita. Prohibita quod habet aliquod malum annexum propter quod eius praxis prohibetur. ut est nigromantia que habet hoc malum annexum. scilicet inuocationem demonum quod est contra precepta diuina. Sed non prohibita est que non habet aliquod malum annexum: quare eius praxis non prohibetur. ut sunt artes liberales septem. et talis ars non prohibita est duplex. quoda principalis et queda minus principalis. Principales sunt que non ordinantur in alias. sed alie artes in eas. ut minus principales ordinantur in ipsam methaphisicam. Dicitur enim primo methaphisice necessariores quidem alie digniores vero nulla. Et ars principalis est duplex. queda est speculatiua et queda practica. Speculatiua est que est de obiecto quod non est libere opabile a nobis per liberam nostram voluntatem. Et sunt tres. methaphisica que est de substantiis seperatis. mathematica que est de magnitudinibus et quantitatibus rerum. et physica que est de natura substantiis et quarum principium est natura. practica autem est que est de his rebus que sunt libere opabiles a nobis per liberam nostram voluntatem. ut est philosophia rationalis que est de virtutibus moralibus quarum principium est voluntas. modo voluntas est potentia libera. Dicitur enim tertio ethicoz. nos sumus domini et re-

tores nostrarum operationum a principio usque in finem. Et philosophia practica est triplex scilicet ethica. politica. et economica. Ethica est de regimine suipius politica est de regimine ciuitatum et reipublice economica est de regimine domus et familie. Alia autem est ars liberalis minus principalis que amminiculatiua et seruilis dicitur quod seruit et famulatur ad studium et acquisitionem philosophie principalis. Et talis est duplex. quedam truiualis et quedam quadruiualis. Truiuales sunt que tendunt in vnu finem et terminum. ut grammatica. logica. et rhetorica. que omnes considerant de sermone licet diuersimode. Grammatica enim considerat de sermone congruo vel incongruo. Logica de sermone vero vel falso. Rhetorica de sermone ornato vel inornato. Quadruiuales autem sunt quattuor: arithmetica. musica. geometria. et astronomia. omnes enim iste quattuor artes considerant de quantitate. licet non eodem modo arithmetica et musica de quantitate discreta. scilicet de numeris. arithmetica absolute. musica vero pertracto modo. quod in ordine ad sonum. est enim musica de numero sonorum. geometria autem et astronomia considerant de quantitate continua: geometria de quantitate continua absolute. scilicet astronomia de quantitate continua contracto modo quia in ordine ad motum astronomia enim est de corporibus celestibus in ordine ad motum et motum uenit. ¶ Sequitur corollarie quod proprie loquendo quadruium non est ars. omnis enim ars est habitus practicus. quadruium autem est habitus speculatiuus. quadruium enim est de his rebus que non sunt libere opabiles a nobis per liberam nostram voluntatem. ut specialiter parer de astronomia que est de corporibus celestibus que non possunt ab ope nostri intellectus. sed a deo. dicitur enim duodecimo methaphisice quod a deo dependet celum et rota natura. Dicitur autem quadruium ars similitudinarie sicut enim truium de seruit ad philosophie principalis acquisitionem sic et quadruium.

Notandum tertio. quod artes dicuntur liberales

quattuor de causis. Prima quod habes eas libere potest in opus earum quocumque impedimento extrinseco supueniente. Si enim logico ligarentur manus et pedes adhuc potest arguere syllogizare et disputare. et ad minus argumentationem mentalem percipere que est via argumentario. ut dicitur inferius. Sed sic non est de artibus mechanicis. Si enim sartori ligarentur manus et pedes. vel futori non potest in opus sue artis. ut latius deducet in vno argumento secunda de causa dicitur artes liberales. quod olim homines liberi et nobiles solum illis artibus instruebantur. Tercia causa quod liberant homines a curis terrenis animum eius ad celestia eleuando. Aristoteles enim et philosophi ceteri per studium artium liberalium deuenerunt in cognitionem vnius prime cause que est deus. Dicitur enim. xij. methaphisice. entia nolunt male disponi. mala est pluralitas principum sit ergo vnus princeps. Quarta causa dicitur artes liberales. quia studentes illas artes secundum leges imperiales liberi sunt in omnibus tributis et vectigalibus principum et imperatorum. potest etiam addi quarta ratio. quod liberant homines ab ignorantia que fit

boetii scdo de consolatione p[ro]p[ri]a g[ra]tia animalib[us] brutis puenit a natura. hoib[us] aut[em] ex vitio. Inu[er]te ergo sunt artes liberales p[ro]pter tollend[um] defectus a[n]i[m]e hoc est ignor[ati]as. Zia em[en] nostra in p[ri]ncipio sue creati[on]is est vacua in oib[us] virtutibus z scientiis. p[er] studiū aut[em] p[er]fici[untur] z ad actum deducit[ur]. Unde dicit[ur] tercio de an[im]a. intellect[us] noster in p[ri]ncipio sue creati[on]is est tanq[ua]m tabula rasa in qua nihil est depictū ap[er]t[us] nat[ur]a t[ame]n depingi.

Notandū quarto q[uod] ars mechanica dif-

finitur sic. Ars mechanica est habitus p[ra]ctic[us] p[ri]ncipaliter ordinat[us] ad opus q[uo]d fit cū fatigatiōe z maculatiōe corporis. vt ars fabrilis Et sunt septē. 6°. Lana nemus miles nauigatio rus medicina. his ars fabrilis iungat[ur] he mechanice sunt. Et sub istis septē p[ri]ntent[ur] oēs alie artes mechanice. Pro quo sciendū p[ri]ma[rius] mechanica est lanificiū vel p[an]ificiū. et sub illis cōprehendunt[ur] oēs artes que sunt de p[re]paratiōe vestimento rum. vt sartoria: sutoria ars pellificiū similiter ars radendi p[an]iū z generaliter sub p[an]ifico p[re]prehendunt[ur] omnes artes z ois labor qui fit cū filis. vt ē ars textor[um] z artes siles. Scda ars mechanica ē nem[us]. vt est ars venandi bestias: possit etiā hic cōprehēdi ars piscatoria: q[uia] pisces etiā venant[ur]. licet melius cōprehendit[ur] sub nauigatiōe: sub ista etiā p[re]prehendunt[ur] oēs artes de p[re]paratiōe ciborum: vt est coquinaria ars cocor[um] z ars carnificiū sic hic p[re]prehendit[ur] carpentaria. ars molēdinaria que p[ro]p[ri]e ponunt ligna de nemoribus. Tertia ars mechanica est ars bellica que militia dicit[ur] vel armatura. z sub illa p[ri]ntent[ur] oēs artes de modo pugnā di: vt dimicatoria pugillatoria z siles. Quarta ars mechanica dicit[ur] nauigatio siue nauratio. z sub illa p[re]prehendunt[ur] omnes artes que sunt p[er] nauigia maris z aquas. vt piscatoria: ars emēdi z vendēdi z generalit[er] omnes artes mercator[um]. Quinta ars mechanica vocat[ur] agricultura que est de seminatione z p[re]paratione terre. vt fructifera fiat quēadmodū docuit virgil. in georgicis. z sub illa cōprehendunt[ur] omnes artes q[ue] versant[ur] circa agrū. vt est ars arandi: ars plantādi arbores. z ars merendi frumenta. z ars de vineis z similes. Sexta ars mechanica est medicina p[ra]ctica vel manualis. z ars barbitonforia z sanādi vulnera dicit[ur]. z sub illa p[re]prehendunt[ur] omnes artes sanādi vulnera. vt cyrurgia ars oculistarum ars medendi vulnera. ars frāgendi lapidē vel calculū z artes siles. Ultima ars mechanica est ars fabrilis. et sub illa p[ri]ntent[ur] omnes artes de p[re]paratione armor[um]. vt est ars faciendi hastas. galeas. frameas. gladios. cultellos ars ferrifactoria. ars aurifabrorū. ars separādi metalla: et generaliter omnes artes que versant[ur] circa ignē z mineras z similes. ¶ Sunt aut[em] artes mechanice inuente p[ro]pter tollere defect[us] corporis. Unde dicit cartho. Si tibi sunt nati nec opes tunc artibus illos instrue Ut possint inopē defendere vitā. Earū aut[em] sufficiētia artū mechanica rum sic sumit. Omnis ars mechanica aut ordinat[ur] in custodiā vite aut in sustentationē vite. Si in custodiā vite z sic dupliciter vel vite publice

8
vel cōmunis sic est militia. vel vite p[ro]p[ri]e z singularis z sic est medicina Si aut[em] ars mechanica ordinat[ur] in sustentationē vite. z hoc dupliciter. v[el] in amictum. z sic est lanificiū. vel in victū. z hoc est dupliciter. vel versa tur circa animata. et sic est ars venandi bestias. Si aut[em] circa inaniata et hoc dupliciter. vel circa aquā: z sic est nauigatio: vel circa terrā z cultū terre. z hoc dupliciter. vel circa terrā in se. z sic est agricultura. vel circa generata ex terra: z sic est ars fabrilis que est circa ferrū. ferrū aut[em] fit ex terra. q[uia] terra pinguis mutat[ur] in lapides. et postea ex lapidib[us] virtute ignis sepe rat ferrū. bene ergo dixit Luicēna in mineralib[us] terra pura et sicca non fit lapis sed viscosa z pinguis. Dicunt[ur] aut[em] mechanice a verbo mechor[um] artis. et hoc similitudinarie. sicut em[en] ille vir mechat[ur] q[ui] habēs p[ro]p[ri]ā vxorē querit aliam. sic etiā ille qui insistit studio artū mechanica[rum] dereliquit p[ro]p[ri]ū finē. q[uia] eius intellectus creatus est vt cognoscat deū z creaturas z diligit[ur] z hoc habet ex studio artū liberaliū: et non mechanica[rum]. Etiā dicunt[ur] mechanice a mebus mecha. sicut enim mulier mecha z adultera vilis reputat[ur] respectu mulier[um] probatū et virtuosarū. sic etiā studium artū mechanica[rum] est vile z turpe respectu studij quod est in artibus liberalibus.

Istis notabilib[us] sic stantib[us] est hec conclusio

¶ Respon[s]alis. Tantū septē sunt artes liberales aminiculatorie specificē distincte. z formaliter apud antiquos cōiter v[er]itate sic q[uod] non plures ad alias nō reducibiles scdm diuisionē mediatam z cōiter p[ro]p[ri]e fieri. Veritas huius p[ro]clusionis pat[et] per sufficiētia artū liberalium que est talis. omnis ars liberalis aut est triuialis aut quadruiualis. Si triuialis hoc tripl[ex]. vel est de s[er]mone p[ro]p[ri]o sic est grāmatica. vel de sermone v[er]o sic est logica. vel de sermone ornat[us] sic est rhetorica. Si aut[em] quadruiualis. hoc est dupl[ex]. vel em[en] est de quāritate p[ro]p[ri]a vel discreta. Si discreta hoc est dupliciter. vel absolute sic est arithmetica q[ue] est de nūero absolute. modo n[on] umer[us] est quāritas discreta. vel est de quāritate discreta p[ro]tracto modo. z sic ē musica que est de nūero sonor[um] vel de nūero cōtracto ad sonū. Si aut[em] est de quantitate p[ro]p[ri]a hoc est dupl[ex]. v[el] de quāritate p[ro]p[ri]a absolute: sic est geometria que est de quāritatibus z magnitudinibus rez absolute. modo magnitudo est quāritas cōtinua. Si aut[em] est de quāritate p[ro]p[ri]a cōtracto modo: sic est astronomia que est de magnitudine corpor[um] celestiu[um] z de corporib[us] celestibus nō absolute sed vt mouent[ur]. Dico p[ri]mo in p[ro]clusionē t[ame]n septē sunt artes liberales aminiculatorie v[el] min[us] p[ri]ncipales: q[uia] p[ri]ncipales plures essent q[uam] septē. q[uia] methaphisica mathematica z alie plures. sed hic fit mētio de artib[us] min[us] p[ri]ncipalib[us] q[ue] seruiles dicunt[ur]. Dico specificē z formalit[er] distictē q[uia] numeralit[er] artes liberales distinguēdo eēnt plures q[uam] septē. q[uia] essent tot quot sunt scientes eas. ex quo accidētia multiplicatur nūero subiector[um] suor[um]: vt dicit p[ri]mo thopicoz. Dico tercio ap[ud] antiquos cōiter v[er]itate: q[uia] alia

sunt artes liberales q̄ sunt nouiter inuēre. vt est ars de ponderib⁹: sicut
ars p̄spectiuitat. meli⁹ tñ d̄: q̄ ars de ponderib⁹ cōprehendit sub geo
metria: sicut ars p̄spectiue q̄ ars p̄spectie est de linea visuāli mō linea
est de p̄sideratōe geometrie. Dicis vltio fm diuisionē mediā q̄ fm di
uisionē immediatā ars liberalis tñ ē duplex. q̄ oīs ars liberalis aut est
triuia aut q̄druiat: vt dictū est in sufficiētia circa p̄bationē p̄clusionis.
Añ. Primo. Ex p̄clusionē sequit̄ falsum. igit̄. Probat̄ añs. q̄ sequere
tur q̄ tantū septē essent entia qd̄ est falsum. Probat̄ sequela. q̄
sequit̄ bene omēs artes liberales sunt entia: sed tantū septē sunt artes
liberales: ergo tñ septē sunt entia. Teneat p̄sequētia in darij. Maior et
minor sunt note. Dico hoc argumentū nō valere p̄pter duas causas. Pri
mo quia maior nō est in darij. maior em̄ in darij debet eē vniuersalis af
firmatiua. modo ista omēs artes liberales sunt entia: est indiffinita. Est
em̄ regula in logica. Omis collectiue tantū facit p̄positionē indiffinitā.
Secundo nō valere quia arguit̄ a non distributo ad distributū que p̄na
non valere: in maiori em̄ artes liberales non distribuit̄: et in cōclusionē
distribuit̄ ratione istius signi tantum.

Añ. Secundo. Ex p̄clusionē sequit̄ falsum. igit̄. Añs. p̄bat̄ quia ex p̄clusionē
sequit̄ q̄ tñ due essent artes liberales qd̄ est falsum. Probat̄ seq̄
la: quia sequit̄ bene: he sunt artes liberales: et he sunt tñ due: ergo tñ
due sūt artes liberales. teneat p̄na p̄ syllogismū expositoriū i tertia figu
ra. Maior et minor sunt note demonstrando grāmaticā et logicā. Dico q̄
hoc argumentū non valere p̄pter duas causas. Primo q̄ arguit̄ a nō di
stributo ad distributū: q̄ p̄na non valere: quia in maiori artes liberales
nō distribuit̄: et in cōclusionē distribuit̄ ratione istius signi qd̄ habet d̄
distribuiere p̄dicatū confuse distribuiere. Secunda causa q̄ plus est p̄dica
tū minoris q̄ subiectū p̄clusionis qd̄ nō debet eē in syllogismo exposito
rio in tertia figura. p̄dicatū em̄ in minori est hoc totū: tantū due: q̄ sin
kathegreumata posita a parte p̄dicati sunt partes p̄dicati sed nō a p̄
te subiecti sed in p̄clusionē subiectū ē solū due q̄ sinkathegreuma posita
a parte subiecti nō est pars subiecti nec subiectum.

Añ. Tercio. Ex cōclusionē sequit̄ falsum. igit̄. Probat̄ añs. quia sequi
tur q̄ tñ due essent artes liberales: quia sequit̄ bene. tñ septem
sunt artes liberales: ergo tñ due sunt artes liberales. Teneat p̄na ab in
feriori ad superius. omis em̄ terminus significans numerū maiorē est infe
rior: ad terminū fcanē numerū minorē. Dico q̄ p̄sequentia ab inferio
ri ad superius bene valere quādo arguit̄ ab inferiori ad superius in añceden
do tñ. quia terminus fcanē numerū maiorē est inferius in añcedendo
tantū ad terminū fcanē numerū minorē.

Añ. Quarto. Tantū sex sunt artes liberales. igit̄. Probat̄
añs. quia sex sunt artes liberales et non plures. igit̄ tñ sex. Teneat
p̄sequentia ab exponētib⁹ ad expositā. Sed añs. probat̄. quia sequit̄ bñ
sex sunt artes liberales et vna: et vna nō est plures. igit̄ tantū sex sunt ar

tes liberales. Teneat p̄na ab equiuālenre ad equiuāles. q̄ hoc totū añs
valet idem cū p̄ntre. q̄ idem est dicere: tantū sex sunt artes liberales et
vna: et vna non est plures sicut est dicere tantū sex sunt artes liberales
pro solutione istius argumenti norandū est q̄ ista p̄positio: tantum
sex sunt artes liberales et vna. est distinguenda vel enim est vna p̄pothe
tica et sic ipsa est falsa et valet tantū. Tantum sex sunt artes liberales et
non plures q̄ sex sunt artes liberales. modo hec est p̄pothetica et falsa
q̄ ad minus vna pars est falsa. Si aut̄ est vna de copulato p̄dicato: et sic
est vera: et valet tantū. tantū sex sunt artes liberales et cum hoc aliquod
qd̄ nō est plures etiā est ars liberalis: q̄ septima. et illa septima non est
plures. q̄ vna tñ. Dicendū est ergo ad argumentū. si hec p̄positio tan
tum sex sunt artes liberales et vna. est vna kathegorica de copulato p̄
dicato tunc eam concedo. sed non debet exponi per vnam de copulato
extremo sed per vnam p̄potheticam. Si autem est p̄pothetica p̄positio
tunc est falsa. vt est declaratum.

Añ. Quinto. cōclusio nō est p̄positio: ergo nō est p̄cedenda. Teneat
p̄na. nihil est p̄cedendū nisi p̄positio nihil aut̄ cōceditur nisi verū
vt patet p̄mo posterior. modo veritas cōuenit p̄positioni. Añs. p̄bat̄
omnis p̄positio habet subiectū. sed hec p̄positio tñ septem sunt artes
liberales nō habet subiectū. igit̄. Minor. p̄bat̄ sic p̄mo q̄ ly tantū nō
est subiectū. quia est sinkathegreuma. modo sinkathegreuma nō est sub
iectum nec pars subiecti. Nō etiā septē est subiectū. q̄ est adiectiuum:
modo adiectiuū non est subiectū p̄ se nec p̄dicatum vt dicit nna regula
logice. Dico verū argumentū cōcludit q̄ hec oratio tantū septē sunt ar
tes liberales non est subiectū exp̄sse tamē implicite: quia hoc totum
septem entia h̄ subiectum: est enim regula in logica q̄ adiectiuū et sub
stantiuū copulantur pro vno extremo. et sic p̄dicta oratio valet tan
tum. septem entia sunt artes liberales.

Añ. Sexto. Nulla est ars liberalis. igit̄. Probat̄ añs. liberū est gratia
sui. sed nulla ars est gratia sui. igit̄. Maior est aristotelis primo
metha. Minor. q̄ omnis ars liberalis ordinat̄ in theologia vt in deum
Dico v̄z argumentū p̄cludit q̄ artes non sunt simpliciter libere s̄ bene
respectiue: vt respectu artium mechanicarū. Vbi norandū q̄ liberū est
duplex. Quoddā est ens liberū simpliciter et est illud quod solū est gra
tia sui et non ordinat̄ in aliud sic solus deus est liber. quia omnia alia or
dinant̄ in deū. Secundo aliqd̄ dicit̄ liberū in genere et in respectu quod sc̄z
in cōparatione ad aliud dicit̄ liberū. et sic capitur hic.

Añ. Septimo. Nulla est ars liberalis. igit̄. Probat̄ añs. nulla est ra
tio dabilis quare dicuntur liberales. igit̄. Probat̄ añs. q̄ si ali
qua rō maxie illa. q̄ h̄ns eas libere potest in op⁹ ear̄ quocunq̄ impedi
mento extrinseco supueniēte. Sed p̄tra hoc arguit̄. q̄ si sic tñ sequere
tur q̄ logica nō est ars liberalis. q̄ si logico ligaretur manus et pedes et
obstrueretur os non posset in opus logice quia non posset arguere.

Dico verū argumentū cōcludit q̄ logicus in tali casu nō potest arguē
re vocalit̄ tñ mentaliter. **C**ōtra hāc solutiōē arguit sic. Si sic tñ se q̄
retur q̄ ars sutoria etiā esset ars liberalis qd̄ tñ falsum. Probat̄ seque
la. qz si sutori ligarent̄ manus z pedes z obstrueret̄ os adhuc potest cō
cipe calceū mentalē. igit̄ qua ratione logica diceret̄ ars liberalis eadē
et sutoria. Dico nō est simile de logica qui p̄cipit argumentatiōē men
talem z de sutoze qui p̄cipit calceū mentalē. qz argumentatio mēralis
est vera argumentatio z attingit finē suū. calceus aut̄ mēralis non est
calceus. Prīmū patet qz finis argumētationis est p̄cipit̄ p̄ficere in
tellectum z aniam. modo argumētatio talis p̄ficet̄ intellectū z aīam ex
quo est in anima. Scdm̄ patet scz qz calceus mēralis non est calceus. qz
calceus ordinat̄ ad ornandum corpus. modo calceus mentalis hoc nō
facit et per consequens nō attingit finem suū.

Ad Octauo. Nulla est ars liberalis. igit̄. probat̄ aīa seruile. nō est
liberale. sed iste septē artes liberales sunt seruiles. ergo. nō libe
rales. Tz p̄ia virtute maioris. Maior. qz seruile z liberale sunt opposi
ta que nō possunt puenire vni. Minor. qz septē artes liberales dicunt̄
aminiculatorie hoc est seruiles. Dico verū argumentū cōcludit qz iste
septem artes dicuntur liberales et etiam seruiles respectu diuersoz
dicunt̄ enim seruiles respectu artium principalium. et dicuntur liberales.
respectu artium mechanicarum.

Ad Nono. Grammatica nō distinguit̄ a musica. igit̄. Probat̄ aīa. qz
profodia que est pars grāmāticē etiā docet canere. igit̄ grāmā
tica nō distinguit̄ a musica. Aīa patet ex diffinitione. psodie. vt parebit̄
Dico licet grāmātica docet canere et etiā musica tamē non eodē modo
qz grāmātica docet canere. i. debite pronūtiare syllabas quo ad accētū
et quo ad pductionē z correptionē. Sed musica docet debite canere
id est docet ppositiones vocū in ordine ad sonum.

Ad Ultimo sic. Rhetorica nō est distincta a logica. igit̄. Probat̄. qz
dicat̄ p̄mo rhetoricoz qz rhetorica ē pars logice. similiter hoc di
citur scdo p̄oz. Dico qz Rhetorica capis̄ dupl̄. Uno mō p̄ scia de orna
to mō loquēdi. z sic distinguit̄ a logica. Scdo capitur p̄ scia p̄suasua q̄
docet p̄suasiones z cōsilia. z sic capis̄ p̄mo rhetoricoz z scdo priorū z sic
dicatur esse spēs logice. modo logica etiā docet persuadere que exp̄o
babilibus syllogisat̄. vt logica sciencie libri rhopicoz.

Utrū diffinitio grāmāticē z eius diui
sio in q̄rtuor spēs bñ sit assignata. Pro intellectu q̄stionis more. No
tandū est p̄mo qz grāmātica cōter̄ fm̄ grāmāticos sic diffinit̄. Grāmā
tica est scia docēs recte scribere: recte scripta: recte intelligere: recte in
tellecta: recte cōponere: recta p̄posita debite p̄nūciare. Pro cui⁹ diffini
tionis declaratione sciendū. qz diffinitū p̄tis dionis est grāmātica ab
stractiē sumpta z doctrinal̄. Grāmātica ḡ capis̄ dupl̄. Uno mō p̄creti

ue seu adiectiue z sic cōcernit̄ z scit mulierē q̄ scit grāmāticā: arrez. z sic
nō capis̄ hic. Rō qz sic grāmātica est ens p̄ accēs. ens aut̄ p̄ accēs nō est
diffinibile. vt patet septimo methaphisice. Ens p̄ accēs est aggregatuz
ex substantia z accēre. vt albus homo. Aliomodo capis̄ grāmātica abstra
ctiue z formaliter seu substantiue z sic solum significat vñ. quia artem
grāmāticē tantū. et sic diffinitur hic grāmātica. Grāmātica est duplex.
Quedā positiua: que scz docet scitiōes vocabulorū intelligere et quid
per nomē scatur. Dicit̄ em̄ remigius. nisi nomen rei scieris cognitio rez
perit. Et Aristo. j. elenco qui virtutes vocabulorū sunt ignari de facili
paralogisat̄. i. decipiunt̄. Et dicitur a ponōis: ere. qz ponit fundamen
tum oīm sciētiarū. Dicit̄ em̄. j. posteriorū quid nois in oīm sciētia p̄sup
ponitur. Et talis grāmātica positiua hic nō diffinit̄. Ratio qz nō est sciē
tia sed est p̄suppositū cuiuslibet sciē. Scientia vero est veroz z necessa
rioz. vt d̄. j. poste. Grāmātica aut̄ positiua est eorū que a volūrate p̄i
mi impositoris dependēt. impositio em̄ vocabulorū est ad placitū z vo
luntatē p̄mi imponentis. Alia aut̄ est grāmātica doctrinalis que docet
construere oratiōes cōgruas. Ex p̄p̄is suis regulis. omnis em̄ sciētia
et ars habet sua p̄ncipia p̄p̄ia p̄clusiones p̄p̄ias interrogatiōes z res
p̄nsiones. vt d̄ p̄mo posteriorū. p̄ncipia aut̄ grāmāticē sunt regule grā
māticales qbus docetur z p̄cipitur quid ad oratiōē p̄gruā faciendam
est necessariū. In diffinitionē aut̄ grāmāticē pro ḡne ponitur scia cōter
capiendo sciētiā. p̄p̄ie em̄ loquēdo grāmātica non est sciētia. scia em̄
p̄p̄e sumpta est habitus speculari⁹. grāmātica aut̄ est bitus practicus
vt pus oīm sumit̄. S; grāmātica bene d̄ scia capiēdo sciam cōter vt
nō distinguit̄ cōtra artem quō z totū triū d̄ sciētia. Dicit̄ vlt̄erius in
diffinitione qz grāmātica docet: quod est intelligendum instrumentali
ter et non principaliter. vt dicitur in argumento sexto.

Notandū scdo. Grāmātica docet quat
tuor. p̄mo docet recte scribere z in hoc tangit̄ p̄ma spēs grāmāticē.
scz orthographia. Scdo docet recte intelligere: z in hoc tangit̄ scda spe
cies grāmāticē. i. etymologia. Tertio docet recte p̄ponere: z in hoc tan
git̄ terciā spēs grāmāticē. i. dyasintetica. Quarto z vltimo docet grāmā
tica recte p̄nūciare: z in hoc tangit̄ quarta z vltima spēs grāmāticē. i. p̄
sodia. **O** orthographia est scia docēs recte scribere. i. orthographia est
scia docēs artificialē p̄positionē litterarū z sillabarū: z cū hoc p̄petates z
passiōes earū cōgnoscere. Et d̄ ab orthos grēce qd̄ est rectū latie z
graphos scriptura q̄si scia tractās de recta scriptura litterarū z sillaba
rum. Docet em̄ orthographia quō vna littera cōmutat̄ in aliā: quō vna
littera p̄ponit̄ z iungit̄ z p̄cedit aliā. vt qz m̄ p̄ponit̄ ante p̄ z nō n̄ di
cendū est em̄ impius z nō inpius. compar z nō conpar. Et ista orthogra
phia dēterminat̄ in p̄mo libro maioris volūinis p̄sciani in p̄ma pre petr̄
beyre: z in p̄ma pre iobānis ianuelis. Dicit̄ em̄. ij. pbi. Eiusdē sciētie est
b ij

considerare subiectū et proprietates subiecti. Si igitur orthographia considerat de litteris etiam de determinare de accentibus et proprietatibus litterarum que proprietates sunt tres. nomen: figura: et prae. dicit enim per. helye. Accidit his nomen prae figura prae. Primum accens littere est nomen. quibus enim littera spatii nomine nominatur. ut prima dicitur a. secunda b. et ceteris. Secundum accens littere est figura. id est modus scribendi. aliter enim scribitur a et aliter b. Tertium accens prae: aliter enim littera est vocalis: aliter personae: aliter muta: aliter semivocalis. Littere autem latinorum sunt viginti tres. unde per. helye. Grammatica vigintitria sunt nosceda legenti. Que sibi persuevit distinguere lingua latina. ¶ Sequitur correctio. primo quod per. helye dicens. Nullum cadit in numerum quod littera non est: vult dicere quod non est littera quo ad potestatem. quod nec est vocalis nec personae nec muta nec liquida ut patet inferius. sed bene est littera quo ad nomen et figuram: quod habet speciale nomen et specialem figuram que scribitur. ¶ Sequitur correctio scilicet: quod: et: per: f: non sunt littere sed sunt signa et nomen abbreviationis. ¶ Secunda species grammaticae est ethimologia et diffinitio sic. Ethimologia est scientia docens recte scribere recte scripta recte intelligere. id est ethimologia est scientia docens modos sciendi tam essentielles quam accidentales partitionationis cognoscere: et dictiones latinas sub certa partitionationis collocare. Et dicitur ab ethimos grece quod est flos latine et logos sermo quasi scientia de floribus sermonis secundum quandam similitudinem et metaphoram. sicut enim philosophus cognoscitur fructus si erit et qualis erit. sic etiam per modos sciendi dictionum et accens partitionationis cognoscitur sub qua prae dictione latina debet collocari. Et de ista ethimologia determinatur in libris maioris voluminis persciantur excepto primo in scientia donati nostra. proposita in prima parte alexandri.

Notandum tertio: quod tertia species grammaticae est dyasyn. et est scientia docens recte intelligere recte intellecta recte componere. id est dyasynthe. est scientia docens artificiale compositionem dictionum congruam ad invicem ut ex eis fiat oratio congrua et perfecta. et dicitur a dyas grece. quod duo dyas grece duo fecit secundum quod duplex scribitur. 6. Scribere per y grecum dyas duo significabit. Scribere per i nomen dia de facit. et ideo dyasyntheica duplur interpretatur. Primo enim dicitur dyasyntheica a dyas quod est duo et syntheisis constructio quasi scientia de constructione duorum. scilicet suppositi et appositivi: principalis enim constructio in grammatica est constructio suppositi cum appposito. Ratio quod sicut est in natura sic etiam est in arte. quod ars imitatur naturam secundum philosophorum. Sed in natura principalis constructio est ex materia et forma vel ex actu et potentia. suppositum enim habet se ut materia vel potentia et appositum ut actus et forma. et ergo principalis constructio in grammatica est ex supposito et appposito. unde usus. Quous perfecta constructio dat duo membra. Secundo dyasyntheica dicitur a dia quod est de et syn quod est con et thesis positio quasi scientia de componendo duorum vicis supposito. et appposito. principaliter. Et de ista determinatur in minori volumine et libro persciantur sicut in secunda parte alexandri. ¶ Quarta et ultima species grammaticae est prosodia et est scientia docens recte componere recte com-

ponere debere. pronunciare. id est prosodia est scientia docens dictiones ad invicem debere componere secundum se vel secundum suas syllabas quo ad correptionem et productionem debere preferre. Et dicitur a pros quod est ad et odos cantus quasi scientia valens ad cantum. id est ad accentuationem et de ista determinatur in tertia parte alexandri. Officia autem et species ipsius grammaticae parent in his metris. Artis grammaticae species dicitur quattuor esse. Orthographia prior sit ethimologia secunda. Hinc dyasyntheica sit prosodiaque quarta. Scribere prima docet dat declinare secunda. Tertia componit. pronunciat ultima recte.

Notandum quarto. quod subiectum in grammatica est sermo significativus et diffinitus sic. Sermo significativus est aggregatum ex pluribus vocibus per quod unus potest alteri exprimere mentis conceptum. Dicit enim plato in rhemio. ad hoc datus est nobis sermo ut multum voluntatis fiant indicia. Propria autem passio huius subiecti est congruum vel incongruum. Demonstratur autem ista passio de subiecto modo communi faciendo argumentum syllogisticum in barbara. In cuius conclusionem propria passio predicatur de subiecto. Modus autem demonstrandi propriam passionem de subiecto est iste: diffinitio subiecti debet poni per medium. propria passio pro maiori extremitate: et ipsum subiectum pro minori extremitate iuxta hoc medium. Sit diffinitio medium passio maior sub quoque minor. Et formatum tale argumentum syllogisticum. Omne aggregatum ex pluribus vocibus per quod unus potest alteri exprimere mentis conceptum est congruum vel incongruum. Sed omnis sermo significativus est aggregatum ex pluribus vocibus per quod unus potest alteri exprimere mentis conceptum. ergo omnis sermo significativus est congruus vel incongruus. Teneat praemissa in primo modo praemissa figure scilicet in barbara. Maior quia propria passio predicatur de diffinitione subiecti. Minor sicut est vera. quia diffinitio predicatur de diffinito. Si ergo maior et minor sunt vere etiam conclusio ex eis illata est vera. Quid tamen sit subiectum et quot modis accipitur: et quid sit demonstrare propriam passionem de subiecto latius patebit in questione sequenti.

Istis notabilibus sic statibus est conclusio responsalis. Diffinitio grammaticae et eius divisio in quattuor species est bene assignata. prima pars conclusionis: scilicet quod diffinitio grammaticae sit bene posita. Probatur tali ratione. Illa diffinitio est bene posita que dat per genus et differentias. Sed ista diffinitio grammaticae est huiusmodi. igitur diffinitio grammaticae est bene posita. Maior est boetii in libro diffinitionum. Minor quia in diffinitione grammaticae scientia ponitur per genus quod est communis quod diffinitum: scientia enim significat omnes scientias: sed grammatica solum significat unam scientiam: alie autem pericula ponunt loco differentie: eo quod per istas pericula grammatica differt ab alijs scientijs. nulla enim scientia docet recte scribere recte intelligere et cetera. nisi grammatica. Sed quod secunda pars conclusionis sit bene posita: scilicet quod divisio grammaticae in quattuor species est bene assignata.

signata. probat tali ratione. Illa diuisio est bene posita que euacuat totam naturam diuisi. Sed ista diuisio est huiusmodi: igitur est bona. Maior est boetij in libro diuisionum. Minor quod nihil est grammatice quod non prius netur sub istis membris quattuor: quare conclusio pro secunda parte vera.

¶ Primo. Grammatica non est scia. igitur conclusio falsa. probat ans. omnis scientia est accis. grammatica non est accis. igitur. Maior pro batur. quod scientia est accis aie. Minor quod habes scientiam est substantia. sed grammatica habet scientiam. igitur grammatica est substantia. Maior. quod substantia habet accis. Minor. quod mulier scies grammaticam habet scientiam grammaticam. et talis mulier dicitur grammatica. ergo grammatica habet scientiam. Dico vix argumentum pcludit quod grammatica concretue sumpta est substantia. modo hic grammatica accipit abstractiue. et formaliter quo modo est accis.

¶ Secundo. Grammatica abstractiue sumpta non est scientia. ergo solutio non valet. probat ans de grammatica dei que est substantia. igitur. deus met. Dicit enim dionysius. omnia que sunt in deo sunt deus met. et aristoteles. xij. metha. in deum nullum cadit accis. Dico verum argumentum pcludit de grammatica independenti et diuina. quia talis est substantia. quod est deus met sed conclusio intelligitur de grammatica humana que acquiritur per studium et exercitium. quia talis est accis.

¶ Tertio. Grammatica dependens vel humana est substantia. igitur. quia se quis bene grammaticus est substantia. ergo grammatica est substantia. Teneat sequentia a coniugatis vel a preterito ad abstractum. topice. Dico quod argumentum a coniugatis valet in predicatione essentiali et adiectiua sed non accidentali. ut dictum est in precedenti questione. modo cum dico grammaticus est substantia est predicatio accidentalis. quia subiectum accidit predicato que est predicatio accidentalis. ut dicitur primo posteriorum.

¶ Quarto. Grammatica adhuc est substantia. quod sequitur bene grammatica inest substantie. ergo grammatica est substantia. Teneat pnia ab in esse ad esse. topice. Dico quod pnia ab in esse ad esse bene valet in predicatione essentiali. modo hic arguitur in predicatione accidentali. ut hic bene valet homini testis aialitas. ergo homo est aial. sed hic arguitur in predicatione accidentali.

¶ Quinto. Grammatica non est scia docet recte scribere. probat quod si sic sequeret quod grammatica esset ars mechanica quod est falsum. probat sequela. illa ars est mechanica que fit cum fatigatioe et maculatioe corporis. sed si grammatica docet recte scribere erit cum fatiga et maculatioe corporis. igitur grammatica est ars mechanica. Maior parz ex diffinitione artis mechanice. Minor quod pulchre et recte scribere fit cum fatigatioe et maculatioe corporis. hoc enim fit cum labore ut quis studet pulchre scribere. Dico verum argumentum pcludit si hic recte scribere valeret tamen sicut pulchre scribere. sed valet hic recte scribere. id artificialiter scribere secundum regulas orthographie. et hec fit sine fatigatioe et maculatione corporis.

¶ Sexto. Grammatica non docet. igitur non docet recte scribere. probatur ans. docere est supposito. sed grammatica non est suppositum

12
igitur. Maior. quod docere est actus sed actus est supposito. ut dicitur primo metaphis. Minor. quod grammatica est accis aie. modo accis non est suppositum et singulare. Dico vix argumentum pcludit quod grammatica non docet principaliter sed instrumetatur. quemadmodum malleus fabricat instrumetatur. sed homo vel deus docet principaliter: sicut et faber dicitur fabricare principaliter. Unum dicitur linconesse primo poste. nec littera visa nec vox audita docet. sed est verus doctor qui intus mentem illuminat et veritatem ostendit.

¶ Septimo. Grammatica non docet recte intelligere. ergo. probat ans. quod si sic: sequeret quod grammatica positiua esset grammatica doctrinalis quod est falsum. ut prius est probatum. probat sequela. quod grammatica positiua docet recte intelligere. parz quod grammatica positiua docet fecationes vocabulorum et dictionum recte cognoscere et intelligere. ut dictum est in primo notabili. Dico verum argumentum pcluderet si recte intelligere in pposito valeret tantum sicut fecationes vocabulorum et dictionum cognoscere. sed recte intelligere in pposito valet tantum sicut modus fecandi rationes essentielles que accidentales partium orationis cognoscere. et sub qua parte dictio debet collocari. et hoc tantum docet grammatica doctrinalis.

¶ Octauo. Dyasynthetica non docet recte componere. igitur. probatur ans. quod si sic: sequeret quod orthographia esset dyasynthetica. probatur. quod orthographia docet recte componere litteras pro syllabis faciendis et syllabas pdictionibus ordinandis. Dico verum argumentum pcluderet si recte componere in pposito valeret tantum sicut litteras et syllabas debite combinare. sed valet hic recte componere. id dictiones recte combinare pro regimine et constructione grammaticali facienda.

¶ Nono. Prosodia non docet recte pronuciare. igitur. probat quia si sic sequeret quod musica esset prosodia. probat. quod musica docet recte pronuciare. quod musica docet proportionem sonorum. modo debita proportio sonorum consistit in recta et debita pronuciatione. Dico vix argumentum concluderet si recte et debite pronuciare in pposito valeret tantum sicut proportionem sonorum obseruare. sed valet hic recte pronuciare. id recte accentuare syllabas quo ad correptionem et productionem.

¶ Decimo. Diffinitio grammatice non valet. igitur. probat. ois bona diffinitio dicitur puenire cuiuslibet preterito sub diffinito. sed ista diffinitio non est huiusmodi. igitur. Maior est boetij in li. diffi. Minor. quod ista diffinitio non puenit grammatice positiue. quod talis non est scia. Dico vix argumentum concluderet si hic diffinitio grammatica in tota sui coitate ut indruter se extendit ad grammaticam positiuam et etiam doctrinalem. sed hic diffinitio solum grammatica doctrinalis.

¶ Undecimo. Grammatica non est scientia. igitur. probat. omnis scientia est necessario. sed grammatica est contingenti. igitur. Maior est aristoteles primo poste. Minor quod grammatica est de oratione congrua. modo oratio congrua potest esse vel non esse. Dico verum argumentum concludit quod scientia proprie dicta est necessario. non autem scientia coiter dicta. modo grammatica est scientia coiter dicta. Vel dico quod licet oratio congrua secundum

considerata est cōingens tamē relata ad sua principia que oportet ob-
seruare inuolabiliter. sic bene est necessaria.

¶ Duodecimo. Grammatica nō est scientia. igitur probat grāmatica
non est vna sciētia. ergo grāmatica nō est sciētia. Tēter p̄na: quia
sicut idē est dicere: homo z vnus hō. sic idē est dicere: sciētia z vna scien-
tia. vt pbatur. iij. mēba. Aliis pbatur. quia in grāmatica sunt mltre cō-
clusiones. modo cōclusionis est scientia. videt ergo q grāmatica non est
vna scientia. Dico verū argumentū pcludit q licet grāmatica totalis q
est habitus oim cōclusionū grāmaticaliū nō est vna sciētia simplr. tamē
est vna vnitate subiecti. z hoc sufficit ad eius vnitatem.

Artesoratiois quot sunt: octo
que: Nomen. Pronomē. Ver-
bum. Aduerbiū. Participi-
um. Coniunctio. Prepositio. In-
teriectio. Vtrūq; pars

orationis sit subiectum in scientia donati.
pro intellectuē questionis more Noran-
me impositiōis. Vñ terminus p̄me impositiōis. vt cōter diffinitur. Est
terminus q immediate significat rem ad extra. vt homo animal. z isto mō
accipiendo subiectū: tūc accipit q̄tuor mōis. Primo subiectū valet tūc
sicut obiectū: et sic capis scō de ania cum dicitur. Color est subiectū visus. i.
obiectū. visus em̄ fertur in colorem. vt in eius p̄p̄iū obiectū. Scō sub-
iectū valet tūc sicut verna vel famulus: z sic capitur p̄mo polliticoz. In
oim pollitia bona debet esse p̄ncipans. i. dñs: z subiectū. i. famulus. Ter-
tio subiectū illud dicitur qd supponit alteri z sic scabellū dicitur subiectū pedis
sic sicut terra est subiectū oim elementoz. Quarto capis subiectū cui ali-
quid inheret vel substantiāliter vt materia p̄ma que est subiectū forma-
rum substantiāliū. Dicitur em̄ p̄mo p̄bificoz. materia est p̄mū subiectū
vniuscuiusq; forme. Sic paries dicitur subiectū albedinis quia est in ea albe-
do cū actualiter inheret parieti. Dicitur em̄ in antep̄dicamentis. omne
accidēs est in subiecto. z istis mōis hic nō capis subiectū. Scō capitur
subiectū vt est terminus scōe impositiōis. Vñ terminus scōe impositi-
onis est q nō immediate significat rem ad extra: vt nomē. p̄nomen. No-
men em̄ p̄mo significat omnia nomia: vt sunt ista homo animal zc. que noia
vltra significant rem ad extra. Et isto modo subiectū etiā accipit quā-
tuor mōis. p̄mo capis p parte p̄ncipali z materiali p̄positiōis karbe-
gorice. z sic capis in p̄mo tractatu p̄e. bispa. cum dicitur. subiectū est de quo

13
dicitur p̄dicatū. vt hō est animal. Scō capis subiectū p̄llo quod ha-
ber aliquod p̄p̄iū. et sic capis p̄mo posterior. cum dicitur: in demonstratiōe
debent esse tria p̄cognita. s. subiectū passio z dignitas. et sic homo dicitur
subiectū. risibile autē eius p̄p̄ia passio. Tercio capis subiectū p̄ inferiori
ad aliq̄d vniuersale z supius. z sic capitur in regula antep̄dicamentali
q̄n dicitur. quādo alterū p̄dicat de altero: vt de subiecto. i. vt supius de
inferiori. et istis tribus mōis non capis hic subiectū. Quarto mō capis
subiectū p̄o subiecto attributiōis qd est p̄mo notum in aliqua sciētia
consideratū. et isto mō accipitur hic subiectū. et isto modo dicim⁹ q ar-
gumentatio est subiectū in tota logica. patent autē iste acceptiones in
bis metris. vsus. Obiectū verna positiū sub cui qd inheret. Qd p̄us est
copula p̄p̄iū logicat̄ infra. Quo sit ars heret. bis sunt subiecta q̄na.

Notandū scō q subiectū acceptū p sub-
iecto attributiōis diffinit sic. Subiectū est termin⁹ cōmunissim⁹ in ali-
qua scientia p̄sideratus p̄mo notus nō excedens limites illius scientie
ad quē omnia in tali scientia p̄siderata habēt attributiōē. In qua diffini-
tione tangūtur quattuor p̄ditiones requirere ad subiectū scientie. Pri-
ma p̄ditio q subiectū debet esse cōmunissimū in tali sciētia cōsideratū
nō quidē cōmunissimū in significando nec p̄dicando. qz sic ens esset sub-
iectū in qualibet scientia. vt dicitur. Auicēna: nihil est q rationē enris sub-
terfugit. Sed subiectū scientie debet esse cōmunissimū in p̄siderando.
sic q in tali sciētia nihil p̄sideretur cōmunius. Scōa cōditio. q subiectū
scientie debet esse p̄mo notū: non simplr sed inter incōplexa et a p̄ori.
Dico noranter inter incōplexa: q diffinitio subiecti est notior q subie-
ctum. Dicitur em̄. vj. topicoz. Omis diffinitio est notior suo diffinito. con-
stat autē q diffinitio est cōplexa ex genere z differētia. Dico noranter q
subiectū est p̄mo notum a p̄iori. p̄pter p̄p̄iam passiōē que bñ est no-
rior subiecto sed hoc est a posteriori. Ratio autē quare p̄p̄ia passio ē no-
rior subiecto a posteriori. quia p̄p̄ia passio est effectus: sed ipsum sub-
iectū est causa. modo effectus est notior causa a posteriori. Dicitur em̄ p̄-
mo de ania. accētia magnā partem p̄ferit ad cognoscendū q quid est.
Intelligendū est etiā q subiectū est p̄mo notū notitia ḡnali z cōfusa.
quia noticia speciali z determinata est bñ vltimo notū. Pro maiori in-
telligentia hoz que dicta sunt. Notandū q cognitio est duplex. quedā
a p̄iori z quedā a posteriori. Cognitio a p̄iori est quādo effectus cog-
noscitur p causam. vt cū risibile cognoscit p animal rōnale. animal em̄ ra-
tionale est causa risibilitatis. dicitur autē hec cognitio a p̄iori: quia in tali
cognitiōe sit cognitio p causam. mō causa est p̄ior effectui. Alia est cog-
nitio a posteriori: z est q̄n causa cognoscit per effectū. vt ignis per fumū
Et dicitur a posteriori: quia ibi cognoscit causa per effectū: qui est posterior
sua causa. Tercia p̄ditio requirita ad subiectū scientie est. q subiectū sci-
entie nō debet excedere limites illius scientie. Vñ excedere limites ē de

eodem subiecto sub eadē ratione considerare in sciētijs realiter distinctis. Dicitur enim primo posterior. quod sciētie distinguuntur per subiecta. et ergo una sciētia non debet considerare subiectū alterius. Quarta cōditio ē quod omnia cōsiderara in sciētia debēt habere attributionē et ordinē ad tale subiectum. Ratio quod subiectū est primū in sciētia. mō ad primum reducunt oīa posteriora. Dicitur enim. x. metha. quod in omni genere rerū est dare unū primū quod est metrum et mensura oīm sequentium. Oīa autē considerata in sciētia non habēt eqliter attributionē ad subiectū aliqua enim hnt attributionē ad subiectū verificatiuā de quibus. s. subiectū vere et affirmatiue predicat: ut in. pposito. nomē. pnomē. verbū. et picipiū. et alie ptes hnt attributionē verificatiuā ad ly parsonatiōis. quod parsonatiōis predicatur vere et affirmatiue de ipsis quod hec est vera nomen est parsonatiōis verbū est parsonatiōis. Alia autē hnt attributionē reductiuā. de quibus scz ipsum subiectū nō predicat vere et affirmatiue. sed reductur ad subiectū sicut ppterates ad illud cuius sunt ppterates vlt sicut priuatio ad suū habitū. Istō modo accitua parsonatiōis hnt attributionē reductiuā ad subiectū huius sciētie. sicut ppterates ad illud cuius sunt ppterates. hec enim nō est vera qualitas vel comparatio est parsonatiōis. sed hec est vera: qualitas vel comparatio est parsonatiōis. et per hoc soluitur argumentū quintum.

Notandū terciō: quod parsonatiōis diffinitio

sic cōiter. Parsonatiōis est dictio apta nata integrare orationē latinā cuius diffinitiois declaratio latius tractabit in questioe sequenti. Propria autē passio huius subiecti est declinabile vlt indeclinabile oīs enim parsonatiōis aut est declinabilis aut indeclinabilis: ut dicitur inferi. Demonstrat autē ista ppa passio de subiecto mō cōi ponēdo. diffinitionē subiecti p medio. ppa autē passionē p maiori extremitate. et ipsum subiectū p minore extremitate. formādo argumentū in barbara vel in darij et formatur sic. Oīs dictio apta nata integrare orationē latinā est declinabilis vel indeclinabilis: sed oīs parsonatiōis est dictio apta nata integrare orationē latinā: ergo oīs parsonatiōis est declinabilis vel indeclinabilis. Tenet pna in pmo modo pme figure. s. barbara. Maior est nora. quod ppa passio predicatur de diffinitioe subiecti. Minor est nora. quod diffinitio predicatur de diffinito. et sic cū maior et minor sunt vere etiā conclusio ex eis illata est vera. Pro intelligētia huius quomodo ppa passio demonstrat de subiecto sciēdi quod demonstrare pnam passionē de subiecto est formare argumentū syllogisticū et formale in cuius conclusioe ppa passio predicat de subiecto et sit talis demonstratio in aliquo mō euidēti mō autē euidētiōes alijs sunt quattuor. duo q regulant p dici de oīi ut barbara et darij. et duo q regulant p dici de nullo ut celarent et ferio.

Notandū quarto et vltimo: quod parsonati

ōis consideratur duplici. Uno mō in ordine ad aliā dictionē est qua pōt integrare et cōponere orationē cōgruā. et sic non consideratur hic. sed sic p tinet ad dyasinteticāz isto mō de parsonatiōis determinat in scōa pre alexandri. similr in minori volumie pasciani. in dyasintetica enim determinatur de parsonatiōis in qrtū vna dictio cum alia cōstituit regimē et constructionē. Scōo consideratur parsonatiōis absolute sub ratioe modi significandi cōtentialis vel accidētalīs. et sic consideratur hic et ut sic est ethimologie cōsiderationis. Segur corollarie quod non est incōueniens in diuersis partibus grāmarice determinare de parsonatiōis sub diuersis modis. licet sub eodē modo et eadē ratione non valet. diuersi enim artifices possunt considerare idem obiectum materiale sed non formale ut declaratur primo posteriorum.

Istis notabilib' sic stantib' est cōclusio

responsal. Parsonatiōis considerata in ordine ad accidentia sua grāmaticaliter ei pueniētia ut est ethimologie cōsiderationis est subiectū in sciētia donari. Dico notanter quod parsonatiōis est hic subiectū ut consideratur in ordine ad accidentia sua. quod considerando parsonatiōis in ordine ad constructionem et regimē nō est hic subiectū sed potius in scōa parte alexandri. Probat veritas conclusiois. subiectū sciētie debet esse pmo notum et ad quod oīa reductur considerata in tali sciētia. sed omnia considerata in sciētia donari habent ordinē et reductionē ad parsonatiōis ergo parsonatiōis est subiectum in sciētia donari. Maior patet ex diffinitione subiecti. Minor patet ex declaratis.

Ad primo. parsonatiōis nō est subiectū in sciētia donati. igit. Probatur antecēdēs. quia ens est subiectū in sciētia donari. igit nō parsonatiōis. Tenet psequētia. quod vnius sciētie est unū subiectū. ut patet primo posterior. Alis pbat. quia sequitur bene: parsonatiōis est subiectū in sciētia donari. ergo ens est subiectū in sciētia donati. Tenet consequētia ab inferiori ad supius. Dico verū argumentū concludit quod arguendo ab inferiori ad supius psequētia bene valet quando arguit in suppositione personali: ut iohannes currit: ergo homo currit sed hic arguit in suppositione materiali.

Ad Scōo. parsonatiōis nō est subiectū in sciētia donati. probatur nullū subiectū debz excedere limites. sed parsonatiōis excedit limites. Maior patet ex diffinitione subiecti. Minor patet. quia in dyasintetica etiam determinat de parsonatiōis. ut in scōa parte alexan. modo dyasintetica est pars grāmarice realiter distincta ab ethimologia de qua determinat in sciētia donari. Dico quod licet de parsonatiōis consideretur in sciētia donari et etiam in dyasintetica tamen hoc non est eodem modo: ut dictum est in notabili vltimo.

Ad Tercio. parsonatiōis non est subiectū in sciētia donati. igitur non parsonatiōis probat. ania est subiectum in sciētia donati. igitur non parsonatiōis

nis. Tenet psequencia. quia eiusdē scientie non debent esse plura subie-
cta: ut patet pmo posterior. Aliis est Aristo. in pdicamentis auctoritas
cū dicit q omis scientia est in anima. et ois color in corpore. Dico vey argu-
mentū pcludit q ois scia est in aia inbesti. et aia est subiectū sciētiā in-
bestiōis. modo hic dicit q pforatiōis est subiectū scie donati attributiōis.

¶ Quarto. parforatiōis nō est subiectū in sciētia donati. Probat sic.
nulla parforatiōis est subiectū in sciētia donati. ergo pforatiōis
nō est subiectū in sciētia donati. Tenet cōsequencia a subalternāre ad
subalternatā. Aliis pbat. q nec nomē est subiectū in scia donati. nec p
nomē nec vbiū z cū. q nulla pforatiōis est subiectū in sciētia donati. Te-
net pñā ab inducentib⁹ ad inductā. Dico vey argumentū pcludit q cō-
sequētia a subalternāre ad subalternatā bene valer qñ non variat sup-
positiō in genere. mō in predicto argumento variat suppositiō in gene-
re. quia in antecedēre cum dicitur nulla pforatiōis est subiectū in sciētia do-
nati. pforatiōis supponit psonaliter ratione illius signi nulla. sed in cō-
sequente cū dicitur parforatiōis non est subiectū in sciētia donati. parfor-
atiōis supponit materialiter vel simpliciter.

¶ Quinto. parforatiōis non est subiectū in sciētia donati. Proba-
tur. ad subiectū scientie omnia debēt habere attributionē et re-
ductionē. sed nō omnia pñsiderata in sciētia donati habent attributio-
nem ad pforatiōis. ergo parforatiōis non est subiectū. Maior pa-
ter ex diffinitione subiecti. Minor q in sciētia donati determinat de
accidentibus partiōis que nō habent attributionē ad subiectū
quia hec est falsa: qualitas est parforatiōis. Dico q solutio huius pa-
ter in fine notabilis secundi.

¶ Sexto. parforatiōis non est subiectū in sciētia donati. Probat.
nec in signo nec in signato: igit. Tenet psequētia ex sufficiēti diui-
sione. q nō in signo. Probat. omnis scientia capit dignitatē a subiecto
sed vnus terminus nō est dignior altero. igit parforatiōis nō est subie-
ctum in signo. Maior est aristo. pmo poste. Minor. q omis termin⁹ est
vox. mō vox vō vox nuda: est immo omnes voces equaliter picipant na-
turam sui generis. Nec etiā potest dici q parforatiōis in signato esset
hic subiectū. Probat. omis ppria passio debet demonstrari de suo sub-
iecto pmo posterior. sed ppria passio nō pñdicat de re: sed de termino.
igitur pforatiōis in signo et nō in signato debet assignari pro subiecto.
Minor q res real⁹ nō est subiectū nec pñdicatū. sed terminus significās
rem est subiectū vel pñdicatū. Dico verū argumentū pcludit q parfora-
tiōis nec in signo tantū nec in signato tm est subiectū in scia donati: sed
vtrūq simul. In eo em q ppria passio demonstrat de subiecto hic pñ-
deratur subiectum signi. in eo aut q scientia capit dignitatem a subie-
cto consideratur subiectus signati. et illa subiecta sunt subordīnata et ha-
bent se secundū ordinem. quia vñ dicitur ad aliud. et sic eiusdem scien-
tie possunt esse plura subiecta subordīnata.

15
¶ Septimo. parforatiōis nō est subiectū in sciētia donati. igitur
Probat quia nec in suppone materiali nec simplici nec in psona-
li. Nō in simplici. q terminus supponit simplr p cōceptu rei. mō pcep-
tus nō est subiectū in sciētia nec in suppositiōe psonali. Probat. quia in
logica est vna regula q omie subiectū sciētie supponit materialit. Nō
etiā in suppositione materiali. Probat. quia ppria passio debet demon-
strari de suo subiecto. sed dici de p supponit esse in vt dicit albertus sup-
vereri arte. Sed cōstat q ppria passio non est in termino sed in re sig-
nificata. ergo etiā in suppositiōe materiali non est subiectū. Dico verū
argumentū pcludit: vt dicunt cōes logici q omie subiectū sciētie suppo-
nit materialr non p se sed p alio termino psonaliter supponere. vt hic
parforatiōis est subiectū in sciētia donati: parforatiōis supponit ma-
terialiter pro alio termino sibi simili: vt p isto termino parforatiōis in
ista ppositiōe: omis parforatiōis aut est declinabilis aut indeclinabi-
lis: in qua supponit psonaliter. Petrus aut hispanus dicit q subiectus
scientie cuiuslibet supponit simplr non p cēptu rei. vt dicunt cōes logi-
ci sed pro natura rei in cōmuni.

¶ Ultimo. parforatiōis non est subiectū in sciētia donati. Probat
tur sic. omie subiectū scientie debet esse pmo notū: sed parforatio-
nis est vltimo notū. igitur. Maior patet ex diffinitione subiecti. Minor
patet. q post q aliquis studet pfecte in sciētia donati. tunc vltimo intel-
ligit naturā parforatiōis. Dico verū argumentū pcludit q subiectū
debet esse pmo notum notitia generali et confusa. sed cognitio e deter-
minata et pfecta est bene vltimo notū et cognitum.

¶ Utrum tm octo sint partes orationis

¶ Propter nomen pñomē: verbū. aduerbiū zc. Pro intelleccione questionis
more notandū est pmo: q parforatiōis diffinit sic cōiter. Parforatiōis
est dictio apta nata integrare orationē latinā. Sequit correllarie pñ-
mo quia littere et syllabe non sūt parforatiōis. Patet. q licet littere et
syllabe integrant orationē latinā. q littere componūt syllabā: et syllabe
dictionē: dictio aut orationē. tm excludunt in diffinitione in eo q dicit
dictio: littere em non sunt. dictio. Sequit correllarie scōo q nō requiri-
tur ad dictionē que debet esse parforatiōis q actu ponat in oratione
sed sufficit q apta nata sit poni in oratiōe. Sequit correllarie tertio q
ista dictio homo absolute prolata est parforatiōis. Patet correllariū ex
diffinitione parforatiōis. patet etiā q cum dico homo actu est nomē:
ergo actu est parforatiōis Tenet pñā ab inferiori ad superius a parte pñ-
dicati. Et capis hic parforatiōis incōplere p vna dictione cōposita ex re-
cto et obliquo: et declinat ex parte recti: ex parte aut obliqui est indecli-
nabilis. Sequit correllarie quarto: q hec pñā non valer. hec dictio hō
absolute sumpta nullius orationis est pars: ergo nō est parforatiōis.
q in antecedēre parforatiōis capis pplexe: et in psequēre capis incōplere

pro vna dictione. et sic committitur fallacia equiuocationis. et si dicis: tamen nomina et verba transposita idem significant: verum est si capiuntur termini eodem modo: qualiter non est hic. ut declaratum est. Alio modo parsonis describitur sic. Parsonis est dictio scilicet mentis conceptus vel affectus in se toto. que definitio sic declarat. cum enim dicis mentis affectus: ibi tangitur interiectio que facit mentis affectus ut postea dices. Sed cum dicis: vel conceptus tanguntur alie septem partes. Unde significare mentis affectum est significare aliquid sine deliberatione. et quod profertur sine deliberatione ut interiectio que profertur incognita voce. et sic interiectio quo ad audientem bene significat conceptum sed quo ad profertentem significat affectum. sed significare conceptum est significare aliquid quod est impositum ad significandum et quod profertur ex deliberatione. Cum autem dicis in se tangunt partes declinabiles que per se et in se significant. Sed cum dicitur in toto tangunt partes indeclinabiles que per se non significant sed continentur in et faciunt dispositiones rerum: faciunt tamen cum adiunctio aliarum partium sinkatbegreuma enim dicis a sin quod est con et katbegreuma facit ut quasi cum alio significatiuum: modo partes indeclinabiles sunt sinkatbegreumata.

Notandum secundo: quod priscianus et donatus diuersimode ordinant parsonis. Priscianus enim in ordine partitionis primo posuit nomen. quia nomen significat substantiam verbum vero accidens modo substantia est prior: accidere cognitione tempore et diffinitione. ut patet septimo metha. Secundo ordine posuit verbum: eo quod ex nomine et verbo constituit oratio perfecta que admodum in natura ex materia et forma constituit compositum. Tercio ordine ponit participium: eo quod tale immediate deriuatur et nascitur a verbo modo recte effectus debet sequi suam causam. Quarto loco ponit pronomen: quia ipsum ponitur loco nominis: ergo etiam non remote debet distare a nomine. Quinto loco ponit prepositionem primam inter partes indeclinabiles: propter hoc: quia ipsa prepositio deseruit partibus casualibus. et quia nomen est prima pars inter partes declinabiles: ergo similiter prepositio debet esse prima inter partes indeclinabiles. Sexto loco ponit adverbium: quia adverbium est determinatiuum verbi. sicut ergo verbum ponitur secundo loco inter partes declinabiles sic adverbium debet poni secundo loco inter partes indeclinabiles. Septimo et ultimo loco ponit coniunctionem coniunctio enim vnitur et coniungit alias partes. vnibilia autem priores sunt naturaliter quod illud quod ea vnitur et coniungit. Interiectionem autem non ponit expressse sed comprehendit sub adverbio. ratio. quia sicut adverbium determinat verbum sic et ipsa interiectio ut postea dices. **Ordo autem donati est iste.** primo ponit nomen. quia nomen significat substantiam: modo substantia est prior: ceteris et subiectum omnium aliorum. Secundo ponit pronomen ideo. quia pronomen facit substantiam sic nomen licet non eodem modo: ut patebit inferius ergo propter conformitatem significationis pronomen ponit circa nomen immediate. Etiam ideo quia pronomen est inuentus propter nomen et quod loco eius ponitur.

heretur. ergo pronomen ponitur immediate post nomen. Tercio loco ponit verbum. quia verbum facit accens: nomen autem et pronomen substantiam: modo accens est post substantiam sicut effectus post suam causam. Quarto ordine ponit adverbium: ideo quia adverbium est determinatio verbi: modo omnis determinatio recto ordine debet sequi suum determinabile. Quinto ordine ponit participium: quod immediate deriuatur a verbo. et ergo etiam non remote debet distare a verbo. Sexto ponit coniunctionem ideo quia coniunctio coniungit ceteras partes et maxime declinabiles. ergo debet poni post declinabiles. vnibilia enim debent precedere illud quod ea vnitur et coniungit. Septimo ponit prepositionem que deseruit partibus casualibus: unde et merito ipsis postponitur: seruus enim sequitur dominum suum. Ultimo ponit interiectiones propter eius imperfectionem. interiectio enim significat mentis affectum. alie autem partes mentis conceptus. dignus autem est significare mentis conceptum quam affectum recte ergo interiectio ultimo loco ponitur.

Notandum tercio: quod parsonis est duplex. scilicet declinabilis et indeclinabilis. Parsonis declinabilis est dictio que secundum sui primariam significationem apta nata est inflecti per diuersas proprietates casuales vel personales. casuales ut nomen: pronomen: et participium: personales ut verbum. Et partes declinabiles sunt quattuor: scilicet nomen: pronomen: verbum: et participium. Sed pars indeclinabilis est dictio que secundum sui significationem primariam non est apta nata inflecti per diuersas proprietates casuales vel personales. Et sunt quattuor. scilicet adverbium. coniunctio: prepositio. et interiectio. Capitur autem sufficiencia octo partitionis sic. Omnis parsonis autem est declinabilis aut indeclinabilis. Si declinabilis hoc est dupliciter. Aut significat cum tempore aut sine tempore. Si cum tempore. hoc est dupliciter. aut enim significat cum tempore et casu sic est participium. aut cum tempore et sine casu sic est verbum. Si autem significat sine tempore hoc est dupliciter. Aut cum qualitate et determinata apprehensione et sic est duplex. Aut sine qualitate et indeterminata apprehensione et sic est pronomen. Si autem est indeclinabilis hoc est tripliciter. aut enim est determinatiua significati verbalis. et sic dupliciter. Aut habet vnum accensum et determinat verbum et sic est interiectio. Aut habet plura accensa et sic est adverbium: quia habet tria. Si autem pars indeclinabilis est repositiua casualis ad actum verbi sic est prepositio. Si vero est coniunctiua vtriusque et sic est coniunctio. quia coniungit ceteras partes. ut postea dicitur.

Notandum quarto et ultimo: quod ista quattuor vox dictio. parsonis. et constructibile: sunt idem materialiter. et secundum substantiam differunt tamen formaliter. idem enim potest dici: vox dictio parsonis. et constructibile: licet non eadem ratione: ut patet de ista dictione habet que dicitur vox dictio parsonis et constructibile. Dicis primo vox quantum ad pronunciationem et prolationem absolute in quantum scilicet est sonus ab

ore animalis platus naturalib⁹ instrumētis formatus. z inquantū est
absoluta ab omī significatiōe. vnde et dicit auctor modoz. significandi.
vox. vt vox nuda. Scōo dicif dictio inquantū significat aliquid ad placitū
z voluntatē pmi institueris: dicif emī dictio quasi dicēs z significās
rem: vt illa dictio homo inq̄tuz fcat aīal rationale dicif dictio. Tercio
dicif parforatiōis inq̄tuz vltra significatū suū qđ eximpositione signi-
ficat pmi impositōis habet modū significādi essentialē generalē z spe-
cialē ratione cui⁹ sub certa parte orationis collocat: modus significādi
emī p̄supponit significatū rei: vt postea dicet. Dicif autē q̄rro p̄structibi-
le. inquantū habet et modos significādi accidentales respectiuos q̄ sunt p̄-
cipiū p̄gruitatis z p̄structionis. vt emī determinat in dyalēthetica mo-
di significādi accidentales sunt principiū p̄structionis z cōgruitatis. Que
quattuor p̄dicta pulchre rāgit auctor modoz significādi cū dixit. Vox vt
vox nuda fit dictio si sibi det. Signādi ratio pars si cōsignificet. Hinc
modus essendi qđ p̄struif facit acci. habent se emī illa quattuor p̄dicta
vox: dictio: parforatiōis: z p̄structibile: sicut supi⁹ et inferi⁹ recte sicut se
habēt illa quattuor. martinus: vir: aīal. z substantia: sicut emī omī illud
qđ est martinus est vir. sed nō ecōuerso: q̄ nō omīs vir vocat martin⁹:
et omīs vir est aīal s; nō ecōuerso omīs substantia est aīal. Sic est in p̄posito:
omīs dictio est vox sed nō ecōuerso omīs vox est dictio formaliter. q̄
vox vt vox est nuda. sed vltra vocē importat z designat impositiōē ad
placitū. Silr oīs parforatiōis est dictio significatiua z nō ecōuerso oīs di-
ctio vt sic ē formalr p̄foratiōis. parforatiōis emī formalr dicif modū signi-
ficādi essentialē specificū ratione cui⁹ z p̄ quē formalr est pars z ratiōe
cuius aliquid locat sub pre. dictio autē vt dictio solū significatū z imposi-
tione ad placitū ad rem significandā designat. Silr emī omī p̄structibi-
le est parforatiōis q̄ p̄structibile etiā p̄supponit modū significādi essen-
tialē. sed nō ecōuerso omīs parforatiōis formaliter est cōstruibile: cō-
structibile emī importat modū significādi accidentalem respectiuū: ra-
tione cuius cōstruif cum alio cōstruibile. parforatiōis autē vt sic nō
importat modū significādi accidentālē sed essentialē tantum. vnde di-
cit auctor modoz significādi. vt vir martinus animal substantia dan-
tur. Sic constructibile pars dictio vox habeantur.

Istis notabilibus sic stantibus est p̄clu-
sio respōsalis. tantū octo sunt parforatiōis specificē distincte in mōis
fcandi formalibus nō coin. idētes a donato posire scōm diuisionē me-
diatā z cōiter cōsuetam fieri. Veritas huius p̄clusionis patz ex sufficien-
tia octo partiūoratiōis de qua dictū est sufficienter in tēcio notabili.
Dicif p̄mo in p̄clusionē: t̄m octo sunt parforatiōis specificē distincte. q̄
distingūdo parforatiōis numeraliter plures sunt q̄ octo. Patet. q̄
plura sunt nomina q̄ octo silr vba. modo omī nomē est parforatiōis. si-

militer omne verbū. sed hec distinctio vel multitudo est t̄m numeralis.
Dico scōo in modo significādi formali nō coincidēs vel puenientes.
q̄ parforatiōis possunt coincidere vel cōuenire in mō significādi ma-
teriali: vt nomen z pronomen conueniunt in modo significādi mate-
riali. q̄ tam nomē q̄ p̄nomē significāt substantiam. licet nō eodē modo
nomen emī significat p̄ modū determinare app̄hensionis. p̄nomē vero
p̄ modū indeterminate app̄hensionis. Quid autē sit modus significādi
formalis z qđ materialis. dicet in questioe sequēti. Dicif tēcio in p̄clu-
sione a donato posire. q̄ parforatiōis que posire sunt ab alijs possunt
esse plures q̄ octo vel etiā pauciores: sed a donato posire sunt octo: lo-
gici emī t̄m ponit duas parforatiōis. s. nomē z verbū: Hec vō vltra has
octo addit nonā videlicet articulū. vnde dicit florista. Articulos greci
ponunt carere latini. z ponunt partes p̄ talibus articulares. Dicitur
quarto scōm diuisionē mediātā. q̄ scōm diuisionē immediātā solum
essent due: omīs parforatiōis aut est declinabilis aut indeclinabilis.
vt dictū est in sufficientia partiūoratiōis in tēcio notabili.

Ad Primo. Non sunt octo parforatiōis. ergo p̄clusio falsa. Proba-
tur aīs q̄ nomen z p̄nomē nō sunt partes distincte. igif nō sunt
octo. Probat aīs. ille p̄tes sunt distincte que habēt distinctos modos
significādi: sed nomē z p̄nomē nō habēt distinctos modos fcandi. igif
Maioz. q̄ parforatiōis distingunt p̄ modos significādi. Adioz q̄ tā
nomē q̄ p̄nomē significāt p̄ modū entis. vt dicit auctor modoz signifi-
cādi Dico v̄z argumentū p̄cludit q̄ nomē z p̄nomē habent eundē mo-
dū significādi ḡnalem z materialē s; nō specialē z formalē vt postea de-
clarabit. mō parforatiōis distingunt penes modos significādi formales

Ad Scōo. Tantū due sunt parforatiōis. ergo nō octo. Probat aīs
tantū due sunt parforatiōis apud logicū. ergo etiā tantū due
sunt scōm grāmaticū. z p̄na. q̄ omī verū vero p̄sonat. vt d̄ p̄mo e tbi.
Aīs pbat auctoritate pe. hyl. qui dicit. q̄ dyalectic⁹ t̄m p̄siderat duas p̄-
foratiōis. Dico verū argumentū p̄cludit q̄ omī verū vero p̄sonat si il-
la vera p̄sideratur eodē mō: si autē diuersimode nō oportz. modo logic⁹
aliter p̄siderat parforatiōis. z aliter grāmaticus. logicus quo ad verū
et falsū. sed grāmaticus q̄ ad p̄gruū z sic argumentū nō cōcludit. Etiā
dico q̄ licet logic⁹ ponit t̄m duas parforatiōis exp̄sse: t̄m implicite etiā
ponit octo. sub noīe emī p̄prehendit p̄nomē z participiū: partes autē in
declinabiles vocat sinkathegreumaticas z min⁹ p̄ncipales. Et ratio hui-
us quare logicus tantū ponit duas parforatiōis z grāmaticus octo.
q̄ logicus p̄siderat parforatiōis quoad veritatē z falsitatē z quoad p̄-
positionis vere z falsē p̄stitutionē. sed ad cōstitutionē p̄positionis vere
vel falsē sufficiunt due partes: ergo tantū cōsiderat duas partes. Grā-
maticus autē p̄siderat parforatiōis inq̄tum p̄ eas exprimit mentis con-
ceptus. si autē mētis p̄ceptus debet cōplere z perfecte exp̄mi necessario
requiruntur octo. z ergo grāmaticus ponit octo parforatiōis.

A Tercio. Tantū due sunt partes orōnis. igitur non octo probat. an-
tor sūt partes orōnis q̄t sufficiūt ad orationē pfectā z pgruā: sed
due sufficiūt. igitur tantū due sunt partes oratiōis. Maior quia nō est po-
nenda pluralitas sine necessitate. peccatū em̄ est fieri p̄ plura qd̄ potest
fieri per pauciora. vt d̄r p̄mo phisicor. Minor q̄ ex nomine z verbo cō-
stituit oratio pfecta. Dico v̄z argumētū pcludit q̄ oratio pfecta essen-
tialiter p̄stituit ex noīe z v̄bo sufficienter z in genere: oratio tñ p̄se-
cta in specie z accidentatiter nō sufficienter p̄stituit ex nomine z v̄bo: q̄
ad talē etiā regrūf alie partes. et sic dico q̄ peccatū est fieri p̄ plura qd̄
eque bene potest fieri per pauciora. z sic argumētū nō con- ludit.

A Quarto. Interiectio nō est pars oratiōis. igitur nō sunt octo. pro-
batur an̄s auctoritate p̄siciani qui nō ponit interiectionē. Et pro-
batur ratione. oīs pars oratiōis debet f̄care mentis p̄ceptū. sed interie-
ctio significat mentis affectū. igitur. Maior patet ex diffinitione parti for-
ationis quā dat p̄sician⁹ v̄ndecimo maioris sic ingens pars orōnis nihil
aliud est q̄ vox indicās mentis p̄ceptū. i. cogitationē. Minor ex diffini-
tione interiectionis. interiectio em̄ significat mētis affectū. Dico p̄mo
ad auctoritatē q̄ locus ab auctoritate negatiue nō videt. Scd̄o dico q̄ li-
cer ipse p̄sician⁹ nō ponit interiectionē exp̄sse tamē implicite: q̄ cōpre-
hendit ipsam sub aduerbio. Dico aut̄ ad rationē q̄ licet interiectio quo-
ad p̄ferentē non f̄cat mentis p̄ceptū tñ quo ad audientē z hoc sufficit z
etiā pars orationis p̄p̄ie dicta debet significare mentis p̄ceptū. modo
interiectio est pars cōmuniter sumpta: vt diceretur inferius.

A Quinto. Plures sunt partes oratiōis q̄ octo. probat. q̄ barbaris-
mus z soleocism⁹ etiā sunt partes orationis. vt patet p̄ donatū in
libello de soleocismo z barbarismo. Dico verū argumētū pcluderet si
donatus voluisset q̄ barbarism⁹ z soleocismus essent partes oratiōis: s̄
vult q̄ barbarismus et soleocismus sūt vicia cōmissa circa p̄ses oratiōis.
Unde barbarism⁹ fit q̄n̄ syllaba indebire p̄fert̄ quo ad accentū: vt dicē-
do oīs media p̄ducta. sed soleocismus fit quādo p̄structibilia indebire
plungūtur sub diuersitate accidentiū grāmaticaliū: vt meus mater.

A Sexto. Plures sunt partes orationis q̄ octo. probatur. q̄ articū-
lus etiā est pars oratiōis. probat. greci ponūt articulū. ergo etiā
latini debent ponere. Tener. p̄na q̄ omnis latinitas est orta a grecis vt
dicit p̄sicianus in p̄hemio maioris voluminis. Dico q̄ cōclusio intelli-
gitur q̄ tantū octo sunt partes orōnis a donato posite z apud latinos:
articulus aut̄ ponitur a grecis. Et ratio quare apud grecos ponit̄ arti-
culus z nō apud latinos: q̄ dictiones grece sunt minus flexibiles scd̄m
vocē in diuersitate generū casuū z numerorū q̄ latine: z ideo ad tol-
lendum hanc confusionē in discretionē generis numerorū casuū necessa-
rius fuit grecis articulus z nō latinis. z sic latini loco arti- uli ponūt pro-

A Septimo. Inter partes orationis nō est ordo. igitur. probat inter-

species eiusdem generis non est ordo. sed octo partes orationis sunt
species eiusdē generis. igitur. Maior est por̄phi. qui ostendit species de-
bent esse coequēue sub genere z equaliter participare naturā generis.
Minor est nota. q̄ pars orōnis est genus ad ista octo. Dico q̄ partes ora-
tionis p̄siderant dupl̄r. Uno modo in ordine ad suū gen⁹ sub q̄ cōtinent̄
z sic inter eas nō est ordo vt p̄bat argm̄. Scd̄o p̄siderant partes orōnis
int̄ se z sic vna est p̄fectior alia. p̄tes em̄ declinabiles p̄fectiores sunt q̄
indeclinabiles. declinabiles em̄ f̄cat̄ rē: declinabiles autē circūstantias
rerū z sūt sinkathegreuma. modo dignior ē res q̄ circūstantia rei.

A Octauo. Verbū debet esse p̄ma pars orationis. ergo nō nomen
probat an̄s. necessaria debent esse p̄iora. sed verbū est pars
orationis plus necessaria. igitur. Maior est nota. Minor q̄ oratio pfecta
non potest p̄stitui sine verbo. sed oratio perfecta potest cōstitui sine no-
mine: vt dicēdo ningit tonat. videt̄ ergo q̄ verbū sit pars plus necessa-
ria q̄ nomē. Dico verū argumētū pcludit q̄ verbū cōstituit orationē
perfectā sed non ratione sui sed ratione nominatiui subintellecti et sic
in verbis p̄dictis et in alijs exempte actionis intelligit̄ nominatiu⁹ vel
nomen natura vel deus. quia valet tñ deus vel natura tonat.

A Nono. Verbū debet p̄cedere nomē. igitur. probat. quia accidēs
est p̄us substantia sed verbū significat accēs nomen substantiā igitur.
Maior patet: quia accidēs ducit nos in cognitionē substantie. di-
citur em̄ p̄mo de ania. Accidētia magnā partē conferūt ad cognoscēdū
q̄ quid est. i. substantiā. modo om̄is cognitio fit per p̄ius z notius. Mi-
nor quia verbū significat actū. vt curro significat actū currēdi lego sig-
nificat actum legēdi. currere aut̄ et legere sunt accēs. Dico verū argu-
mentū concludit q̄ ordine a posteriori verbū p̄cedit nomen. sed nō or-
dine naturali: sicut em̄ ordine naturali substantia p̄cedit accidēs sicut
causa effectum sic etiam in proposito.

A Decimo. Verbū debet p̄cedere nomē. igitur. probat. pars magis
egregia z plus digna debet p̄cedere. sed verbū est pars magis
egregia q̄ nomē. ergo. Maior q̄ digniora debent esse p̄iora. vt patet
in postp̄dicamentis. Minor est p̄siciani p̄mo minoris q̄ dicit q̄ verbū
inter ceteras p̄tes est pars magis egregia. Dico verū argumētū pclu-
dit q̄ ordine p̄fectiōis verbū p̄cedit nomē sed non ordine generatiōis:
verbū em̄ importat formā nomen aut̄ materiā. forma aut̄ est p̄ior ma-
teria via p̄fectiōis. sed quia verbū apponit̄ nomini z nomē est suppositū.
suppositū aut̄ ordine gnationis est p̄ius illo qd̄ ei apponitur.

A Undecimo. Prepositio est p̄ma pars oratiōis. igitur non nomē. pro-
batur. illa pars est p̄ma que d̄r a p̄ponendo: sed p̄positio dicitur
a p̄ponendo. igitur p̄positio debet eē p̄ma. Maior est nota. Minor ē grā-
maticorū oīm qui interpretant̄ hoc vocabulū p̄positio a p̄ponendo. Dico
v̄z argumētū pcludit q̄ p̄positio d̄r a p̄ponendo non absolute rōne or-
dinis sic q̄ deberet esse p̄ma pars oratiōis. sed p̄positio dicit̄ a p̄ponendo

respectu casualis cui deferuit vt accusatiuo vel ablatiui.

¶ Duodecimo. Littera donati est incōgrua. igit. Probaf. q. pecca-
tra regulā grāmaticalē. ergo. Probaf. q. peccat ptra istam regu-
lam. Quādo in aliqua orōne ponitur plura substantiua noia tūc vnū illo-
rum debet poni in genitiuo. modobic in littera ponitur plura substan-
tiua nomia z nullū ponit in genitiuo. vt nomē: pnomē: vbi: aduerbiū.
zē. Dico vey argumentū pcludit q. licet hic nō ponit cōiunctio inter il-
la substantiua expresse tamen implicite subintelligit. q. valet tantū no-
men z pnomē et verbū. z dimittit ibi cōiunctio causa breuitatis per
vnū colorē rheroricalē qui dicit articulus puncti. qui habet fieri quādo
in aliqua orōne ponunt plura substantiua noia sine punctione media.

¶ Nomen quid est: pars oratiōis cū casu corpus aut
rem proprie cōmuniterue significās: proprie vt ro-
ma tyberis: communiter vt vrbis flumen.

¶ Vtrū diffinitio nominis a donato po-
stra sit bene assignata. Pro intellectuē questiōis more. Notandū est p-
mo q. diffinitū pntis diffinitionis est nomē p se z suis signatis caprum
pro se ideo: q. hec dictio nomē etiā est nomē z pars orōnis. Pro suis sig-
natis ideo: q. eius signata etiā sunt nomina. vt omnia nomina scantur p
hoc qd est nomē. Supponit aut hoc diffinitū nomē psonaliter z nō ma-
terialiter vt quidā volunt. Q. aut in ista nomē est pars orōnis diffinitus
nō supponit materialiter. Patet. q. est reglā cōmunis in logica q. omne
diffinitū supponit psonaliter. ratio. q. quādo cūq. pdicat genus de
specie ē suppositio psonaliter. mō in omni diffinitōe pdicat gen^o de spe-
cie. species em diffinitur z genus est illd p qd spēs diffinitur. Ad opor-
ter aut addere in expositiōe diffinitōis vt qdā volunt actu z aptitudi-
ne. Ratio q. dictio noialis etiā extra orationē posita actualiter est pars
oratiōis. Patet pmo p diffinitionē partis orōnis in qua dicit pars orōnis
est dictio apta nata integrare orationē latinā. cōstat aut q. dictio extra
orationē etiā dictio extra oratiōem habet modū significandi z formā nois.
vt hec est dictio homo absolute posita scap p modū entis z determina-
te apprehensionis. forma aut est que locat rez in spē z que dat esse rei.
pcludit ergo q. nō opz addere actu vel aptitudine. ¶ Sciendū etiā q.
dicit in rextu (cū casu) illa pricula cū casu nō debet valere tantū sicut cūz
inflectiōe casuali. alias nomia in declinabilia non essent noia eo q. talia
nō inflectunt nec declinant p casus. Noia etiā mentalia vt cōiter dō nō
essent noia: talia em nō declinātur per casus z finales terminatiōes. in-
mente em nō est terminatio finalis. s. in voce. debet ergo ista particula

valere tūc cū casu. i. cū pperate casuali hoc est scare recte vloblique. qd
aut sit significare recte vel oblique patebit in questiōe de casu nois.

¶ Notandū scdo: quia dicit indiffinitione

q. nomen significat corp^o aut rez. Ideo sciendū q. corpus capif duplici-
ter. Primo p toto pposito ex materia et forma: et sic homo dicitur cor-
pus. homo em dicitur materiā z formā vt iohānes petrus. Scdo capitur
corpus substantiāliter p altera parte cōpositi: et sic materia vel corpus
hōis dō corpus z sic hec est falsa sorres est corpus quia valet tūc q. sor-
tes esset materia tūc quod est falsum. Alio modo capif corpus accitāli-
ter vt est de genere accitris. z sic duplt. ¶ Etmō p pte p trina dimensio-
ne. s. longitudine latitudine z pfunditate simul. vt em dicitur in p dca
mētis linea dicitur longitudinē tantū: superficies longitudinē et latitudinē
sed corpus dicitur longitudinē latitudinē et pfunditātē simul: et istis mo-
dis nō capif hic corpus. Alio mō capif corpus cōiter pro qualibet exte-
sione que apta nata est percipi aliquo sensu exteriori nō curando an ta-
lis sit substantia vel accidēs: z sic homo in pposito significat corpus: simi-
liter magnū: similr albedo nigredo. z isto modo capif in pposito Vult
ergo diffinitio tantū: aliqua nomina significant corpus id est significant
aliquid quod sensu exteriori est percipibile.

¶ Notandū tercio dicit indiffinitione ulte-

rius rē. Sciendū res capif dupliciter. Uno modo transcendēter: et sic
conuertit cū isto termino ens: z sic nō capif hic termin^o em trāscendēs
est q. significat omne ens mūdi: z sunt sex: res: ens: vnū: bonū: vey: aliqd
omne em qd est: est ens: z est vnū: z est aliqd: et ē bonū bonitare entis: z
similiter vey veritate entis. Istō modo capiēdo rem transcendēter ista
pricula corpus sufficienter includere in ista pricula rem: omne em corp^o
est res. z isto modo diffinitio esset nugatoria z supflua. q. idez bis pone-
rerur Alio mō capif res nō trāscendēter: z sic res dicitur ens incorporeū
qd nō est percipibile aliquo sensu exteriori z sic deus dō res aia angel^o
similiter sciētie virtutes dicunt res. ratio. q. sciētie z virtutes sunt in
anima: mō lo anima est in corporea. ergo etiā omne illd qd est in aia est
incorporeū. omne em qd recipit scdm naturā recipiētis recipit. vt dicit
cōmentator tercio de aia. Segtur correllarie pmo q. hec pna nō valet:
homo significat corpus ergo homo scap rez. nec arguit ab inferiori ad
superi^o. eo q. res hic nō capif transcendēter quō est superius ad corp^o.
sed capif nō trāscendēter quō est desparatū ad corpus. z put corpus
includit in hac pricula rem. vñ z ppter hoc diffinitio nō est nugatoria
nec supflua. Segtur correllarie scdo q. recte hic donatus possuit cōiun-
ctionem disunctiua inter illas particulas corpus aut rē. Patet. q. con-
iunctio disunctiua semp iungit inter diuersa modo res z corpus capiū-
tur hic dispare vt inportat z designant diuersa: Notandū etiā dicit in

diffinitione: pprie aut cōter. Unde significare pprie est significare cū
qualitate ppria. Significare autē cū qualitate ppria est significare cū
vna rem sic qd nō plures vniuoce z diuifim vt sunt noia ppria. Signifi
care aut cōter est significare cū qualitate appellatiua. Significare autē
cū qlitate appellatiua est significare multas res vniuoce z diuifim. vt
homo aīal: fimiliter alij termini cōmunes. Et per istā particulā excludit
participiū: qd nō fecit cū qualitate ppria vel appellatiua. In fine aut
diffinitionis ponit significans: ppter euitare appellationē que impedi
uiffet bonitatē diffinitionis. vnde nō est idē dicere fcare corpus z cor
pus fcare. Patet significare em corpus est significare aliquid sub rōne
corpis. ratio autē corpis est esse genus subalternū z sic iohānes homo pe
trus nō significat corpus: ex q nō sūt genera subalterna. z sic hoc no
men corpus significat corpus: quia corpus est primū genus subalternū
Sed corpus significare est significare rem grossā visibilem palpabilē
et sensu exteriori pceptibile. vt homo animal lignū sic fcant corpus. Et
si d: tamen noia z verba trāspōita idē fcant. ergo idē erit dicere fcare
corpus z corpus significare. Dico verū est nō variata appellatione: mō
hic variatur appellatio. Cum em dicat fcare corpus est appellatio cum
aut dicat corpus fcare nō est appellatio.

Notandū quarto z vltimo. qd partes
orationis distinguuntur p modos fcandi. oportet intelligere in gñe qd
sit modus fcandi. Vñ notādū qd modus fcandi est duplex: actiu⁹ z pas
siuus. Modus fcandi passiū⁹ est pprietas rei significata per voces vt
ledere pedē est modus fcandi passiū⁹ hui⁹ dictionis lapis z talis mo
dus fcandi passiū⁹ nō est de cōsideratiōe grāmatici sed potius philoso
phi naturalis. eiusdē em artificis est cōsiderare rem z pprietates rei: vt
d: ij. phisic. modo philosophus naturalis habet cōsiderare res naturales
ergo etiā h: cōsiderare pprietates rerū naturalium. Sed modus fcandi
actiu⁹ est modus vel pprietas vocis ab intellectu sibi cōcessa qua mediā
te pperatē rei significat: vt gen⁹ masculinū hui⁹ nois lapis est modus
fcandi actiu⁹ et pperas huius dōnis lapis: eo q mediāte gñe mascu
lino pperatē rei significat: vt illam pprietatē q est ledere pedē d: em
lapis quasi ledēs pedē. Et ille modus fcandi actiu⁹ est duplex. scilicet
essentialis et accidentalis. Essentialis est q est de eētia alicuius pris vt significare
p modū entis est modus significandi essentialis nois z est duplex. scilicet ge
neralis z specialis. Generalis est q in pluribus pibus repitur qm vna
vt significare per modū fluxus et fieri est modus significandi gñalis verbū
et participij. Dicat etiā hic modus fcandi materialis. qd sicut in materia
entia materialia cōueniūt. omnium enim gñabiliū z corruptibiliū eadē
est materia: vt dicat pmo de gñatione. ita etiā per talē modū fcandi
vna pars nō distinguit ab alia sed potius plures ptes in illo pueniūt.

Specialis autē est qui tantū reperit in vna parte orationis z per quem
vna pars orationis distinguit ab alia: vt significare p modū determinare
apprehensionis est modus significandi specialis ipi⁹ nois et p istum nomē
distinguit a pnoie. qd pnoie significat p modū determinare apphen
sionis. Et ideo hic modus significandi etiā formalis dicitur: qd forma est q
separat z distinguit naturaliter. Modus fcandi accidentalis est qui nō
est de essentia partis: sed accidit parti. vt est qualitas cōparatio. Et est
duplex. scilicet absolutus z respectiuus. Absolutus est quo variato nō vari
atur pgruitas: vt est qualitas figura. sicut em bec est cōgrua: homo cur
rit. sicut ista. iohānes currit: et tamē hic variat qualitas: in pma est quali
tas appellatiua in scda qualitas ppria. Sed respectiuus est quo variato
variatur cōgruitas: vt est casus numerus psona. bec em est cōgrua homo
currit. bec aut incōgrua hominis currit: in quib⁹ orationib⁹ variat. casus
Mod⁹ fcandi autē nois eēntial⁹ ē ille fcare p ille modū entis z determi
nate apprehensionis. Pro q intelligēdo sciēdū. Significare p modū entis est
fcare p modū habitus z pmanentie. Significare aut per modū habi
tus z pmanentie est significare rem in facto esse et nō in fieri vt domus
est nomen z significat domū nō vt est in fieri sed vt est in pfecto et cō
pleto esse. Alij tamē dicunt q fcare per modū entis est significare sub
stantiā. substantia em est vēr ens. quo modo aut accipitur substantia cū
dicitur q nomen significat substantiā parebit inferius. Significare au
tem p modū determinare apprehensionis est significare rem scdm certū
modū intelligendi z in certo z determinato genere entis. ens autē dic
tur esse in certo genere per suā essentia z formā. forma em est que locat
rem in genere z specie. Genera aut entis vt ad ppositū sufficiunt sunt de
cem. aliqd em est ens qd est substantia vt homo. aliqd accidens: vt albe
do. aliqd ens in anima vt cōceptus rei. aliqd ens extra animā. vt lapis
aliqd est ens qd est habitus vt visus. aliqd est ens qd est pvariatio vt ceci
tas. aliqd est ens verū vt asinus. aliqd est ens ymaginariū: vt chymera.
aliqd est ens in actu vt celus. aliqd est ens in porentia vt anrichristus.
Dicatur aut ista decē genera entis pro tanto. quia omne qd cadit sub en
te in aliquo istorum includitur.

His notabilibus sic stantibus est solu

tio rñalis. Diffinitio nois a do. posita est bñ assignata. Probat⁹ ois diffi
nitio ē bñ assignata q dat p gen⁹ z differētiā et facit diffinitū differre a
quolibz nō pterō sub diffinito. scilicet diffinitio nois est hmodi igit. Maior ē
boetij in lib 2o diffinitionū. Minor qd p genere ponit pars orationis: p
differētia aut ponunt alie pculae sequētes. sicut per istam diffinitionem
nomē distinguit ab alijs partibus orationis quare conclusio vera.

Ad primo. Diffinitio nominis nō valet. Probat⁹. nulla diffinitio
bona debet dari per disfunctionē. sed ista datur per disfunctionē
ergo. Maior est arist. xj. thopic. Minor. quia in diffinitioe dicitur cē

pus aut rem. Dico verū argumentū cōcludit q̄ nulla bona diffinitio essentialis z quiditativa debet dari per disunctionē. sed diffinitio accidentalis z descriptiva potest dari per disunctionē quālis est diffinitio nois. Sequitur corollarie q̄ recte donatus fecit ponēdo diffinitiones accidentales partiū oratiōis. Rō. q̄ diffinitiois quiditativae partiū oratiōis p̄ modōs scādi sunt difficiles: diffōnes autē accidentales sunt faciliores. eo q̄ accidentia notiora sunt quiditativis z substantiis. vt p̄z p̄mo de aia: accidentia magnā partē p̄terunt ad cognoscendū q̄ quid est. modo donat⁹ fuit in formato: iuvenum. ergo ex faciliores processit.

¶ Secūdo Aliq̄d est nomē q̄ nō significat cū casu. ergo diffinitio nō valet. Teneat p̄ia. q̄ diffinitio debet convenire cuilibet contento sub diffinito. Aliis p̄bas. q̄ nomē aptote forme est nomē z nō significat cū casu. Aliū p̄mptū p̄o p̄ma parte notū est. Sed p̄ scōa parte q̄ nomē aptote forme nō significat cū casu. q̄ d̄r ideo aptote forme. q̄ est sine casu ab a q̄d est sine z p̄teros quasi sine casu. Dico v̄z argm̄ cōcluderet si nomē ideo diceret aptote forme. q̄ nullū haberet casus. s̄ dicat aptote forme: q̄ nō h̄z oēs casus sub vna terminatiōe: nec sub plurib⁹: sed tantū h̄z vnu casus. vt sp̄ore habet t̄m ablatiū. vel etia: q̄ habet tres cas⁹ sub vna terminatione: vt nephas q̄d est generis neutrius s̄t p̄has.

¶ Tercio. Verbū significat cū casu: ergo diffinitio nō valet. Probat⁹ tur in ista oratiōe homo currit: in qua hoc verbū currit significat cū casu. Probat⁹. q̄ hoc v̄bū currit significat cū isto ntō hō. modo hō est alicuius casus. Dico v̄z argm̄ p̄cludit q̄ in ista orōne hō currit hoc v̄bū currit fcat cū casu associatiue. i. fcat cū aliqua dictiōe q̄ est alicui⁹ casus sed nō existenter. modo cū in diffinitōe nō debet capi associatiue sed existenter vt t̄m valeat nomē fcat cum casu id est existit alicuius casus.

¶ Quarto Aliquod est nomē q̄ nō significat corp⁹ aut rem. igitur diffinitio est insufficiens. Probat⁹. q̄ chymera est nomē z nihil significat. q̄ chymera sit nomen notū est. sed q̄ nihil fcat. q̄ chymera nihil est. si ergo chymera nihil significat. ergo nec significat corpus nec rē. Teneat p̄ia a supiori negato ad inferius. Dico v̄z argm̄ p̄cludit q̄ hoc nomen chymera similiter alia noia ficta nō significant corpus aut rem directe: t̄m indirecte. q̄ significat illud q̄d p̄ partes sue diffinitiois exp̄mis: vt caput virginē v̄trē leonū z caudā serpentinā. Vel etiā possumus dicere q̄d licet noia ficta non significant rem verā tamē sufficit q̄ significant rē imaginabilē z q̄ potest imaginari. Corollarie sequitur q̄ impossibile est significabile. licet non significatione directa tamen sufficit q̄ indirecta patet de isto termino chymera: chymeream esse est impossibile tamen hoc est significabile.

¶ Quinto. Aliqua sunt noia q̄ nec significant corpus nec rē. igit. Probat⁹ de istis noibus albedo nigredo: q̄ nō fcat rez patet ex notabil b⁹. sed q̄ nō fcat corp⁹. p̄bas. q̄ corp⁹ est ens p̄positū ex materia z forma sed albedo z nigredo dicunt formā tantū. modo omnis for-

ma ē simplex. vt dicit Gilbert⁹ porritan⁹ auctor sex p̄ncipiorū. Dico verus argumentū p̄cludit q̄ corpus p̄p̄e sumptū est ens cōpositū ex materia z forma. s̄ hic corpus capis cōiter p̄ omi illo q̄d p̄t p̄cipi sensu exteriori: z sic albedo z nigredo in p̄posito dicuntur corpus significare.

¶ Sexto. Aliq̄d est nomē q̄ nō fcat cū qualitate. igit. Probat⁹. hoc nomē deus nō fcat cū qualitate: Probat⁹ sic. q̄ qualitas est acc̄s sed in deū nullū cadit acc̄s. igit. Maior est nota. qualitas em̄ est acc̄s nois. Minor est aristo. xij. metha. vbi ostendit q̄ deus est actus purus: mō actus purus excludit omē acc̄s. Dico v̄z argumentū p̄cluderet si fcat cū qualitate valeret t̄m sicut fcare cū acc̄te. sed significare cū qualitate valet t̄m sicut fcare sub p̄ceptu vni⁹ vel plurimū: cōstat aut q̄ deus significat sub p̄ceptu plurimū q̄tū est ex parte impositionis sue.

¶ Septimo. Aliq̄d est nomē q̄d nihil significat. igit nō omē nomē fcat corpus aut rem. Probat⁹ aīis. q̄ hoc nomē p̄t̄m est nomē et nihil fcat. Probat⁹ auctoritate boetij. iij. de p̄sol. vbi dicit q̄ p̄t̄m nihil ē. Et theologi vocat p̄t̄m nihil cū dicūt. Sine deo factū est nihil. i. p̄t̄m: q̄ deus nō inuenit p̄t̄m sed dyabolus. Dico v̄z argumentū p̄cludit q̄ p̄t̄m nihil fcat p̄sitiue sed p̄uatiue: q̄ p̄uationē boni Boetij ergo dicit: q̄ p̄t̄m nihil est. voluit dicere q̄ p̄t̄m nō est ens morale.

¶ Octavo. Aliq̄d est nomē q̄d nō fcat p̄ modū determinate app̄hensionis. igit modus scādi nois nō valet. Probat⁹. q̄ hoc nomē de⁹ nō fcat p̄ modū determinate app̄hensionis. Probat⁹. q̄ deus nō p̄t cog nosci a nobis determinate. Dicat em̄. ij. metha. sicut se habet oculus noctue ad lumē solis. ita se habz intellectus noster ad ea q̄ manifestissima sunt in natura. Et. iij. de aia q̄ nihil est in intellectu nisi p̄us fuerit in sensu: p̄stat aut q̄ deus nō est sensibilis: deum em̄ nemo vidit vnq̄ vt dicit scriptura. Dico verū argumentū p̄cludit q̄ deus nō est determinate cognoscibilis a priori sed bene a posteriori p̄ effectus. Arist. em̄. xij. metha. ex ordine rez cognouit vnā esse causā p̄mā oīm cū dixit. Entia nolunt male disponi: mala est pluralitas p̄ncipum sit ergo vnus p̄nceps.

¶ Nonno. Aliq̄d est nomē q̄d nō significat per modū determinate app̄hensionis. ergo mod⁹ scādi nois nō valet. Probat⁹. q̄ hoc nomen materia nō significat p̄ modū determinate app̄hensionis. Probat⁹. q̄ materia nō est intelligibilis. Probat⁹. q̄ materia p̄ma est ens in pura p̄oia: vt d̄r p̄mo p̄hysicorū. mō omē q̄d intelligit. intelligit vt est ens in actu. vt d̄r. ix. metha. Dico v̄z ar. cō. q̄ materia p̄ma nō ē intelligibilis p̄m se t̄m sufficit q̄ ē intelligibilis in analogia z habitudine ad formā.

¶ Decimo. Aliq̄d est nomē q̄d nō fcat p̄ modū determinate app̄hensionis. Probat⁹ de isto noie chymera q̄d nō significat p̄ modū determinate app̄hensionis patet q̄ chymera nō est intelligibilis. Probat⁹ quia dicat. iij. de aia. nō ens nō intelligit: mō chymera est nō ens. et per aīis chymera nō significat p̄ modū determinate app̄hensionis. Dico v̄z argumentū p̄cludit q̄ hoc nomē chymera non fcat p̄ modū determinate

apprehensionis directe tñ indirecte: nō ens em̄ nō intelligitur directe sed indirecte: ymaginamur em̄ chymera esse licet nō sit.

¶ Undecimo. Diffinitio nois nō valet. Probat sic. Nulla diffinitio debet dari p accñia. sed ista datur p accñia. igit nō valet. Maior. qz diffinitio rei debz dari p genus z differentiā. modo gen⁹ z differentiā sunt partes quiditative z essentielles rei. Minor. qz daf p casuz z qualitatē q sunt accñia nois. Dico verū argumentū pcludit q nulla diffinitio a priori debet dari p accñia: sed presens diffinitio est diffinitio a posteriori: et ista potest dari p accñia. Conueniēter aut donat⁹ diffinit nomē p casum z qualitatē z nō p alia accñia. quia casus z qlitas sunt accidētia magis ppria nomini q alia. modo optime res diffinit a posteriori per accidentia ppria cū sepe accidētia ppa ponūt loco diffērtiarū eēntialium: vt declarat cōmentator primo de anima

¶ Homini quot accidūt: Sex. **Que: Qualitas** **Co**
paratio Genus Numerus Figura Casus.

¶ Utruz tñ sex sint accidentia nois. Et
vrrū ppriū nominis sit significare substantiā. pro intellectu qstiois more norandū primo qz hec qstio duo qrit. primo. vrrū tantū sex sint accidentia nominis. s. qualitas: cōparatio: vt dicitur in textu. Scdo qrit vrrū ppriū nominis sit significare substantiā. pro parte pma qstiois intellegendā. Sciendū accidēs nois describit sic. Est quedā pprietas nois attributa nomini aut ratiōe vocis aut ratiōe fcatōis. Aliqua em̄ accidentia attributū ptribus ratione vocis vt figura: qz illa vox dicitur simplicis figure q non pōt diuidi in plures pres. Sed illa cōposita q pōt diuidi in plures pres vt postea dices. Aliqua aut accidentia attributū ptribus ratione significatiōis: vt qualitas casus nūerus Illud em̄ nomē qd fcat rem pluribus cōicabilem est qlitatis appellatiue: vt hō. Illud autē qd fcat rem singulārē z indiuiduālē est qlitatis ppe: vt iōānes. Describitur etiā cōiter sic. Accidēs nois est terminus accñialis pdicabilis de nomine in recto vel in obliquo inconcreto vel in abstracto in q: tum est parsoratiōis. Dico notant in recto vel in obliquo: qz accñia aliqua nominis non pdicant de noie in recto: quia hec est falsa: nomen est qlitas sufficit tamen q qualitas pdicetur de ipis in obliquo vt nomē ē alicui⁹ qualitatē. Similr licet accidētia non pdicant de noie in abstracto sufficit tñ q in cōcreto vt licet hec nō sit vera. nomē est compatio in abstracto: tamen hec est vera: nomen est compabile.

¶ Notandū scdo q sicut in reb⁹ naturalibus repiūtur diuersa accñia q possunt adesse z etiā abesse subiecto pter ei⁹ corruptionē. vt dicit porphi. in libro pdicabiliū: sic sūt in rebus

intentionalibus fabricatis p intellectu repiūtur diuersa accñia q eis dē reb⁹ p intellectu attributur. Duplex est ergo similitudo accñiū realitū z intentionalitū vel grāmaticalitū. prima qz sicut in reb⁹ naturalibus accidētia possunt abesse subiecto vel realiter vel fm modū intelligēdi albedo em̄ realiter potest abesse fori: caliditas aut nō potest abesse igit nō realiter: sed sufficit q hoc fiat scdm modū intelligēdi. omie em̄ prius pōt intelligi nō intellectu posteriori. Sitr ethiops potest intelligi non intellecta ei⁹ nigredine: vt declarat porphiri⁹ in libro pdicabiliū: sic sūt in reb⁹ intēntionalib⁹ vt in grāmatica accñia dicitur abesse suo subiecto: nō realiter. nullū em̄ est nomē quod nō esset alicuius generis vel qualitatis vel numeri. sed accidētia nois absunt nomini scdm modū intelligēdi: quia possum intelligere nomē nō intellecta eius qualitate similiter nō intellectu eius. nūero. Unde recte dicit aristot. scdo phisicor. Abstrahentiū nō est mendariū. Scda cōuenientia vel similitudo est: quia sicut in rebus realibus accidētia realiter distinguūtur ab eoz subiectis cum effectus z causa distinguūt realiter constat aut q substantia ē causa accidentis. dicit em̄ aristot. scdo phisicor: q materia cum forma ē causa omnitū accidentiū in cōposito sic similiter accidentia grāmaticalia dīstinguūt realiter ab ipis ptribusoratiōis quaz sunt accidentia. non sic q daretur aliquod nomē quod nō haberet accidētia: sed sic q accidētia grāmaticalia non sunt de essentia partis. omie enim accñs est pter intellectū et essentiā illius cui⁹ ē accidens Sequit cōrellarie ex dictis q ista positiō grāmaticorū que dicit accidētia esse eadē et idempficari cū partibus non est veritati omnino cōsona ad bonū tamen intellectu accepta poterit sustineri. vt parebit in notabili sequenti.

¶ Notandum tertio: p intelligētia istius.

Utr accñia priūoratiōis distinguūt a ptribusorais Notandū q aliq distinguūt dupliciter. vno modo realiter. alio mō rōne. Ista dicitur distinguū ratione que distinguūt diuersa p consideratione intellectus vt que in re dicit vñū tamē intellectus accipit illa vt diuersa vt marcus tullius cicero: illa tria noia significant eandē rem realiter. tamen intellectus apprehēdit z accipit illa tria vt plura. idem em̄ homo dicebat marcus tullius z cicero. dicebatur marcus noie pprio. dicebat tullius ratione genalogie: dicebat aut cicero ratiōe porciūcule carnis que pendebat ei de naso ad modum cicero. Alio mō aliqua distinguūt realiter. z hoc duplr. vno modo rara realitate et sic ista distinguūt que distinguūt loco z subiecto. vt sortes existens rome z sortes existēs cracouie distinguūt sic realiter. Scdo aliqua distinguūt realiter realitate naturarū que scilicet designāt diuersas naturas licet sunt idem subiecto z numero. z sic albedo dulcedo et lac distinguūt rali realitate. tria em̄ ista sunt idem subiecto z nūero tamen distinguūt z differunt formaliter. dulcedo em̄ est obiectū gustus. albedo visus. sicut ergo visus z gustus sunt

sensus realiter distincti sic et dulcedo et albedo in lacte. omne ergo accidens reale distinguitur realiter a suo subiecto realitate naturarum. licet non realitate prima que est loco et subiecto. Veritas primi patet. quia dicitur primo posteriorum essentie predicamentorum sunt impmixte. postulat autem quod substantia et accens noiant diuersa predicamenta. Dicitur etiam primo philosophorum: quantitas et substantia si sunt. duo sunt. et omnis effectus distinguitur realiter a sua causa. postulat autem quod accens est effectus substantie. Veritas secundi scilicet quod accens et subiectum sunt idem numero et subiecto patet autoritate aristotelis. primo theophrasti. cum dicitur. quod accens et subiectum numero sunt idem. Istis sic stantibus dicatur quod accens participationis distinguitur realiter a partibus. non sic quod parsoratio nis realiter essent separe ab accensibus et priuarentur eis: sed sic quod ipsa parsoratio in quantum parsoratio nullum accens includit: ut enim dictum est ante parsoratio in quantum parsoratio solum de signat modum significandi essentialis et significatum quod dictio importat hoc dictum. Probat primo sic sicut est in natura sic est in arte. sed omne accens in natura realiter distinguitur a suo subiecto: ergo etiam est ita in arte. quod omne accens parsoratio nis distinguitur a parteoratio nis. Maior est aristoteles. ij. philosophorum. Minor est nota: quia accens et subiectum differunt predicamentaliter: ergo realiter. oia enim que dicuntur predicamentalia dicuntur realia. Secundo probatur. oia que transferuntur secundum aliquam similitudinem se transferunt. sed ad accens intentionalia et in arte translata ad similitudinem accensium realium. postulat autem quod accens reale distinguitur realiter a subiecto. ergo similiter etiam est ita in arte. Maior est aristoteles. vj. theophrasti. Minor est nota. quia ars sequitur naturam. Tertio probatur sic omne prius distinguitur a suo superiori. sed parsoratio secundum naturam est prior accensibus suis. igitur distinguitur. Maior. quia idem non est prius et posterius. Minor. quia parsoratio nis dicitur modum significandi essentialis. constat autem quod modus sciendi essentialis est causa accensalis. quod ad modum substantia est causa accens. Et ita parsoratio nis absolute dicitur modum significandi essentialis: substantia autem est prior accens cognitione ratione et diffinitione. Quarto probatur. illa sunt distincta realiter quorum unum variatur reliquo non mutato. sed aliqua parsoratio nis manet inuariata et eius accens variatur. ergo distinguitur realiter. Maior est nota. Minor. quia dicendo albus homo et alba homo hic variatur accens: quia genus. et tamen manet idem nomen. in prima oratione enim homo est generis masculini: in secunda feminini. Sequitur corollarie quod sicut accens in natura realiter distinguitur a subiecto: licet numero sint idem: sic etiam potest dici in arte quod parsoratio nis distinguitur realiter a partibus. licet possumus concedere quod numero et subiecto sint idem. Patet veritas corollarij. quia accens intentionalia et artis sunt translata ab accensibus realibus.

Notandum quarto et ultimo: quod secunda pars questionis fuit. verum proprium nomen sit scire subam secundum quod philosophia. ij. maioris dicitur: proprium est nomen scire substantiam cum qualitate. Ideo sciendum quod secunda capitur dupliciter. Uno modo proprie. et sic substantia est res per se ex

istens vel pars rei per se existentis: etiam proprium vel homo animal iohannes petrus exemplum secundi anima: licet enim anima non est per se tamen anima est pars hominis: et ideo est substantia. Dicitur enim in predicamentis quod pars substantie est substantia. isto modo non capit substantia cum dicitur nomen scire substantiam. Ratio. quia albedo nigredo sunt nomina et non scire sic substantiam: albedo enim vel nigredo non significat rem per se existentem sed alteri inherenter naturaliter enim nullum accens est per se. Secundo capit substantia coniter ut tamen valet sicut essentia: et sic capit cum dicitur. omne nomen scire substantiam accidentia enim ita habent essentiam et naturam propriam. sicut substantia: licet non ita perfectam naturam sicut substantia. ut declarat doctor scriptus in tractatu de quiditatibus rebus. proprium ergo nomen quarto modo est significare substantiam cum qualitate. Ratio. quia illud est proprium. quarto modo quod puenit omni nomini: soli nomini et semper. Est enim in quolibet nomine aliquid a quo nomen imponitur et aliquid est cui imponitur quod manifeste apparet esse verum in nominibus specierum in quibus actus ultimus est a quo nomen imponitur et ipsum constitutum ex genere: et differentia et cui nomen imponitur. Similiter in nominibus individuorum suppositum substantie est cui imponitur nomen. et collectio accensium est forma a qua nomen imponitur: et idem est inuenire in omnibus aliis nominibus quantumcumque res simplices sciuntibus. id autem a quo nomen imponitur accens apud grammaticos per qualitate: id vero cui nomen imponitur per substantiam. et ideo omni nomini apud grammaticum substantiam scire conuenit cum qualitate et soli nomini hoc puenit et semper.

Istis notabilibus sic stantibus est conclusio

responsalis. Tantum sex sunt accensia nominis specificae et formaliter distincta sic quod non plura ad illa irreducibilia grammaticaliter ipsi nomini puenientia et ut est etymologie considerationis: et proprium nomen est scire substantiam cum qualitate. Prima pars conclusionis probatur per sufficientiam accensium nominis et est ista. Omne accens nomen vel puenit nomen ratione vocis aut ratione scitionis: si ratione vocis sic est figura. Si ratione scitionis hoc est dupliciter. Aut ratione scitionis absolute: aut respectie. Si absolute hoc est dupliciter. aut enim talis significatio sumitur a proprietatibus discretiuis sexus sic est genus. Aut sumitur a significatione suppositorum et hoc dupliciter. aut diuisione sic est qualitas. aut collectivae sic numerus. Aut tale accens sumitur a significatione respectiua et sic dupliciter. aut enim ratione rectitudinis et obliquitatis sic est casus. aut ratione intensiois et remissionis et sic est participio. quare prima pars conclusionis vera. sed quod secunda pars conclusionis sit vera. scilicet quod omne nomen scire substantiam: patet autoritate philosophia secundo maioris quod dicit hoc esse proprium nomen quarto modo. significat substantiam cum qualitate: quare secunda pars conclusionis vera. Primo. Plura sunt accensia nominis quam sex. igitur. Probat aristoteles. tot sunt accensia nominis quot sunt nomina: sed plura sunt nomina quam sex. ergo: Maior. quia accensia multipliciter multiplicatione subiectorum: ut dicitur primo theophrasti. Minor est nota. Dico verum argumentum concludit quod plura sunt ac-

eidentia nominis q̄ sex numeraliter ea distinguendo. modo conclusio vult
q̄ accidentia nominis sunt sex specificè distincta.

¶ Secundo. Plura sunt accidentia nominis q̄ sex. Probatur. q̄ morio persona
forma casualis etiā sunt accidentia nominis. ergo plura erunt q̄ sex: Añs
pater. q̄ aliqua nomina mouent. similiter omnia nomina sunt tertie persone
similiter in nomine reperiuntur forme casuales sex. Dico q̄ tñ sex sunt acci-
dentia nominis ad se inuicē irreducibilia. plura aut possunt esse q̄ redu-
cuntur ad ista. q̄ morio reducitur ad cōparationē: omne em̄ q̄ comparatur
cōparatione nominali hoc etiā mouet: similiter persona reducitur ad nūe-
rum. q̄ nūerus et persona sunt accidentia coniugata: sic q̄ in quacūq̄ parte re-
peritur vnū in eadē et altere forme aut casuales reducitur ad casum.

¶ Tertio. Plura sunt accidentia nominis q̄ sex. Probatur. q̄ esse suppositū
esse rectū a vbo etiā sunt accidentia nominis. Probatur. q̄ nomen reddit
suppositū verbo et regitur a verbo a parte ante. Dico verū argumentū
concludit q̄ esse suppositū et regi a verbo est acc̄s nominis inquantū ē dya-
stherice cōsideratiōis. hic aut fit sermo de acc̄s nominis vt ip̄m no-
men est etimologie cōsideratiōis sic similiter correptio p̄ductio sunt acci-
dentia nominis inq̄runt ip̄sum nomē est p̄sodie cōsideratiōis.

¶ Quarto. Plura sunt accidentia nominis q̄ sex. Probatur. quia cōiu-
gatio declinatio etiā est accidens nominis: ex quo nomina decli-
nant de casu in casum. Dico vñ argumentū concludit q̄ declinatio est ac-
cidens nominis: sed dico q̄ declinatio cōprehenditur sub casu. Cōtra hoc
arguitur. Declinatio in nomine nō potest cōprehendi sub aliquo acciden-
te igitur nec sub casu. Probatur antecedēs. sicut se habet cōiugatio in ver-
bo sic se habet declinatio in nomine: sed cōiugatio in verbo exp̄sse ponit
et sub nullo accidere cōprehenditur. ergo etiā similiter est de declinatiōe
in nomine. Maior paret ex cōuenienti similitudine. sicut em̄ nomina de-
clinantur per casus sic verba coniugantur per personas et tempora. Mi-
nor est nota. Dico q̄ non est simile de cōiugatione verbi et declinatiōe
nominis. Ratio q̄ declinatio in nomine tantū respicit vnū acc̄s. s. casum
sub quo bene potest cōprehēdi sed cōiugatio in verbo non respicit vnū
accidens tñ sed plura. q̄ nūer tempus et persona. et ergo sub nullo pōt
cōprehēdi. q̄ qua rōne deberet cōprehēdi sub vno eadē ratiōe sub alio
et sic oportuit q̄ cōiugatio verbi ponere exp̄sse.

¶ Quinto. Nō sunt sex accidentia nominis. igitur probatur. omnia acci-
dentia nominis sunt vnū. igitur. Probatur añs. quēcūq̄ vni et eidem
sunt eadē inter se sunt eadē: sed omnia ista sex accidentia vni et eidē nomi-
ni sunt eadē: ergo etiā inter se sunt eadē: et per p̄sequēs non distinguūt
specificè. Probatur maior auctoritate aristoteli. j. phisic. Minor. q̄ omnia ista
sex accidentia cōueniūt huic nomini felix: hoc em̄ nomen felix est alicuius
qualitatis. comparat: est etiā alicuius generis numeri casus et figure. Di-
co verū argumentū concludit q̄ ista sex accidentia vni et eidē sunt eadē et in-
ter se eadē scdm̄ nūer et materialiter. nō tamē formaliter. sic em̄ distin-

guūt sicut in ista albedo et dulcedo lactis sunt vnū nūero et materialiter
et tamē distinguuntur formaliter. vt dictū est in notabili tercio.

¶ Sexto. Qualitas nō est acc̄s nominis. igitur. Probatur. illud qd̄ est
de essentia alicuius nō est acc̄s. sed qualitas est de essentia nominis
igit. Maior est aristoteli. j. phisic. qui ostendit q̄ illud qd̄ vere est nulli acci-
dit Minor. q̄ significare p̄ modū determinate apprehensiōis est essentia
le nomini et hoc est significare cū q̄litate vt cōiter grāmatici exponunt.
Dico verū argumentū concludit q̄ capiēdo qualitatē p̄ determinata ap-
prehensione tūc est essentialis nomini sed sic non capis hic. sed capis p̄o
significatione vnus aut pluriū: et sic est accidēs nominis.

¶ Septimo. Tamē priscianus solū ponit quāq̄ accidentia nominis. ergo.
Añs paret scdm̄ maioris. Dico verū argumentū concludit q̄ priscia-
nus ponit accidentia q̄ pueniūt cuilibet noi vt speciē genus nūerū figurā
et casum. cōparationē aut nō posuit q̄ non puenit cuilibet nomini quia
solū adiectiuus. sed qualitatē cōprehēdit sub numero. q̄ sicut numerus
causatur a pluralitate et singularitate sic etiā qualitas.

¶ Octauo. Nō est p̄prium nominis significare substantiā. ergo Probatur
q̄ deus est nomē et nō significat substantiā. igit. q̄ p̄ma pars sit vñ
q̄ deus sit nomē: notū est. sed q̄ deus non fecit substantiā. Probatur sub-
stantia d̄ a substantia: sed deus nulli substantia: ergo deus nō est substantia. Ma-
ior est nota et est aristoteli. in p̄ntis. Minor. q̄ forma simplex subiectum esse
non pōt: vñ dicit boecius in libro de trinitate. Dico verū argumentū cō-
cludit q̄ hoc nomē deus nō significat substantiā vt substantia dicitur a substantia.
do: sed bene a per se essendo quo modo deus est substantia.

¶ Nono. Aliquod est nomē quod nō significat substantiā Probatur.
q̄ albedo nigredo sunt nomina: et tamē non significant substantiā s̄
accidēs. modo accidēs et substantia sunt p̄mo diuersa. Dico verū argū.
concludit q̄ hoc nomē albedo vel nigredo nō significat substantiā capiē-
do substantiam p̄prie. sed bene cōiter qualiter hic debet capi.

¶ Decimo. Participiū etiā significat substantiam. igitur nō est p̄prium no-
minis sc̄are substantiam. Añs paret. q̄ legēs significat hominem legentē
Dico vñ argū. concludit q̄ participiū fecit substantiam sed nō significatione for-
mali sed materiali. q̄ formali significat actū vnū substantiē. Vel dico
q̄ licet ip̄m participiū significat substantiā: non tñ eodem mō sicut no-
men: q̄ nomen significat substantiā absolute sed participiū cū tempore.

**Qualitas nominū in quo est: Bipartita est. Quō-
aut enim vnus nomē est et p̄prium dicitur aut mul-
torum et est appellatiuum.**

¶ Vtrū qualitates in nomine sunt tñ due.
o iij

Pro intellectu questionis more. Notandum est primo quod qualitas nominis secundum remignitatem describitur sic. Qualitas est aptitudo nominis secundum rem suam discrete vel continere discrete ut iohannes continere ut homo. Pro qua diffinitione qualitatis nominis intelligenda sciendum quod per rem nominis debet intelligi fieri nominis. Significare autem discrete est significare unam rem tantum et non plures uniuoce et diuissim. Dico notanter quod nomen proprie qualitatis significat unam rem tantum uniuoce. quod equiuoce potest plures significare ut hoc nomen iohannes fecit omnes vocatos hoc nomine iohannes: hoc tamen est equiuoce: quod uno nomine et diuersis rationibus saltem accidentalibus. Alia enim ratione unus vocatur iohannes et alia ratione alter: unus enim vocatur iohannes quod pater suus ita vocabatur. alter: quod natus est in die iohannis. Equiuocatio tamen talis non est proprie dicta: si enim nomina proprie essent equiuoca proprie dicta tunc non possent poni in personis. ex quo nullum equiuocum ponitur in personis ut sic. postulat autem quod nomina proprie ponuntur in personis substantie ex quo sunt substantie prime ista ergo equiuocatio est accidentaliter tantum et improprie dicta. Dico notanter secundo quod nomina proprie fecerunt tamen unam rem diuissim. quod plerumque possunt significare plures. ut hoc nomen iohannes significat corpus et animam sed non diuissim. quod nec corpus per se est iohannes nec anima: sed corpus et anima simul constituent totum compositum. Significare autem continue est significare plures res uniuoce et diuissim: ut hoc designificato secundario significat omnes homines qui naturam humanam participant.

Notandum secundo qualitas quantum elicet ex littera donati describitur sic. Qualitas est nomen unius vel plurium. Que diffinitio continere intelligitur sic. Qualitas est nomen aptum nati significare tamen unam rem uniuoce et diuissim vel plures. In qua diffinitione nomen ponitur pro genere: per quod datur intelligi quod diffinitio qualitatis est bona. omne enim accipere debet diffiniri per suum subiectum ut ostendit. vij. metaphysice. modo qualitas est accipere nominis. ergo bene dicitur qualitas est nomen. Non est tamen intelligendum quod qualitas simpliciter esset nomen eo quod omne accipere realiter diffinitum a subiecto suo ut declaratum est in precedenti questione. Sed est intelligendum quod qualitas secundum esse materiale est nomen. quomodo omne accipere et subiectum numero sunt idem ut dicitur primo theophrasti. Cum vero in diffinitione dicitur unum tantum qualitas proprie. Unum qualitas proprie est nomen unius. scilicet rei significatiui ut iohannes. Iohannes enim fecit indiuiduum modo omne indiuiduum est unum numero. Dicit enim boetius in libello qui intitulus de uno et unitate. Omne quod est ideo est quia unum numero et singulare est. Cum vero dicitur vel plurius tantum qualitas appellatiua. unum qualitas appellatiua est nomen plurius scilicet reus significatiui ut homo. homo enim est unum: omne autem uniuersale fecit omnia sua supposita que in illa natura communi conueniunt. Non est tamen intelligendum quod uniuersalia primo et directe significant singularia. quod primo et directe fecerunt naturam communem. et ex consequenti fecerunt indiuidua que illam naturam communem participant. unde et dixit richardus in biligam homo boiem

significat. In naturam humanam primo et principaliter: et tamen nullum boiem. In singulare significat scilicet primo et directe: licet bene ex consequenti. Quattuor autem modis aliquid dicitur significare plura. Primo a. tu. ut homo actu significat multa. Secundo opinione ut hoc nomen deus: sol luna mundus fecerunt plura opinione. primo enim impositor opinatus est esse plures deos similiter mundos et plures soles: licet ergo hoc nomen deus significat tamen unam rem actu aptitudine tamen fecit multas: unde et ista nomina sol deus mundus sunt qualiter appellatiue. Ista tamen aptitudo in illis nominibus fecit plura non tenet se ex parte rei sed ex parte impositoris: ut dictum est: quod impositor credidit esse plures deos. Tercio nomen significat plura potentia et successione. ut fenix: unica enim est avis in mundo que dicitur fenix actu: potentia tamen et successione sunt plures. Dicit enim plinius quod fenix est unica avis in arabia que cum senescit rpe calidissimo colligit ramos exiccatos de arboribus nobilibus et in dorsum suum ponit et volat in sursum quantum altius potest in radium solis et sic ista ligna accedunt et descendunt in certum locum fenix comburitur ex cuius cineribus alia avis postea fenix generatur. Quarto nomen significat plura ymaginatio: ut hoc nomen chimera est nomen appellatiuum et non significat plura actu nec potentia nec opinione sed ymaginatio significat enim illud quod per presue diffinitionis exprimitur ut caput virginis. ventrem leonis et cauda serpentis: dictum enim est ante quod chimera est ens secundum ymaginationem que ymaginatio est impossibilis: ut dicitur tertio philosophorum.

Notandum tertio: quod qualitas in nomine est duplex: cuius ratio est ista: quod qualitas recipitur a forma. sed forma rei est duplex et consideratur dupliciter. Primo enim forma consideratur absolute et secundum se: et sic est uniuersalis et ab illa forma sic considerata accipitur qualitas appellatiua: nomen enim appellatiue qualitatis fecit rem comitabilem multis: communicari aut multis est de ratione uniuersalis: unde enim datur esse nomen et rationem suis singularibus ut dicitur. vij. metaphysice. unde et dicitur qualitas appellatiua quasi ad plura pulsua. nomen enim appellatiue qualitatis pellit ad multa significanda. Secundo consideratur forma rei non absolute et secundum se sed ut est in certa materia recepta: et sic forma est indiuidua et singulari facta. Dicit enim thomas in de ente et essentia quod forma rei secundum se accepta uniuersalis est: sed considerata ut recipitur in materia que materia est principium indiuiduationis: tunc forma singularis est et indiuidua. et a tali forma sic in materia indiuidua recipitur qualitas proprie. unde et dicitur qualitas proprie quasi poris et multitudine priuata quod tamen unum conuenit. poris enim sunt parua foramina in corpore animalis per que exit sudor et sunt multa sic per quandam similitudinem dicitur proprie quasi poris et pluralitate significatiui priuati: pater ergo unde sumitur qualitas nominis originaliter. de isto tamen melius patebit in sequentibus.

Notandum quarto: quod qualitas est mo

dus scandi nois actūalis. omīs aut modus scandi originalr sumit a re
 mediāte modo intelligēdi. Primo em̄ modus scandi sumit a mō intelli
 gēdi: modus aut̄ intelligēdi accipit a mō essēdi: modus ergo essēdi
 est pncipiū remorū z originale modorū scandi. modus aut̄ intelligēdi
 pncipiū ppinquū. oportet ergo intelligere a quo mō eēdi originalr su
 mur q̄litas nois. Pro quo notandū q̄ licet dictū est in notabili q̄ q̄li
 tas sumit a forma Et forma est duplex. s. vniuersalit̄ intellecta a qua su
 mit qualitas appellatiua. z singulariter accepta a q̄ sumit qualitas p̄p̄a
 vt tñ hoc latius z distinctius intelligeret. Sciendū est scdm̄ auctore mo
 dorū scandi q̄ qualitas ponit a donato paccidēte nois: non sic q̄ esset
 aliqd̄ nomē q̄ nullius eēt qualitaris. sed sic q̄ q̄litas est p̄ter intellectus
 essentialē nominis: vt possumus intelligere aliqd̄ nomē esse parforōis
 et nō intelligendo eius qualitatē. omē em̄ prius pōt intelligi sine poste
 riori vt dicit porphiri⁹. ergo possum intelligere aliqd̄ esse nomē nō tel
 ligēdo eius qualitatē. Capis ergo q̄litas originalr a mō essēdi forme:
 qui modus essēdi est duplex. Unus em̄ modus essēdi forme est cōis
 q̄n. s. forma absolute z fm̄ se et eius rationē absolutā p̄sideratur. z sic ab
 illo mō essēdi capis q̄litas appellatiua. nomē em̄ qualitaris appellatiue
 fcat rem cōicabilem multis: forma aut̄ ratio est cōicare z dare eē mul
 tis. Alter modus essēdi forme approp̄at⁹ vel singularis q̄n scz forma
 considerat⁹ vt est limitata in certa materia z singularisara. Iet ab illo mō
 essēdi forme sumit q̄litas p̄p̄ia: sicut em̄ forma p̄siderata vt est in cer
 ta materia indiuiduat⁹: et eius cōicabilitas terminat⁹. sic similr nomē p̄
 p̄ie qualitaris tñ vnā rem significat: patet ergo vnde originalit̄ sumi
 tur qualitas appellatiua z etiam p̄p̄ia.

Istis notabilibus sic stantibus est p̄clu
 sio respōsalis. Tantū due sunt q̄litates in noie. scz p̄p̄ia z appellatiua.
 Huius cōclusionis veritas patet ex his que dicta sunt.

Ad primo. Littera donari est incōgrua. ergo probatur. in ea interro
 gatiū z respōsiū discōueniūt in casu. igit̄ est incōgrua Teneat cō
 sequētia. qz hoc est p̄tra regulā cōem grāmarice in qua d̄r q̄ interroga
 tiū z respōsiū debēt puenire in casu. An̄s. quia in interrogatiū scilicet
 quo est ablti casus: z respōsiū bipartita est nominatiui casus. Dico ve
 rum argumentū p̄cludit q̄ interrogatiū z respōsiū debēt cōuenire
 in casu q̄n regūt̄ ab eodē regēte vt quis currit: respōdes iohānes. est
 q̄n regūt̄ur ex eadē vi. Si aut̄ regūt̄ur ex diuersis viribus non oportet
 qualiter est in p̄posito: qz interrogatiū quo regit̄ ab illa p̄positiōe in
 a parte post ex vi nature z respōsiū bipartita regit̄ a parte an̄ ex vi per
 sone ab illo vbo est: quare argumentū nō cōcludit.

Ad Secūdo. Aliqd̄ est nomen qd̄ nullius est qualitaris. igit̄ Probatur
 quia hoc nomē quis est nomē vt notum est et nullius est q̄litaris
 Probaf. quia donatus dicit in caplo de p̄noie q̄ quis est minus q̄ finit̄.

te qualitaris. modo talis nec est p̄p̄ia nec appellatiua. Dico q̄ donat⁹
 dicens q̄ hoc nomē quis sit minus q̄ finire q̄litaris non voluit dicere
 et negare q̄ quis nō esset appellatiue qualitaris: sed voluit ibi dicere
 q̄ non ita certe significat: sicut alia nomina.

Ad Tercio. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est qualitaris. Probaf. de isto
 noie magister. nō p̄p̄ie vt notū est. nō etiā appellatiue. Probaf.
 illud qd̄ ex impone fcat vnā rem nō est appellatiue qualitaris: sed hoc
 nomen magister fcat vnā rem ex impōne. ergo. Maior. qz nomē appel
 latiū ex impōne significat multas res. Minor. qz hoc nomen magister
 imponit ad significandū vnā rē quādo q̄s pmouet ad dignitatē magi
 stralē. Dico verū argm̄ p̄cluderet si hoc nomē magister imponeret ad si
 gnificandū vnā rem cum q̄s pmouet in magistrū: sed in tali p̄mōtione
 p̄p̄ie nō imponit ei hoc nomen: sed verificat de ipso mediante copula
 de presenti. de quo prius non verificabat nisi mediante copula. de po
 test vel erit: z sic argumentum non concludit.

Ad Quarto. Aliqua sunt noia que nulli⁹ sunt qualitaris. igit̄. Probaf.
 tur de istis noibus: ois: nullus: glibet q̄ nulli⁹ sunt q̄litaris. Probaf.
 nō appellatiue. qz sunt termini cōes in logica. ergo nec sunt appel
 latiue qualitaris in grāmatica. Teneat p̄ia ab eodem ad idē: qz termin⁹
 cōis in logica est nomē appellatiū in grāmatica. vt patet de istis nomi
 nibus lapis lignū. An̄s aut̄ est notū. qz ois null⁹ glibet sunt sinkathe
 greumata. modo sinkathegreuma nō est termin⁹ cōis. Dico vez argm̄
 p̄cluderet si termin⁹ cōis in logica z nomē appellatiū in grāmatica es
 sent idē p̄uerbiter. sed habent se sicut supius z inferius: nomē em̄ ap
 pellatiū est supius: z termin⁹ cōis inferi⁹. ois em̄ termin⁹ cōis noialis
 est nomē appellatiū sed nō ecōuerso. sinkathegreumata em̄ sunt noia
 appellatiua z nō sunt termini cōes ex quo non p̄dicatur de pluribus.

Ad Quinto. Nulla est qualitas cōis. igit̄ nulla est qualitas appellati
 ua. Teneat p̄ia ab eodē ad idem. An̄s nulla est res cōis. igit̄ nulla
 est qualitas cōis. An̄s parz auctoritate boetij in lib. de vno z vnitare cū
 dicit. q̄ omne q̄ est ideo est qz vnū numero z singulare est. Dico vez ar
 gumentū p̄cluderet si qualitas diceret appellatiua vel cōis rōne modi
 essēdi: sed dicis cōmunis ratione modi significandi. qz nomē appella
 tiue qualitaris significat multas res. Vel potest etiam dici negando q̄
 nulla res sit cōis. z ad auctoritatez boetij responderetur q̄ intelligitur de
 his que sunt in vltimo actu nature. omne em̄ tale est vnū numero. natu
 re aut̄ cōes scdm̄ se non sunt in vltimo actu nature.

Ad Sexto. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est qualitaris. Probaf. de isto
 nomē v̄illa. nō p̄p̄e. Probaf. illd̄ qd̄ significat multas res nō est
 q̄litaris p̄p̄ie: sed v̄illa significat multas res. ergo. Maior. qz nomē
 p̄p̄ie qualitaris tñ significat vnā rem. Minor. qz hoc nomē v̄illa signi
 ficat illā aquā q̄ fluxit ante decē annos z hodie fluit z q̄ fluet post centū
 annos que nō est eadē aqua. Dico verū argumentum concludit q̄ licet

non est eadem aqua simpliciter q̄ fuit hodie z fluxit ante z fluere postea
sufficit tñ q̄ est eadē aqua fm successione. Pro q̄ intelligendo Sciendū q̄
aliqua dicitur idē trib' mōis. Primo aliqd dicit idē simplr in quo sim
pliciter nulla est facta mutatio: z sic deus dicit idē de' em̄ est immutabi
lis. vt patet. xij. metha. Scōdo aliqd dicit idē: q̄ eius pars pncipalis semp
est eadē. Tercio. aliqd dicit idē fm successione z similit' fctū et ordinez
q̄ ad celū. z sic vñsa dicit idē fluius q̄ mō fluit z fluxit añ centū annos et
fluere post centū annos. q̄ p̄tine vna ps succedit alteri: et etiā est in sibi
ili fctū z ordine ad celū. vñsa ergo p̄prie est nomē situs et nō substantie.

¶ Septimo. Aliqd est nomē q̄ nullius est qualitaris. igit' probat'.
q̄ hoc nomē deus est nomē z nullius q̄litaris. Non p̄prie. q̄ de'
est vlt' et species vt cōiter dicitur logici. hūc nomē p̄prie nō est spēs nec
vniuersale. Nō appellatiue. Patet. q̄ nomē appellatiue q̄litaris signifi
cat multa: sed deus tñ vni puenit: q̄ vnus est deus. Maior est nora si
militer minor. Dico q̄ hoc nomē deus est appellatiue q̄litaris z licet nō
puenit multis actu tamen aptitudine. Et si dicit: sequit' bene de' cōue
nit vel fcat multa aptitudine. Ergo actu. Tenet p̄prie. q̄ aptitudo ē redu
cenda ad actū. Dicit' em̄ p̄mo celli. frustra est calciatio cuius nō est calcia
mentū. Dico verū argumentū pcluderet si aptitudo reduceret ad actū
sed non oportet q̄ aptitudo reduceret ad actū: sed potius potētia redu
citur ad actū. Sequit' corollarie p̄mo q̄ aptitudo z potētia differunt
ripl'r. Patet. q̄ aptitudo sequit' formā. sed potētia materia. Scōda diffe
rentia aptitudo nō reducitur ad actū. sed potētia si nō est frustra reducitur ad
ad actū. Rō quare aptitudo nō reducitur ad actū. q̄ aptitudo sequit' for
mā: mō forma est ens in actu. ens em̄ in actu est forma vl' ens habēs for
mā. S; potētia reducitur in actū: q̄ potētia sequit' materiā. mō materia nō ē
ens in actu sed in potētia tñ vt dicit. j. p̄bñ. Tercia differētia. q̄ aptitudo p̄
supponit rem esse sed potētia nō p̄supponit rem esse vñ hēc est vera. anti
xp̄us pōt currere. sed hec est falsa. anti xp̄us ap̄tus natus est currere.

¶ Ultimo. Aliqd ē nomē q̄ nullius est q̄litaris. Probat': q̄ nomē
materialr caprū est nomē. vt notū est z nullius est qualitaris. Pro
batur. nō p̄prie. q̄ nomē materialr supponēs fcat plura. igitur. Proba
tur añs. q̄ significat se z sibi simile. mō id q̄ significat se z sibi simile sig
nificat multa vel plura. Dicūt em̄ iuriste Pluralis locutio nūero duorū ē
p̄tenta. Nō etiā appellatiue: Probat' auctoritate grāmaticorū q̄ dicunt.
Est p̄prie qualis om̄is vox materialis. Dico verū argumentū cōcludit
q̄ nomen materialiter caprū solū accipit p se tūc est p̄prie qualitaris
quia si tantū accipit sub cōceptu vnius. Si aut' nomē materialiter sup
ponēs accipit p se et sibi simili tūc est appellatiue qualitaris. q̄ sic acci
pitur sub cōceptu cōmuni ergo zc.

Cōparationis gradus quot sunt: Tres Qui: Po

24
sitū vt doct'. Cōparatiu' vt doctior. Suplatiu' vt doctissim'.

¶ Vtrū tñ tres sint gra
dus cōparatiōis. Pro intellectuē questiōis more Notandū est p̄mo
q̄ cōparatio describitur sic. Cōparatio est nomē eiusdē casus idē cōnotantiū
vel idē p̄notare apparentiū scōm magis z minus in diuersis gradib'.
debita collatio. Que diffinitio cōparatiōis declarat esse bona. In ea em̄
p̄mo p genere ponit debita collatio. Unde debita collatio est q̄ si po
sitiuus est si singularis numeri etiā cōparatiuus z superlatiu' debet esse sin
gularis numeri et ergo hic nō est cōparatio doctus doctiores doctissimi.
Dicit' scōdo nomē eiusdē casus. q̄ si cōparatiu' z suplatiu' essent diuerso
rū casuū si esset cōparatio: z p hoc cōparatio differt a declinatiōe q̄ de
clinatio fit p diuersos casus. Dicit' etiā nomē ad denotandū q̄ vñ nō
men nō facit cōparationē sed tria vel ad minus duo. Dicit' tercio idē
cōnotantiū. i. fcantrū ad denotandū q̄ cōparatiu' positiu' et suplatiu'
debent fcare idē licet nō eodē modo. Positiuus em̄ significat absolute
sine excessu. Cōparatiu' cū excessu mediocri. Suplatiu' cū excessu i sum
mo vt postea dicit'. Dicit' quarto. vel idē p̄notare apparentiū: ad in
cludendū illā cōparationē: nouus: ior: iussimus. In qua licet cōparatiuus
positiuius et suplatiuius nō fcantrū idē. tñ vident' significare idē p̄pter
idē p̄tate vocis. Nouus em̄ positiuus z cōparatiuus nouior. valēt tñ si
cut recens. sed suplatiuius nouissim' valet tñ sicut vltimus. Dicit' quinto
scōm magis. i. scōm excessum: vt magn' maior maxim'. Dicit' sexto fm
min'. i. scōm decrecentiā z diminutionē: vt paru' minor minim'. Dicit'
vltimo in diuersis gradibus: ad denotandū q̄ cōparatio cōplēta debet fi
eri p tres grad'. z per hoc excludit morio q̄ z si morio sit pluriū nomē
idē cōnotantiū. tñ nō est scōm magis z minus in diuersis gradib'. no
mia em̄ que mouētur sunt eiusdē gradus vt doctus doctior doctū. **¶** Est
aut' cōparatio duplex: quedā regularis z quedā irregularis. Cōparatio regula
ris est cōparatio in qua cōparatiu' z suplatiu' regulariter formant a positi
uo sub puenientia pncipiū z differētia finis. Vcl vbi cōparatiu' excedit
positiuiū in vna sillaba. z suplatiuius excedit positiuiū in duab'. Et ad ra
lem cōparationē requirūtur quattuor: p̄ditioes. Prima q̄ in tali cōparatiōe
debet esse puenientia pncipiū z differētia finis in cōparatiuo positiuo z
suplatiuo. z ergo hic nō est cōparatio regularis: bon' melior optim'. simi
liter hic: malus peior pessim'. Scōda p̄ditio. q̄ cōparatiu' excedat positiuiū
in vna sillaba z suplatiuius in duab'. z ergo hic nō est cōparatio regularis
magnificus magnificentior magnificentissim'. q̄ cōparatiu' excedit positi
uiū in duab' sillabis. z suplatiu' in trib'. Tercia p̄ditio q̄ in cōparatiōe
regulari debet esse regularis formatio cōparatiui z suplatiui a positiuo.
et ergo hic nō est cōparatio regularis. ardu' magis arduus arduissim'. eo
q̄ ibi non ponit cōparatiuus sed ponit aliquid loco cōparatiui. Quarta

conditio q in cōpariōe regulari dē esse idēpritas z pueniētia significati. z ergo hic nō est cōpariō regularis nouus: ior: uisimus vt dictū est superius. Sed cōpariō irregularis est qñ cōpariūus z suplatiūus non regulariter formant a positiuo sub pueniētia pncipij z differētia finis. Et fit cōpariō irregularis quattuor mōis: pmo p subtractionē sillabe. vt iuuenis iunior. Scōdo p additionē sillabe vt magnificus centior centissimus vbi addit illa sillaba cen. Tercio p mutationē vocis: vt bon⁹ melior optim⁹. Quarto p mutationē significati vt nou⁹: ior: uisimus. Sitr potest cōpariō irregularis fieri suppletionē vt qñ positiuus cū isto aduerbio magis ponit loco cōpariui: vt pius magis pius piissimus.

Notandū scōdo grad⁹ ppariōis cōiter dē

scribit sic. Gradus ppariōis est nomē pcretiue fcans dispositionē intēsbilem vel remissibilem augmētabilem vel diminiibilem cū excessu vel sine excessu. Dicit pmo in diffinitōe gradus ppariōis est nomē fcans cōcretiue. Un significare pcretiue est significare adiectiue. Significare aut adiectiue est significare substantiā z accēs. accēs formaliter z substantiā materialiter: vt albus formalr significat albedinē. Dicit em in pdicamentis albus solā qualitātē fcant: qd est verū formalr. materialr aut albus significat substantiā vl subiectū in quo est. Un et pcretū dē a con qd est simul z cerno. i. significo: quasi simul cernēs vel fcans duo: et per illā pculā excluditur noia abstracta q nō ppanē. Dicit scōdo in diffinitōe dispositionē intensibilem vel remissibilem. augmētabilem vel diminiibilem: pro quo sciendū q intensio z remissio ppariue pueniūt q̄litaribus. augmētatio aut z diminutio q̄ritari. Unde. Intensio est p̄sistentis qualitaris in subiecto fortificatio vt cum aliqd est modicū albū z postea fit magis albū z dicit intensio quasi intrus tensio. Illud em ppariue intendit qd suscipit magis vt dicit in pdicamentis. Remissio aut est p̄sistentis qualitaris in subiecto debilitatio. vt cū aliqd est calidū in summo z postea fit repidū. Augmētatio aut est p̄sistentis quantitaris maioratio. vt cū aliqd est parū z crescēdo z vegetando fit maius. Diminutio est p̄sistentis quantitaris minoratio. noia aut de pdicamento qualitaris fcant qualitātē intēsbilem. z remissibilem. vt albus niger. bonus mal⁹. sed nomina de pdicamento q̄ritatis significant dispositionē augmētabilem et diminiibilem. Dicit tercio in diffinitione cū excessu vel sine excessu. et in istis pculis tangit triplex gradus cōpariōis p quos noia cōpanē. Positiuus tangit cum dē sine excessu. p positiuū em res ppanē absolute sine omī excessu vt iohānes est ira bonus sicut petrus. s. i. vcrō dē cū excessu. tangit ppariūus z suplatiūus. p cōpariūū res ppanē cū excessu mediocri. vt fortis est fortior petro. p suplatiūū aut ppanē res cum excessu in summo: vt iohannes est fortissimus hoim. vt em postea dicitur ultra suplatiūū nō fit excessus. Triplex itaq est gradus p quos cōpariōnem facimus. Primus est positiuus. vñ positiuus est gradus cōpariōis

significans suū fcantū sub modo cōpan di res adinuicē sine excessu absolute: vt iohānes est ira doctus sicut petrus. q valēt tñ. iohannes non excēdit petrū in sciētia. Vel describit sic positiuus est nomē fcans pcretiue dispositionē intēsbilem vl remissibilem. augmētabilem vel diminiibilem sine excessu. Dicit aut positiuus a vbo pono. is: ere. q: ipe ponit fundamentū aliorū graduū cōpariui z suplati quo ad formationē: q: ambo formant ab eo vt postea dices. Similr ponit fundamentū eorū quo ad regimen q: quēcunq casum regit positiu⁹ eundē etiā regit ppariūus z suplatiū⁹ vt dices inferius. Dis aut positiuus p̄mari⁹ est scōde vel tercie decli. vt prz p alex. Declinat terna positiuū siue scōda. Et dē notant positiu⁹ p̄mariūus p̄t positiuū scōdū se. gñis q est p̄me declinatiōis. Terminationes aut ipius positiui sunt octo. er vt pauper. es vt diues. is vt hūilis. us vt magn⁹. ans vt amans. ens vt sapiēs. ers vt solers. r vt felix. Lō. paratiuus describit sic. est gradus ppariōis fcans suū significatū sub modo compandi res adinuicē cum excessu mediocri z determinato: vt iohānes est fortior plarone. Vel compariuus est nomē pcretiue significans dispositionē intensibilem vel remissibilem: augmētabilem vel diminiibilem cū excessu mediocri z determinato. Et dē compariū⁹ p excellētiā q: per ipm magis ppanus res adinuicē q: p alios gradus. Dis aut cōpariū⁹ aut terminat in o: aut in us z est tercie declinatiōis: z gñis cōis aut neutrius. vñ. Lōpariūus in o: generis cōis habet. Lōpariū⁹ in us generis neutrius habet. Et de formationē ppariui p̄sianus duas assignat regulas. Prima si positiuus fuerit scōde declinatiōis tūc ppariū⁹ format a grō singulari breuiādo i et addēdo o: vt albus albi breuia i z adde o: erit albiō. Scōda regula. Si positiuus fuerit tercie declinatiōis: tūc compariū⁹ format a drō singulari breuiādo i et addēdo o: vt fortis forti breuia i et adde o: erit fortior. Exceptiones aut istarum regularū sunt leues cōes ideo in petro helye videat. Suplatiū⁹ describit sic: ē gradus compariōis significās fcantū suū sub modo ppan di res adinuicē cū excessu in summo. Vel est nomē pcretiue significās dispositiōnem intensibilem vel remissibilem augmētabilem vel diminiibilem cū excessu in summo. Et dicit suplatiūus a supferēdo. q: supferē oibus reb⁹ collaris sui generis: hoc est tñ dicere. q: ultra suplatiūū nō fit excessus. Et omīs suplatiū⁹ aut est scōde declinatiōis. vt fortissimus fortissimū. aut p̄me: vt fortissima. Et de eius formatione sunt tres regule. Prima si positiu⁹ fuerit scōde decli. tūc suplatiūus format a grō singulari addendo s et simus erit doctissimus. Scōda regula si positiuus est tercie declinatiōis z terminat in is tūc suplatiū⁹ format a grō singulari addendo simus: vt fortis adde simus fit fortissimus. Ab ista regula excipiūtur quinq: noia designata p hāc dictionē tagus. que nō formant suplatiūū in simus sed in limus p geminū ll. pferēdo. vt facilis habet facillimus: agilis agillimus. gracilis gracillim⁹: humilis hūillimus: similis habet simillim⁹. Rō autē huius quare ista noia

quinq; habet duplex II in suplatiuo. q; suplatiu⁹ in ipis format a grō singulari. deponendo is et addendo limus. vt similis deponēdo is manet simil addendo limus erit similimus. Tertia regula si positiu⁹ terminat in er cuiusq; declinatiōis fuerit. tunc suplatiu⁹ format a ntō singulari addendo rimus: exm de tertia vt paup adde rimus erit pauperrimus. de scōa miser adderimus erit miserrim⁹. Exceptiōes hāz regulaz sunt cōes vñ videant in petro helye. Terminatiōes aut suplatiui sunt octo: timus vt optim⁹. sim⁹ vt doctissim⁹. lim⁹ vt hūilimus. ximus vt maxim⁹. rim⁹ vt pauperrimus. rem⁹ vt suprem⁹. simus vt infim⁹. nim⁹ vt minim⁹.

Notandū tertio q; autoz modoz signifi

candi dicit. Q; cōpario p tanto a donato ponit p accidēre nois. q; est esse intellectu essentialē nois. possum em intelligere aliqd esse nomē essentialiter nō intellectu ei⁹ cōparatiōe eo q; prius pōt intelligi sine posteriori. ad accēs aut sufficit q; abest suo subiecto scōm modū intelligēdi vt dictū est supius: ois aut modus significandi capis a modo essendi originaliter. Ideo sciendū q; q; omē nomē compabile significat formā que licet scōm sui essentiā non suscipiat magis et minus. tamē scōm eē q; habet in subiecto suscipit magis et minus et intendit et remittitur. vt ostendit hoc aristo. in lib. pntoz in pdicamēto qualitatē ubi dicit: q; qualitas scōm se non suscipit magis et minus sed scōm esse qd habet in subiecto. Et q; esse forme tripliciter potest se habere in subiecto. quādoq; forma habet esse in subiecto absolute. et simpliciter nō cū excessu respectu alterius et hoc significat per positiuū vt albus. Scōo forma habet esse in subiecto cū excessu mediocri respectu alterius: et hoc esse significatur per cōparatiuū vt albius. Quā vō forma habet esse in subiecto cū excessu in summo respectu alterius et hoc significatur per superlatiuū. Ideo cōpario originaliter sumit scōm autorem modoz scandi abesse forme qd habet in subiecto suo. et q; hoc esse variatur tribus modis. ergo etiā tantū tres sunt gradus cōparationis et non plures in grāmari caquibus nomina comparant.

Notandū quarto. Cōparatio scōm auto-

rem modozū significandi est modus scandi nominis attributus et pcessus nomini ad significandū rē suā intensionabilē vel remissibilē: augmētabilē vel diminubilē vt est in subiecto simplr. vel cum excessu citra terminū vel excessu in termino. Et in ista diffinitione tangit triplex grad⁹ cōparationis. Cum dicit simpliciter in subiecto: tangitur positiu⁹. Cū dicitur cū excessu citra terminū: tangit cōparatiu⁹. Cū vero dicitur cū excessu in termino: tangit suplatiu⁹. Unde positiu⁹ scōm autorem modoz significandi describit sic. Positiu⁹ est modus significandi attribut⁹ nomini ad designandū rem suam vt est in subiecto simplr vt alb⁹. Comparatiu⁹ est modus scandi nois attributus nomini ad designandū rem suā pur

est in subiecto cū excessu citra terminū vt albius. Suplatiu⁹ est mod⁹ pcedi nois attributus nomini ad designandū rem suā vt est in subiecto cum excessu in termino vt albisim⁹. Q; Sciendū est etiā q; est vna regula notabilis in grāmatica circa cōparationē attendēda. Noia adiectiua que habet i añ us vel u añ us: vel etiā u añ is non habet cōparatiuū ppositū sed circūlocutiū p suū positiuū et hoc aduerbiū magis: exm pmi. vt egregius qd sic comparatur egregius magis egregi⁹. exm. scōi strenuus magis strenu⁹. exm terci tenuis magis tenuis. Et illius regule duplex est causa: prima ppter euitare malū sonū. si em diceret egregius egregio: arduus arduior esset turpis sonus ppter nimilū et frequentē pcursum vocaliū qui pcursum causat malū sonū Scōa causa est repugnancia duarum regulaz in grāmatica: et hec causa est melior. Prima q; est regula generalis in grāmatica q; omis cōparatiu⁹ regulariter format⁹ debet excedere positiuū in vna syllaba. Scōa regula q; qñ illa vocalis i ponit inter duas vocales tūc amittit vim vocalis: et fit psonans et debet cōsillabari cū vocali sequenti. Rōne pme regle deberet dici pius ppior: p tres syllabas. Rōe scōe regle deberet dici ppior p duas syllabas. Ne ergo alicui regule esset pdictio: eo q; ambe sunt autēnce in grāmatica: grāmatici inuenerūt mediū q; talia noia habet cōparatiuū p circū locutionem positiui et huius aduerbiū magis. Et hoc tangit alexan. cum dicit. I vel u si preit us sequit magis et positiuus. Aut u si preit is tenuis fiet tibi testis. Strenuus et dubius pius arduus egregiusq;. Per magis ista suū formabūt cōparatiuū.

Istis notabilib⁹ sic statibus est conclusio

respōsalis. Tantū tres sunt gradus cōparatiōis specificē et formalit⁹ distincti et hoc pparationis cōplere scōm diuisionē mediā et cōiter puerā fieri. Veritas huius conclusiōis patet ex sufficiētia et est ista. Omis grad⁹ cōparatiōis aut pcat cū excessu aut sine excessu: si sine excessu sic est positiuus: si cū excessu hoc est duplr. Aut cū excessu in summo: sic est suplatiuus. Aut cū excessu mediocri: sic est cōparatiuus. Dicit pmo in conclusiōe q; tm tres sunt gradus cōparatiōis pplere: ppter cōparationē incōpletam que tm fit p duos gradus: vt iuuenis iunior. Dicit scōo in conclusiōe secundū diuisionē mediā: q; scōm diuisionē imediatā eēt tm duo gradus cōparatiōis: vt dictū est in sufficiētia. Et dicitur hic gradus cōparatiōis p similitudinē ad grad⁹ reales et sicut p grad⁹ fit ascēsus et descēsus: ita p grad⁹ pparationis fit ascēsus et descēsus in scato noim fm magis et min⁹. Et talis gradus pparatiōis est ppetas pparatiōis siue mod⁹ fm quē fit pparatio. et ideo nō est accēs nois imediate sed pparatiōis. Sūt aut gradus pparatiōis inuēti duplici de cā. Primo vt vnū et idē accēs fm speciez possit inesse eidē rei vel etiā diuersis rebus cū excessu vel sine excessu. Scōo causa breuitatis breuius est em dicere: fortes est albius platone q; dicere: fortes est magis albus q; plato. Et breuius est dicere: fortes

est albiſſimus hoim q̄ dicere: ſortes eſt albiſ inter hoies.

Aſt Primo. Non ſunt tres gradus cōparatiōis. igit̄ Probaſ. quia poſitiuus non eſt gradus ppariōis. Probaſ per oēm gradū cōparatiōis res cōparant: ſed per poſitiuū res non cōparant. igit̄ Maior ē nota. Minor: q̄ ois ppariō ſit cum quadā excedētia vel exceſſu. vt iōnes eſt doctior: perro: modo poſitiuus ſignificat ſine exceſſu. Dico verū argumentū concludit q̄ per cōparatiuū res comparant ſed ſine exceſſu licz vt in plurimū cōparatiō ſit cum exceſſu.

Aſt Secūdo. Nō ſunt tres gradus ppariōis. Probaſ. ſolū ppariū eſt gradus ppariōis. Probaſ auctoritate biligā q̄ oñdit q̄ ois gradus cōparatiōis ē ppariū. Dico vez argm̄. pcludit q̄ ois gradus cōparatiōis ē cōpariū capiēdo cōpariū cōter ſed hic debet capi ppe z ſic cōpariū ē gradus comparatiōis per excellentiā vt dictū eſt.

Aſt Tercio. Nō ſunt tres gradus ppariōis. igit̄ Probaſ. nō oīe nō mē pparatur per iſtos tres gradus igit̄ Probaſ. de iſtis noibus iuuenis ſenexq̄ ſolū pparant p duos gradus: vt iuuenis iunior: ſenex ſenior. Dico vez argu. pcludit q̄ tres ſunt gradus comparatiōis pple in cōparatiōe: tñ incōpleta z impfecta nō oportet eſſe tres gradus.

Aſt Quarto. Quinq; ſunt gradus comparatiōis. ergo non tres. Probaſ. tur aīſ de iſta comparatiōe: ppe ppariō: primus. tñ ultra: primus primio: proximū. Dico vez argumentū pcludit q̄ primus pot eſſe poſitiuus z etiā ſuplatiuus reſpectu diuerſoz quando em̄ importat p. p̄nquitatē loci tñ eſt ſuplatiuus huius cōparatiōis ppe ppariō: primus: ſed quādo ſcat: conſanguinitatē tunc eſt poſitiuus huius cōparatiōis primus. primio: proximū.

Aſt Quinto. Plures ſunt gradus cōparatiōis q̄ tres. ergo Probaſ. tur. quia ſex ſunt gradus cōparatiōis. Probaſ. q̄ tres ſunt gradus comparatiōis aſcendēdo: vt magnus. ior: ximus. ſilr tres ſunt gradus deſcendēdo. vt paruus minor minimus. Dico pcluſio intelligit q̄ tres ſunt gradus cōparatiōis verū eſt de comparatiōe q̄ ſit p aſcenſum: et nō de ppariōe q̄ ſit p deſcenſum. Vel dico q̄ ppariō q̄ ſit per deſcenſum cōp̄hendit ſub ppariōe que ſit per aſcenſum eadē em̄ eſt via. ab at benio. ad thebas. iij. p̄biſcoz. et econuerſo.

Aſt Sexto. Comparatiō in grāmatica nō eſt poſſibilis. igit̄ Probaſ. q̄ ſi ſic. vel ergo eſſet in vna dictiōe vel in pluribus. Nō in vna quia comparatiō eſt pluriū noim vt dictū eſt aī. Nō etiā in pluribus. Probaſ. q̄ idem acciſ nō poteſt eſſe in diuerſis ſubiectis. Dicis em̄. vij. merb. q̄ acciſ non migrat de ſubiecto in ſubiectū. Dico verū argu. pcludit q̄ idem acciſ nō eſt in diuerſis ſubiectis ſcōm nūerū: ſed bene. ſcōm ſpeciem: z ſic dico q̄ comparatiō eſt in poſitiuo comparatiuo z etiā ſuplatiuo ſed non eodē modo: q̄ in poſitiuo ſine exceſſu. in cōparatiuo cū exceſſu mediocri: in ſuplatiuo cum exceſſu in ſummo.

Aſt Septimo. Comparatiō non eſt acciſ nois. Probaſ auctoritate p̄ſciani qui nō ponit comparatiōem: modo p̄ſcianus eſt p̄nceps grā

maticoz oīſi aut̄ auctori in ſua facultate eſt credēdū. Dico vt ante dictū eſt q̄ locus ab auctoritate negatiue non valet. vnde nō ſequit̄ p̄ſcianus hoc nō poſuit ergo non eſt ita: ſed affirmatiue bene valet. Et ratio quare p̄ſcianus non poſuit cōparatiōem inter acciſa nois: q̄ p̄ſciana. ſolus poſuit illa acciſa que cōueniūt cuilibet nomini: modo comparatiō non conuenit cuilibet nomini: quia ſolū adiectiuis.

Aſt Octauo z vltimo. Comparatiuus z ſuplatiuus nō formant a poſitiuo. igit̄ Probaſ. oīe q̄ ſit a ſibi ſilr ſit. ſed cōpariū: ſuplatiuus z poſitiuus differūt ſpecie. igit̄ cōpariū z ſuplatiuus nō formant a poſitiuo. Maior eſt ariſto. vij. merb. Minor: patet ex declaratione pcluſionis. Dico vez argumentū pcludit q̄ cōparatiuus z ſuplatiuus nō formant a poſitiuo quo ad ſcariōem: quia ſic differūt ſpecificē: licet bene q̄ ad vocem: vt vox cōparatiui z ſuplatiui formant a voce poſitiui: vt declaratū eſt in regulis formationū cōparatiui z ſuplatiui.

Que noia comparant: Appellatiua dūtayat q̄litate aut quātitate ſignificatiua: qualitātē: vt bonus malus: quātitate: vt magnus paruus. Comparatiuus gradus cui caſui ſeruit: Ablatiō vtriuſq; nūeri ſine p̄poſitione. Quo mō dicimus enim: vt doctior illo vel doctior illis. Suplatiuus cui: grō tñ plurali vel collectiuo ſingulari. Quomō dicim̄ em̄: doctiſſim⁹ poetay fuit virgilius vel optim⁹ plebis.

Tutū tñ noia appellatiua qualitātē z quātitate ſcariā cōparant: z vtrūq; littera de regimie ppariui z ſuplatiui ſit bene aſſignata. Pro intellectuione q̄ſtionis more. Notandū eſt p̄mo q̄ hec q̄ſtio duo querit. Primo q̄rit vtrū noia ſignificatiua q̄litatez et quātitate comparant: vt de littera. Secūdo q̄rit vtrū regimie comparatiui et ſuplatiui in littera poſitū ſit bñ aſſignatū. Pro intellectuione partis p̄me. Notandū q̄ ad nomē cōparabile regunt quinq; p̄ditiones. Prima q̄ tale nomē ſit appellatiuū. z per hoc excludūtur noia p̄pria q̄ vt ſc. i. in q̄rum p̄pria nō cōparant. Ratio q̄ illud q̄ debet cōpari d̄ ſcari rem intensibile vel remiſſibile z debet ſcari illud q̄ ſuſcipit magis et min⁹ noia aut̄ p̄pria ſcant ſubſtantia. ſubſtantia aut̄ non ſuſcipit magis neq; minus: vt patet in p̄dicamētis. Secūda conditio requirit ad nomē p̄pria

bile est q̄ tale debet significare qualitatē aut quantitatē z p hoc excludi
tur termini de p̄dicamēto substantie z de alijs p̄dicamētis q̄ nō cōpan-
tur: eo q̄ nō significāt qualitatē aut quantitatē. Tercia cōditio est q̄ ta-
le nomē habeat vocē abilem ad compandū: z ergo hoc nomē niueus nō
comparatur: eo q̄ nō habet vocē abilem ad compandū: si em̄ diceremus
niue⁹ niuior eēt nīmī⁹ p̄cursus vocaliū: z sic per p̄sequēs malus z turp⁹
sonus. Sic similiter hoc nomē par nō comparatur: q̄ non habet vocē abi-
lem ad compandū. Sequit̄ corollarie q̄ candidus comparatur z non niue⁹
ueus. Ratio q̄ candidus habet vocē abilem ad compandū z non niue⁹
similiter similis comparatur et par nō comparatur: q̄ similis habet vocem
abilem ad compandū sed nō par. Quarta cōditio req̄sita ad nomē cō-
parabile: q̄ illud debet significare qualitatē aut quantitatē concretive:
et ergo abstracta non comparant̄. Ratio q̄ abstracta: vt albedo nigredo
significant formā absolute sine subiecto: que forma non suscipit magis
et minus in sui essentia. Dicit em̄ Hilbertus autor: sex p̄ncipioz. Forma
est simplex z in inuariabili eētia p̄sistens. Sed cōcreta: vt albus niger
comparant̄: q̄ talia f̄cant formam: vt est in subiecto: mō forma scōm esse
quod habet in subiecto suscipit magis z minus: vt dicitur in p̄dicamen-
tis. Quinta cōditio q̄ nomen comparabile debet esse adiectiui vocis z
significari simul: et p̄pter hanc conditionē hoc nomē qualis nō compa-
tur: licet em̄ qualis significat qualitatē p̄cretive tamen quia nō est adie-
ctiui vocis z significari simul: ideo non comparatur.

Notandū sc̄do q̄ magis z minus capiū
tur dupl̄r. Uno mō vt magis d̄r intēsiōē maiore z minus dicit remissi-
onem isto mō p̄pando magis z minus pueniūt soli q̄litarib⁹: q̄ intēsiō ē
remissio soli pueniūt q̄litarib⁹. et sic noīa f̄cantia quantitatē nō suscipi-
unt magis z minus: q̄ q̄litas non est quantitas. Sc̄do magis et minus
capiūt̄. vt significant extēsiōē. z sic illud f̄cat magis qd̄ f̄cat maiore
extēsiōē illud minus qd̄ significat minore extēsiōē: et isto modo ma-
gis z minus pueniunt etiā quantitati. vna em̄ quantitas est plus extēsa
q̄ alia vt vna est plus extēsa q̄ media. z isto modo p̄ceditur q̄ nomia
significātia quantitatē suscipiūt magis z minus. Sequit̄ corollarie licz
quantitas nō suscipit magis z minus intēsiue: tñ extēsiue. et sic noīa sig-
nificantia quantitatē etiā suscipiūt magis z minus extēsiue sed nō in-
tēsiue. et per hoc soluit̄ argumentū s̄ctum.

Pro intellectiōe sc̄de p̄tis questionis.
Notandū tercio q̄ comparatiuus capis tripl̄r. Uno modo adiectiue: et
isto mō cōuenit cū suo substantiuo in acc̄tribus gram̄aticib⁹ vt fortior
homo laborat: z sic cōparatiuus nullū casum regit. Ratio q̄ adiectiui nō
regit substantiuū nec ec̄uerso. sed sic comparatiu⁹ cōstruit̄ cū substantio
sub puenientia generis nūeri z casus. Sc̄do capis cōparatiuus p̄titiue. et

sic regit gr̄m et vi p̄titiōis vt maior: horū caritas. Tercio capis cōparatiu⁹
comparatiue: z sic habet duplex regimen. Cū regimē accōmodatū: z sic
regit eundē casum quem suus positiuus. sicut em̄ hec est cōgrua: diues
agri. sic hec d̄tior: agri: ratio huius dices inferius. Scōm regimē habet
a parte post. p̄pitiū z isto modo regit a parte post q̄q̄ abitiū singulari
numeri: vt fortior: illo. q̄q̄ ablatiuū pluralis numeri. Pro quo intelli-
gendo nota q̄ vtriusq̄ potest teneri dupl̄r. Cū modo collectiue et sic
non debet hic teneri. q̄ sic littera esset falsa: valeret em̄ tantū q̄ cōpa-
tius regit ablatiuū vtriusq̄ numeri. i. regit ablatiuū q̄ indifferent est
in vna et eadē oratiōe singularis z etiā pluralis numeri. z hoc est falsus
numerus em̄ singularis z pluralis non possunt cōuenire vni z eidē eo-
dem modo. ex quo distinguūt̄r specificē. Sc̄do vtriusq̄ tenet diuisiue
vt sit sensus: comparatiuus regit ablatiuū casum vtriusq̄ nūeri. id est cō-
paratiuus regit q̄q̄ ablatiuū singularis numeri vt fortior: illo aliquan-
do vero ablatiuū pluralis i. numeri. vt fortior: illis.

Notandus quarto et vltimo. Donatus
ostendit regimē ipsius suplatiuū dicens: q̄ suplatiu⁹ regit q̄q̄ gr̄m plu-
ralis nūeri noīs non collectiui vt fortissimus hoīm. q̄q̄ aut regit gr̄m
singularem noīs collectiui vt virgilius fuit optimus plebis. vt parebit
in p̄clusionē. Pro quo intelligēdo suplatiuus tenet dupl̄r. Cū mō ad-
iectiue z sic cōuenit cū suo substantiuo in nūero genere z casu vt fortissi-
mus hō: z sic nō regit aliq̄ casum. adiectiui em̄ non regit substantiuū
nec ec̄uerso: vt docet in d̄yasthetica. Sc̄do tenet suplatiuus suplati-
ue et sic habet duplex regimen: vñ p̄pitiū aliud accōmodatū. regimine
accōmodato regit eundē casum a parte post quē regit suus positiu⁹. sic
em̄ cōgrue dicimus diues agri. sic etiā cōgrue dicimus d̄tissimus agri.
Regimine aut̄ p̄pitiore regit gr̄m singularem noīs collectiui vel gr̄m pl̄m
nūerū nō collectiui: vt parebit in p̄clusiōe. Ratio aut̄ istius q̄re cōparati-
uus z suplatiuus regimine accōmodato regit eundē casum quē positi-
uus q̄ manēre eadē causa manet idem effectus sed eadē significatio est
in positiuo comparatiuo z suplatiuo: licz non eodē mō vt dictū est in q̄stio-
ne p̄cedenti. et per p̄sequens idem regimen. Teneat p̄sequētia. q̄ signi-
ficatio z modus significandi est causa regiminis. vñ dixit florista. Quam
sibi structurā p̄mus gradus obtinet illa. Supremus medi⁹ semper ser-
uabit eandē. Diues agri d̄tior: agri d̄tissimus agri.

Istis notabilib⁹ sic statibus est p̄clusio
prima. Tantū nomina appellatiua significātia qualitatē intensibile vel
remissibile. aut quantitatē augmentabile vel diminubile p̄cretiue z ha-
bētia vocē abilem ad cōparandū cōparant̄ cōparatione nominali. Ue-
ritas huius p̄clusionis cum declaratione particulariū in ea positaz pa-
ret sufficēter ex notabili primo.

stra. Illud em qd fecit singulariter fecit per modum unius. sed id quod significat pluraliter significat per modum plurium: modo fecit per modum unius et plurium sunt opposita. opposita autem non possunt inesse uni ut dicitur in postpredicamentis. Dico verum argumentum concludit quod utriusque in littera non capitur collectivum sed divisivum: ut declaratum est in tercio notabili.

Ad Undecimo et ultimum. Suplariius non regit grammaticalem nominis non collectivum. Probatur quod si sic maxime in ista oratione: leo est fortissimus lincium: sed hoc non. Probatur. ubique est regimene ibi est congruitas sed hec non est congrua leo est fortissimus lincium. igitur. Maior est nota. quod regimene presupponit congruitatem. ut dicitur auctor: modorum scandi. Minor est alex. q. dicitur. Lincium congrua non est hec leo est fortissimus lincium Dico verum argumentum. concludit quod hec non est congrua leo est fortissimus lincium logicaliter. sed bene est congrua grammaticaliter. Ratio prima quod congruitas logicalis requiritur quod res compare sunt eiusdem speciei. ut dicitur septimo philosophorum. modo leo et lincium sunt res diversarum specierum. Ratio secunda quia suplariius regit grammaticalem pluralem nominis non collectivum. et ergo est congrua grammaticaliter.

Genera nominum quot sunt? Quattuor. Que? Masculinum: ut hic magister. Femininum: ut hec musa. Neutrum: ut hoc scammum. Comune: ut hic et hec sacerdos. Est preterea trium generum quod omne dicitur: ut hic et hec et hoc felix. Est et epichenum: id est quod promiscuum genus dicitur ut hic passer hec aquila mustela miluus.

Utrum tantum quattuor sunt genera nominum. scilicet masculinum femininum neutrum et commune. Pro intellectione questionis mota. notandum quod genus nominis describitur sic. Genus nominis est proprietas discretiva sexus vel tantum discretiva sexus vel mixtum se habens vel principalium duorum abnegativa. Pro cuius diffinitionis intelligentia huiusmodi: sciendum quod triplex est genus nominis. scilicet reale vocale et imaginarium. Reale est quod per discretionem sexus cognoscitur: et sic dicimus nomina fecundia res de sexu masculino esse generis masculini. nomina vero fecundia res de sexu feminino non esse generis feminini. Et hoc genus tangitur in diffinitione cum dicitur: genus nominis est proprietas discretiva sexus. Aliud autem est genus vocale et est quod cognoscitur per finales terminationes. et sic dicimus quod nomina terminata in us sunt generis masculini. in um generis feminini. in um generis neutri. Tercium genus est imaginarium et est quod cognoscitur a similitudine alicuius proprietatis generis realis et sic dicimus hoc nomen lapis esse generis masculini. non ideo quod significat rem

de sexu masculino: eo quod in lapidibus non est sexus: sed quod fecit rem quam habet in se. proprietatem generis masculini. scilicet ledere pedem. ledere enim est agere. agere autem est proprietas de sexu masculini. ut dicitur: lapis quasi ledens pedem. Similiter hoc nomen petra est generis feminini. non ideo quod fecit rem de sexu feminino. sed ideo quod hoc nomen petra: fecit rem quam habet in se. proprietatem generis feminini. et quod imitatur proprietatem generis feminini. scilicet pari dicitur enim petra quasi pedibus trita: et hoc genus tangitur cum dicitur: vel tantum discretiva sexus. In predicta ergo diffinitione tangitur quattuor genera principalia: masculinum et femininum tanguntur cum dicitur: genus est proprietas discretiva sexus vel tantum discretiva sexus. commune autem genus tangitur cum dicitur: vel mixtum se habens genus enim commune designatur quod rem de sexu masculino quandoque de sexu feminino ut dicitur inferius. Ultimo vero cum dicitur: vel principium duorum abnegativa: tangitur genus neutrum genus enim neutrum abnegat masculinum et femininum. ut dicitur inferius. Pro qua diffinitione latius intelligenda oportet intelligere quid sit sexus: unde sexus commiter describitur sic. Sexus est proprietas rerum animatarum vim generativam habentium secundum quam: unum dicitur pariens: alterum vero generans. Dicitur primo sexus est proprietas rerum animatarum: propter excludere res inanimatas in quibus non recipitur sexus ut in lapidibus: sicut per hoc excluditur sol et corpora celestia que licet faciunt ad generationem. quod dicitur secundo philosophorum. homo generat hominem et sol tamen non habet sexum: quod non sunt animata saltem anima per inhesionem ut declaratur in philosophia. Dicitur ultimo secundum quam unum dicitur generans aliud vero pariens. propter plantas que quis sunt animata: eo quod habent animam vegetativam non tamen habent sexum: quia una non dicitur generans et alia paries. Quod autem apud medicos una herba dicitur masculus aliquid et alia femina: hoc est improprie et similitudinarie: ut in abortu inveniuntur masculus et femina ut declarat avicenna in secundo libro de simplicibus. Cognoscitur autem genus nominis duobus modis. Primo a priori: et hoc penes significationem. et sic dicimus quod nomina significativa res de sexu masculino sunt generis masculini: ut iohannes. nomina vero significantia res de sexu feminino sunt generis feminini. Secundo cognoscitur genus in nomine a posteriori. et hoc pluribus modis. Primo per demonstrationem ut iste homo: in qua oratione homo est generis masculini tantum: et absolute positum est generis communis. Secundo cognoscitur per relationem ut homo currit qui movetur: in qua oratione homo est generis masculini tantum. Tercio cognoscitur per additionem adiectivi ad substantivum: ut albus homo. Quarto per additionem e converso substantivi ad adiectivum: ut felix vir. Quinto per terminationem ut dictum est. Sexto per positionem articuli. Illis enim nominibus quibus preponitur ille articulus hic sunt generis masculini. quibus hec sunt generis feminini: quibus hoc sunt generis neutri.

Notandum secundo quod genus nominis commiter describitur sic. Genus nominis est proprietas nominis attributa nomini aut ratione fecunditatis vel ex usu grammatico: ut sibi congrue est preponibile. unum pronomen

articulare vel plura. In qua diffinitione dat pmo intelligi q genus no
minu aliq cognoscit ex significatione: vt dictu est supius. qiq vo cog-
noscat ex vfu gramaticoz: non emi semp potest ostendi pprietas actiua
vel passiva in noibus: sed sufficit q genus eoz est ex vfu gramaticoz q
pferebat noia talia sub tali vel tali gne: vt patebit inferius. In qua dif-
finitide scdo tanguntur genera noim: cum emi d: articulare vnu tangit
masculinu femininu neutru z epicheni: noibus emi illoz genex pponit
vnu articulare tm: cum vo dicat plura: tangit genus coe ome z dubius
noibus emi illoz genex pponitur plura articularia vt patebit ex diffini-
tionib sequentib. ¶ **Genus masculinu.** Est pprietas nois qua fcat sig-
nificatu suu sub ppetate actiua scdm q significatione vel vsum grama-
ticoz ei est pponibile vnu articulare pnome. s. sub quo non est vtriusq
sexus significatiu. Et sic p illa pcula excludit genus epicheni: licz em
nomini epicheni generis pponit tm vnu articulare. s. hic: vt hic passer.
tamē hoc nomē passer non est gnis masculini q sub illo articulo hic hoc
nomē passer significat vtrūq sexum. s. masculinu z femininu. Coiter au-
tem describit genus masculinu. Genus masculinu est nomē cui fcatuz
capit a ppetate actiua pprie vl siliudinarie. Vel qd habet terminatio-
nem masculino generi puenientē. Vel q in eius declinatiōe pponit ei
vnu articulare pnomē scilicet hic. vt hic magister. ¶ **Genus femininu** ē
pprietas nois attributa nomini ea ratiōe q fcat suū significatū sub p-
prietate passiva: scdm q significationē vel vsum gramaticoz cōgrue si-
bi est pponibile vnu articulare pnomē. s. hec: sub quo nō est vtriusq
sexus significatū. Et hec vltima pcula similiter addit ppter noia epi-
cheni generis. qbus licet aliquādo pponitur hoc articulare hec: vt hec
aquila. tamē nō sunt generis fe. q sub illo articulo. s. hec significat vtrū
q sexum. s. masculinu z femininu. Coiter aut diffinit sic. Genus femini-
num est nomē cuius significatū capit a ppetate passiva pprie vel sili-
tudinarie. vel q habz terminationē feminino generi puenientē: vel q
in eius declinatiōe pponit vnu articulare pnomē qd est hec. vt hec mu-
sa. ¶ **Genus neutru.** Est pprietas nois attributa nomini ea ratiōe qua
significat significatū suū indifferēter se habēre ad ppetate z actiua vel
passiva indeterminate vel abnegante tam genus masculinu q femini-
num: rā dēterminatē q indeterminate scdm quā significationē vl vsum
gramaticoz cōgrue est sibi pponibile vnum articulare pnomē scz hoc.
Pro qua diffinitide intelligenda. Sciendū q noia dicuntur neutri gnis
different. Aliquē em noia dicuntur neutrius gnis: q abnegat vtrūq sex-
um tam dēterminatē z indēterminatē simul: z ponit ppetatē nō sexa-
tā: vt lignū. Scdo noia dicunt neutrius gnis: q abnegat vtrūq sexum:
solum dēterminatē licz nō indēterminatē z generaliter. sed vt indiffe-
rēter se habēt ad vtrūq vt aial. sic itaq patet q noia dicuntur gnis neu-
trius nō equalr. Potest etiam genus neutru coiter describi sic. Genus
neutru est cuius significatū nec capit a ppetate actiua nec passiva. sed

abnegat vtrāq ppetatē: vel q habet terminationē neutro generi
puenientē: Vel q in eius declinatiōe pponitur vnu articulare. s. hoc vt
hoc scamnu. ¶ Pro diffinitione generis cois. norandū q genus coe ca-
pit duplr. Uno mō pprie z sic distinguit cōtra genus ome z epicheni
et isto mō non capit hic. Rō q genus ome z epicheni: vt patet ex textu
comphendunt sub genere cois. vt dicit in notabili tercio. Scdo accipit
genus coe coiter: vt sub se cōphendit genus ome et epicheni: et sic ge-
nus coe coiter captu est duplex. Quoddā est gen coe vni articularis
tantū qd scilicet sub vno articulo cōprehēdit vtrūq sexū vt gen epiche-
ni hoc emi nomē passer sub isto articulo hic fcat masculu z etiā femellaz
Alio aut gen coe pluri articulariū: et hoc est duplex: quoddā duoz
tantū: z hoc est duplex: quoddā em habet duo articularia copulatiu: et
hoc vocat genus comune pprie sumptū vt hic z hec sacerdos: quoddā
habet duo articularia disunctim: et hoc vocatur dubius. vt hic aut hec
dies. vt dicitur inferius. Quoddā aut genus est coe pluri articuloz
q duoz vt triū. z hoc vocat ome vt hic z hec et hoc felix. ¶ **Comune ge-
nus** pprie sumptū describit sic. Est pprietas nois qua significat signifi-
catū suū sub ppetate actiua z passiva simul scdm quā significationem
vel vsum gramaticoz cōgrue ei pponitur duo articularia pinctim: vt
hic z hec sacerdos. Comunitē aut describit sic genus coe est genus cui
significatū accipit tam a ppetate actiua vel passiva sine abnegatione
vtriusq ppetatis. Vel quia habet terminationē nomini cois generi
cōuenientem. Vel quia in eius declinatione pponitur duo articularia
pnomina copulatiu vt hic z hec sacerdos.

**Notandū tercio: q genus ome Est ppe-
tas nois qua fcat fcatū suū sub ppetate rā actiua q passiva vl abnegā-
te vtrāq. scdm quā significationē vel vsum gramaticoz ei pponit tria
articularia pnoia pinctim vt hic z hec z hoc felix. Et dicit ome genus
quia icludit oia gna pncipalia. s. masculinu feim z neutru. Vel gen ome
est cuius significatū capit tam a ppetate actiua q passiva cu abnega-
tione vtriusq ppetatis. Vel quia habet terminationēz omni generi
cōuenientē. Vel quia in eius declinatiōe pponunt tria articularia. s. hic
z hec z hoc. Rō aut huius quare ex masculino z feminino fit genus coe
quia ex actiuo z passiuo fit vnu quēadmodū ex materia z forma fit vnu
masculinu autē est actiuu z femininu passiuu. Sed ex masculino z neu-
tro nō fit vnu. neq ex feminino et neutro fit vnu. Rō quia ex puatione
et habitu non fit vnu. modo neutru habet se vt priuatio. masculinu vo
et femininu vt habitus. Sequit corollarie q cū d: hoc est omis gene-
ris q omnis non capit distributiue. Patet q si aliqd nomē esset omis
generis capiēdo omis distributiue. tūc etiā essz generis epicheni vl du-
biū. sed capit ome p illo cui pponitur tria articularia. s. hic z hec et hoc.
¶ **Genus epicheni.** Est pprietas nomis qua significat fcatū suū. hoc
f ii**

est scilicet utrumque sub vno articulo ratione cuius scilicet rationis vel usu grammaticorum cum congrue tali nomine proponitur vnum articulare. Et dicitur epicheni ab epi quod est super et cenon con quod est supra con. Illud enim quod nomen conis generis scilicet scilicet sub duobus articulis. scilicet hic et hec hoc nomen epicheni generis scilicet scilicet sub vno scilicet hic vel hec. Quis autem articulus sit proponendus nomini epicheni generis ut grammatici dicunt hoc attenditur ex parte vocis. Si enim nomina epicheni generis haberent terminationem nominis masculini generis. ut us vel er tunc eis proponitur hic: ut hic passer hic miluus. Nomina autem epicheni generis que habent terminationem nominis feminini generis illis proponitur hec. ut hec aquila hec muftela. Secundo genus epicheni dicitur genus promiscuum. quia scilicet promiscet et comprehendit utrumque sexum sub vno articulo. Contra autem describitur sic. Genus epicheni est nomen quod sub vno articulo utrumque sexum. id est masculinum et femina significat. Sequitur correlarie primo quod genus epicheni comprehenditur sub genere con quod ad significationem sed quo ad vocem sub genere masculino et femina patet correlariu ex dictis. Sequitur correlarie secundo quod hoc nomen corpus vel substantie non est epicheni generis. Ratio quia nomen epicheni generis debet significare tamen res sexatas modo corpus et substantia non tamen significat res sexatas sed etiam non sexatas. suba enim scilicet scilicet lapis. lapis autem non habet sexum etiam nomen epicheni generis debet scire rem utriusque sexus ad equare. modo substantia corpus non significat res sexatas adequate ut dictum est. Sequitur correlarie tercio quod nomina conis generis non sunt epichena. licet scilicet tamen utriusque sexus. patet quia nomen epicheni generis significat sub vno articulo. conis vero generis non. Sequitur correlarie quarto quod hoc nomen lueus non est generis epicheni. patet quia non significat rem sexatam in piscibus enim proprie non est sexus in piscibus enim proprie non est generatio per mixtionem seminis. sed potius per confractionem. Sequitur correlarie quinto quod hoc nomen aial non est epicheni generis licet scilicet scilicet masculinum et femella; sub vno articulo. Patet correlariu. quia nomen epicheni generis debet scire rem utriusque sexus determinate et positive modo animal significat indeterminate et abnegative ex quo est generis neutrius ut dictum est ante. ¶ Sciendum vltius quod dubium genus et etroclitum non sunt genera specialia ab illis distincta. Pro quo notandum nomen dicitur dubij generis non ideo quia dubium esset de eius genere. sed quia antiqui grammatici nulla ratione cogente talia nomina sub diuersis generibus preferbant. quoniam sub masculino quoniam autem sub feminino: posteriores vero grammatici nolentes contradicere prioribus. quia ut dicitur primo celsi: oportet patribus credere. talia nomina sub illis similiter generibus posuerunt et dicebant ea esse dubij generis. ut hoc nomen dies in singulari est generis dubij. unde et ratione illius ei in declinando preponitur duo articula distinctim: ut hic aut hec dies. Dicunt tamen grammatici quod dies sub masculino scilicet certum tempus sub feminino incertum. Unde dicunt. Dicimus iste dies ostenso tempore certo. Incertum tempus denotat illa dies. Talia autem ut contra grammatici dicunt sunt decem. vnum. Margo dies cortex filix panthera; dama finis cum clunis adeps forceps hec dubia sunt. ¶ Nos

men autem dicitur etroclitum generis non ideo quod genus etroclitum esset speciale genus a generibus dictis distinctum: sed dicitur ideo etroclitum generis quia repletur et habet diuersitatem in genere sic quod in numero singulari reperitur in vno genere: et in plurali sub alio genere. ut patet in hoc nomine celum quod in singulari est generis neutrius: et in plurali generis masculini. Unde et dicitur etroclitum quasi diuersiclinia. Dicitur enim etroclitum ab etheron grece quod est varium latine et clisis declinatio quasi nomen habens varietatem in declinatione vel genere vel alijs accensibus. Sit autem etroclisis plus proprie quinque modis tamen. vnum. Elerice quinque modis etroclita nomina ponis. Celus vas epulum locus et iupiter quoque iouis. Tamen contra grammatici ponunt octo modos. Primus modus est genere tantum ut celum: quod in singulari est generis neutrius: et in plurali generis masculini. Secundo declinatione tamen ut hoc nomen vas quod in singulari est declinationis tercie. et in plurali secunde. Tercio genere et declinatione: ut epulum quod in singulari est declinationis secunde et neutrius generis: in plurali prime et generis femini. Quarto sit etroclisis significatione tamen ut caro quod in singulari numero significat carnem humanam: sed in plurali significat carnes comestibiles ut carnes alium. Quinto sit etroclisis formatione casus tamen ut iupiter iouis. Sexto per defectum: in casibus ut vis. hoc enim nomen vis in singulari numero non habet omnes casus. licet habeat in plurali. Unde dixit alexander. Vis vi vimque dabit torum plurale tenebit. Septimo sit etroclisis genere et significatione: ut locus. hoc enim nomen locus in singulari numero est generis masculini. in plurali vero generis neutrius. similiter hoc nomen locus in plurali significat aliud quod in singulari: in plurali enim locus significat clima vel habitationes hominum sed in singulari scilicet fundamentum argumenti et sedem quomodo capis locus. secundo thopit. cum dicimus: locus iste tenet a protero ad abstractum. Octauo sit etroclisis genere significatione et declinatione simul. ut ficus: ficus enim quoniam est secunde declinationis. quandoque quarte. quandoque generis masculini. quoniam feminini. similiter diuersa et plura significat. vnum. Est ficus morbo: b est ficus fructus et arbor. Dicitur hic sic per morbo preliquis hec. Nomina autem que sunt etroclita in declinatione patet in his metris. Nomina bis quinque dic quarte siue secunde. Laurus cum quercus pinus cornus quoque domus. Et colus et sic canrus vel cerus et ortus. Alii quoque prima suum sed mutant vltima sensum.

Notandum quarto et vltimo: quod quia ut dictum est ante omnis modus significandi pris debet capi a modo essendi in re: oportet ergo ostendere unde capiat genus in nomine. Unde notandum secundum autorem modorum significandi quod in rebus viventibus et sexatis reperiuntur due proprietates precipue generales: scilicet proprietates agentis et proprietates patientis: et licet in omnibus rebus ex materia et forma propriis inueniantur hee proprietates due: quia forme proprium est agere: materie vero pati: ut dicitur secundo de generatione: magis tamen distincte et prompte proprietates agentis et proprietates patientis videntur esse in rebus animatis et sexatis: ratione cuius vnum

dicat generas. ut masculus. reliquū vō ut femia paries vñ z ppter hōc
antiq genus diffinitur dicētes. Gen^o est discretio sexus. i. gen^o est mod^o
scādi nois sup^r a ppterare actiua v^l passiua. Que ppterates due i reb^o
sexat^o magis distincte z pmpre repiunt^r: vñ sequit^r q ab his ppteratib^o
duab^o sumit^r gen^o in noie: hec ille. Qñ genus in cōi describit^r sic fm auro
rem modoz scādi. Genus ē modus scādi nois attribut^o noi mediāte q
sub ppterare actiua vel passiua pfcāt. Genus masculinū ē modus scādi
nois attribut^o nomini mediāte q sub ppterare actiua pfcāt: vt vir lapis
Genus femininū est mod^o scādi nois attribut^o nomini mediāte quo
sub ppterare passiua cōsignificat vt mulier petra Genus cōe est modus
scādi nois attribut^o noi mediāte quo sub ppterare vtraq^o determi
nate pfcāt vt homo virgo. Genus neutrū est modus scādi nois attribut^o
tus noi mediāte quo sub ppterare vtraq^o indeterminate siue sub indif
ferētia ad vtrūq^o pfcāt vt animal lignū. Unde subiūgit^r q aliq^o nomē di
citur omīs generis. hoc cōperit adiectiuis que genus nō habēt ex ppe
rare rei: sed habēt ipm ex ppterare rei substantiis: vñ et adiectiuis: dicitur
omīs generis: qz ei potest adiūgi substantiū cuiuslibet generis: vt fe
lix. De genere epicbeno z dubio sufficienter dictū est superius.

Ystis notabilib^o sic stātibus est pclusio

responsalis. Tñ quattuor sunt gñā in noie formāl^r z specificē distincta
ad sūnuicē irreducibilia scōm diuisionē mediāā z cōiter pñuētā fieri sci
licet masculinū femininū cōe z neutrū. z hoc capiēdo genus cōe cōiter.
Dico notant^r capiēdo gen^o cōe cōiter. vt scz cōprehēdit sub se omē z epi
chenū: qz si genus cōe caperet^r pprie vt distinguit^r cōtra omē z epicbe
num: essent plura genera q^o quattuor vt declarātū est supius. Dico sū
in pclusionē q quattuor sunt genera in noie scōm diuisionē mediāam
qz scōm diuisionē imediāā solū essent duo. Omē em genus nois v^l est
certū vel incertū. Si certū hoc est dupl^r aut simplex aut cōpositū. Si
simplex hoc est tripl^r: aut significat sub ppterare actiua z sic ē masculinū
aut sub ppterare passiua sic est femininū. aut abnegat vtrūq^o sic est neu
trū. Si aut est cōpositū hoc est dupl^r. Vel em ei pponunt^r tria articula
ria sic est omē: vel duo tm z sic est cōe. Si aut est incertū hoc est duplici^r
aut rōne sexus sic est epicbenū aut rōne auctoritatis sic est dubiū.

Ad pmo. Tantū duo sunt genera in noie. igit^r probat^r. sicut est i na
tura sic debet esse in arte: sed in natura solū duo sūt genera. igit^r
etiā in arte. Maior qz ars imitat^r naturā: vt d^r. q. phisico. Minor ē pñs
ciani qnto maioris cū d^r. duo sunt gñā q nouit natura masculinū z femi
ninū. Dico v^l argm. pcludit^r q duo sunt genera q nouit natura. i. q im
mediate accipiūt^r a discretiōe sexus possunt tamē esse plura que non
capiūt^r immediate a discretiōe sexus vt neutrū z cōmune.

Ad scōo. Aliq^o est nomē qd nullius est generis. Probat^r. q uia hoc
nomē vñlla. Probat^r maxime. masculini generis. sed hoc nō pro

bat^r. quia sequit^r bene omē nomē terminatū in a exceptis excipiēdis
est generis feminini: sed vñlla est nomē terminatū in a exceptis excipiē
dis ergo vñlla est gñis feminini. Teneat pñā in darij. Maior z minor sūt
note. Dico q hoc argumentū non est in darij. qz maior est ypporhetica
et nō cathegorica: ad darij aut requirit^r q maior debet esse cathegorica
est em regula cōis in logica. gerūdia terminata in do faciūt ppositiōnē
ypporhetica: similiter ablatiui positi in designatione psequentie. quod
hic contingit cum dicitur exceptis excipiēdis.

Ad Tercio. Neutrū genus nō est genus. igit^r nō sunt qrtuor genera
noim. Aliis pbat^r. nullū genus nō est genus. sed neutrū genus est
nullū genus. igit^r Maior qz illud qd est nihil nō est genus. Minor. quia
neutrū est signū negatiuū z valet tm sicut nullū v^l nullū illoz. Dico v^l
argumentū pcluderet si neutrū hic caperet^r pure negatiue. sed d^r capi po
ssitue. neutrū em gen^o scōm grāmaticos pnat masculinū et se. et ponit
quidē dispositiōnē rei carētis sexu vt pater in hoc noie scānum.

Ad Quarto. Aliq^o est nomē qd nullius est generis. Probat^r quia
hoc nomē deitas nullū est generis. Probat^r. qz maxime feminini.
sed hoc nō. Probat^r. genus nois habet similitudinē z originē a mō essen
di. sed in resignificata per hoc nomē deitas non est modus essendi femi
neus et ppterare passiua. igit^r non est generis feminini. Maior est nota
Minor qz deitas significat deū. in deo autē nō est ppterare passiua sed
maxime actiua. vnde d^r. pmo mēb. Deus oibus videret^r causare eē. mō
causare esse est agere. Dico v^l argumentū pcludit^r q licz hoc nomē dei
tas non pfcāt rem sub ppterare passiua scōm se. sufficit tamē scōm ima
ginationē nostrā: nos em imaginamur deū pari ab orationib^o z petitiō
nibus nostris quas suscipit^r: modo recipe est pari.

Ad Quinto. hoc nomē sacerdos non est generis cōis. igit^r probatur
nomē cōis generis debet significare masculū z etiam femellā. sa
cerdos autē solū pfcāt masculū. quia solū masculi sunt sacerdotes. Dico
v^l argumentū pcludit^r q hoc nomē sacerdos solū pfcāt masculū scōm
religionē xpianā. sed nō est impositiū scōm ritum religiōis christiane sed
scōm ritū gentiliū: in q etiā v^l gines z mulieres erāt sacerdotes. Vel vt
aliū dicūt q sacerdos vnomō dicat^r quasi sacra pñiens z est generis mas
culini tm: sed vt d^r. quasi sacra dans vel docens tūc est generis cōis. qz
mulier etiā potest dare sacra vt baptisimū tpe necessitatis. simil^r potest
docere. licet nō a pre in ecclesia: quia paulus ap^lus hoc pbibuit: tamen
docere in loco priuato: pma solutio est melior.

Ad Sexto. Aliq^o est nomē qd nullius est generis. Probat^r hoc no
men cā. Probat^r non feminini. pbat^r omē gen^o debet capia pprie
tare rei: sed hoc nomē causa significat sub ppterare actiua. igit^r est ge
neris masculini. Maior est nota. Minor. quia causa agit et pducit esse
ctum: causa em est ad quā sequit^r effectus. modo pducere ē agere. Dico
v^l argumentū pcludit^r q nō semp genus capit^r a mō essendi sed suffi
f iij

ficat qd in plurimū. et sic in ista noie cā sumit a terminari de: sicut in hoc no mine sūtila. et ergo auro: modo qd scandi intelligit ut in plurimū.

Ad Septimo. Nullū est genus cōe. igitur Probat. nulla res est cōis igit nullū ē gen^o cōe. Tenet pñā a superiori negato ad inferi^o. An recedēs est boetij in libro de vno et unitate dicētis. Omne qd est ideo est quia vñū nūero est. modo vñū nūero ex singulari pueritur ut dicitur. iij. metb. Dico verū argumentū concludit qd genus cōe nō ē: cōe a cōmunitate essendi: quia nulla res cōmunis est que esset masculus et femella sed dicat cōe ratioe modi significadi qd qñq; significat rem de sexu masculino: qñq; de sexu feminino. ut hoc nomē sacerdos quandoq; significat masculum quandoq; feminam.

Ad Ultimo. Auro: ptradicit sibi ppi. igitur Probat. qd prius dixit qd tñ quattuor essent genera noim: et postea dicit in textu est pterea trium generū zc. ac si diceret qd pter illa quattuor sunt aduc duo genera scz omne et epichemū. Dico verū argumentū pcluderet si pterea in textu essent due dictiones: sed est vna dictio et coniunctio causalis impoñās sub diuisione generis cōis: valet ergo tantū littera ptera. i. etiā Uel insup sciendum qd genus cōmune est duplex. Quoddā est cōmune quod habet tria articula ut omne. Et quoddā est cōmune vnius articuli tantum quod vocatur epichemum.

Numeri nominū quot sunt: Duo. Qui: Singularis: ut hic magister. Pluralis: ut hi magistri.

Utrū tñ duo sunt numeri in noie: scz

singularis et pluralis. Pro intellectu de quaestione more. Notandū est pmo qd numerus nois describit sic. Numerus est ppietas nois attributa nomini ea ratione qd significat scatū suū singulariter vel pluraliter hoc est per modū vñū vel per modū pluriū. Pro cuius diffinitionis intellectu. Sciendū qd pmo dicitur in diffinitione numeri. nūerus est ppietas nominis ad innuēdū qd nūerus est accis nois. ois em ppetas est accis illius cui est ppetas. et sic hic ppetas ppetas nois ponit loco gñis. Dico scdo in diffinitione qd mediare scatū suū singulariter vel pluraliter. tangitur duplex. nūerus singularis et pluralis. Numerus singularis est ppietas nois attributa nomini ea ratione qua significat significatū suū per modū vñū ut hoc nomen homo est singularis numeri: quia significat significatū suū p modū vñus. Sic sicut hoc nomē iohānes est singularis numeri. qd scat per modū vñus. Illa aut dictio dicitur significare in proposito p modū vñū: cui vel eius determinabili cōgrue pponit vnus vel vna vel vñū scdm exigentiā cōgruitatis: ut bene dicit vnus homo vñ iohānes. Dico notāter vel eius determinabili ppter noia adiectiua quibus nō cōgrue pponit vnus vna vel vñū. sicut sicut begreumarib^o: quia

non pueniēter dicit vnus albus. sufficit tñ qd eius determinabili: scz bō pponit pueniēter vnus: qd bene dicit vnus homo sic sicut licet buic sicut carbo greumari omnis non pponit vnus qd inepte dicit vnus omnis. tamē eius determinabili scz homo cōgrue pponit vnus. ¶ Sciendū est etiā qd nūmerus singularis et qualitas ppiā differūt: licet ambo scant per modū vñus: habēt em se ut supius et inferius. nūerus singularis est supius qd litas ppiā inferius: omne em nomen ppiē qualitatis est singularis numeri scz nō ecōuerso omne nomē singularis numeri est ppiē qualitatis. Differēter tamē qualitas ppiā scat p modū vñus et nomē singularis numeri quia nūerus singularis significat p modū vñū grāmaticaliter: qd nominis singularis numeri vel eius determinabili cōgrue pponit vnus vel vñū scdm exigentiā cōgruitatis. Sed nomē ppiē qualitatis significat p modū vñus logicaliter: quia supponit p vno tñ et non p pluribus saltem vñūoce: ut determinatū est circa qualitatem ppiā. Nomē aut singularis numeri non semp supponit p vno tñ ut cum dico: omnis homo currit: homo est singularis numeri et supponit p quolibet homine pro quo distribuit. Aliquādo tamē nomen singularis numeri etiā supponit p vno tantū ut iohānes currit. iohānes em supponit discretere. Supponere aut discretere est supponere p vna re tantum.

Notandū scdo. Numerus pluralis descri-

bitur sic. Est ppietas nois attributa nomini ea rōne qua significat significatū suū pluraliter hoc est p modū pluriū. Illa aut dictio in pposito dicit significare p modū pluriū cui vel eius determinabili cōgrue pponitur plures vel plura scdm exigentiā cōgruitatis: ut bñ dicitur plures boies. similiter cōgrue dicitur plura animalia. Dico notāter vel eius determinabili: quia aliqui nomini pluralis numeri non pueniēter pponit plures vel plura: sufficit tñ qd eius determinabili. ut adiectiuis similiter sicut carbo greumarib^o nō pueniēter pponit plures vel plura: sufficit tñ qd eius determinabili quēadmodū dictū est circa nūerū singularē. Numerus aut plis et qd litas appellatiua differūt sicut supius et inferius. numerus em pluralis est inferius et qd litas appellatiua supius: omne em nomē plis numeri est appellatiue qd litatis sed nō ecōuerso omne nomē appellatiue qd litatis est pluralis numeri: ut bō est appellatiue qd litatis et tñ est singularis numeri. Unde licet tam nomē appellatiue qd litatis qd plis numeri significat per modū pluriū non tñ eodē mō: qd nomen singularis numeri significat per modū pluriū grāmaticaliter. qd ei vel eius determinabili cōgrue pponit plures vel plura ut dictū est. sed nomē appellatiue qd litatis dicitur significare p modū pluriū logicaliter: qd supponit p pluribus per modum pluriū ut dictū est circa qualitatem appellatiuam.

Notandū terciō: qd nūerus scdm ppiā

num quinto maioris sic describit Numerus est forma dōnis qd discretio

nem q̄titaris facere p̄t. Quā diffinitione; petrus helye sic declarat in cōmento. Nūerus em̄ est forma dīctōis. i. terminatio dīctōis. Dīctō autē rōnabilī terminatio dīctōis eius forma sicut em̄ res p̄bīce distinguū p formas vt dī. vii. mēb. Forma est que sepat z distinguīt si dīctōes dīstinguūt p terminatōes finales. vñ dī aristo. in p̄ncīs. q̄ abstractum et p̄cretū f̄cant idē formatr sed differūt solo casu. i. finali terminatōe. Dīctō sc̄do in diffinitōe. q̄ discretionē q̄titaris facere p̄t. i. p quā coḡnoscat an dīctio f̄cat vnū vel plā: vt cū dī: hō ex illa terminatōe cognoscitur q̄ hō est singularis nūeri sed cū dīctō hoīes: ex illa terminatōe cognoscitur q̄ hoīes est pluralis nūeri. Sequit̄ correllarie p̄mo q̄ bec p̄na nō valet: hoc nomē significat vnū igit̄ est singularis nūeri. parer de isto noīe arbene. Sequit̄ correllarie sc̄do. q̄ bec p̄na non valet. hoc nomen significat plura: ergo est pluralis nūeri: parer de isto noīe hō. Sed sic ē arguendū hoc nomē significat vnū per modū vnus: ergo est singularis nūeri. similī hoc nomen significat plura per modū pluriū: ergo est pluralis nūeri. Sequit̄ correllarie tercio q̄ licz ista noīa gēs plebs populus significat plura hoc tamē est per modū vnus cū quodlibz illoz stat p vno ente aggregatiue vno. Sequit̄ correllarie quarto q̄ differentia est inter nomē collectiū z nomē pluralis nūeri. q̄ nomē collectiū est qd̄ in singulari nūero f̄cat multa vel plura p modū vnus. Vñ ista dīctō sc̄dm aliquos significat p modū vnus q̄ sic se habet q̄ ad veritatē p̄positionis in qua ponit̄ sufficit veritas vnus singularis vt posito qd̄ solū vn⁹ hō sit in mūdo: bec est v̄a: homo est q̄ sequit̄ bñ iohānes est ergo homo est: tener p̄na ab inferiori ad supius. similī posito q̄ solū vna gens sit: bec est vera: gens est q̄ sequit̄ bene: ista gens est ergo gens est tenat p̄na ab inferiori ad supius. Sed nomē pluralis numeri significat plura per modū pluriū vt hoīes gentes. Unde illa dīctio dīctō significare p modū pluriū que sic se habet q̄ ad veritatē p̄positionis in qua ponitur nō sufficit veritas vnus singularis: vt posito q̄ solū vn⁹ hō sit in mūdo tunc bec est falsa hoīes sunt: eo q̄ bec est falsa sortes est hoīes: q̄ sortes est vnus hō. Silt̄ posito q̄ vna natio sit in mūdo tunc bec est falsa: gentes sunt: quia bec dīctio gentes supponit p pluribus natiōibus. Sequit̄ correllarie quito q̄ noīa indeclinabilia sc̄dm se non hñt nūez sed numez recipiūt ex additione dīctionū singularis vel pluralis nūeri. Cum em̄ dico vnus neq̄: hoc nomen neq̄ est singularis numeri: cum vero dico plures nequā: tunc est pluralis numeri.

Notandū quarto z vltimo q̄ q̄dictum

est añ q̄ oīs mod⁹ f̄cadi in grāmatica dī sumi a p̄prietate z mō iessendi in re. Pro q̄ intelligēdo sciendū ē sc̄dm aurozē modoz f̄cadi q̄ nūerus realis q̄ est in reb⁹ extra aīam sc̄dm intentionē boerij in arithmetica sua describit sic. Nūerus est multitudo ex vnitatib⁹ p̄fusa vel pueniēs: vt sex est multitudo pueniēs ex sex vnitatib⁹ p̄iunctis. Duplex aut̄ est vnitas

que dīcā est vnitas que est p̄ncipiū nūeri formalis z est indiuisa rei entitas: z ab illa vnitate ens dī vnū. i. indiuisus. et ab illa vnitate sumitur multitudo z nūerus formalis vel essentialis z est p quē nūerā⁹ essentias z naturas rez. dicimus em̄ tres angeli q̄tuo: angeli. Alia autē est vnitas q̄ est p̄ncipiū nūeri materialis: z est indiuisa rei p̄vitas a qua cōtinuū dī: vnū vt linea nō intercisa vel nō diuisa dīctō vnū: q̄ ei⁹ p̄ se simul tenēt. z illa vnitas sepius reiterata est p̄ncipiū numeri materialis: q̄ oritur ex diuisiōe p̄tini quo nūerant̄ indiuidua ḡnabilia z corruptibilia. dicimus em̄ q̄tuo: lapides: sex hoīes. In vtroq̄ aut̄ nūero reperitur due p̄p̄tates ḡnales. scz p̄p̄tates indiuisibilitatis q̄ puenit ei ratione vnitatis. z p̄p̄tates diuisibilitatis q̄ puenit ei ratione multitudinis que ab vnitate causat̄. z ab istis duab⁹ p̄p̄tatibus accipit̄ nūerus nominis q̄ est modus f̄candi noīs accidētalīs. Nūerus ergo noīs sc̄dm aurozē modoz significandi describit sic. Est modus significandi noīs mediante quo ipsum nomē p̄p̄tate indiuisibilitatis que est p̄p̄tates vn⁹ vel p̄p̄tate diuisibilitatis que est p̄p̄tates multitudinis significat. Numerus singularis est modus significandi noīs significandi rez sub p̄p̄tate indiuisibili que est p̄p̄tates vnus vt homo. Numerus pluralis est modus f̄candi noīs significandi rem sub p̄p̄tate diuisibili q̄ est p̄p̄tates multitudinis vt hoīes animalia.

Istis notabilib⁹ sic statibus est conclusio

respōsalis. Tm̄ duo sunt nūeri in noīe specifice z formatr distincti noīm in vtroq̄ numero declinabilitū scz singularis vt hic magister: plis vt bi magistri. Dico noīm in vtroq̄ nūero declinabilitū: p̄pter noīa q̄ carent aliquo nūero q̄ nō declinant̄ in vtroq̄ nūero vt noīa p̄p̄ia. n̄m̄ z multa appellatiua sunt q̄bus nō puenit vterq̄ nūerus. Vñ notandū q̄ nomina carēt singulari nūero dupl̄. Vno mō ex vsu vt illa nomia: diuicie: nuptie: sponsalia zc̄. q̄ sc̄dm vsū sunt tm̄ plis numeri. Alio mō ex arte vt sunt noīa nūeralia: duo tria q̄tuo: zc̄. q̄bus ex significatōe p̄p̄a repugnat singularis nūerus. Pariformiter z de plurali nūero dicendū q̄ noīa carēt plurali nūero dupl̄. Vno mō ex vsu vt sunt illa nomia: pars: sanguis: sol: luna. Alio mō ex arte vt noīa p̄p̄a carent plurali nūero: q̄ significant vnū tm̄ z nō plura. et ideo sc̄dm significatū carent plurali numero: licet talia p̄p̄ia noīa sc̄dm vocē possunt habere pluralē numez quia sc̄dm vocē sunt equiuoca et plura significant.

Ad primo. Plures sunt nūeri noīm q̄ duo. igit̄ p̄obaf. q̄ nūerus dualis etiā est nūerus vt pars p̄p̄ianū quito maioris. igit̄ erūt tres nūeri in noīe. Dico q̄ nūerus dualis cōprehendit̄ sub pluralitate z ille dīctōes fm̄ p̄p̄ianū dīctur dualis nūeri q̄ f̄cant duas res vt bini duo.

Ad sc̄do. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est nūeri. p̄obaf. de isto noīe vigintrinus nō pluralis. p̄obaf. nullum nomē secū de declinati

omnis in plurali terminat in us: imò vigintiū⁹ est scōe declinatiōis etiā si esset pluralis numeri tunc genitiuus pluralis in nomibus scōe declinatiōis terminaret in ius z oris in i: que oīa sunt incōueniētia. Sed q non sit singularis nūeri: quia oīa noīa numeralia excepta hac dictione vnus vna vnū sunt pluralis nūeri. Dico q hoc nomē vigintiū⁹ est pluralis numeri. z dicat p̄ter q gr̄is pluralis in noībus scōe declinatiōis non terminat in us z oris in i: verū est in noībus scōe declinatiōis simplicibus: sed in his q cōponūtur ex dictionib⁹ nūeralibus non oportet hoc esse vep. Et declinat sic. Expl̄r nrō bi vigintiū⁹ he vigintiūa hoc vigintiūū. Dō hōz vigintiū⁹ hāz vigintiūi⁹ hōz vigintiūi⁹. Dō his vigintiūi. Actō hos vigintiūū hās vigintiūas hēc vigintiūum. Utō o vigintiūe vigintiūa vigintiūū Abitō ab his vigintiūo in feminino vigintiūa in neutro vigintiūo. Iohānes tamē ianuēsis ponit duas regulas de istis noībus vigintiūū vigintiūo cuius numeri sint. Prima quādo substantiūū p̄cedit talia nomina tūc sunt pluralis numeri: vt habeo denarios vigintiūū. Secūda regula quādo substantiūū se quis talia nomia tūc sunt singularis numeri: vt vigintiūū denariū habeo: hic vigintiūū est singularis nūeri.

At Tercio. Aliq̄d est nomē q̄d nullius est nūeri. Paret de istis nominibus arbene thebe q nullius sunt numeri: nō singularis. Paret quia cōiter grāmatici dicūt q arbene thebe sunt pluralis nūeri tūc. sed q̄d nō pluralis. Paret q sunt noīa pp̄ia: mō noīa pp̄ia carent plurali nūero. Similiter p̄cedimus istā tanq̄: cōgruā: arbene est pulchra ciuitas venecie est fortis ciuitas: q̄d tamen nō esset si essent pluralis nūeri. Paret quia alias suppositū z appositū discōuenirēt in nūero. Dico verum argumentū cōcludit q arbene thebe sunt singularis nūeri quo ad significationē: q̄ tantū vna rem fcat: sc̄z vna ciuitatē licet quo ad vocē sint pluralis nūeri. Ut dōm q̄ quo ad p̄inens sic sunt singularis nūeri sed quo ad p̄tenta pluralis: vt dō iohānes ianuē. Sequit̄ correllarie p̄mo q̄ hec est cōgrua: arbene est pulchra ciuitas: z licet suppositum z appositū discōueniūt quo ad vocē: tamē pueniūt q̄ ad significationē. Sequitur correllarie scōo q̄ hec p̄sia non valet: arbene est pluralis nūeri q̄ ad vocē ergo est pluralis nūeri quia arguit̄ a dictiōe scōm qd ad dictū simpliciter. Sequit̄ correllarie tercio q̄ alexand. dicens. Et debet docras bonus ire scholaris arbenas: indicat numerū hui⁹ nomis arbenas quo ad vocē: sed q̄ ad significationē indicādo deberet dici doctā arbenam.

At Quarto. Plures sunt numeri in noīe q̄ duo. igitur. Probat̄ q aliquis est nūerus certus: vt magister. aliquis incertus. vt magistri. hec em dictio magistri indifferēter potest esse singularis vel pluralis numeri. Dico verum argumentū cōcludit q numerus certus comprehenditur sub singulari sed incertus sub plurali.

At Quinto. Aliq̄d est nomē q̄d nullius est nūeri. Probat̄ de istis nominib⁹ om̄is nullus: q̄ nō singularis: quia nomē singularis nūeri sig-

nificat fcatū suū vt vnū. s̄z oīs null⁹ s̄l̄r alia s̄ncat̄ begreumata nihil significat: s̄z solū p̄fcāt. Dico vep argu. p̄clu q̄ licz s̄ncat̄ begreumata nihil significant capiēdo significare p̄pe. sed cōmuniter bene significant.

At Sexto. Aliqua sunt noīa que nullius sunt numeri. Probat̄. q̄ nomina collectiua nullius sunt numeri. q̄ nō singularis. Probat̄. q̄ significant plura ergo sunt pluralis nūeri. Tenet cōsequētia. q̄ dictio pluralis numeri significat plura. An̄s paret. quia ideo dicūtur collectiua quia significant multa. Dico licet noīa collectiua significant plura: non tamē per modū pluriū vt hic capit̄ significare p̄ modū plurium.

At Septimo. Numerus singularis nō est nūerus. igitur. Probat̄ quia nūerus singularis et vnū equipollēt. eo q̄ dictio singularis nūeri significat p̄ modū vni⁹: sed vnitas in arithmetica nō est numerus sed p̄cipiū nūeri: vt dicit boetius in arithmetica sua. ergo similiter in grāmatica nūerus singularis nō est numerus. Dico verū argumentum cōcluderet si nūerus singularis z vnū equaliter significarēt vnitatem: tūc bñ equipollerēt: modo numerus singularis aliter fcat vnitatē z aliter vnū quia vnū significat vnitatē ratiōe fcatōis primarie et ratione impositiōis: dictio aut̄ singularis nūeri fcat p̄marie substantiam z cōnotat illam esse vna vel plures. Etia differūt in isto quia vnum fcat vnitatem significationē essentiali: sed nūerus singularis significat vnum fcatōne acc̄tali. pueniūt tū in isto. quia sicut vnitas p̄cedit nūerū z om̄es nūeros: sic similiter nūerus singularis p̄cedit pluralem.

At Ultimo. Numerus non est accidēs nomis. ergo. nulla forma dictionis est accidēs: numerus est forma dictionis. ergo. Maior est nota. quia forma est p̄cipiū essentialē intrinsecum rei primo p̄bico. Minor est p̄fisciani in quiro maioris qui dicit q numerus est forma dictionis. Dico verū argumentum cōcludit. q̄ forma essentialis non est accidēs vt ania hoīs: sed forma acc̄talis potest esse accidēs vt albedo respectu sortis: z sic numerus est forma acc̄talis dictionis.

Figure nominū quot sunt: Due. Que. Simplex vt docens: potens. Composita: vt indocēs: impotens. Quot modis nomina cōponunt: Quattuor: Quibus: Ex duobus integris: vt suburban⁹. Ex duob⁹ corruptis: vt efficax municeps. Ex integro z corrupto: vt ineptus insulsus. Ex corrupto z integro: vt nugigerulus. Aliquādo ex q̄ pluribus:

vt inexpugnabilis imperterritus.

¶ **Utrum tñ due sint figure noim. s. sim**

*figura non est
sed est diffinitio*
plex et composita. Et vtrū noia tantū cōponant quattuor mōis. Pro in-
tellectioe q̄stionis more. Notandū est p̄mo q̄ bec q̄stio duo q̄rit. p̄mo
querit vtrū tñ due sint figure in noie. s. simplex et composita. scōdo q̄rit
vtrū noia cōponant tñ quattuor mōis. Pro parte p̄ma q̄stiois intelli-
genda. **Figura nois cōter diffinit sic. est p̄p̄tas nois attributa nomi**
ni ea ratione qua ip̄m est diuisibile vel non diuisibile in duas vel in plu-
res pres intelligibiles prioris sensus capaces. In qua diffinitione du-
plex tangit figura simplex et composita. Figura simplex est quedā p̄p̄ie-
tas nois attributa nomini ea ratione qua ip̄m nō est diuisibile in duas
vel in plures pres intelligibiles prioris sensus capaces. Et dicit simplex
non ideo q̄ nomē illius figure nō esset compositū: sed ideo q̄ dictio il-
lius figure nō est diuisibilis in plures pres significatiuas: dictio em̄ sim-
plicitis figure bene diuidit in plures pres. sed ille non sunt significatiue
scilicet alterius a se et a sibi simili. partes em̄ dictiois simplicitis figure pos-
sunt esse significatiue sui ipsius et sibi similis hoc em̄ est naturale cui libet
ret et voci significare se et suū simile. ¶ Figura composita est quedā p̄-
p̄ietas nois attributa nomini ea ratione qua ip̄m est diuisibile in duas
vel in plures partes significatiuas et intelligibiles prioris sensus capa-
ces: vt municeps qd diuidit in munus et capiens. Ad nomē aut̄ cōposi-
te figure vt cōter dicit regunt quattuor p̄ditiones. Prima qd nomē
compositae figure debet esse dictio polysyllaba ita q̄ sit diuisibilis in plu-
res pres significatiuas: et ergo nulla dictio monosyllaba est compositae figure
vt mons fons. Monosyllabū dicit dictio vnius syllabe. a monos qd ē vñ
et syllaba quasi habens vnā syllabā. polysyllabū dicit a polis qd est plura
litas et syllaba quasi habens plures syllabas. Scōda p̄ditio requisita ad no-
men cōpositae figure: q̄ talis dictio habeat pres que si p̄ se sumerent es-
sent significatiue. et ergo dictioes acceptae cū syllabis adiectionib⁹ nō
sunt cōpositae figure vt hiccine beccine. Paret quia illa dco cine
nihil fecit: sic etiā geminatio non facit figurā compositā p̄p̄ie capiēdo
figurā compositā. vt quisquis. Tercia p̄ditio requisita ad nomē cōposi-
te figure est. q̄ dictio cōpositae figure habeat pres significatiuas i eodez
ideomate: et ergo hoc nomē natus nō est cōpositae figure: sus em̄ in latio
fecit seropha: sed na in polonico fecit. Quarta conditio q̄ partes ille di-
cunt significare idē in simplici qd significabāt in composito: et ergo hoc
nomē dñs nō est cōpositae figure: quia pres eius videlicet do et minus
in simplici et diuisim non significāt idem: quod significabāt in composito.
et hoc voluit diffinitio cū dixit prioris sensus capaces.

¶ **Notandū scōdo q̄ grāmatic⁹ nō cōtradi**

40
40
cit logico in eo q̄ grāmatic⁹ dicit q̄ pres nois cōpositae figure debēt eē
fecariue: et logicus dicit q̄ pres nullius nois debēt eē significatiue: dicit em̄
p̄mo peribermētiā. Nomē est vox fecariua ad placitū cuius nulla par-
tium fecat aliquid separate: sed vterq̄ bene dicit: sed scōm diuersum re-
spectū Grāmatic⁹ em̄ vult q̄ partes nois compositae figure debent eē
significatiue vey est diuisim et seorsum capte vt sunt dictioes per se cap-
te grāmatic⁹ em̄ dicit compositio debet esse ex significatiuis prius.
logicus aut̄ dicens q̄ pres nois non debēt esse significatiue vey est vt
sunt in toto. et vt partes sunt. quia sic totū fecat sicut in flī: pars in natu-
ra vt est in toto nō habet esse sed totū habet esse. dicit em̄. vñ. phis. pars vt
est in toto solū habet esse in posia et nō in actu: sed totū habet eē sic est
et in pposito. Sciendū etiā q̄ figura cōposita capit dupl̄. Vno mō cōis-
ter: et sic om̄e illud dicit cōpositae figure qd pōt diuidi in duas vel in plures
pres significatiuas: nō curando an deriuat a dictioe compositae figure
vel non. et sic capit donatus figuram compositam: et sic cōprehendit sub
se figurā decōpositā. Scōdo figura cōposita capit p̄p̄e et specialiter. et sic
illud dicit cōpositae figure qd est diuisibile in duas vel in plures pres signi-
ficatiuas et qd nō est deriuatū ab alia dictioe cōpositae figure et sic figu-
ra cōposita distinguit p̄tra figurā decōpositā. et sic necessario ponunt in
noie tres figure. et sic hoc nomē magnanimitas esset figure decōpositae
magnanimitas venit ab hoc noie magnanimus. qd cōponit a magnus
et animus. isto mō p̄ficiānus cepit figurā decōpositā.

¶ **Notandū tertio p̄ scōda parte q̄stiois in-**

telligenda. scz vtrū noia cōponant solū q̄rtuor mōis. Sciendū q̄ cōpo-
sicio in grāmatica diffinit sic. Compositio est duarū dictionū vel plurium
diuersas res fecariū in vnā p̄binatio: vt ops. Et est p̄p̄o in grāmatica in
uēra q̄rtuor de causis p̄rio causa breuitatis: q̄ breui⁹ est dicere ops q̄
oia potēs. Scōdo p̄pter metrum: q̄ aliqui in metro non pōt poni dco sim-
plicitis figure: et tamē ponit dictio cōpositae figure. Tercio p̄pter remoue-
re et tollere dubiū: q̄n. em̄ dico facio: fecat absolute facere: et nescio si bñ
vel male: cū vō dico bñfacio tollit dubiū et significat factio bona tantū
Quarto p̄pter exp̄mere sufficiēter mentis p̄ceptū: sicut em̄ concipim⁹
sic loquimur eo q̄ voces significāt cōceptus p̄mo peribermē. sed concī-
pimus aliqui rē simplr et hoc exp̄mimus p̄ figurā simplicitē alit̄ q̄n. aurē
cōcipimus rē cōplete: et hoc exp̄mimus per nomen cōpositae figure vñ.
Glor p̄ponet vt sermo abbreviēf. Merz seruet sic et p̄fusa tenent. Dñe
dicit ergo donat⁹ in terra q̄ noia cōponunt quattuor modis. p̄mo ex
duobus integris: vt suburbanus. vñ. Dictionē cōponi ex duob⁹ integris
est ipsam cōponi ex dictionib⁹ quaz q̄libet p̄ se sumpta est significatiua
vt suburban⁹: in qua p̄pōne tam sub q̄ urbanus fecat: sub em̄ fecat subie-
ctiones vel inferioritatem: et vrbānus significat ciuitatensem. Unde iste
dicit sub vrbānus qui habitat ante ciuitates. Scōdo nomen cōponitur

ex duobus corruptis ut efficac municeps. Un nomen componi ex duobus corruptis est ipsum componi ex duabus partibus quare nulla per se est significatiua: ut efficac: et hoc est verum secundum se: licet secundum eorum integritatem faciat: ut munus et capiēs significat. Tercio nomina componuntur ex integro et corrupto: ut ineptus insulsius. Insulsius componitur ab integro et corrupto sulsus: et dicitur insulsius quasi non falsus sale sapientie. Ineptus componitur ab in quod est non et eptus: et dicitur ineptus quasi non aptus. Quarto nomen componitur ex corrupto et integro: ut nugigerulus quod componitur a nomine pluralis numeri nuge nugaz et a nomine gerulus et dicitur nugigerulus iste qui dicit et fert medaria. In proposito autem illa dictio dicitur corrupta cui in compositione aliquid additur: subtrahitur vel mutatur. Illa vero dictio dicitur intra cui nihil in compositione subtrahitur: additur vel mutatur: sed est talis in compositione qualis fuerit extra compositionem. Sequitur correlarie quod corruptio in grammatice fit quattuor modis. Primo per additionem syllabe vel littere: et hoc potest fieri aliquando in principio: aliquando in medio: aliquando in fine: ut dicendo induperator per imperator. Secundo corruptio in grammatice fit per depositionem littere vel syllabe: ut efficac municeps. Tercio fit per mutationem unius littere in aliam ut ineptus insulsius. Quarto fit per transpositionem littere: ut reucre per reuter. et hoc fit per figuram que dicitur metebasis per quam fit transpositio: et dicitur a meta quod est trans et thesis positio quasi transpositio.

Notandum quarto et ultimo secundum auctorem

modorum significandi quod figura ut est modus sciendi nominis non accipitur a proprietate vocis: ut quidam dicunt dicentes illud nomen esse simpliciter figure cuius vox est simplex ut doctus et illud compositum figure cuius vox est composita ut indoctus. et id figure decompositum cuius vox est decomposita. Quia si hoc esset verum sequeretur quod modus sciendi personificationis non acciperetur vel ortum haberet a proprietate rei vel modo essendi: sed potius a proprietate vocis quod est falsum. ostensum est enim antequam quod omnis modus significandi ortus habet a modo essendi mediante modo intelligendi. Dicendum est ergo quod figura ut est accidens et modus sciendi nominis ortus habet a proprietate rei et modo essendi. Pro quo intelligendo quod in rebus inveniuntur tres proprietates communes et generales scilicet proprietates simpliciter et proprietates compositionis et proprietates decompositionis. Et proprietatem decompositionis dico proprietatem collectionis ex pluribus quod ex duobus. nam decompositum est quod ex pluribus quod duobus est aggregatum. Ab istis ergo tribus proprietatibus rebus in rebus sumitur figura que est modus sciendi accidentis nominis: et ab his etiam proprietatibus tribus logicis tres voces ad significandum imponitur. scilicet terminum compositionem et syllogismum: ut ostendit primo priorum. licet aliter accipiat simpliciter compositionem et decompositionem in nomine simpliciter figure compositae et decompositae: quod intermedium: non compositionem et syllogismum. In proponere enim et syllogismum est compositio secundum distantiam partium. ut in propositione predicarum et subiectum distant per copulam per quam coniunguntur: in nomine autem compositae figure est compositio secundum

instantiam partium: sic etiam aliter est simplicitas in termino et nomine compositae figure. Cum enim terminum dicimus simpliciter capitur contra simplicitatem: ut opponitur compositioni que est secundum distantiam partium. Cum vero dicimus nomen simplex: capitur simpliciter ut opponitur compositioni que est secundum instantiam partium. Sequitur correlarie quod cum dico indoctus est simplex dictio vel terminus secundum logicum: quia est unum nomen. sed non est simplex dictio vel terminus secundum grammatice. quia est composita figure. Distinitur ergo figura: ut est accipiens nominis. Figura est modus significandi accidentis nominis quo mediante proprietate simpliciter vel compositionis vel decompositionis significat. Figura simpliciter est modus significandi nominis attributus nomini quo mediante proprietatem simpliciter significat: ut diues clarus. Figura composita est modus significandi accidentis nominis attributus nomini quo mediante proprietatem compositionis significat ut indoctus. Figura decomposita est modus significandi accidentis nominis attributus nomini quo mediante proprietatem decompositionis. id est collectionis significat: ut inexpugnabilis.

Istis notabilibus sic statibus est conclusio

prima. In due sunt figure in nomine specificiter et formaliter distincte. id est simplex et composita capiēdo figuram compositam contra. Vitaris conclusionis per ex dictis.

Conclusio secunda. In quattuor modis nomina

componunt qui sunt specificiter distincti ad se invicem irreducibiles. scilicet primo ex duobus integris. secundo ex duobus corruptis. tertio ex integro et corrupto. quarto ex corrupto et integro. Dico notanter ad se invicem irreducibiles. quia plures sunt modi componendi nominum quod isti quattuor: ut sunt illi modi quos alexander ponit: sed isti reducuntur ad istos hic posuit. Un secundum alexander. nomina componuntur etiam quattuor modis. Primo ex duobus rectis: ut respublica. et iste modus reducitur ad primum. scilicet ad componi ex duobus integris: et dictio que componitur ex duobus rectis debet declinari ex parte amboz rectoz. Secundo nomen secundum alexander. componitur ex duobus obliquis: ut tibi soli huiusmodi. et iste modus reducitur ad secundum quod est componi: ex duobus corruptis. et tale nomen est indeclinabile simpliciter. Tercio nomen componitur ex recto et obliquo: ut parsonatus paterfamilias. et tale nomen declinatur ex parte recti. sed ex parte obliqui est indeclinabile. Rō rectus enim habet se ut habitus: obliquus ut paratio. sicut ergo paratio sequitur habitus. sic declinatio obliqui sequitur declinationem recti et attribuitur recto: et reducitur iste modus ad tertium qui est componi ex integro et corrupto. Quarto nomen componitur secundum alexander. ex obliquo et recto: ut legisdoctus iurisperitus et reducitur iste modus ad quartum quod est componi ex corrupto et integro et talis dictio etiam declinatur ex parte recti sed ex parte obliqui manet indeclinabilis eadem ratione que dicta est superius.

Ad primo. Non sunt due figure in nomine. igitur probat auctoritate

pscriant qui ponit tres. s. simplicē cōpositas & decōpositā. modo p̄scia.
est princeps oīm grāmaticoz. Dico q̄ solutio patet ex dictis.

Aſcdo. Plures sunt figure in nomine q̄ due. Probaf. q̄ aliq̄ est
figura dubia vt dicit iohānes ianuenſis in catholicon. vnde dicit
iſta nomina infidelitas impiearas eſſe figure dubie. Dico vey argumē-
tum pcludit q̄ aliq̄ dictiones dicūtur figure dubie. nō ſimplr: ſed quo
ad nos. quia aliqui dicebāt talia nomina eſſe ſimplicis figure. et aliqui
cōpoſite & ſic dicunt eſſe figure dubie.

Aſtercio. Potens non eſt ſimplicis figure. ergo. Probaf. quia eſt
decōpoſite figure. ergo. Probaf. quia eſt participiū ab illo verbo
poſſum quod eſt cōpoſite figure. ergo. etus participiū eſt decōpoſi-
te figure. Tenet p̄na. quia participiū qd̄ deriuat a verbo cōpoſite fi-
gure dicit decōpoſite. vt poſtea dices. poſſum autē pponitur a poris &
ſum. Dico verū argumentū pcluderet ſi porēs caperet hic p̄cipialiter
ſed capitur hic nominaliter & vt tranſit in vim nominis.

Aſquarto. Efficax nō eſt figure cōpoſite. ergo. Probaf. dco ppoſite
figure debet eſſe diuiſibilis in p̄tes ſignificatiuas. ſed efficax non
diuidit in p̄tes ſignificatiuas. ergo. Maior patet ex diffinitione cōpoſi-
te figure. Minor. q̄ eſſi & car nihil ſignificāt. Dico vey argm̄ pcludit q̄
dictio ppoſite figure debet eſſe diuiſibilis in p̄tes ſcariuas. ſcōm ſe vel
ei⁹ integra. nō licz in iſta dictioe efficax eſſi & car nō ſcant. tñ ſufficit q̄
ſcant ſcōm eoz integra. ſ. effectū & capiēs: ſic etiā dicat de municeps.

Aſquinto. Nomen nō poteſt pponi ex duob⁹ integris. igif. Proba-
tur ex duob⁹ entibus in actu nō ſit terciū. ſed qd̄libet integrū eſt
ens in actu. igitur. Maior eſt aristo. vii. methaph. & p̄mo p̄biſc. Ex actu
em̄ et potentia ſit vnū. vt d̄. ix. methaph. Minor patet. q̄ ens in actu
eſt. quod habet formā vel met eſt forma. modo qd̄libet integrū habet
formam. ſ. ſcariōē que eſt forma dictiois. igif nomen nō pponit ex duob⁹
integris. Dico verū argumentū pcludit q̄ ex duob⁹ entibus in ac-
tu nō ſit terciū. niſi vnū ſit in potētia ad alterum. vt ex farina & aqua ſit
terciū. q̄ panis vnū em̄ habet ſe in potētia ad alterū. vt farina ad aquā
quam in ſe recipit. Sic etiā eſt in ppoſito. vnū em̄ nomen quod cū alio
cōponit eſt in potentia ad aliud.

Aſſexto. Nomē non pponit ex duobus corruptis. igif. Probatur
aſs. ex nihilo nihil ſit. ſed corruptū eſt nihil. ergo ex corrupto ni-
hil pponit Maior eſt aristo. j. p̄biſc Minor. quia corruptio eſt mutatio
in nō eſſe: vt d̄. in poſt̄p̄ntis. Dico verū argm̄ pcludit q̄ corruptūz p̄pe
ſumptū & p̄biſc hoc eſt nihil q̄ corruptū. p̄pe eſt qd̄ fuit ē modo nō eſt
vt quādo homo morit̄ d̄: corrupti. corruptū tamē cōiter ſumptū & grā-
maticaliter p eo cū aliquid eſt additū vel ablatū bene eſt aliquid.

Aſſeptimo. Partes nominis ppoſite figure nō debent ſcare illud
in ſimplci qd̄ ſcabant in ppoſito. igif. Probaf. quia p̄tes nomi-
nis non debēt ſcare. igitur. Probaf aſs autoritate aristo. p̄mo peribet

42
mentia. vbi aristo. pcludit q̄ nulli⁹ nominis partes debēt eſſe ſignifica-
tiue. Dico verū eſt vt partes ſunt & vt ſunt in toto. q̄ ſic totū ſignificat
ſed bene poſſunt eſſe ſignificatiue in quantū ſunt p ſe dictiones. de iſto
tamen ſufficienter dictum eſt in notabili ſecundo.

Aſultimo. Plures ſunt modi componēdi q̄ quattuor. Probaf au-
toritate. donatī qui ſubiungit quintū modū cū d̄ in textu. ex q̄-
pluribus. vt in expugnabilis imperteritus. Dico q̄ donat⁹ non vult q̄
eſſet quintus modus cōponēdi nomina. ſed vult q̄ noīa aliquādo ppo-
nuntur ex pluribus partib⁹ q̄ ex duabus: vt ex tribus vel quattuor: ta-
men ille modus p̄prehenditur ſub aliquo dictorum modorum.

Casus nominū quot ſunt? Sex. Qui? Nominati-
uus, Genitiu⁹, Datiu⁹, Accuſatiuus, Vocatiuus
et ablatiuus. Per hos em̄ caſus omniū generū no-
mina pronomina participia declinant̄ hoc modo.

Terū tantus ſex ſint caſus noīm. ſ. no-
minatiuus: grūs: datūs: actūs: vrūs: & abltūs. Pro intellectu q̄ſtio-
nis more. Notandū p̄mo q̄ caſus nominis diffinit̄ ſic. Caſus noīs eſt p-
p̄ietas nominis qua ipm̄ nomē ſcat ſuū ſignificatūz recte vel oblique.
Pro qua diffinitione intelligēda d̄: p̄mo caſus nominis eſt p̄peras no-
minis. per qd̄ oaf̄ intelligi q̄ caſus eſt accidēs nominis: omnis em̄ p̄pe-
ras accidit illi cuius eſt p̄p̄ietas. Dicif ſcdo. qua mediāte nomē ſignifi-
cat ſignificatū ſuū recte vel oblique: ibi tangit̄ diuerſitas caſuū in nomi-
ne. Aliqui em̄ caſus ſignificant recte vt nrūs p̄ncipaliter & ex p̄ſequenti
vrūs: eo q̄ vrūs ē rect⁹ ſc̄d̄ari⁹ vt cōit̄ grāmatici dicūt. Aliq̄ autē caſus
ſignificant oblique: vt grūs drūs actūs abltūs. Unde ſignificare recte
eſt ſignificare ſuū ſignificatū absolute ſine p̄notatione obliquitatis: vt
iohannes ſignificat iohannez absolute nulla p̄p̄ietate obliquitatis ſu-
peraddita. Unde ſicut in mathematica linea recta. vt dicit euclides p̄-
mo elementoz eſt cuius medium nō exit ab extremis: & que nihil parti-
cipat de obligate: ſic et in grāmatica nrūs ſcat ſignificatū ſuūz absolu-
te ſine aliqua p̄notatione obliquitatis. Significare autē obliq̄ eſt ſigni-
ficare ſcatū ſuū cūz p̄notatione obliquitatis ſupaddita vt iobis ſignifi-
cat iobem nō absolute vt nrūs. ſed ſupaddit̄ p̄peratē cui⁹ vel p̄peratēz
poſſeſſiōis: ſic drūs ſcat nō absolute ſicut nrūs: ſ; ſupaddit̄ p̄peratē cui
vel p̄peratē acq̄ſitiōis. Cū ſicut in mathematica linea obliqua: vt d̄ eu-
clides eſt in qua mediū exit ab extremis & ſupaddit̄ aliqd̄ vltra lineam
rectā. q̄ exitū & eleuationēz mediū vltra extrema. ſic in grāmatica obli-
qui aliqd̄ ſupaddit̄ vltra ſcatū nrū: q̄ p̄peras obliquitatis q̄ ſunt quar

tuor. scilicet cui quē et a quo: vt dicitur a quo: modo p̄fandi. Sequitur correl-
larie q̄ rectus et obliquus f̄cant idē sc̄m rem licet nō eodem mō. paret
p̄ma pars correlarij. q̄ rect⁹ et obliqu⁹ ponuntur in eodē p̄dicamēto: vt
iobānes iobānis iobāni oīa ponunt in p̄nto subdē: et p̄ns idē f̄cat: patz
autē sc̄da pars correlarij: q̄ nt̄s significat absolute: obliquus autē f̄cat
p̄notatiue: et sup̄addit aliquid vltra significatū nt̄i.

Notandū sc̄do: q̄ notatiu⁹ est p̄mus ca-
sus et diffinit̄ cōiter sic. Nt̄s est nomē significās f̄catū suū recte siue p̄
modū vt quis. Vñ significare p̄ modū vt quis est p̄ueniēter respōderi
ad interrogatiōē factā p̄ quis qui vlt qd̄ sc̄m exigentiā congruitat: vt
cū q̄ris: q̄s currit: r̄ndē iobānes: Dicit autē nt̄s ideo: q̄ p̄ ip̄m reb⁹ nō:
mina imponim⁹ ip̄positio em̄ noim̄ fit in nt̄o et d̄: nt̄s a vbo noio nomi-
nas: are: ab vltimo supino nominatu muta u in i et adde uis fit nt̄s.
Locatur autē nt̄s p̄mo loco ideo: q̄ nt̄s est causa aliorum casuū: eo q̄
alii deriuant ab eo modo causa est prior effectū. Etia ideo q̄ nt̄s f̄cat
recte et absolute: alij autē casus significant obliq̄ et p̄notatiue. mō rectū
est aut obliquū: et absolute ante p̄notatiuū. Sc̄dus casus est gr̄tis et dif-
finis cōiter sic. D̄tis est nomē f̄cans significatū suū p̄ modū vt cui⁹. Vñ
illa dictio significat p̄ modū vt cui⁹ q̄ p̄ueniēter respōdet ad interro-
gatiōē factā per cui⁹: vt querendo cuius est liber respōdet iobānis Et
dicit gr̄tis a verbo gigno: is: ere. ab vltimo supino genitu muta u in i et
adde uis erit gr̄tis. Et dicit gr̄tis p̄ tanto: q̄ per ip̄m generationes et
genealogiā designamus. Dicit etia casus patrū q̄ per eū genitores et
patres significam⁹. vt cū querim⁹ cui⁹ es filius respōdet: iobānis. Ter-
cius casus est d̄tis. vñ d̄tis cōiter diffinit̄ sic. Darius est nomē f̄cans
significatū suū oblique et per modū vt cui. Unde illa dictio dicit signi-
ficare p̄ modū vt cui q̄ p̄ueniēter respōdet ad interrogatiōē factam p̄
cui: vt cū queris: cui dedit lib̄: respōdet: iobāni. Et dicit darius a
verbo do das dare qd̄ habet datū datu in supino: vnde mutando u in i
et addendo uis fit darius. Et sc̄m iobannē ianuensem darius est ca-
sus amicorū: amicorū em̄ est dare et tribuere. Quartus casus est act̄s:
et diffinitur cōmuniter sic. Accusatiuus est nomen significans signifi-
catum suum oblique per modū vt quem. Unde illa dictio dicit signifi-
care per modū vt quem que cōuenienter respōdet ad interrogatiōē
factam per q̄m: quā: vel qd̄ sc̄m exigentiā cōgruitatis: vt querēdo: quē
diligis: respōdet: iobannē. Et dicit accusatiu⁹ a verbo accu-
sare: quod habet in supino accusatū: vnde ab vltimo supino accusatu: mu-
tando u in i et addendo uis fit act̄s. Et est accusatiuus casus sc̄m io-
bannē ianuēsem inimicorū. Inimicorū em̄ est se mutuo criminari et accu-
sare. Quintus casus est v̄tis: et diffinitur cōiter sic. Vocatiuus est nomē
f̄cans significatū suū p̄ modū vocatiōis: excitatiōis vel exhortatiōis p̄m
quam significatiōē cōuenienter ei p̄ponitur hoc aduerbium o: vt d̄:

43
tendo o petre. Et dicit v̄tis a verbo voco: as: are: qd̄ habet in supino
vocatū vocatu vnde ab vltimo supino mutando u in i et addēdo uis fit
v̄tis. Dicit autem cōiter v̄tis rectus secundarius triplici de causa. Pri-
mo ratiōe terminatiōis: quia sepius habet cōsimilē terminatiōē sicut
nt̄s. Sc̄do ratiōe p̄structionis: q̄ habet p̄similē modum p̄struendi si-
cut em̄ nt̄s p̄struit a parte aū et intransitiue: vt iobānes currit: sic et vo-
cariuus: vt cōiter gr̄matici dicūt. vt petre lege. Vñ et dicit p̄scia. se-
cundo minoris. nt̄s et v̄tis absoluti sunt. i. intransitiue cōstruuntur. Ter-
cio v̄tis d̄: rectus sc̄darius ratiōe significatiōis: q̄ nullus casus alter
est. ita affinis et p̄porcionat⁹ nt̄o in significatiōe sicut v̄tis. Vtrum ta-
men v̄tis reddat suppositū verbo et significet in ratiōe p̄ncipij nō est
p̄sentis negocij: sed in sc̄da parte alexan. determinatū est de hoc suffici-
enter. Sextus casus est ablatiuus: et diffinit̄ cōiter sic. Ablat̄s est nomē
significās significatū suū oblique et per modū vt a quo. Unde illa dictio
dicit significare p̄ modū vt a quo: que p̄ueniēter respōdet ad interro-
gatiōē factā per quo: vt querēdo: a quo venisti: respōdet: a iobanne
Et d̄: ablat̄s ab aufero aufers qd̄ habet ablatū ablatu in supino muta-
do u in i et addēdo uis fit ablat̄s. et dicit ablat̄s p̄o tanto: q̄ per ipsū
ablationem rerum designamus.

Notandū tercio. q̄ casus sc̄m p̄isc. sex-
to maioris diffinit̄ sic. Casus est modica mutatio eiusdē vocis seruans
genus et speciem q̄ creberrime fit in fine. Pro qua diffinitōe intelligēda
dicit p̄mo in diffinitione: modica mutatio: q̄ si esset grandis mutatio
nō esset casus: vt si mutarē magn⁹ in gr̄dis nō est casus. Dico sc̄do eius-
dem vocis: q̄ si esset alia vox in recto et obliquo nō esset casus vt bon⁹
melioris. Dicit tercio in diffinitione f̄cans genus: ergo hic non est casus
doctus doctior: docta. Dicit quarto: et speciet̄ ergo hic nō est casus do-
ctus doctior: vbi doctus est p̄mitiue speciei. doctior non p̄mitiue. Dicit
quinto q̄ creberrime fit in fine. quia variatio casus aliquādo fit in p̄nci-
pio: vt ego mei: aliq̄ in medio vt paterfamilias: sepi⁹ tñ variat cas⁹ i fi-
ne. Sub casu autē cōprehendit̄ forma casualis. Vñ sciendū q̄ forma casu-
alis est quedā p̄p̄tas nois attribura noī ea rōne q̄ d̄: habere omēs ca-
sus in singulari nūero sub vna terminatiōe aut sub pluribus: et sunt sep-
tem. Prima forma casualis d̄: aptota et est nomē h̄is solū vnicū casum
sub vna terminatiōe vt grate sponte que solū habet ablatiuū: vel etia
illud dicit aptote forme qd̄ habet tres casus sub vna terminatiōe vt
phas nephas. phas est nomē neutrius ḡnis. mō nomē neutri⁹ ḡnis ha-
bet in actō nt̄o et v̄to vna terminatiōe. Et d̄: ab a qd̄ est sine et protos
casus: nō ideo q̄ absolute nullū casum haberet: sed q̄ caret pluralitate
casuū. Sc̄da forma casualis d̄: monaptota: et est nomē habens omēs ca-
sus sub vna terminatiōe. vt cornu: et d̄: a monos quod est vñ et pro-
tos casus q̄si habens omēs casus sub vna terminatiōe. Sic etia notā in
g ij

declinabilis sunt monaptores forme. Tertia forma est diprotora: et est nomen habens omnes casus in singulari numero sub duabus terminationibus: ut pasca. Et dicitur a *oya* quod est duo et protos casus quasi habens omnes casus sub duabus terminationibus. Triprotora est nomen habens omnes casus sub tribus terminationibus: ut scamnum. Et dicitur a tris quod est tres et protos casus quasi habens omnes casus sub tribus terminationibus. Quarta forma casualis est tetraprotora: et est nomen habens omnes casus sub quattuor terminationibus distinctis. ut hoc nomen magister. Et dicitur a tetra quod est quattuor et protos casus quasi nomen habens omnes casus sub quattuor terminationibus distinctis. Quinta forma casualis est pentaprotora: et est nomen habens omnes casus sub quinque terminationibus distinctis. ut dñs. Et dicitur a penta quod est quinque et protos casus quasi nomen habens omnes casus sub quinque terminationibus distinctis. Sexta et ultima forma casualis est exaprotora: et est nomen habens omnes casus sub sex terminationibus distinctis: ut vnus solus torus. Et dicitur ab ex quod est sex et protos casus quasi nomen habens omnes casus sub sex terminationibus distinctis.

Notandum quarto et ultimo: quia omnis

modus significandi debet originaliter sumi ab aliqua proprietate reali et modo essendi: oportet intelligere unde sumitur casus qui est modus sciendi accidentalis nominis pro quo notandum dicit auctor modorum sciendi in rebus realibus repiuntur due proprietates reales coe. scilicet proprietates principii et proprietates termini. Item in rebus realibus similiter inveniuntur adhuc alie proprietates reales. scilicet proprietates ut quod est aliquid in se et proprietates cuius est aliquid: et proprietates ut cui aliquid datur vel acquiritur: et proprietates ut quod est et proprietates ut a quo: que proprietates ut dicitur petrus helix significatur per hoc nomen quis et eius obliquos. Et proprietate ergo principii et termini accipiuntur casus nominum proprietatibus secundis supradictis. Ab illis ergo proprietatibus oriuntur sex casus nominum: et describitur sic casus. Casus est modus significandi nominis quo mediante nomen proprietatem principii vel termini significat proprietatibus ut quod cuius cui quem: vel a quo superadditis. Primus ergo casus est nomen: et diffinitur sic. Nominatiuus est modus significandi nominis rem in ratione principii modo ut quod est alterum supradicto significans: ut homo currit ille nomen homo significat in ratione principii respectu actus verbi. scilicet currere. et significat sub modo: ut quod est alterum. Dicitur enim. vij. metha. substantia est prior accente tpe cognitionis et diffinitionis. Secundus casus est genitivus et diffinitur sic. Est modus significandi nominis rem sub ratione principii vel termini indifferenter proprietate ut cuius est alterum supradicta significans. Cum enim dicitur iohannes interest currere iste genitivus iohannis facit in ratione principii respectu actus ubi sed cum dico misereor iohannis. iste genitivus iohannis facit in ratione termini. Tercius casus est dativus et diffinitur sic. Dativus est modus sciendi nominis in ratione principii vel termini proprietate ut cui alteri accipitur supradicta significans. Exemplum primi

ubi in ratione principii: iohanni placet studere. Exemplum secundi ubi in ratione termini: do tibi. Quartus casus est accusatiuus et diffinitur sic. Actus est modus significandi nominis sub ratione principii vel termini proprietate ut quod supradicta significans: exemplum primi iohanne oportet studere. exemplum secundi ut lego lectionem. Quintus casus est utrius: et est modus significandi nominis sub ratione termini respectu dependentie actus excitati consignificans: ut o iohannes. Ille utrius iohannes significat in ratione termini tamen respectu dependentie istius actus excitati. scilicet o. Duplex est ergo actus. Qui dam est actus signatus qui importat per verba et principia: omne verbum similiter principium significat actum ut lectio significat actum legendi. Alter est actus excitatus et est qui importat per prepositionem huius adverbii o: et huius actus terminus est utrius. Unde et dicitur vocatiuus qui designat per hoc adverbium vocandi o. Ultimus casus est ablativus et diffinitur sic. Ablatiuus est modus significandi nominis in ratione principii vel termini indifferenter: proprietate ut a quo supradicta consignificans. exemplum primi a forte legis. exemplum secundi utro pane. Sequitur correlarie ex dictis primo quod nomen aliqui facit in ratione principii: ut iohannes currit ut nomen constructus a parte ante et supponens. Sequitur correlarie secundo quod nomen aliqui significat in ratione termini ut nomen apponens et a parte post constructus ut sum homo. Sequitur correlarie tercio quod obliqui aliquando facit in ratione principii in quantum sunt supposita respectu verborum impersonalium. et ut construuntur intransitive quandoque aut in ratione termini in quantum construuntur transitive. Sequitur correlarie quarto quod utrius solus significat in ratione termini. scilicet respectu actus importati per hoc adverbium o: licet alii dicunt quod etiam facit in ratione principii respectu actus verborum: de isto tamen latius dictum est in secunda parte alexa. cum questum fuit utrum utrius habet reddere suppositum verbo personali. Sequitur correlarie quinto quod non est inconueniens eundem casum significare in ratione principii et termini respectu diuersorum: licet respectu eiusdem esset inconueniens. Daretur quod obliqui cum construuntur intransitive cum verbis impersonalibus tunc significat in ratione principii: cum vero construuntur transitive cum verbis transitivis a parte post facit in ratione termini ut dictum est.

His notabilibus sic statibus est conclusio

hinc responsalis. Tamen sex sunt casus nominum specificiter et formaliter distincti: et hoc nominum non defectiuorum. Dicitur notiter nomen non defectiuorum. quia nomina defectiua non habent istos sex casus ut sunt ista nomina visus habet et similia. Et probatur veritas conclusionis per sufficientiam sex casuum nominum. Omnis enim casus nominis aut est intransitivus aut transitivus. Si intransitivus aut est suppositum primarium sic est nomen. aut suppositum secundarium sic est utrius. Si autem est transitivus hoc est dupliciter. aut est transitivus personarum aut actuum. Si personarum hoc est dupliciter. aut sumitur a principio sic est genitivus. aut a fine et proprietate finis: sic est dativus. Si autem actuum hoc est dupliciter. aut enim

fecit p modū agentis sic est actūs. aut p modū patiens sic est abltūs
¶ Primo. Actūs non est casus. igitur non sunt sex casus noīm. Pro-
 batur aīs. omīs casus dicit. a cadēdo: sed nūc a nullo cadit z de-
 riuatur. igit nūc nō est casus. Maior est nota sūt minor. Dico licz nūc
 nō cadit ab alio casu passiue. qz non deriuat ab alio casu: tñ cadit actiue
 id est ab ipso deriuat alij casus: z hoc sufficit ad hoc q nūc dicatur cas-
 sus. potest etiam notariū dici casus passiue. quia cadit. i. procedit ab
 interiori mentis cōceptione. z licet sic cadat tamen dicitur rectus. quia
 nihil prohibet aliquid sic cadere vt post casus stet rectū sicut stilus qui
 cadens terre infigitur.

¶ Secūdo. Ablatiuus non est casus noīs. igitur non sunt sex casus no-
 minū. Probat aīs. quia greci carent ablatiuo: ergo etiam latini.
 Teneat psequētia: qz omīs latinitas orū habet a grecis: vt ostendit pri-
 cianus in p̄hemio maioris voluminis. Aīs aut est notū. Dico verū ar-
 gumentū pcludit q greci non habēt ablatiuū exp̄sse tamē implicite ha-
 bent. eo q loco ablatiuū ponūt gtm vt vbi nos dicimus tenus crurib⁹.
 greci dicūt tenus crurū: z sic licet greci nō habēt sex casus quo ad vocē
 tamen habent quo ad officia.

¶ Tercio. Aliquod est nomē qd non declinat per sex casus. igitur.
 Probat de nomine indeclinabili quod non habet sex casus. pba-
 tur quia est indeclinabile vt neq. si. em̄ est indeclinabile. nō habet sex ca-
 sus p quos inflectitur et declinat. Similiter ista noīa nece p̄ce carēt
 ntō et vtō. Dico vez argumentū pcludit q nomē indeclinabile nō decli-
 nat p sex casus quo ad vocē. tamē quo ad cōrespondentiā diuersorū
 conceptū et quo ad differentiā modi scādī bene. cū em̄ dico nequam
 currit. Nequā est nri casus cū vero dico hui⁹ nequā interest currere: ne-
 quā est gti casus: cū vero dico dedi huic nequā est darii casus. Illa vō
 nomia nece p̄ce licet nō declinant in ntō z vtō ex vsu tamē possunt de-
 clinari scdm artem et hoc sufficit.

¶ Quarto. Octo sunt casus noīm. igitur nō sex. Probat aīs. quia
 quatuor sunt obliqui. ergo etiam quatuor debēt esse recti et sic erunt
 octo. Teneat psequētia. quia quot mōis dicit vnū oppositorū tot modis
 et reliquū vt patet. iij. topicorū. Sed aīs notū est. quia obliq sunt qruor.
 s. gtiūs dū actūs et abltūs. Dico q vez argumentū pcludit quot mo-
 dis dicitur vnū oppositorū tot mōis dicit et reliquū. de vere oppositis
 et pp̄ie dictis oppositis. mō rectus z obliquus nō sunt vere opposita
 nec opponūt p̄e rectus em̄ z obliquus scant idem essentialr: vt di-
 ctum est superius.

¶ Quinto. Plures sunt casus noīs q sex. Probat. quia vltra sex
 casus adhuc ponūtur septem forme casuales que etia sunt casus. Dico
 q verū argumentū concludit q forme septem casuales comprehendunt
 sub casu. z sunt iste septem forme casuales septem modi declinandi ipa
 nomina in diuersis casibus:

¶ Sexto. Plures sunt casus noīm q sex. Probat. qz aliquis est ab-
 latiuus cū ppositiōe: et aliquis est abltūs sine p̄positione. Item
 quidā est actūs cū ppositiōe: et quidā est sine p̄positione. Dico q tales
 ablti reducūt ad ablatiuū z accusariū ad actū. Et hec fuit positio an-
 tiquorū grāmaticorū quos reprobat p̄scianus scōo minoris.

¶ Ultimo. Actūs non est casus. igitur non sunt sex casus noīm. Pro-
 batur aīs. omīs casus aut est rectus aut obliquus: sed vtīs nec
 est obliquus nec rectus. igitur. Maior est nota ex sufficienti diuisione.
 Minor q vtīs non sit obliquus notū est. quia obliqui solū sunt quat-
 ruor. s. gtiūs dū actūs et ablatiuus. Non etiā rectus. Probat qz rect⁹
 significat significatū suū absolute: sed vtīs significat p̄notariue. igitur.
 Maior est nota. qz p̄pter hoc dicit rectus. Minor. quia vtīs importat
 excitationē vt dicendo. petre lege. iste vtīs petre vltra significatū suū
 importat excitationē. Dico verū argumentū pcludit q rectus primari-
 us debet significare omīno absolute: licet ergo vocatiuus importat ex-
 citationē non tamen p̄pter hoc dicitur obliquus: quia obliquus fecit p
 modum cuius cui quem a quo: qd non cōuenit ipsi vocatiuo.

Magister nomē appellatiuū generis ma-
 sculini: numeri singulari: figure simpli-
 cis: casus nominatiui z vocatiui qd de-
 clinabitur sic. Actō hic magister. Stō hui⁹ magi-
 stri. Stō huic magro. Actō hūc magistrū. Etō o
 magi. Abltō ab hoc magro. Etpl̄. Actō hi magri.
 Stō hoz magistrorū Stō his magris Actō hos
 magistros. Etō o magri Abltō ab his magistris.

Musa nomē appellatiuū: generis feminini:
 numeri singularis: figure simplicis: casus
 nominatiui z vocatiui z ablatiuū quod declinabi-
 tur sic. Actō hec musa. Stō huius muse. Stō huic
 muse. Actō hāc musaz. Etō o musa. Abltō ab hac

musā. Et plr. *Atō* he musē. *Stō* hāz musarū. *Stō* his musis. *Accusatiuo* has musas. *Vocatiuo* o muse. *Ablatiuo* ab his musis.

Scamnū nomē appellatū: gñis neutri: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et acti et vri qđ declinabit sic. *Atō* hoc scānum. *Stō* huius scamni. *Stō* huic scamno. *Actō* hoc scamnū. *Etō* o scamnum. *Abtō* ab hoc scamno. Et plr. *Atō* hec scamna. *Stō* hoz scamnorum. *Stō* his scamnis. *Actō* hec scamna. *Etō* o scamna. *Ablatiuo* ab his scamnis.

Sacerdos nomē appellatū: gñis cōmunis: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et vocatiui qđ declinabit sic. *Atō* hic et hec sacerdos. *Stō* huius sacerdotis. *Vocatiuo* huic sacerdoti. *Accusatiuo* hūc et hanc sacerdotem. *Etō* o sacerdos. *Ablatiuo* ab hoc et ab hac sacerdote vel sacerdoti. Et plr. *Atō* hi et he sacerdotes. *Stō* horum et harū sacerdotū. *Stō* his sacerdotibus. *Actō* hos et has sacerdotes. *Etō* o sacerdotes. *Ablatiuo* ab his sacerdotibus.

46
Felix nomē appellatū: gñis omnis: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et acti et vri qđ declinabit sic. *Atō* hic et hec et hoc felix. *Genitiuo* huius felicitis. *Vocatiuo* huic felici. *Accusatiuo* hūc et hanc ielicē et hoc felix. *Etō* o felix. *Abtō* ab hoc et ab hac et ab hoc felice vl felici. Et pluraliter. *Atō* hi et he felices et hec felicia. *Genitiuo* horū et harū et hoz feliciū. *Vocatiuo* his felicibus. *Accusatiuo* hos et has felices et hec felicia. *Vocatiuo* o felices et o felicia. *Ablatiuo* ab his felicibus.

Fructus nomē appellatū: generis masculini: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et genitiui et vocatiui quod declinabitur sic. *Nominatiuo* hic fructus. *Genitiuo* huius fructus. *Vocatiuo* huic fructui. *Accusatiuo* hunc fructum. *Vocatiuo* o fructus. *Ablatiuo* ab hoc fructu. Et pluraliter. *Nominatio* hi fructus. *Genitiuo* horum fructuum. *Vocatiuo* his fructibus. *Accusatiuo* hos fructus. *Vocatiuo* o fructus. *Ablatiuo* ab his fructibus.

Species nomē appellatiuū: gñis feminini: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et vocatiui qđ declinabit sic. Nominatiuo hec species. Btō huius speciei. Btō huic speciei. Actō hanc speciem. Etō o species. Ablatiuo ab hac specie. Etplr. Mō he species. Genitiuo harū specierū. Btō his speciebus. Actō has species. Etō o species. Abltō ab his speciebus.

Prima declinatio quot litteras terminales habet: Quas. Quas: a z s. Quot terminationes: Tres. Quas: a as es. Ba exempluz: a vt poeta. as vt enneas. es vt enchises. Que est agnitio prime declinationis: Hec est cuius genitiu⁹ et datiuus singulares z nominatiuus z vocatiu⁹ plurales in ae diphthongon desinūt. Actūs in am correptā. Vocatiuus similis est nominatiuo. Ablatiuus in a productam. Genitiu⁹ pluralis in az correptam. Datiuus et ablatiuus in is productā. Accusatiuus in as productam.

Secunda declinatio quot litteras terminales habet: Tres. Quas: r s m. Quot terminationes: Sex. Quas: er ir ur us eus um. Ba

exemplū: er vt sacer: ir vt vir: ur vt satur: us vt magnus: eus vt tydeus: um vt templum. Que est agnitio secunde declinationis: Hec est cuius genitiuus singularis z nominatiuus z vocatiuus plurales in i productam desinunt. Datiuus z ablatiuus in o productam. Accusatiuus in um correptam. Quando nominatiuus in r: vel in um desinit similis erit ei vocatiuus. Quando us mutatur in e vt dominus domine. Quando vero in ius: si sint propria nomina abiecta us fit vocatiuus in i: vt virgilius virgili. Et vnū appellatiuum quod est filius o fili. Genitiuus pluralis in orum correptam. Datiuus z ablatiuus in is productam. Actūs in os productā vel in a correptam.

Tertia declinatio quot litteras terminales habet: Decem. Quas: ae oc l n r s t x. Ba exemplum: a vt poemate vt monile: o vt virgo: c vt lac: l vt mel: n vt nomen: r vt pater: s vt ciuitas: t vt caput: x vt felix. Quot terminationes: Septuaginta octo vel paulo plus. Que est agnitio tercie declinationis hec est cuius genitiuus singularis in is correptam desinit. Datiuus in i productaz. Accusatiuus in em vel in im correptam. Vocatiuus similis est nominatiuo. Ablatiuus in e correptaz vel in i productaz. Nominatiuus et accusatiuus z vocatiuus plurales in es productam vel in a correptam. Genitiuus pluralis in um correptā. Datiuus z ablatiuus in bus correptam.

Quarta declinatio quot litteras terminales habet: Quas Quas: s et u. Quot terminationes: Similiter duas. Quas: us et u. Exemplum: us ut manus: u ut cornu. Que est agnitio quarte declinationis hec est cuius genitiuus singularis et nominatiuus et accusatiuus et vocatiuus plurales in us productam desinunt. Datiuus in ui productam. Accusatiuus in um correptam. Vocatiuus similis est nominatiuo Ablatiuus in u productam. Genitiuus pluralis in uum correptam. Datiuus et ablatiuius in bus correptam.

Quinta declinatio quot litteras terminales habet: Unam. Quam: s. Quot terminationes: Similiter unam. Quam: es productam: ut dies. Que est agnitio quinte declinationis: hec est cuius genitiuus et datiuus singulares, in ei diuisas sillabas desinunt. Accusatiuus in em correptam. Vocatiuus similis est nominatiuo. Ablatiuus in e correptam. Nominatiuus et accusatiuus et vocatiuus plurales in es productam. Genitiuus pluralis in erum correptam. Datiuus et ablatiuius in bus correptam.

Utrum exemplaris declinatio nominum sit bene posita. pro intellectu questionis. Notandum primo quod donatus ideo determinauit de exemplari declinatione nominum ut iuuenes eo leuius et melius declinationes nominum intelligerent. exempla enim ut dicit scriptus thomas super primo per ponuntur propter facilitatem doctrine. unde et dicit aristoteles. primo per. exempla ponimus non quia ita sunt sed ut addiscere addiscant. Capitur autem declinatio dupliciter. Primo contra et sic comprehendit

sub se coniugationem: et sic capit cum dicis verbum declinat. i. coniugatur de persona in personam de modo in modum et de tempore in tempus. Alio modo capitur declinatio proprie: et sic solum conuenit partibus casualibus: et sic capitur hic. et diffinitur sic. Declinatio est nominis in fine per aliquos variationes. Attenditur autem declinatio nominis penes grammaticam et terminales singulares principales litteras: etiam penes formationes aliorum casuum. Et hoc est dupliciter. Vel enim talis grammatica terminat in vocalem vel in consonantem. Si in vocali hoc est dupliciter. Vel in simplicem vocalem. et sic est declinatio secunda ut domini. Vel in duplicem et hoc est dupliciter. Vel explicite sic est quinta: ut speciei. Vel implicite: et sic est prima: ut muse: ubi nos loco ad diphthongum ponimus longum e. Si autem grammatica terminat in consonantem: hoc est dupliciter. Vel in precedit s: sic est tertia declinatio: ut sacerdotis vel u precedit s sic est quarta ut fructus. Et est notandum quod ista nomina magister: musa: scammus: sacerdos: felix: fructus: species in littera posita supponunt materialiter non quidem pro se sed pro sibi simili personaliter accepto et ergo hoc nomen magister in littera non est generis masculini sed potius generis neutrius omne enim non materialiter captum est generis neutrius et indeclinabile ut contra dicunt grammatici. sed supponit per istam dictionem magister in ista oratione magister legit. ubi hec dictio magister est singularis numeri simplicis figure generis masculini.

Notandum secundum quod donatus volens docere

exemplarem declinationem nominum in eorum declinatione preponit pronomen articulare hic hec hoc cum eorum condeclinat. non ideo quod ista articulare vel eorum prepositio dictionibus in declinando esset de essentia declinationis: sed fecit hoc propter informationem iuuentum ut melius et facilius noscerent casus dictionum. fecit etiam hoc ideo ut haberet differentiam et distinctionem dictionum in diuersis casibus. reperit enim vna dictio diuersorum casuum et certificatio casus non habet nisi ex prepositione articuli ut hec dictio magistri potest esse nostri casus in plurali et etiam grammatica in singulari. tamen ex prepositione articuli talis diuersus cognoscitur. Cum enim dico hi magistri est nostri casus in plurali. si autem dico huius magistri est grammatica casus in singulari. Ratio autem huius quare pronominibus non preponuntur articulare in declinando sicut nominibus est ista quia nomina sunt incerta quo ad eorum genus et indeterminata prepositio autem articulare facit certitudinem in genere nominum. pronomia vero sunt certa quo ad eorum genus non oportet ergo ut pronominibus preponatur articulus. Ratio autem istius quare in declinatione nominum preponuntur hec pronomia hic hec hoc et eorum condeclinat et non alia pronomia est ista: quia ista pronomia sunt magis discretiua et certa significatiua. demonstrant enim tam rem presentem quam absentem tam ad sensum quam ad intellectum. Alia autem pronomia ut ego tu sui etc. demonstrant tamen rem presentem et ad sensum. Ratio autem istius quare vtrum non preponitur articulus. quia articulus preponitur causa certitudinis sciendi. vtrum autem per se est certus. Etiam ideo. quia pronomia carent vtrum non

potest ergo pñomē vocatiui casus pponi vocatiuo. sed vtō pponit ad
uerbiū vocandi o. Ratio q: hoc aduerbiū o significat excitatiue. z hoc
idem fit p vñ eo q vtus est terminus excitatiōis. vt ergo significare
excitatio maior z eius terminatio intelligeret. pueniēter vtō pponitur
aduerbiū vocandi o. Rō aut huius quare abtō pponit articularia cum
ppositiōe a vel ab est ista. vt habeat differentia inter dñm z abtñm septi
em dñs a ablatiuus cōueniunt in terminatione modo ille ppositiōes
a vel ab important differentia ablatiuū a vtō.

Notandū terciō q donat⁹ i littera ostē.

dit litteras finales in quas noia pme declinatiōis habent terminari. z
dicit q sunt due. scz s et a. terminatiōes autē finales in quas noia pme
declinatiōis terminant dicit q sunt tres a as et es. a vt musa. as vt ene
s. es vt enchirides. Pro quo notandū q littera terminalis et termina
tio differūt. Littera em terminalis est vltima littera dicendi. sed termi
natio est vltima sillaba dicendi. quādoq; aut euenit q idem sint littera
terminalis z terminatio vt patet in hac dicendi maria: hoc nomē nō est
eadē ratione. Intelligit autem littera donari q terminatiōes noim p
me declinatiōis sunt tres verū est de noibus latinis z in singulari nūe
ro declinabilibus. Dico notāter noim latinorū ppter excludere termina
tiones noim hebraicorū pme declinatiōis vt adam abraham que termi
nant in am. Dico etiam noim in singulari nūero declinabiliū ppter ista
noia diuitie nuptie q sunt pme declinatiōis z nō terminantur in aliquas
istaz terminationū. Sed hoc non est ptra litterā quia lra aurois in rel
ligit vt dictū est de noibus in singulari nūero declinabilib⁹. Sic similiter
est dicendū de istis noibus arbene thebe. Ostēdit etiā donatus q noia
pme declinatiōis in singulari nūero in gō et drō terminant in ae diph
tongon hoc est longū e. Pro quo notandū. Diphthongus est cōglutina
tio duaz vocaliū in eadē sillaba vim suā retinentiū. Et dicit diphthong⁹
a dya qd est duo z ptōgus sonus quasi duaz vocaliū son⁹. Et sunt quat
tuor quaz due scribūtur z pferūtur. sau z eu. exemi pmi: audio. exemi se
cūdi: euge. sed alie due scribūtur sed non pferūtur vt ae z oe. exemi pmi
vt musae. exemplū scōi coelū. Ostēdit etiā donatus q noia pme de
clinatiōis in drō z abtō plurali terminant in is qd vez est in plurium.
Sūt em etiam aliqua noia pme declinatiōis que in drō z abtō plurali
terminant in bus z hoc cōtingit in illis noibus pme declina. q terminā
tur i z a formant a noie masculini gñis terminatio in us z neutriū nō se
quit p um vt anima aiabus. z cū hoc requirit q in illis sit discretio sex
us vt patet in his meris. A veniens ex us sine neurro transit in abus.
hinc aiatoz sint discernētia sexum. filia mula dea cū liberrab⁹ equab⁹.
his asina iungas aiabus dñabus. Et famulā seruaz pdictis anūerabis.
Et si sunt plura tamē vsus nō tener illa. Ostēdit psequēter donatus
in textu q littere in quas terminantur noia scōe declinatiōis sunt tres

*Littera pme
quatuor et pme
macio differt*

aliqua em terminant in r vt magister. aliqua in s vt dñs. aliqua in m
vt templū. Terminatiōes autē noim scōe decli. sunt sex. er vt magister. ir
vt vir. ur vt satur. us vt magnus. eus vt tydeus. um vt templū. Tres au
tē ponit regulas donat⁹ de formatiōe vti vt in noibus scōe de. pñia qñ
ntis in noibus scōe decli. terminat in ius. si sint pñia nomia tūc abiecta
us fit vtus in i. Ut tñ distinctius cognoscat que noia pñia habēt ei in
vtō z que ti cōiter grāmatici duas ponūt regulas quaz pma est. Noia
propria terminata in ius que ab origine habēt in vtō habent ti. vt lau
rentius laurēti. dicit em laurētius qñ laureā tenens. sic vincētius dicit
quasi victoriā tenēs. Scda regula. noia pñia in ius terminata q ab ori
gine habēt c vñ casum termināt in ci. vt bonifacius bonifaci: dñs em bo
nifacius qñ faciēs bona. has regulas alij dicunt sub falsis verbis. Noia
propria q terminant in ius que hñt vocalē ante eius habent ci in vtō:
vt bonifacius faci. Sed illa noia pñia in ius terminata que habēt pso
nantē ante eius hñt ti in vtō vt laurentius ti. Scda regula de formatio
ne vti in noibus scōe declina. est hec. Quādo ntis nois scōe decli. ter
minatur in er vel in um tūc vtus est similis ntō in terminatiōe. exemi de
er vt magister. exemi de um vt scamnū. Tercia regula qñ ntis termina
tur in us: tunc vtus format mutādo us in e: vt dñs dñet: et ergo dicit in
textu. quādo in ius: respondet mutatur in e.

Notandū quarto z vltimo. Q donatus

ostēdēs de terciā declinatiōe noim dr: q decē sunt littere terminales
et finales in quas terminant noia terciē declinatiōis. aliqua em termi
nant in a vt dogma. aliqua in e vt monile. aliqua in o vt homo. aliqua i
c vt lac. aliq in l vt mel. aliqua i n vt nomē. aliqua in r vt pater. aliqua in
s vt ciuitas. aliqua in t vt caput: z aliqua in x vt felix. Terminatiōes aut
in quas noia terciē declinationis terminant sunt septuaginta octo vel
pauloplus. que scilicet sunt dissimiles quo ad essentia. et etiam quo ad
quantitatē simul: quod notāter dicit: quia loquēda determinationib⁹
nominū terciē declinatiōis que sunt dissimiles solū quo ad essentia nō
essent septuaginta octo. sed vix septuaginta. Pro quo notandū q iste ter
minatiōes dicūtur dissimiles quo ad essentia que nō cōponūtur ex eis
dem litteris. vt is z es. Sed iste dicūtur dissimiles quo ad quantitatē q
sc se habēt q sunt cōposite ex eisdē litteris. tamē vna corripit et alia p
longat. vt is quādoq; est breue z correptū vt canis. quādoq; vō is est
pductū vt lis litis. Lōponit aut septuaginta octo a septuaginta z octo
et est septuaginta octo pluralis nūeri: vt bi z he z hec septuaginta octo
Septuaginta aut cōponit a septē z gintos qd valet tñ sicut decē z. di
citur septuaginta quasi septies decē. pauloplus aut est aduerbiū quan
titatis z valet tñ sicut modicoplus. sicut paulominus valet tñ sicut mo
dicominus. Et dicit a nomē paulus paula paulū. qd valz tñ sicut modi
cus modica cum. Ostēdit postea donatus in textu. q littere terminales
b

in quas terminantur nomina quare declinationis sunt due s et u similiter terminaciones: exemplū pmi vt fructus manus: exemplū scđi vt cornu. Declinantur autē nomina quare declinationis in u terminata solū in plurali sed in singulari sunt indeclinabilia. vñ alex. U nō mutabis donec pluralem videbis In fine ostendit q quare declinatio habet tantū vnā litterā terminale: et similiter terminacionē in quā nomina quare declinationis habent terminari. scz s vt species. ponūt autē grāmarici cōiter duas regulas de formatione grī in noibus quare declinationis. Prima regula est ista: Nomina quare declinationis que habēt vocalē ante ei illa in grō debēt pducere ei. vt spes speciei Scđa reglā est hec: Nomina quare declinationis que habent consonantē ante ei illa in grō debēt corripere ei vt fides fidei.

Istis notabilibus sic statib' est conclusio respōsalis. Exemplaris declinatio nomī a donato est sufficiēter assignata. paret vīras conclusiōis ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ad Primo. Exemplaris declinatio nominū a donato posita est male ordinata. igit. Probaf. qz pus debuit declinare hoc nomē musa qz hoc nomē magister. Probaf. pmi est ante scđm. sed musa est prime declinationis et magister scđe. ergo. Maior est nota Minor similiter. Dico verū argumentū pcluderet si donatus in exemplari declinatione nominū attenderet ordinē declinationū. sed attendit ordinē generū: modo masculinū est ante seim. gen' em̄ mas. capis a ppetate actiua: femininum vero a pprietate passiua: modo agens pētarius est passio: tercio de ania et pcedit ipsum.

Ad Scđo. Processus donati est sufficiēs. igit. Probaf. quia non docet declinare nomina ppria vt notū est. Dico q declinatio nominū pprioz cōprehendit sub declinatione nomī appellatiuoz. Vel dicendū q donatus docet declinare nomina que declinabilia sunt in vtroqz numero. nomina autē ppria solū declinant in singulari numero.

Ad Tercio. Littera donati est intelligibilis. igitur male posita. Probatur. quia in ea ponūtur plura nomina sine regēte dictiōe. igitur est in intelligibilis Tēnet p̄ia. qz oratio intelligibilis p̄stituit ex dictiōe regēte et recta. Nūc paret. quia in ea ponūtur ista nomina. magister nomē appellatiuū. et nō habēt dictiōes vñ regātur. Dico licet nō habēt dictiōnem regentē expresse tamē implicite habent. qz ibi subintelligitur verbum substantiuū iuxta illā regulā. Multociens verbū substantiuū p̄teris extra. et valet tñ magister est nomen appellatiuum.

Ad Quarto. Magister nō est nomē. Probaf. eius partes sunt aduerbiū. igit magister est aduerbiū. Tēnet p̄ia. qz totū nō est aliud nisi sue p̄tes pmo p̄bisc. Sed nūc paret. qz magis est aduerbiū s̄lt ter. Dico verū argumentū cōcludit q magis et ter sunt partes hui' nominis magister: qd est verū partes et bimologisationis: sed nō ppositiōis modo auctoritas predicta intelligitur q partes cōponentes simul sum

pte non sunt aliud nisi sum totum.

Ad Quinto. hoc nomē magister nō est simplicis figure. Probaf auctoritate iohānis ianuenis in catholicon qui ostēdit q hoc nomē magister cōponit a maior et sterion grece qd est status latine: qz magister est in statu et dignitate maior qz discipulus. Dico vñ argumentū pcludit q iohānes ianuenis dicēs q magister est cōposita figure cepit figurā cōpositā cōiter. per bimologisationem et nō compositionem. ppe

Ad Sexto. Littera donati est in intelligibilis. ergo male posita. Probatur sic. qz hec oratio: nō hic magister: est in intelligibilis. Probaf. qz est imperfecta. igitur est in intelligibilis. Tēnet p̄sequētia. qz oratio imperfecta causat imperfectū sensum. Nūc paret. qz in ea nō ponit appositum modo oratio pfecta est ex supposito et appposito. Dico q licet in p̄dicta oratione nō ponit appositū expresse tamē implicite subintelligit hoc verbum dicis vel declinat: ita q predicta oratio valet tñ in nro declinat hic magister. Et sic ibi cōmittit vna figura que dicis eclipsis: que fit quādo in oratione subintelligit et nō ponit expresse aliquod verbum qd tamen requirit ad perfectū sensum faciendum.

Ad Septimo. Nomina prime declinationis in grō nō habēt e pductū Probaf. quia habent y auctoritate Virgilij qz dixit. Aulay in medio libabant pocula bachi. Dico q hoc est per figuram q dicis diereis que habet fieri quando syllaba longa diuidit in duas breues: vt hic aulay pro aule. vñ. Pro fieri fieri dicas diereis extat.

Ad Octauo. Nomina scđe declinationis non termināt grm in i: igit. Probaf. termināt grm in ius. Probaf de istis vnus solus totus. Dico q littera intelligit de noibus scđe declinationis que nō habēt genitiuū et om̄i similē pnoibus scđe declinationis: modo vn' solus totus habent grm et om̄i similē noibus scđe declinationis.

Ad Nono. Pauciores sunt littere terminales nomī tercie declinationis qz decē. Probaf qz solū sūt tres. Probaf. qz om̄e nomē tercie declinationis terminat in vocalē aut in semiuocalē aut in consonantē: Dico q tñ tres sunt terminaciones nomī tercie declinationis scđm genus subalternum distincte: sed littera intelligit q sūt decē fm specie specialiissimā.

Ad Decimo. Auroz est diminutus. Probaf. qz dicit q terminaciones nomī tercie declinationis sūt septuaginta octo vel paulo plus et non enumerat ipas. videt qz q est diminut'. Dico q vñ argu. pcluderet si hoc faceret donat' sine causa: sed facit hoc ideo ne rediū afferat legētibz.

Ad Undecimo. Plures sunt terminaciones nomī tercie declinationis qz septuaginta octo. Probaf. qz id etiā est vna vt dauid dauidis. similr ubi vt cherub. aliqua apha vt seraph. Dico q littera donati intelligit de noibus latinis: ista autē nomina sunt hebraica aut greca et nō latina.

Ad Duodecimo. Nomina quare declinationis nō termināt grm in ei. Probaf. qz si sic sequeretur q hoc nomē bartholomeus esset quare

declinatiōis qđ est falsum. Paret sequela: quia terminat grm in ei. Dico qđ non sufficit qđ nomē quinte declinatiōis terminat genitiuū in ei: sed etiam requiritur qđ terminet datiuū in ei. modo hoc nomen bartholomeus terminat datiuū in o. et ergo argumentum nō concludit.

Primo nomen quid est? Parsonatiōis que pronomine posita tantundē pene significat personamq; interdum recipit.

¶ Utrum diffinitio pnois a donato posita sit bene assignata. Pro intellectu questione more. Notandū pmo qđ ratio ordinis quare donatus statim post nomen determinauit de pnoie. qđ nomē et pnoie habent eundē modū significandi generalē. s. significare per modū entis et substantiā: licet habeat modū significandi foralem diuersus. qđ nomē significat p modū determinate apphensionis. pnoie vero p modū indeterminate apphensionis. et ergo ppter affinitatem mōi significandi nois cum pnoie donatus statim post nomē determinat de pnoie. Pro diffinitione ergo pnois intelligēda. Sciendū diffinitū pntis diffinitiois est pnoie non p se sed p suis signatis capitū: signata aut ei sunt oia pnomia. Pro genere aut diffinitione ponit parsonatiōis et capitur eodē modo sicut in diffinitione nois. postea dicitur que parsonatiōis. s. pnoie ponit pnoie. Notandū qđ pnoie ponitur loco nomis tribus mōis. Primo officio tñ: qñ. s. pnoie habet officium nois. officii em nois est reddere suppositū verbo psonali: modo hoc pnoie hz etiam vt ego lego. Secdo. pnoie ponit loco nois significatione tantū quando. s. pnomina significant idē sicut nomina loco quoq; ponūt nō tamen habent officii nois vt iohānes currit et illum diligo: vbi hoc pnoie illum ponit loco illius nois iohānes: tamen nō habet officium nomis: quia nō reddit suppositū verbo psonali. Tercio pnoie ponit loco nois officio et significatiōe simul: quādo. s. pnoie reddit suppositum verbo psonali sicut nomen et etia significat idem qđ nomen vt iohānes currit et ille mouetur.

¶ Notandū scdo. In diffinitione dicit qđ pnoie ponit loco nomis: et in ista tangit causā inuentiois pnoim. Unde generaliter vt grāmatici ostendūt sex de causis pnoia sunt inuenta. Primo causā necessitatis: omne em nomen erat tercie persone excepto vocatiuo: et sic nomina nō poterāt reddere suppositū verbis pme et secundē psonae: vt ergo ille defectus ad implere tūc inuenta sunt pnoia. Secda causa est causā comoditatis et decentie: causa. s. dubij remouēdi: idē nomē sepius in oratiōe positi causat dubiū et redit: sed cū pno

mē ponitur loco illius nominis tollit tale dubiū: vt cū dico: ayax venit ad troiā et ayax pugnauit. est dubiū si sermo fiat de eodē ayace: vel non: sed cū dico: ayax venit ad troiā et idē ayax pugnauit: est certitudo qđ idem ayax qui venit ad troiā etia idē ayax pugnauit. Tercio. pnomina sunt inuenta causā demonstratiōis et relationis faciēde: licet em etia per pnomina sit demonstratio et relatio: non tamē ita certa et ppte sicut p pnomina. Quarto. pnomina sunt ad inuenta causā discretiois faciēde que sine pnomibus fieri nō pōt. Unde discretio est attributio alicuius actus vel passiōis alicui rei cū exclusionē illius actus vel passiōis ab alijs rebus: vt cū dico ego lego hic est discretio: quia actus legendi attribuit mihi et excludit ab alijs rebus: valet em ego lego et nullus aliter legit. Quinto. pnomina sunt inuenta causā fecantie faciēda. Unde significatiō est attributio alicuius actus vel passiōis alicui psonae vel rei cū exclusionē illius actus vel passiōis ab alijs psonis et rebus: non simpliciter: sed p modū excellentie: vt cū dicis viuo ego dicit dñs: hic actus viuēdi attribuit dño deo per excellentiā et excludit ab alijs rebus: valet em hec oratio tñ. ego deus viuo et nullus ita excellēter viuit sicut ego. deus em viuit p essentiā: nos aut p participationē sue bonitatis: vt dicit pmo celi. Ab hoc quidē ente cūctis deriuatū est esse et viuere. his quidem clarius his vero obscurius. Sexto. pnomina sunt inuenta causā conceptionis et euocationis faciēde: cōceptio enim et euocatio non pōt fieri sine pnomibus.

¶ Notandū tertio: qđ donat in diffinitione pnomis dicit qđ pnoie ponit loco nominis. Sciendū qđ pnoie ponitur indistincte loco nominis appellatiui et etia ppter exē pmi homo currit et ille mouet: exē scđ iohānes currit et ille legit. puenientius tamen ponit loco nominis ppij qđ appellatiui: qñmo si aliqui pnoie ponit loco nominis appellatiui: tñ in illo appellatiuo loco cuius ponit subintelligitur nomē ppiū. Cum em dico hō currit et ille mouet: hoc pnoie ille ponit loco ppij nominis: Rō qđ pnoie ille in pdicta oratione significat hominē qui currit: modo actus currendi puenit rei singulari. Dicit em pmo methaph. Actus sunt suppositoz et singularium. Rō aut istius quare puenientius ponit loco nominis ppij qđ appellatiui est ista quia nomina ppiia significant certe et determinate sic etia pnoia posita i demonstratiōe et relatiōe etia certe et determinate fecit: et ergo puenient pnoie ponit loco nominis ppij. ¶ Pro latiori declaratione diffinitionis. Donatus dicit qđ pnoie tantundē pene significat sicut nomen. in quo donatus inuit puenientiā pnomis cū nomine. ambo enim significat substantiā: licet dñter. nomē enim significat substantiā per modū determinate apphensionis: pnoie vero p modū indeterminate apphensionis. vt dicit inferius. Et tantundē pponit a tantum et idem: licet scdm alios a tantū et demū. Eius aut declinatio patet in his

metris. Tantū dē neutrū dat tantū dē grā. Deficit in reliquis toridē plu-
rale sit oīs. Sed pene ē aduerbiū ālitudinis z valer tū sicut q̄si. Alij tū
dicūt q̄ est aduerbiū remissiū; inde deriuat penitus. ¶ Ultio donat
dicīt in diffinitōe psonāq; interdū recipit. Un pnomē recipere psonā
possumus itelligere duplicif. Uno mō inquantū psona capif p accīte
qđ est psona. Et sic recipe psonā est recipe p̄dicatōnē huius accītis pso-
na. z sic pnomē nō dicif in pposito recipere psonā; qz pnomē semp bz
psonā; omē em pnomē aut est p̄me aut scōe aut tēcie p̄sone. Scđo ca-
pitur psona p̄o certo z determinato significat; et sic capif hic psona.
pronomē ergo recipit psonā. i. certam z determinatā rem significat in
demonstratiōe et relatiōe. Dicit em īp̄cia. p̄mo minoris. Pronomē ad
omē suppositū mūdi p̄mer. i. quātū est de vi vocis. p̄noialis nullā cer-
tam rem feat vt dīcet inferius. sed certitudinē significati recipit ex de-
monstratiōe z relatiōe. Dicit em īp̄cia. p̄mo minoris. Pronois demon-
stratio vel relatio est eius vltima significatio; quicqd enim pronomē
demonstrat vel refert hoc etiam significat.

Notandum quarto et ultio: quod modus significandi p[ro]p[ri]etatis s[ecundum] auctorem modorum significandi est scire p[er] modum entis et indeterminate apprehensionis, p[ro] quo modo significandi intelligendo. Sciendum quod p[ro]p[ri]etatem habet duplicem modum significandi generalem, et specialem. Generalis est significare p[er] modum entis: et in isto modo sciendi p[ro]p[ri]etatis cum nomine: nomen enim etiam significat p[er] modum entis: et iste modus sciendi p[ro]p[ri]etatis est materialis. Modus significandi autem formalis p[ro]p[ri]etatis est significare p[er] modum indeterminate apprehensionis: et iste est modus significandi formalis p[ro]p[ri]etatis p[er] istum enim p[ro]p[ri]etatem distinguitur a nomine. Unde autem capitur modus significandi p[er] modum entis: et quid sit significare p[er] modum entis dictum est sufficienter in nomine unde non oportet hic repetere: dicit enim octavo topico, conturbat quod frequenter p[ro] intellectu de autem istius unde sumitur modus significandi formalis p[ro]p[ri]etatis scilicet significare p[er] modum indeterminate apprehensionis. Notandum est s[ecundum] auctorem modorum significandi quod modus sciendi p[er] modum indeterminate apprehensionis habet orum a p[ro]p[ri]etate vel a modo e[ss]endi materie p[ri]me: qui modus e[ss]endi est quod ipsa materia p[ri]ma s[ecundum] se est indifferens ad omnem formam sibi possibilem: cuius rationem aristoteles p[ri]mo p[er] se assignat. Ostendit enim quod materia p[ri]ma est pura potentia nulla formam actu includens nec aliquam excludens. Unde et materia p[ri]ma non est nihil sed est p[ro]p[ri]etatem creata ut dicit augustinus. Si ergo materia p[ri]ma est in potentia ad omnem formam concludit quod ipsa s[ecundum] se est indifferens ad omnem formam: hoc tamen specialius et latius declarat p[ri]mo p[er] se. Et ista ergo p[ro]p[ri]etate materie p[ri]me que est p[ro]p[ri]etas indeterminationis: determinabilis tamen sumit modus significandi p[ro]p[ri]etatis formalis scilicet significare p[er] modum indeterminate apprehensionis: non sic quod p[ro]p[ri]etatem

materiā primā significaret: sed quia ex modo essendi repto in materia
 p̄ma intellectus noster mouet ad significandā aliq̄s essentiā: sic in deter-
 minatā de se ad imponēdaz sibi vocē sub mō essendi in determinare: est
 ergo p̄portio z pueniētia inter modū essendi materie p̄me z modū sig-
 nificādi p̄nois. sicut em̄ materia p̄ma est indifferēs ad om̄ez formā sibi
 possibilē vt dictuz est. sic p̄nomē nullā certā rem fcat: sed est indifferēs
 ad om̄e fcatū. plara em̄ voce p̄noiali nullū certū significaruz inde ha-
 bet vt cū dico: ille: absolute substantiā quidē fcat. sed nullā determina-
 te: sed certitudinē sue fcatōis p̄nomē accipit ex demonstratiōe z rela-
 tione: scilicet materia p̄ma modū essendi determinatū recipit a forma q̄
 dat esse materie: z etiā ipam ad esse sp̄cificū ducit z determinatū. sed
 cū dico iste hō: homo determinare fcat hominē eo q̄ demonstrat cerre
 hominē. hūc ḡ modū fcan̄di p̄nois recte alij grāmatici exp̄sērunt di-
 centes. p̄onomē fcat substantiā sine qualitate. in eo q̄ dico substantiā
 tango modū fcan̄di p̄nois generalē: s; significare p̄ modū entis. Sed
 in eo q̄ dico: sine qualitate: rango modū significandī formalē p̄nois:
 scilicet significare p̄ modū in determinare apprehensionis.

Itis sic stantib' est cōclusio respōsalis.

Diffinitio pnois a donato est sufficienter assignata. Veritas hui⁹ pclu
sionis patet. Diffinitio illa est bona que indicat naturā diffinitit: sed dif
finitio pnominis est huiusmodi ergo est bene assignata. Tener pna in
datij virtualiter maior: est boerij in lib. diffinitionū. diffinitio em debet
indicare z ostēdere naturā diffinitit. dicit em cōmentator. vij. metha. dif
finitio est sūmo qditaris z essentie. Mino: patz ex declaratione.

Ad p̄mo. Dico donari in locatiōe p̄nois nō valz. ergo. Probat^r añs. verbū debet poni post nomē. q̄ nō p̄nomē. Probaf añs. ex nomine z vbo pstituis oratio pfecta sicut totū ppositū ex materia z forma. igif. verbū debet sequi nomē. Tz p̄ia. qz actus z potētia debēt esse p̄iura vt d̄. ij. de aīa. et. ix. mēba. Et etiā patet autoritate p̄isciani quī statim post nomē posuit verbū. Dico vez argm̄ cluderet si donat⁹ habuisset talē respectū z p̄sideratconē: sed donat⁹ habuit aliū respectū vi delict istū: qz ipm̄ p̄nomē puenit cū nomine in significato. qz vrrūqz si gñificat substantiā licet nō eodē modo z ergo. ppter hanc affinitatē significationis donari posuit p̄nomē immediate post nomen.

In p^o Scdo. p^o nomē non ponit loco nois. ergo. probat. vñā partēz
ergo p^o nomē nō ponit loco nois. Maior est donati in libello de barba-
rismo z solecismo. Minor est nota: q^o nomē p^o nomē habēt distinctos
modos fcandi essentielles z formales p^o quos distinguūt p^oso:atiōis
inter se. Dico verū argū pcludit q^o ponere vñā partē p^o alia que nec in
modo significandi materiali nec officio conueniunt hoc est vitium: vt
p^opositiōē p^o nomie. sed ponere vñam partem p^o alia que in modo
b iij

scandi materialiter pueniunt. hoc non est virtus. sic autem est de nomine et pro nomine.
¶ Tercio. pronomen non ponitur loco nominis. ergo. Probatur. quia nec loco nominis proprium nec loco nominis appellatiui. Non loco nominis proprium: quia cum dico homo currit et ille mouetur: hoc pronomen ille ponitur loco illius nominis appellatiui scilicet homo. Nec etiam ponitur loco nominis appellatiui. Probatur autoritate priscia. xij. maioris in capitulo de pronomine qui ostendit quod pronomen ponitur loco nominis proprium tantum. Dico verum argumentum concludit quod pronomen semper ponitur loco nominis proprium cuius causa est dicta in tercio notabili. Et licet aliquando ponitur loco nominis appellatiui: tamen in illo nomine appellatiuo solet intelligi nomen proprium.

¶ Quarto. pronomina non ponuntur loco nominis proprium. ergo solutio non valet. Probatur autem de pronominibus possessiuis que non ponuntur loco nominis proprium. Probatur. incertum non ponitur loco certi: sed pronomina possessiua faciunt incerte: propria autem certe: ergo pronomina possessiua non ponuntur loco nominis proprium. Maior est nota. Minor patet. quia pronomina possessiua faciunt duplicem personam: possidentem et rem possessam. et sic significat plura et multa: ubi autem est pluralitas ibi est incertitudo. Dico verum argumentum concludit quod pronomina possessiua significant incerte et indeterminate extra demonstrationem et relationem: sed in demonstratione et relatione significant certe.

¶ Quinto. Ex diffinitione sequitur falsum. ergo. Probatur. ex diffinitione ne sequitur quod apostolus esset pronomen: similiter phis. Probatur quia hoc nomen apostolus ponitur loco nominis proprium. scilicet paulus: et significat determinatam rem: similiter hoc nomen phis ponitur loco illius nominis aristoteles. Dico verum argumentum concludit quod hoc nomen phis ponitur loco huius nominis aristo. et apostolus loco illius nominis paulus: sed non ratione demonstrationis et relationis: sed hoc est causa excellentie vel antihonomastie. pronomen autem ponitur loco nominis proprium ratione demonstrationis et relationis.

¶ Sexto. Ex diffinitione pronominis sequitur quod hoc relatiuum qui relatiue tantum esset pronomen quod est falsum. qui enim est nomen et non pronomen: ut probabit inferius. Probatur sequela ex diffinitione: hoc enim relatiuum qui ponitur loco nominis et significat idem sicut nomen et recipit personam id est quandoque certam et determinatam rem facit: quandoque autem incertam: ut in demonstratione et relatione significat certam: extra demonstrationem vero et relationem significat incertam rem. Dico quod non sufficit ad dictionem que debet esse pronomen quod ponitur loco nominis: sed requiritur quod non resoluitur in certiore modum significandi. quia pronomen in demonstratione et relatione certissime significat: modo ly qui relatiue capiti resoluitur in certiore modum significandi quia resoluitur in eum et in ille: ut dicit hugo. quia hec homo currit et mouetur: resoluitur sic: homo currit et ille mouetur.

¶ Septimo. Pronomen non recipit personam. ergo diffinitio non valet. Probatur. nihil recipit illud quod habet: sed pronomen semper habet personam. ergo. Maior est nota: quia aliquid recipit illud quod non habet. Maior

no. quia quocumque pronome dato ipsum est alicuius persone. aut prime aut secundae aut tertiae. Dico quod persona in diffinitione non debet capi per accitum sed pro certo et determinato significato: ut videtur in tercio notabili.

¶ Octauo. Pronomen non significat per modum indeterminati apprehensionis. ergo modus significandi pronominis non valet. Probatur autem. quia si sic sequeretur quod hoc nomen homo esset pronomen quod est falsum. Probatur sequela: quia hoc nomen homo significat per modum indeterminati apprehensionis. Dicit enim biligab homo hominem significat et tamen nullum certum hominem facit. Si ergo non significat certum hominem: concluditur quod homo facit per modum indeterminati apprehensionis. Dico verum argumentum concludit quod homo significat indeterminati respectu suppositorum. quia nullum significat ad equate: ratione tamen significationis ultimae significat determinate: quia determinate significat naturam humanam. pronomen autem significat indeterminati ratione significationis essentialis.

Pronomini quot accidunt: Sex. Quae: Qualitas Genus, Numerus, Figura, Persona, Casus, Qualitas pronominum in quo est: Duplex est. Quomodo: Aut enim finita sunt pronomina: aut infinita. Quae sunt finita: Quae recipiunt personas: ut ego tu ille. Quae sunt infinita: Quae non recipiunt personas: ut quis que quod.

¶ Utrum tamen sex sint accitua pronominis

Et utrum qualitas pronominis sit duplex. Pro intellectu et assensu more. Notandum primo quod hec questio duo querit. Primo querit utrum tantum sex sint accitua pronominis. scilicet qualitas: genus: numerus: figura: persona: et casus. Secundo querit utrum tamen duplex sit qualitas pronominis. scilicet finita et infinita. Pro intellectu patet prime notandum quod demonstratio et relatio etiam sunt accitua pronominis. accidunt enim pronomini capi relatiue vel demonstratiue. in oratione capitur relatiue vel demonstratiue: extra orationem autem non capiunt demonstratiue aut relatiue. Sciendum ergo quod demonstratio est rei subiecte oculis vel subiecte tantum certa representatio. In qua diffinitione tangitur duplex demonstratio: scilicet ad sensum et ad intellectum: cum dicis rei subiecte oculis: tangitur demonstratio ad sensum. Cum vero dicis vel tanquam subiecte oculis: tangitur demonstratio ad intellectum. Unde demonstratio ad sensum est quando res demonstrata subiaceret visui. Et est duplex. scilicet persona

lis et impersonalis: Personalis est quando idem in numero quod demonstratur etiam intelligitur: ut dicendo ille homo currit. Sed impersonalis est quando non idem in numero quod demonstratur intelligitur sed aliud: ut cum dico hec herba crescit in orto meo. hic unum demonstratur super herba pens oculis: et alia herba intelligitur. Similiter cum sacerdos benedicit sal: dicit. Heliseus misit te a quis: hic unum sal demonstratur et aliud intelligitur. Demonstratio autem ad intellectum est quando res demonstrata non subiacet et visui: ut hic deus: demonstrando deum. deus enim visui non subiacet: dicit enim scriptura. Deus nemo vidit unquam. Relatio autem describitur sic. Relatio est ante late rei recordatio: ut homo currit et ille mouet. Et intelligitur sic. Relatio est recordatio. id est reiteratio ante late rei. id est antecedens. Relativum enim facit secundam noticiam de ante. Illud enim quod ante significat primarie: relativum significat secundario: relativum enim ut dicitur grammatica capit significat rationem ab ante. Duplex autem est relatio quedam personalis et quedam simplex. Relatio personalis est quando ante et relatum supponitur per eadem in numero ut io hanes currit et ille mouet. Relatio simplex est quando ante et relatum non supponitur per eadem in numero: sed bene in specie: ut mulier salvauit quem damnauit. In qua oratione ante mulier supponitur per virginem gloriosam quam salutem dedit: et relativum quem supponitur per eam qui inducit damnationem.

Notandum secundum: pro secunda parte questionis

intelligenda quod qualitas pronominis diffinitur sic. Est proprietas pronominis attributa ei ea ratione qua facit scatum suum certe vel incerte: in demonstratione et relatione certe. extra demonstrationem et relationem autem incerte. In ista ergo diffinitione rangitur duplex qualitas. scilicet finita et infinita. Qualitas finita est proprietas pronominis attributa ei ea ratione qua facit significatum suum vel significata sua certe et determinate ut ego curro. Unde est regula generalis de pronominibus quod sunt finire qualitates. Omne pronomen siue primitiuum siue deriuatum positum actualiter in demonstratione et relatione semper est finire qualitates. exemplum de primitiuo ego curro. de deriuatio meus asinus currit. Et hoc tetigit donatus in textu cum dixit. que sunt finita que recipiunt personas. id est que significant certam et determinatam rem: et hoc fit in demonstratione et relatione. Et licet nomina finire qualitates significant certam rem: non tamen propter hoc debet dici proprie qualitates. quia dictio proprie qualitates significat certam rem et ultra hoc significat modum determinate apprehensionis essentialiter. pronomen autem finire qualitates et si significet certam rem tamen hoc eis accidentaliter puenit quia tamen ratione demonstrationis et relationis. Qualitas infinita est proprietas pronominis attributa pronominis: ea ratione qua facit scatum suum vel scata sua incerte et indeterminate ut ille. pronomen enim extra demonstrationem et relationem posita actualiter nullam certam rem faciunt. sed persciant. dicit ea pertinere ad omnem suppositum mundi. Unde de pronominibus infinite qualitates est hec regula generalis. Omne pronomen siue primitiuum siue deriuatum extra actuali demonstrationem et relationem positum

est qualitates infinite: exemplum de primitiuo ut ille: exemplum de deriuatio ut meus. Et hoc tetigit donatus in textu cum dixit (que sunt infinita que non recipiunt personas). id est que non faciunt certam et determinatam rem et hoc est extra demonstrationem et relationem actualiter.

Notandum tertio: quod donatus volens exemplificare de qualitate infinite exemplificat per noia.

Id est enim quod quod qualis talis sunt qualitates infinite. posita autem quod quod talis qualis sunt noia et non pronomen: ut posita dices. Quare autem hec dona. fecit quod ipse exemplificat de qualitate infinita per noia. dicunt alii quod hoc fecisset propter reuerentiam et coplacentiam sui magistri. Didimi quod posuit quod quod talis qualis eunt pronomen. sed ista ratio est modica. Id est enim. j. et hic. Duobus ex tribus amicis scribitur est per honorare vitam. Alii autem dicunt quod solus posuisset ea per exemplis quorum non sunt regis virtas. Id est enim. j. per. Exempla ponimus non quia ita sunt sed ut addisceres addiscas. Alii dicunt quod dona. non voluit quod quod et eunt pronomen. sed solus declarat intentionem suam per ista noia: voluit enim ostendere quod pronomen extra demonstrationem et relationem posita faciunt incerte et indeterminate. modo posita quod iste dictio nes quod et quod que quod talis qualis incerte etiam faciunt et posita: et per puenientiam quam habent cum pronominibus exemplificat per ea. Clirarum tamen deo planum est quod intentione donati fuit quod quod talis qualis eunt pronomen: et tunc donati sic tenebant hoc manifeste etiam Id est Idor in lib. et huiusmodi. ca. de pronome. et entie. rat etiam quod quod talis qualis inter pronomen. multa enim peribis persciant. renebantur que nunc ordo ordine dicunt. ars enim et ingenium prouenerunt. et primo electio. ut dicit. scientie crescunt per additamenta. Patet igitur quare donatus posuit quis qui talis qualis pro exemplis.

Notandum quarto et ultimo: quod persciant

primo minoris dixit pronomen extra demonstrationem et relationem esse cassa et vana: quod dictum non quod simpliciter est intelligendum. Duplex quod aliquid cassum et vanum secundum auctorem modorum facandi dicitur. primo simpliciter: quod. scilicet nullus est utilis nec attingit suum finem: et sic cultellus qui scindere non potest ut plumbum vanum et inutilis dicitur. sic sistrum oculum qui videre non potest dicitur inutilis. Unde dicitur. iii. merbeu rog. Omne ens habet propriam operationem in quantum potest dicitur tale si non potest non dicitur tale. et sic pronomen non dicitur cassum et vanum. pronomen enim est pars orationis in grammatica sine qua mentis conceptus completus exprimi non potest. Et ut dictum est in precedenti questione: pronomen sex de causis sunt inuenta: Secundo aliquid dicitur cassum et vanum in respectu: sed non simpliciter: quod enim non vtile respectu unius est vtile et necessarium respectu alterius et sic pronomen dicuntur cassa et vana pro tanto: quia pronomen quod est de se nihil certi significat et determinari eo quod ad omne suppositum mundi pertinet ut dicit persciant. Voluit ergo persciant. dicere quod pronomen extra demonstrationem sunt cassa et vana. id est nullam certam rem designant. sed qualibet possunt significare. quia pronomen positum in demonstratione et relatione semper significat suppositum il

*Donatus est gladius
Natus est gladius
propter donum
latus propter donum
datus Natus est gladius
a gladius propter
gladius propter
gladius propter
gladius propter*

lius rei quā talis dictio significat circa quam ponitur.

Istis notabilib⁹ sic statibus est conclusio

responsalis Tantū sex sunt accētia pnois specificē z formaliter distincta ad seinuicem irreducibilia apud grāmaticos cōiter vītrata omīi pnomī nī puenientia inquantū est parforationis scōm diuisionē mediātā z cōi ter pīueram fieri. Similit^r qualitas pnois est duplex: quedā est finita z quedam infinita. Qualitas huius pclusionis pro ambabus ptribus patet ex notabilibus z manifestabit^r latius in argumentis.

Primo. Plura sunt accētia pnois q³ sex. Probat^r. quia discretio significatiua etiā sunt accētia pnois. Probat^r per pnomia sit discretio: sit similiter p pnomia significatiua. Dico q³ cōclusio intelligit^r q³ tantū sex sunt accētia pnois apud grāmaticos cōiter vītrata. mō discretio significantia non sunt accētia pnois cōiter vītrata: quid autē sit discretio: quid significantia dictū est superius.

Secundo. Plura sunt accētia pnois q³ sex. Probat^r: q³ demonstratio et relatio etiā sunt accētia pnois. ergo. Probat^r aīis. q³ aliqui pnoia capiūt^r demonstratiue aliqui relatiue. Dico v⁹ argumentū pcludit^r q³ demonstratio z relatio sūt accētia pnois sed reducūt^r ad q³litarē.

Tercio. Plura sunt accētia pnois q³ sex. Probat^r quia esse possessiui: esse ex vtraq³ parte singulare: eē ex vtraq³ parte plurale etiā sunt accētia pnoim: vt postea dicet^r. Dico q³ pclusio intelligit^r q³ tantū sex sunt accētia pnois omni pnomini puenientia: modo esse possessiui: esse ex vtraq³ parte singulare: esse ex vtraq³ parte plurale: nō conueniūt^r cuilibet pnomini: sed aliquibus tñ vt parebit.

Quarto. Plura sunt accētia pnois q³ sex. Probat^r quia declinatio: species: forma casualis morio cōpario. Dico q³ declinatio. cōprehēditur sub casu. species sub figura. forma casualis sub casu. sed morio sub genere. De cōpariōe autē dicendū q³ illa non puenit pnomini. pmo ideo quia pnomē ponit^r loco ppriū nominis: sed nomē ppriū non pparatur: ergo nec pnomē. Secōdo quia pnoia sunt adiectiua vocis tñ quib⁹ non puenit cōpario. Tercio quia fcatum pnois non potest intendi z remitti: quia sequit^r substantiā meram q³ non suscipit magis et min⁹: q³ magis z minus solū sunt in q³litaribus: vt dicif in p⁹dicamentis. Et licet apud comites aliquādo pnoia cōpantur de isto tñ nō est curandum q³ poere comici non vtūt^r regulis grāma. sed loquūt^r ppa auctoritate.

Quinto. Persona nō est accēdes pnois. ergo. Probat^r. q³ psona nō enumerat^r int^r accētia nois. ergo nec pnois. Tene^r pñā q³ nō est ratio diuersitatis. Aīis autem est notū. Dico q³ ratio diuersitatis est ista. quia psona puenit pnomini scōm omnes suas differentias. quia inueniūt^r pnoia pme psonē vt ego: scōe vt tu: terciē vt ille. sed psona non puenit nomini scōm omnes suas differentias. quia nullū est p⁹nomen pime persone.

55
¶ Sexto. Nulla qualitas est infinita. Probat^r. nullum infinitū est ergo nulla est qualitas infinita. Tene^r consequentia a superiori negato ad inferius. Antecedens est Aristoteles. iij. phisicor⁹. Dico v⁹rum argumentū pcludit^r q³ nullū infinitum est capiēdo infinitū phisice sed infinitū grāmaticale bene est iuxta demonstrationē supius dictam.

¶ Septimo. Nullum pronomē est qualitaris finite. igit^r. Probat^r. sēp pronomē est qualitaris indifinite. Tene^r cōsequentia quia qualitas indifinita significat incerte. Antecedens probatur. illud quod est de essentia rei nūq³ aufertur a re: sed significare per modum indeterminate apprehensionis z incerte est essentiale pronomini. ergo pronomē nunq³ est qualitaris finite. Maior est Aristotelis. vij. methaphisice. Minor patet ex questione precedenti. Dico v⁹rum argumentū concludit^r q³ pronomē semper significet per modum indeterminate apprehensionis essentialiter in demonstratione tñ z relatiōe significat determinate z accidentaliter ratione cuius dicif qualitaris finite.

¶ Ultimo. Exempla donati sunt inualida z impertinentia. Probat^r. quia exemplificat per nomina de pronomibus. igitur exempla sunt inualida. Tene^r psequentia. quia exempla debēt cōformari sciētie cuius sunt exempla. Dico q³ causa istius quare donatus quis et qui posuit p⁹ exemplis dicta est in tercio notabili.

Genera pnominiū quot sunt? Eadē fere q³ z nominum. Masculinū vt q³s. Feim vt que. Neutz vt q³d. Cōmune vt qualis talis. Triū generū q³d omīe dici tur vt ego tu sui. Nūeri pnominiū quot sunt? Duo. Qui: Singularis: vt hic. Pluralis: vt hi. Figure pnominiū quot sunt? Due. Que: Simplex vt q³s. Cōposita: vt q³squis. Persone pnoim quot sunt? Tres. Que: Prima: vt ego. Secōda: vt tu. Tercia: vt ille. Casus item pnominiū quot sunt? Sex. quēadmodū z nominū. Per hos em casus omniū generū. noia: pnoia: p⁹icipia: inflectunt^r hoc modo.

Utrū littera donati de gñe; nūero; pso-
na: et casu. pnoim sic bene assignata. Pro intellectione questiois mote.
Notandū pmo q̄ donatus in littera volēs determinare de genere. p
noim dicit qd eadem fere sunt genera pnoim sicut et nominū. Pro quo
intelligēdo. genus in pnomie diffinit dupliciter. Uno mō a pōi penes
significationē: sic est ppteritas pnois attributa pnomini ea ratiōe qua
ipsum significat significatū suū sub ppteritate actiua vel passiua vel neu
traliter se habente ad utrūq̄. Cuius diffinitionis declaratio pater ex his
que dicta sunt in noie de genere. Sed a posteriori diffinit sic. est ppter
tas pnois attributa pnoi ea rōne q̄ ipm est ordinabile ad nomē tanq̄
terminatio ad sctū determinabile: ea ratiōe q̄ ipsum est alicuius gene
ris: vt cū dico ego iohānes vidi celum apertū: genus huius pnois ego
cognoscit ex genere huius nominis iohānes: ego em̄ scdm se est gene
ris omnis. sed cū dico ego iohānes: ego est generis masculini. Sequit
correllarie pmo q̄ genus pnominis cognoscit quādoq̄ ex genere nois
vt cum dico: ego iohānes vidi. similr genus nominis quādoq̄ cognoscit
tur ex genere pnominis vt dicendo iste homo: homo scdm se est gene
ris cōis. sed cum dico iste homo est generis masculini tñ rōne huius p
nois iste. et nō est incōueniēs hoc in his partibus que habēt puenientiā
magnā inter se. Ex his diffinitionib⁹ facilliter potest elici diffinitio gñis
masculini feminini et neutrius. Unde genus masculinū est ppteritas p
nominis attributa pnomini ea ratiōe qua ipsum est ordinabile ad no
men masculini generis: tanq̄ determinatio ad suū determinabile vt
iste iohānes fedit. sic etiā dicat de genere feminino et neut. Sequit cor
rellarie scdo q̄ genus in pnoie cognoscit dupliciter. vno modo a pōi
scdo a posteriori. A priori penes significationē. A posteriori et sic dupli
citer. Uno modo rōne terminatiōis: et sic illa pnoia quo terminant in
er vel in us sunt generis mas. vt noster vester meus tuus. Illa que in a
vt mea tua sunt generis femi. Illa que in um generis neutrius vt meū
tuū. Illa q̄ in as generis cōis: vt nostras vestras. Sequit correllarie ter
cio q̄ genus in pnoie cōuenit cū genere nois: et etiā differt ab eo. Con
uenit pmo q̄ sicut genus in noie cognoscit a ppteratib⁹ discretiuis sex
us: sic in pnomie differt aut dupliciter pmo q̄ genus in noie cognos
citur ex ppositiōe articuli. sed in pnoie nō vt dictū est. Scdo differt: q̄
genus in nomie cognoscitur a ppteratibus discretiuis sexus immedia
te: sed in pnomine mediāte: q̄ mediāte demonstratiōe et relatiōe. Se
quitur correllarie quarto q̄ donatus in littera dicit fere. q. d. tot quasi
sunt genera in pnoie sicut in noie. et hoc dicit ppter genus dubiū et epi
chenū que non inueniūtur in pnomine. Ratio primi quare genus du
bium nō est in pnoie. quia genus dubiū sumit ab incertitudine: pnoia
aut in demonstratiōe et relatione sunt determinata et certa in significan
do et ita nō dubia. sunt etiā pauca in nūero: q̄ solū qundecim. sicut ergo

inter multa ē conclusio et incertitudo sic inter pauca est certitudo. Ratio
secūdi quare in pnoibus nō repitur genus epichenū: q̄ genus epiche
num est qd significat utrūq̄ sexum sub vno articulo: modo pnoib⁹ nō
preponitur articularia vt declaratiū est in nomie. et ergo pnomibus
non reperitur genus epichenum.

Notandū scdo q̄ eodē modo sicut diffi-
nitus est nūerus et figura in noie: sic similiter hic potest dici in pnomie
solū mutando genus: vbi em̄ dictum est in noie. Nūerus est ppteritas
nois: hic dicat nūerus est ppteritas pnomis. Et licet pnoibus non cō
uenienter pponitur vnus vna vl vni: plures vel plura scdm se: q̄ hec
est inepta vnus ille: sufficit tamē q̄ eoz determinabilibus. q̄ hec est cō
grua et bona locutio vnus homo. quēadmodū etiā dictum est de sinca
rebreumaribus et adiectiuis. Sequit correllarie q̄ licet pnoia pmiti
ua sunt termini singulares. non tamē oportet q̄ ergo carere debēt plu
rali nūero. Ratio q̄ terminus singularis potest significare plura colle
ctim licet nō diuisim. et sic pnoia pmitiua in plurali nūero significat plu
ra pūctim vt isti hoies currūt. Sequit correllarie scdo q̄ nūerus non
eodē modo puenit nomini et pnomini. q̄ aliqua nomia sunt que carēt
aliquo nūero. nullum vero pnomē caret aliquo numero q̄ omnia pno
mina sunt adiectiua vocis. adiectiua aut nō debēt deficere in accidenti
bus respectiuis quale est nūerus ergo et. Sic similr dicēdū est de figu
ra: h̄ ergo figura pnois eodem mō diffiniri sicut figura nois nisi vari
ando genus. Sciendū tamē q̄ figura composita in noie capis plus p
prie q̄ in pnoie. ad nomē enim cōposite figure requirit q̄ ambe pres
debēt esse significatiue. sed in pnoie sufficit q̄ vna pars sit significaria
vt hiccine heccine hoccine sūt cōposite figure tamē vna pars. s. cine ni
bil significat quia est sillabica adiectio q̄ nihil significat Tamē etiā aliqū
pronomē cōposite figure cōponit ex duabus ptribus scatiuis: vt idem
cōponit ab is et demū et ambe pres ille sūt scatiue. Sequit correllarie
q̄ pronomē componit q̄rtuo: modis. Primo cōponit cū pnoie vt ego
ipse. Scdo cū noie vt huiusmōi. Tercio cū adverbio vt ecclū ellum. ecclū
em̄ componit a pronoie illū et adverbio ecce et valer ecclū quasi vide il
lum. similiter idē componit a pnoie is et adverbio demū deponēdo s
et um et manet idem. Quarto pnomē componit cū sillabica adiectiōe
vt egomet tuimet suimet vt dicet inferius.

Notandū tercio q̄ psona in pnoie diffi-
nitur cōiter sic. persona est ppteritas pnois attributa pnomini ea rōne
qua significat significatū suū vel significata sua sub modo loquēdi de se
vt de se ad aliū vt ad aliū. de alio vt de alio. In qua diffinitione rangit
triplex persona. Cū em̄ dicis sub modo loquēdi de se vt de se tangitur
persona pma. Cū vero dicis sub modo loquēdi ad aliū tangitur scda

persona h̄i dicitur
de se ad aliū
de alio ad aliū
de se ad se
de alio ad se
de se ad alio
de alio ad alio

persona h̄i dicitur
de se ad aliū
de alio ad aliū
de se ad se
de alio ad se
de se ad alio
de alio ad alio

persona. Cū vero dicitur sub modo loquēdi de alio tangit tertia persona. unde Persona prima diffinitur sic. est propterea pronominis attributa pronominis ea ratione qua significat significatū suū vel significata sua sub modo loquēdi de se ut de se. ut ego cū suis obligis. Secunda persona est propter ea rationem qua ipse pronominis significat significatū suū vel significata sua sub modo loquēdi de alio ut de alio. Et omnia nomina sunt tertiae personae excepto ego cū suis obligis quod est prima personae. et tu cū suis obligis quod est secunda personae. unde. Est ego prima tu vero secunda. Tercera non sperne persone dicere terne. Et ratio quare unum est tamen nomen prima personae et unum secunda et multa tertiae personae. quia prima et secunda personae sunt certe et determinate in significando. et ergo sufficit unum nomen cum suis obligis pro prima persona. similiter unum sufficit pro persona secunda cum suis obligis. sed tertia persona facit incerte et confuse multum. quia aliqui respondentem aliquando rem absentem nunc ad intellectum nunc ad sensum. et ergo propter illam diversitatem exprimendam necessario requiruntur plura nomina tertiae personae.

Notandum quarto et ultio quod casus in pro-

noie eodem modo habet diffiniri sicut casus in noie nisi variando genus sicut enim nomina significant recte vel oblique sic et pronomina. pro intellectu ergo istius quibus dictionibus puenit habere verum et quibus non. Sciendum quod tres conditiones requirunt ad hoc quod aliqua dictio habeat verum. Prima quod dictio que debet habere verum debet significare presentialiter: et propter hanc causam nomina tertiae personae carent verum. quia facit absentem ut ille. Secunda conditio quod dictio que debet habere verum debet scire certe. et ergo dictiones indiffinitae ut quis quicumque carent verum. quia significant incerte. Tercia conditio quod dictio que debet habere verum debet significare rem ad quam sermo dirigitur: et ergo hoc nomen ego caret vocativo: quia significat sub modo loquēdi de se ut de se. ut dictum est. Et he conditiones tres tanguntur in his metris. Dant quintum casum praesens directio certum. Expers si qua trium sit dictio non habet illum. Sequitur correlative primo ex dictis quod dictiones questivae et interrogativae ut quis carent verum. patet quia verum facit certe: iste autem dictiones significant incerte. Sequitur correlative secundo quod dictiones distributivae carent verum. patet: quia iste dictiones facit incerte: ex quo distribuitur: ubi enim est distributio ibi est multiplicatio termini cuius per signum univiale facta. ubi autem est multiplicatio et multitudo ibi est incertitudo. Sequitur correlative tertio: quod dictiones relative ut ille ipse iste carent verum. patet quia vocativus significat directe: dictiones autem relative faciunt secundam notitiam de re: quod enim animus significat primarie hoc relatiuum significat secundarie. Sequitur correlative quarto quod dictiones negativae ut nullus et similes carent verum. patet quia ta-

les sunt distributivae. modo dictiones distributivae carent verum. Etiam ideo: quia verum significat affirmativae. Sequitur correlative quinto quod dictiones idiomatice carent verum: ut quicumque qualiscumque. Patet verum facit certe: iste autem dictiones significant incerte. Sequitur correlative ultimo quod tamen quattuor sunt nomina que habent verum. unde alexander. Quattuor exceptis nominibus nulla vocabis. Tu meus et noster nostras haec sola vocamus.

Istis sic positis est conclusio responsalis. Ut

tera donati de genere: numero: figura: persona: et casu: pronomen est sufficienter assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt.

Ad primo. Ad sunt eadem genera nomen et pronomen. igitur littera falsa. Probatur auctoritate. quia si essent eadem genera nomen et pronomen sequeretur quod accedens migraret de subiecto in subiectum quod est falsum et contra aristoteli. unde metha. Probatur sequela. quia si essent eadem genera nomen et pronomen tunc genera nomen essent genera pronomen. et sic accedens migraret et esset in diversis subiectis. Dico verum argumentum concludit quod eadem sunt genera in nomine et pronome quo ad speciem: sed quo ad numerum non: et sic accedens migrat de subiecto in subiectum secundum speciem sed non secundum numerum.

Ad secundo. Ad sunt eadem genera pronomen sicut nomen: ergo probatur. quia in nomine reperitur genus dubium et epicheni quod non reperitur in pronome: cuius causa dicta est in notabili primo. Dico verum argumentum concluderet si donatus in textu diceret omnimodam similitudinem sed dicit aliqualem tantum.

Ad tertio. Aliquod est nomen epicheni generis. ergo probatur: haec est congrua: passer volat et ille movetur. in qua oratione hoc nomen est epicheni generis. Probatur antecedens et relatiuum debet convenire in genere. sed animus scilicet passer est epicheni generis. ergo etiam relatiuum ille est epicheni generis. Tenet prima. Maior est floriste qui dicit Vult genus et numerus praecedens siue relatum. Minor: est nota. sic eodem modo probatur quod in pronome esset genus dubium dicendo iste dies in qua oratione dies est generis dubii: sic similiter hoc nomen iste: ex quo demonstratiuum et suum demonstrabile debent convenire in genere sicut adiectivum et substantivum. Dicunt aliqui quod non oportet animus et relatiuum. similiter demonstratiuum et suum demonstrabile puenire in generibus minus principalibus sed sufficienter conveniant in generibus principalibus: modo genus dubium et epicheni sunt genera minus principalia: sed haec solutio non valet: quia alias ista esset congrua alba passer. similiter ista: passer volat et illa est alba: quod est falsum melius ergo dicatur quod non oportet quod animus et relatiuum semper conveniant in genere. similiter demonstratiuum et suum demonstrabile: sed sufficit quod genus unum includatur in genere alteri: et sic est hic: quia genus huius relatiui ille includitur in genere epicheni: ex quo epichenum est mixtum ex masculino et feminino. sic similiter hic iste dies: genus huius pronominis iste includitur in genere huius substantivi dies.

A group of Negatives
about 1870-1880
open all general
out of the year
flipping page

[illegible]

Insuper pro deo et pro
 et pro gloriis acti
 vanti omni pro acti
 vanti et pro acti
 ita pro acti et pro acti
 gloriis et pro acti

1

2
a
7
n
n

2
 3
 4

28

et: persone tercie gñis omnis sine ntō et vtrō vtriusq; nūeri. Sui sibi se
a se. Pro quo notandū q̄ hoc pnomē sui est reciproci. vñ Pronomē re
ciprocū est quod aprū natum est referre subiectū totale ppositiōis ca
thegorice. Et ponit in eadē ppositiōe cathegorica cū suo antecedece
denotās actum importatū per verbus transire in rem significatā p an
tecedēs: vt ego diligo se: q̄ valet tñ. i. ego diligo me. Pronomen autē re
ciprocū ppe loquēdo. solū ē vnū scz sui cū suis pdeclinēis. tñ grāmari
etiā dicit q̄ oblig illoz pronōim ego z tu etiā cōstruūt reciproce. Rō
autē huius quare sui caret ntō z vtrō est hec. Prima qz hoc pnomē sui ē
reciproci: modo reciprocatio habet fieri in obligis: cuius ratio est ista
quia reciprocatio est quedā transitio: sed obliqui cōstruūtur transitiue
ntūs autē z vtrūs absoluti sunt. i. intrāsiue cōstruūtur vt dicit pscian⁹ p
mo minoris. Scda causa ppe euitare coincidentia vocū: qz si hoc pno
men sui haberet vñ tunc vel haberet sis vel si: mō sis est verbū z si est
coniūctio. Tercia causa pronomē em grecum qd ei cōrūder caret vtrō.
ergo etiā hoc pnomē sui. Tenet pñ. quia latinū originē habet a greco
vt ostendit pscianus primo maioris in probemio.

Notandū scdo: qz scda declinatio diffini
tur sic est que mittit gñi singularē in ius z hoc diuisim vel coniūctim z
dm in i diuisim vt ille illius ipse ipsius: coniūctim hic huius: is eius. Et
pronia scde declinatiōis sunt quinq; scz ille ipse iste hic is. Et primo do
natus declinare docet ista tria pnoia ille ipse iste: z dt psone tercie ge
neris masculini ille illius ipse ipsius: iste isti: vt ptz in textu. Pro quo in
relligēdo. Notandū aliqua pnoia scde decli. vt tria ista: ille ipse iste ha
bent ius in grō diuisim: sed ista duo hic huius: is ei⁹ hñt ius coniūctim.
Unde habere ius in grō diuisim est i et us in grō facere diuisas z distin
ctas syllabas vt ille illius. Sed habere ius iūctim est i et us in grō nō
facere diuersas z distinctas syllabas vt is eius: hic huius. Rō autē istius
quare ista duo hic z is hñt ius iūctim est duplex. Prima ppter euita
re malū sonū quē grāmari⁹ dz eui: are: qz aut fieret malus sonus si ha
berēt ius diuisim: qz eēt magnus pcurfus vocaliū: mō magn⁹ byatus et
cōcurfus vocaliū causat malū sonū vt ostendit pscianus pmo maioris.
Scdo hoc fit qz est regula psciani pmo maioris. qz illa littera i posita in
ter duas vocales tñ pdir vim vocalitatis: z debz cōsillabari cū voca
li sequenti vt maior: z sic etiā est hic: patet ergo qz ista duo hic z is hñt
ius iūctim. sed ista tria ille ipse iste habēt diuisim. Postea donatus do
cet declinare hoc pnomē hic z dicit in textu. Item articulare ppositiū
vel demonstratiū gñis masculini: hic hui⁹ vt patet in textu. Pro quo no
randū ex littera habemus qz hoc pnomē hic habet tria officia. Primo
est articulare: et hoc duplici de causa. Prima qz hoc pnomē hic cū suis
obliquis supplet vicem vnus prīs que dicit articulus: vt dicit florista
Scdo hoc pnomē hic dz articulare quia artat dictiōes ad certū genus

numen et casum. vt hoc nomē homo p se est generis cōis. sed cum dico
hic hō est gñis masculini tñ. Scdo hoc pnomē hic demonstratiū taz
ad sensum qz ad intellectū. ad sensum vt hic currit: ad intellectū vt hic
deus. Tercio est z dicit ppositiū. qz preponit dictiōib⁹ in declinatio
ne. Etia hoc pnomē hic in datiuo regularit⁹ deberet habere hui. qz no
mina secunde declinationis in datiuo terminatur in i. sed per figuram
qz dicit paragoge assumit c in drō ppe coincidentia vocū euitada hui⁹
interiectiōis hui. quā coincidentia grāmari⁹ maxie debz euitare ppe
cōfusiōe et dubiū tollendū. habet aut fieri paragoge qñ in fine dictiō
nis littera vel syllaba apponit. Et dicit a para qd est iuxta z gogos du
ctio quasi ductio vel appositio littere vel syllabe i fine dictiōis. vñ. Su
ferr apocopa finē quez dat paragoge. Postea donatus docet declinare
hoc pnomē is et dicit in textu. Item subiūctiū vel relatiū gñis mascu
lini. Is eius ei. Unde ex littera hoc pnomē is habet duplex officiū. Pri
mo est subiūctiū. qz habet poni in oratiōe qz alteri orationi subiūgitur
et que aliā ante se requirit. vt fortes currit et is mouet. Scdo dicit re
latiū. qz refert et facit scdam noticiam de antecedere vt iōanes currit
et is mouet. Sequit correllario ex dictis pmo qz duo sunt pnomia de
monstratiua z relatiua simul scilicet ille z ipe. Et licet alexāder dicat. Ille
refert monstrat nō facit hoc aliud. verū est in cōmuni vsu. Alii tamē di
cunt qz merrū alexandri debz ita poni. Ille refert monstrat facit hoc al
ud quoq; ipe qz dicunt qz nō est rōnale qz alexander omnia merra alia
posuisset ex ametra et solū vnū pentametrū. fecisset em contra consue
tudinē horum qui scribunt carmina.

Notandum tercio: declinatio diffinit sit.

Est que mittit gñi singularē in i et dm in o: in masculino z in neu. gñe
vel gñi z dm in e in feminino gñe. exem primi vt meus mei mei mei.
exem scdi mea mee. Et sunt talia quinq; scz me⁹ tuus su⁹ noster z vester
Et docet primo declinare tria. s. meus tuus suus. z dicit in textu. Item
possessiuā finita ad aliqd dicta ex vtraq; pre singularia: meus mei meo
tuus tui tuos: suus sui suo. Pro quo intelligēdo. Istoz triū pnoim me⁹
tuus su⁹ ex textu q̄rtuor sunt ppetates. Prima qz sunt possessiua: qz sig
nificant duplicē psona scz possessoris z rei possesse psonā possessoris sin
gulariter z minus pncipaliter z indirecte z personā rei possesse cōmu
niter pncipaliter z directe: vt cum dico meus asinus: hoc pnomē meus
significat asinum cōmuniter z pncipaliter: sed me significat minus prin
cipaliter z singulariter. Scda ppetas est qz sunt finita. et hoc intelli
tur dupliciter. Primo sunt finita: z hoc in demonstratione et relatione
posita: quia extra demonstrationē z relationē sunt infinita. Scdo dictū
tur finita: qz finire z singulariter possessorē significat. Tercia ppetas: qz
sunt ad aliqd dicta. et hoc dupliciter. Primo dicitur ad aliqd dicta. i. re
spectiue significant z relatiue nō sic qz essent in pdicamento relationis

sed sic quia importat respectum rei possesse ad possessorem et econuer-
so. Secundo dicitur ad aliquid, id est ad sua substantia quibus additur ad oratio-
nem perfectam constituendam: ut meus asinus currit. Quarta proprietate quod sunt
ex utraque parte singularia: non sic quod semper essent singularis numeri: sed
dicitur ex utraque parte singularia quo ad resolutionem: quod tam in numero
singulari quam plurali resolvitur in generis primitivorum singularis numeri. Exem-
plum de singulari ut hoc est meus, id est mei aliquid. Exemplum de plurali hoc sunt mea
id est mei aliquid. Postea donatus docet declinare alia duo pronomen scilicet
declinatio: scilicet noster et vester et dicit in textu item possessiva finita ad
aliquid dicta ex utraque parte pluralia generis masculini. ut noster nostri
nostro: vester vestri vestro etc. pro quo intelligendo quod ista duo pronomen
noster et vester dicuntur pluralia ex utraque parte: non sic quod semper essent
pluralis numeri: sed dicitur ex utraque parte pluralia quo ad resolutionem
quia tam in singulari quam in plurali pronomen resolvitur in generis primitivos plu-
ralis numeri. Exemplum ut hoc est nostri: que resolvitur sic: hoc est nostri ali-
quid. Exemplum de plurali: hoc sunt nostri, id est hoc est nostri aliquid. in quibus
orationibus nostri est pluralis numeri.

Notandum quarto et ultimo: quod quarta de-

clinatio in pronome diffinit sic: est que mittit genus singulari in artis et da-
tium in art. ut nostras nostratis: vestras vestratis. Et talia sunt duo nomen
et vocatur gentilia apud grecos: quia per ipsa gentem unde quis natus est sig-
nificamus: ut cum queris cuius est iste, id est de qua gente: respondetur no-
stras, id est de nostra gente. Similiter cum queris cuius est iste respondetur ve-
stras, id est de vestra gente. Ratio autem huius quare donatus non docet decli-
nare pronomen quarte declinationis, quia talia sunt pauca: modo propter
pauca non oportet ponere novum genus demonstrationis ut dicitur primo po-
steriorum etiam declinatio nota est ex declinatione nominum: et declinationis
terminatorum in as quia ad similitudinem illorum declinant: et sic quia eorum decli-
natio est facilis donatus eam non ponit.

His notabilibus sic statibus est conclusio

finalis. Exemplaris declinatio pronomen a donato est sufficienter assignata.
Veritas huius conclusionis patet ex his quod dicta sunt in notabilibus.

¶ Primo. Ego non est pronomen. ergo exemplaris declinatio pronomen
male ponitur. Probatur autem dictio materialiter terna est nomen sed
ego in textu tenet materialiter, ergo Maior est nota. similiter minor. unde
grammatici dicunt. Dictio quecumque fuerit tibi materialis. Est substantia neu-
trum indeclinabile nomen. Dico vero argumentum concludit quod ego in littera
est nomen ex quo tenet materialiter, sed donatus vult quod ego quando tenet
personaliter tunc est pronomen generis omnis ut hic ego lego.

¶ Secundo. Ego non est generis omnis. Probatur dictio omnis generis
ponitur tria articula in declinatione. sed huic dictio: ego nullum ponitur

articulare ergo. Dico vero argumentum concludit quod dictio omnis generis nomina-
li ponitur tria articula in declinatione non autem pronominale.

¶ Tercio. Ego non est prime persone. ergo littera falsa. Probatur quod
reddat suppositum verbo tertie persone. dicitur enim in littera: ego
est pronomen. Dico verum argumentum concludit quod ego est prime persone quando
tenetur personaliter. ut ego lego: modo in littera tenetur materialiter
et sic bene est tertie persone.

¶ Quarto. Sui non est utriusque numeri. igitur Probatur. Illud quod est
utriusque numeri est singularis et etiam pluralis numeri: sed nulla dictio po-
test esse singularis et pluralis numeri. igitur. Maior est nota. Minor
probatur. quia opposita non possunt puenire uni. sed singularis numerus
et pluralis sunt opposita. ergo Maior est aristo. in philosophia. Minor est
nota: quia numerus singularis et pluralis sunt species distincte que op-
ponuntur formaliter. Dico verum argumentum concluderet si donatus vel-
let dicere quod hoc pronomen sui in una oratione esset singularis et pluralis nu-
meri. sed hoc non vult dicere: sed vult quod hoc pronomen sui aliquando in una
oratione est singularis numeri et in alia pluralis.

¶ Quinto. Sui non caret numero et utro. Probatur. quia sequitur bene hoc
pronomen sui caret numero. ergo etiam caret obliquis. Tenet prima. quod de-
ficiet causa deficit et effectus. modo numerus est causa obliquo ut dictum est
de casu in nomine. Dico verum argumentum concluderet si numerus esset causa to-
talis ipsorum obliquo et completa: sed voluntas grammaticorum: significatio et
primaria impositio: est causa sufficiens ipsorum obliquo: unde ratione
significationis repugnat huic pronomen sui quod habet numerum et utrum ex quo
est reciproci ut declaratum est in primo notabili.

¶ Sexto. hoc pronomen meus non debet habere utrum. Probatur quicquid
est in effectu verius est in causa, sed hoc pronomen mei quod est causa
huius pronominis meus caret utro, ergo etiam meus. Maior est prin-
cipium metaphysice Minor est nota. Dico vero argumentum concludit quod
hoc pronomen meus non habet utrum ratione significationis quam habet a mei
scilicet in quantum significat possessionem: sed habet vocativum ratione rei
possessione. Sequitur corollarie quod meus et noster habet vocativum: quia sig-
nificant rem ad quam sermo dirigitur: ut filii mei.

¶ Septimo. Meus non habet mi in vocativo. Probatur. quod debet ha-
bere me. Probatur quod tertia declinatio pronomen est similis scilicet declinationi no-
minis sed nomina scilicet declinationis in us terminata habent e in utro generis etiam
meus debet habere me in utro et non mi. Dico vero argumentum concludit quod hoc pro-
nomen meus regulariter deberet habere me: sed habet mi irregulariter.

¶ Octavo. Meus non debet habere mi in vocativo. Probatur: quia
habet meus ut in exemplo: popule me quid feci tibi. si enim ibi
meus esset nostri casus oratio esset incongrua: Dico vero argumentum concludit
quod in ista oratione: popule meus: meus ponitur pro mi per figuram que
dicitur anastrophe. unde. Sepius meus pro mi scripturis ponere vidi. Vel

etiam dico qd meus in pdicta oratione nō est adiectiuū huius substanti-
ui popule: vt patet ex resolutione. hec em̄ popule meus quid feci tibi res
soluitur sic: o popule qui es meus populus quid fecit tibi.

Item finita. Generis masculini. Quis vel qui cui?
cui quē a quo vel a qui. Et pluraliter qui quoz quis
vel quibus quos a quis vel a quibus. Generis femi-
nini. Que vel qua cuius cui quā a qua vel a qui. Et
pluraliter. que quaz quis vel quib⁹ quas a quis vel
a quibus. Generis neutri. Quod vel quid cuius cui
quod vel quid a quo vel a qui. Et pluraliter. que vel
qua quoz quis vel quib⁹ que vī qua a quis vel a qui
bus. Item possessiua finita ad aliquid dicta ex vtra
q; parte singularia. Generis masculini. Meus mei
meo meū o mi a meo. Et pluraliter. mei meorū meis
meos o mi a meis. Genis feminini. Mea mee mee
meam o mea a mea. Et pluraliter. mee mearū meis
meas o mee a meis. Generis neutri. Meū mei meo
meum o meū a meo. Et pluraliter. mea meorū meis
mea o mea a meis. Generis masculini. Tuus tui tuo
tuū a tuo. Et pluraliter tui tuoz tuis tuos a tuis. Ge-
neris feminini. tua tue tue tuā a tua. Et pluraliter tue
tuarū tuis tuas a tuis. Generis neutri. tuus tuo tuū
a tuo. Et pluraliter tua tuorū tuis tua a tuis. Gene-
ris masculini. Suus sui suo suū a suo. Et pluraliter
sui suoz suis suos a suis. Generis feminini. Sua sue
sue suaz a sua. Et pluraliter sue suaz suis suas a suis.
Generis neutri. Suum sui suo suū a suo. Et pluraliter
sua suorū suis sua a suis. Item possessiua finita ad

62
aliquid dicta ex vtraq; parte pluralia. Generis mas-
culini. Noster nostri nostro nostrū o noster a nostro.
Et plr nostri nostroz nostris nostros o nostri a nostris.
Generis feminini. Nostra nostre nostre nostrā o no-
stra a nostra. Et plr nostre nostrarū nostris nostras o
nostre a nostris. Generis neutri. Nostruz nostri no-
stro nostrū o nostrū a nostro. Et pluraliter nostra no-
stroz nostris nostra o nostra a nostris. Generis mas-
culini. Vester vestri vestro vestrū a vestro. Et plura-
liter vestri vestroz vestris vestros a vestris. Gene-
ris feminini. Vestra vestre vestre vestram a vīra. Et
pluraliter. Vestre vestrarum vīris vīras a vīris. Ge-
neris neutri. Vestrum vīri vīro vestrum a vīro. Et plu-
raliter vestra vīroz vīris vīra a vīris. Da hoz compo-
sita: vt egomet: tuimet: suimet: sibimet: illic: istic:
illicine: isticine: hicine: heccine: hoccine: ab hoc
cine. Idem in masculino genere productam: in neu-
tro vero correptam: vt quisquis: quisnam: quispiā
aliquis: et cetera.

QUā rū quis ⁊ qui sint pnoia. Et vtrū
littera donari (Da hoz cōposita) sit bene assignata. pro in relectione q̄
fidis more. Notādū est pmo: qd hec q̄stio duo querit. pmo qrit vtrū
qs ⁊ qui sint pnoia vel nomina. Scdo querit vtrum ista littera donari
Da hoz cōposita: sit sufficienter assignata. Pro parte p̄ma intelligēda
vtrū quis ⁊ q sint nomina vel pnoia. Sciendū qd apud grāmaticos di-
uerse ⁊ p̄trarie sunt opiniōes de istis dictiōibus quis ⁊ qui. Aliqui em̄
dicūt qd quis ⁊ qui essent vntū nomē: sic qd quis haberet duplicē n̄m. p̄
pter diuersa officia sua. vnde quis cū tenet interrogatiue dicūt quis in
nō: sed cū tenet relatiue haber qui. sed hoc est falsum. qs em̄ ⁊ q sunt di-
uerse dictiōes. Alij autē dicūt qd qs ⁊ qui sunt distincta pnoia ⁊ pbant

hoc auctoritate donari. q. posuit ea inter p. nomina: qd. nō fecit alia ratio
ne nisi quia sunt p. nomina: hoc itēz nō est verū vt dices inferius. Alij
autē dicūt q. quis semp. sit nomē. sed qui relatiue captū est p. nomē: vt io
hānes currit q. mouet. z. pbant hoc p. totam diffinitionē p. nomis. qui
enim relatiue captū ponit pro nomie z. idē significat sicut nomē z. reci
pit p. sonā. Inferius tamē pbabit q. nō pōt pcludi ex diffinitione ista p.
nominis q. qui esset p. nomē. Alij autē z. hoc est vt dicit qd. quis z. qui
sunt diuersa z. distincta nomina. z. hoc probabit inferius.

Notandū scdo: q. quis capif quattuor

modis. P. io capif interrogatiue. vt q. curr. t. respōdes iohānes. Scdo
q. tenet admiratiue vt importat admirationē vel stupefactionē. et sic
capitur p. q. tus vel qualis vt quis furor o ciues. i. q. rus furor vel q. ra
ira. Tercio capif quis vt valz tantū sicut aliquis. vt quis ponat arma lū
bis. i. aliquis. Quarto capif infinite. vt pspice quis veniat. Similiter q.
capitur tribus modis. P. imo indiffinitē vt qui inuentus fuerit iustus
celo poterit. Scdo tenet relatiue vt fortes qui currit mouet. Tercio
tenet respōsiue vt querendo qui arat respondet. qui iugum sulcat. Et
est sciendū q. isti obliqui cuius cui quē indifferēter ostendūt z. veniūt a
quis vel a qui. sed nō eadē ratione. quādo enim cui? cui quē tenet inter
rogatiue tunc veniūt a quis: vt querendo cuius est liber? respondetur
iohānis. cui dedit lib. t. r. n. d. r. iohāni. quē p. c. u. i. s. t. r. n. d. r. iohānes.
in istis o. z. n. i. b. u. s. cuius cui quē veniūt a quis. Sed quando isti obliqui
tenent relatiue: tūc veniūt z. deriuāt a qui vt iohānes est bonus cui?
est liber. dedi petro cui faueo. Sciendū etiā q. aliquē additiōes vel sil
labice adiectiones addūtur huic q. est quis z. non huic q. est qui. z. ecō
uerso aliq. addunt huic q. est qui z. non addunt huic q. est quis. Lū
quis addūtur quinq. vt quis nā quisq. quispiā quisputas z. quisq. vñ?
Lū quis nam q. piā sine qui iunge putas q. Sed sillabice adiectiones
que addunt huic q. est qui z. nō cū q. s. sunt quattuor vt quidā quibus q.
cūq. quilibet. vñ? Dam vis cūq. liber qui sine quis retinebit.

Notandū tercio: q. illi qui dicunt q. q. s.

et qui sunt p. nomina ex varijs volunt hoc pbare. P. imo ex isto. q. do
natus posuit ea inter p. noia z. docuit eoz declinationē inter p. nomina
qd. nō fecisset nisi essent p. noia: habēt enim iste dictiones modū decli
nandi sicut p. nomina: eo q. declinant sicut p. noia scde declinatiōis. Glo
luerunt scdo hoc deducere ex diffinitione p. nomis quā ponit donatus
et arguunt sic. Licetq. puenit diffinitio ei puenit z. diffinitū: sed istis
dictionib. quis z. qui cōuenit diffinitio p. nominis: et maxime huic di
ctiōi qui relatiue capto: ergo qui relatiue captū est p. nomē. Maio: est
nora. q. vt dicit rhomas in de ente z. essentia diffinitio z. diffinitū no
minat eandē essentiā. licet nō eodē modo. ergo cui puenit vñū eidē con

uenit z. alterū. Maio: patet q. hec dictio qui relatiue capta ponit loco
nois: vt iohānes currit q. mouet: z. significat idem fcat hoc nomē iohānes
eo q. relatiuū caput suppositionē z. significatiōē ab antecedēte. Et hoc
relatiuū qui recipit p. sonā: q. quādoq. fcat certā z. determinatā rez ex
tra em relationē fcat incertā rem. sed in relatione fcat certā z. deter
minatā rem: cū em dico iohānes currit qui mouet: hoc relatiuū qui sig
nificat certā rem: q. iohannē. sed cū dico: qui inuētus fuerit iustus celo
poterit: tūc significat incertā rem. videt ergo q. tota diffinitio p. nois
a donato posita pueniat huic dictioni qui relatiue capte. Tercio volūt
hoc pbare ex modo fca di essentiali p. nois quē ponit auctor: modoz sig
nificandi: z. arguūt sic. Licetq. cōuenit modus fca di essentialis p. no
minis hoc est p. nomē. sed his dictionib. quis z. qui puenit modus sig
nificandi essentialis p. nois. ergo quis z. qui sunt p. noia. Maio: patet quia
modus fca di est forma partizatiōis. modo forma locat rem in gene
re z. specie. et posita forma ponit res. Maio: patet q. modus fca di es
sentialis p. nois est significare per modū entis z. indeterminate apphē
sionis. z. hoc cōuenit istis dictionib. quis z. qui. pater: q. quis z. qui sig
nificat substantiā vt notū est. z. significat indeterminate quis em est in
terrogatiuū. mō dictio interrogatiue significat indeterminate. Simili
ter qui capif infinite. modo dictio infinita fcat incerte z. indetermina
te. Volūt quarto hoc deducere sic. Nōi indeclinando preponūtur ar
ticulāria. sed his dictionib. quis z. qui in declinando nō pponūtur arti
culāria. ergo videt q. nō sunt noia: sed potius p. noia. Maio: est nota
et paruit hoc circa capitalū de nomie: circa declinationē nominis. Ma
no: similiter est nota his z. similibus rationib. volunt quidā deducere
q. qui relatiue caput similiter z. quis essent p. noia. Sed nō est verum
quod dicūt: quis em semp. est nomen: similiter qui siue capiat relatiue
siue indiffinitē siue respōsiue vt parebit circa pclusionem. Rationes er
go eoz et cauillationes hic adducte resoluuntur.

Notandū quarto z. vltimo. Scda pars

questiōis quesuit. Vtrū littera donati de cōpositioni p. nominū cum di
cit in terra. Da hoz composita: vt egomet tuimet suimet z. sic bene po
sita. Notandū q. compositio in p. noie fit quattuor modis. P. io ex duo
bus rectis vt ego ipse. Scdo ex duobus obliqs vt mēme z. talia sunt in
declinabilia. Tercio ex duobus corruptis: vt idem qd. cōponit ab is et
demū. Quarto ex integro z. corrupto: vt qn fit cōpositio ex p. noie sylla
bica adiectione: vt egomet. syllabica em adiectio habet se quasi corrup
tum. Unde syllabica adiectio diffinit sic. Est appositio alicui. syllabe q. p
se non est significatiua: tamē alijs causar z. augmētat significatiōem: z
sunt inuēte sex de causis: P. imo causa discretiōis z. certe significatiōis
faciende: vt egomet feci. i. ego z. nullus alter fecit. est hic certa significa
tio. Scdo causa ornatu vt quispiā. Tercio p. ter distributionē: vt quili

pl. Tum mō
notū quis nō au
tam in p. noia
uit.

in alijs arbitrio considerari ut in
Grammatica nullum valet. Tota
enim Grammatica Labruerum in eo de Grammat
auctoritate et usu comparata
hinc esse clarius auctoritas.

Et primo. Quis z qui sunt pnoia. Probarur. ppzia passio nō vere,
linquit suū subiectum. sed ppziū pnomis cōuenit huic qđ est qđ
z qui. ergo sunt pnoia. Maior: est nota quia ppa passio inseparabilē seq
tur suū subiectū. Minor: est nota. qz sicut pnomina scđe declinationis
terminant in grō in ius et in ord in i. sic similiter quis z qui. Dico verū

[illegible]

argumentū pcludit q̄ quis et qui habent cōsimilē modū declinādī sicut
pronomia: sed non habent secundā declinationē pronominis: quia hoc
¶ Scdo. Quis et qui sunt pnoia. ergo cuiusq̄ cōuenit diffinitio il-

li cōuenit et diffinitū. sed quis et qui cōuenit diffinitio pnois. ergo Ma-
ior est nota. quia diffinitio et diffinitū verificant de eodē. Minor. quia
tota diffinitio pnois puenit qui relatiue capto: ponit em̄ loco nomis-
nis et fcat idem sicut nomē et recipit psonam vt hic hō currit et mouet.
Dico vey argm̄. cōcludit q̄ cui puenit diffinitio essentialis illi puenit et
diffinitū: nō oportet aut̄ q̄ diffinitio accidentalis: mō diffinitio pnois est
diffinitio accidentalis: res em̄ ponit sub certo genere rōne forme substan-
tialis et non accidentalis. Vel dico q̄ tota diffinitio pnois nō puenit huic
q̄ est qui. q̄ hec pricula: recipit psonā: nō puenit ei recipere em̄ psonā nō
est absolute scire certā et determinatā rē: sed est scire certā et determi-
natā rem: et q̄ talis dictio nō est resolvable in certiorē modū demonstrā-
di et referēdi. Lū em̄ dico: iste sedet hoc. pnomē iste recipit psonā: quia
nō est resolvable in certiorē modū significādi ex quo ad sensum demon-
strat: mō nihil est certius sensu: pstat aut̄ q̄ hoc pnomē qui est resolvable
in certiorē modū significādi. q̄ resoluif in et: et in ille vt docet hugo
hoc relatiuū qui que qd̄ positū inter duo verba et referēs subiectū re-
soluif in et: et in ille: vt fortes currit qui mouet: resoluif in istam: for-
tes currit et ille mouet: et sic argumentū non cōcludit.

¶ Tercio. Quis et qui sunt pnoia. ergo. Probaf. illud qd̄ significat
per modū indeterminate apphensionis non est nomē sed quis
et qui significant per modū indeterminate apphensionis. ergo. Maior.
q̄ hoc est pprū nois. Minor. q̄ q̄s tenet interrogatiue et qui infinite:
mō dictio infinita et interrogatiua significat p modū indeterminate ap-
prehensionis. Dico vey argumentū cōcludit q̄ quis et qui significat inde-
terminate: sed nō sicut pnomē. q̄ pnomē significat per modū indeter-
minare apphensionis essentialiter: sed quis interrogatiue sumptū et qui
infinite significant indeterminate quo ad nos. significant em̄ essentialiter
determine ratione modi essendi quem designat significat em̄ sub
modo essendi limitato quo ad esse cōmune vel singulare.

¶ Quarto. Quis et qui non sunt nomina. Probaf. illud cuius decli-
natio ponitur inter pnomia est pnomē: sed declinatio huius
quod est quis et qui ponit inter pnomina. ergo Maior est nota. q̄ ali-
as positio nō esset cōgrua et ordinata. Minor patet in textu. Dico verū
argumentū pcludit q̄ illud qd̄ ponit inter pnomia et habet modū sig-
nificādi pnominis hoc est pnomē: modo dictū est q̄ quis et qui nō hnt
modū significādi pnois nec diffinitio pnominis eis cōuenit.

¶ Quinto. Omne nomē aut est qualitatis appellatiue vel pprie sed
quis et quis nec sunt qualitatis pprie nec appellatiue. ergo. Maior est

nota ex his que dicta sunt in diffinitioe nominis Minor q̄ nō sunt qua-
litas pprie notum est. Aut nō sunt qualitatis appellatiue quia nō
sunt termini cōmunes. igit nō sunt qualitatis appellatiue: Teneat cōse-
quētia. quia qualitas appellatiua cōuenit terminis cōmunib⁹. Antece-
dens aut probaf. quia nō predicant de plurib⁹. Dico verū argumentū
cōcluderet si terminus cōis et nomē appellatiuū essent idē: sed hnt se si-
cus supius et inferius: nam terminus cōis est inferius ad nomē appella-
tiuū. omis em̄ terminus cōis est nomē appellatiuū. sed nō eodē modo
ne nomē appellatiuū est terminus cōis: quia omis nullus et alia sinka
thegreumata sunt noia appellatiua et nō sunt termini cōmunes ex quo
non pdicantur nec sunt vniuersalia in logica.

¶ Sexto. Nomini in declinādo pponunt articularia. sed quis et q̄
non pponunt articularia. ergo Maior est nota ex dictis. Minor
similiter. Dico verū argumentū pcludit q̄ omni nomini in declinādo p-
ponunt articularia vel ei vel suo determinabili vel responsiuo ei⁹ mo-
do licet istis dictidibus nō pponunt articularia scdm se: tamen sufficit
q̄ scdm eorū determinabilia vel responsiua: licet ergo huic dictidī quis
non pponit articulare in declinādo: tamē huic dictioni homo pponit
quod est responsiuū ad quis. vt cū queris quis currit respondet homo
Similiter licet huic dictioni relatiue qui non pponit articulare: tamen
eius accidēt: vt homo currit qui mouetur.

¶ Septimo. Quis vel qui sunt pnomina. Probatur. cuilibet autē
tico in sua arte est credendū. sed donatus est grāmaticus autem
ticus qui dicit quis et qui esse pronomia ergo sunt pronomia Maior est
nota. similiter minor. Dico verū argumentū cōcludit q̄ cuilibet autem
tico in sua arte est credendū si nō est ratio fortior in oppositum. Modo
donatus ponēs quis et qui inter pnomina nō voluit per hoc ostendere
quod essent pnomina. sed voluit ostendere qd̄ haberent cōsimilē mo-
dum declinandi cum pnomibus:

¶ Ultimo. Idem nō est pnomē. ergo littera donati falsa. Probaf.
tur aīis. Nullum pnomē format de se abstractū: sed idē format
de se abstractū. ergo idem nō est pnomē. Maior est nota ex dictis. Mi-
nor: quia format hoc abstractū idē ppritas. Dico verū argumentū con-
cludit q̄ idem non format de se abstractū in q̄trum est pnomē sed in
quantū est nomē. Item nullū pnomē regit datiuū: sed idem regit da-
tiuū. igitur. Maior est nota. quia multi grāmaticorū dicūt q̄ pnomē tā-
tum regit vt dicit florista. tamē si pnomia regit tūc regunt datiuū vt
alexander dicit. Minor patet in isto exemplo homo est non idem asino
Dico similiter q̄ idem in q̄trum est pnomē non regit datiuū sed in q̄trum
est nomen. Unde idē capitur dupliciter. Vno mō vt importat respectū
ad seipsum: vt idem respectu eiusdē idem. et sic est nomē et regit datiuū
Scdo capitur relatiue: et sic est pnomē.

Verbum quid est: pars orationis cum tem-
pore et persona sine casu aut agere aliqd
aut pati aut neutrum significans.

Utrum diffinitio verbi a donato sit bñ
assignata. Pro intellectu de quaestione more. Notandum est primo quod dif-
finitio presentis diffinitionis est verbum non pro se sed pro suis signatis caput.
Sua autem signata sunt omnia verba ut amo lego doceo. Pro genere autem in diffi-
nitione ubi ponitur pars orationis: et caput eodem modo sicut antea in complexe pro
dictioe quod apta nata est integrare orationem latinam. Dicit donatus quod verbum
facit cum tempore. Notandum differentia est inter significare tempus et significare
cum tempore. Significare enim tempus est ex impositione ultimata et significatione
essentially significare rem temporis: et sic ista notio annus dies mensis hora sig-
nificant tempus quod facit partem temporis: unum enim est tempus quod fluxit a principio mun-
di secundum continuationem et durabit usque in finem mundi: quod tempus ut aristoteles.
octavo philosophi. voluit est mensura primi motus primi celi. In illo ergo toto tem-
pore nos ponimus et assignamus diuersas partes. Dicimus enim annum esse
spacium: de illo toto tempore: trecentorum sexaginta quinque dies: diem dicimus
spacium viginti quattuor horarum. Significare autem cum tempore est significare cum
certa vel certis differentiis temporum: differentia temporum sunt tres: presentis pre-
teriti et futuri. Significare autem cum tempore capit dupliciter. Uno modo comuni-
ter et generaliter: et sic significare cum tempore est ultra significatum principale
imponere aliquam differentiam temporis: et sic hodiernus hesternus facit cum
tempore hodiernus enim significat tempus et diem cum presentia. sic hesternus
significat diem cum preteritione: et isto modo non significant verba cum
tempore. Alio modo significare cum tempore est significare cum certa vel
certis differentiis temporum: et sic verba significant cum tempore. Aliquod enim
significant cum tempore presenti ut lego. Aliqua cum tempore preterito ut
legi. Aliquod cum tempore futuro ut legam. Sequitur correlarie. licet parti-
cipium significat cum tempore non tamen eodem modo sicut verbum patet: quia
verbum significat cum tempore illimitabiliter: participium autem significat cum tem-
pore illimitabiliter participium autem facit cum tempore limitabiliter. quod autem sit facere
cum tempore limitabiliter: et quod limitabiliter patebit circa tempus principij.

Notandum secundo. Donatus dicit in textu quod
verbum significat cum persona. Pro quo intelligendo. Significare cum persona
est significare cum proprietate personali. Significare autem cum proprietate persona-
li est significare actionem vel passionem per attributum rei que facit mentio-
nem de se ut de se: ad alium ut ad alium: de alio ut de alio. Aliqua enim
verba sunt prime persone ut lego. aliqua secunde ut legis. aliqua tercie ut

legit. Postea donatus dicit in textu: quod verbum significat sine casu: que
particula valet tantum sicut non existens alicuius casus: solum enim tres pres-
sunt que significant cum casu: hoc est cum proprietate rectitudinis vel ob-
liquitatis. Non debet autem cum in diffinitione verbi capi associatiue. ver-
bum enim sic significaret cum casu. quia verbum constructum cum supposito in
oratione: significat cum dictioe casuali: ex quo facit orationem congruam et
perfectam cum supposito: sed debet capi in diffinitione existenter ut tantum
valet significat non existens alicuius casus.

Notandum tercio: dicitur ultra in diffinitio
ne: agere aliquid: quod valet tantum sicut actionem in quantum illa actio pro-
ducitur et fluit ab agente. Et in ista particula includuntur verba actia ut
lego scribo. lego enim significat actum legendi in quantum procedit ab
agente. Dicitur pari aliquid id est passionem in quantum talis passio recipi-
tur in passum: ut enim dicitur tertio philosophorum actio procedens ab agente
fluit et recipitur in passum. Et in ista particula includuntur verba passiva
ut amor legor. Dicitur ultimo in diffinitione: neutrum significans. Nota-
dum quod ista particula neutrum in diffinitione verbi dupliciter potest
exponi et teneri. Uno modo pure negatiue: et sic valet tantum: verbum
significat neutrum: id est nec actionem nec passionem sed puram essentiam
rei: ut verbum substantiuum sum nec significat actionem nec passionem
sed neutrum id est puram rei essentiam. Secundo ista particula neutrum ca-
pitur et exponitur positiue: et sic valet tantum: verbum significat neutrum
id est nec actionem tantum nec passionem tantum: sed vtrumque indifferenter
ut sunt verba communia ut osculo crimino: que significant actionem et pas-
sionem simul. Sequitur correlarie primo quod exponendo diffinitionem verbi
hec particula aliquid debet addi ad omnes periculas preedentes: et in hoc
innuit duplex facitum verbi materiale et formale. materiale est substantia
vel res in qua est actus verbi. formale autem est actus verbi ut lego forma-
liter significat actum legendi: materialiter vero significat substantiam
in qua est talis actus verbi. Sequitur correlarie secundo quod licet verbum ha-
bet duplex significatum tamen non sequitur ergo quod sit equiuocum. quia equiuo-
catio est in dictioe illa que eque primo significat plura modo verbum significat
significatum materiale et formale non eque primo: quia formaliter signifi-
cat actum verbum et primo materialiter autem ex consequenti significat sub-
stantiam in qua est talis actus verbi.

Notandum quarto et ultimo quod secundum auto
rem modorum significandi. Modus significandi verbi est significare per modum
fluxus et fieri distans a substantia. Pro quo notandum quod verbum habet duplicem
modum significandi materiale et formale. Materialis est significare per
modum fluxus et fieri. Et dicitur materialis pro tanto quia in isto modo sig-
nificandi ipsum verbum conuenit cum participio quod etiam significat per modum

fluxus z fieri. ratio em̄ materie est ratio pueniētie vt dicitur pmo de gñatio
one. Modus significandi aut formalis verbi. est significare p modum di
stantis a substantia. Et dicitur formalis qz per ipm̄ verbū formalr̄ distinguit
a participio: picipiū em̄ significat p modū indistans a substantia ratio
aut forme est facere differre: dicitur em̄. vij. methaphi. Forma est que se
perat z distinguit. Verbi aut significat p modū fluxus z fieri. Unde sig
nificare per modū fluxus z fieri. est significare aliqd vt est in continua suc
cessionē z fluxu. vt lego significat actū legendi vt cōtinue fluit et fit: sed
nomē significat p modū hitus et pmanētie: vt lectio fcat lectionē: nō
vt est in fieri sed vt est in pfecto z cōpleto esse. Verbi etiā significat per
modū distantis a substantia vt lego significat actū legendi qui scdm̄ es
sentiam z naturā suam distinguit a substantia. Alij tamen dicūt qz mo
dus significandi essentialis verbi est significare per modū fluxus z fieri
et per modū dicibilis de altero: z dicunt qz p hoc qd verbū significat p
modū dicibilis de altero: distinguit ab ipso picipio qd nō significat per
modū dicibilis de altero. Absolute tñ loquendo significare p modū di
cibilis de altero nō cōuenit verbo vt est grāmaticē p̄sideratiōis: sed po
tius vt est logice p̄sideratiōis. logicus em̄ p̄siderat dicibilitatē vni⁹ de
altero z nō grāmaticus. Item picipiū etiā est dicibile de altero: quini
mo participiū dicitur z p̄dicatur loco verbi. in hac em̄ p̄positione hō cur
rit: currit nō est p̄dicatū scdm̄ se: sed est p̄dicatū in ordine ad suū p̄ci
piū in qd resoluit: vnde hec hō currit: resoluit. homo est currēs. Seg
tur corollarie qz aristō. nō dicit pmo peribermētiā qz verbum signifi
cat p modū dicibilis de altero: sed dicit qz verbū substantiuū est nora
z copula eoz. i. p̄dicatoz qz de altero dicitur: bene ḡ dicit cōes grāmatici
qz verbū significat per modū fluxus z fieri distantis a substantia.

Ystis notabilib⁹ sic statibus est conclusio

respōsalis. Diffinitio verbi a donato posita est sufficienter assignata: vt
delicet ista. Verbi est parforatiōis cū tpe z psona sine casu agere aliqd
aut pati: aut neutriū significans. Probat cōclusio illa diffinitio est bona
aut cōuenit om̄i cōtento sub diffinito et facit ipsum diffinitū differre a
quolibet alio: sed p̄sens est huiusmōi: qz om̄ia verba significāt cū rem
pore agere aut pati zc. z per hoc qd dicit cū tpe verbū distinguitur
a noīe p̄noīe z alijs p̄ribus indeclinabilib⁹. et per hoc qd dicit et per
sona distinguit verbū a picipio qd licet cum tempore significet nō ta
men cū persona qz non attribuit participio scdm̄ om̄es p̄p̄tates p̄so
nales nam nullū picipiū est p̄me vel scde persone. ergo zc.

¶ Primo. Verbi nō est parforatiōis. ergo Probat. verbū est rora
oratio. ergo nō est parforatiōis. Tener p̄sequētia. qz totū et pars
distingunt. Alijs p̄batur. illud qd causat p̄fectū sensum est oratio. sed
verbū causat p̄fectū sensum ergo. Maior quia hoc est p̄p̄tū oratiōis
causare p̄fectū sensum. Minor: patet. quia cum queris: quid facit ioban

nes: respondes: legit hic. hoc verbū legit causat p̄fectū sensum. Et etiā
dicit p̄scian⁹ pmo minoris: qz in om̄i vbo p̄me vel scde p̄sone certus in
telligit n̄t̄is. in vbis aut tercie p̄sone intelligit n̄t̄is incertus. Dico ve
rum argumentū pcludit qz verbū facit p̄fectū sensum nō ratione sui
sed q̄tum est de bonitate intelligētis: qz si intelligēs vl̄ audjēs vult ibi
intelligere nomiatuū tunc est oratio. Sic similiter dicat qz in om̄i ver
bo p̄me vel scde persone intelligit noīatiuus: nō q̄tum est ratione vbi
sed quantū est de bonitate intellectus.

¶ Secdo. Verbi nō significat cum tēpore: ergo. Probat. illud qd
absoluit a tempore nō significat cū tēpore. sed verbū absoluitur
a tēpore. ergo Maior est nota. qm̄ em̄ aliquis puatur aliqua re non am
plius habet eam. Minor est grāmaticoz om̄iū dicentiū qd in ista ora
tione tonitru est sonus factus in nubibus: hoc verbū est absoluit a tpe
Aristo. em̄ pmo methauroz cōcedit istam: tonitru est sonus factus in
nubibus z tamē si esset p̄ntis t̄pis. p̄positio esset falsa: ex quo nūc nō est
tonitru nec sonus factus in nubib⁹. Dico vez argumentū pcludit qz ver
bum absoluit a tēpore: non sic qz nullius esset tempis. sed sic qz nullius
est certi temporis. sed om̄ia includit simul. vt patet in p̄dicta p̄positio
ne que valet tantum: quādocunqz est vel erit vel fuit tonitru tūc est vel
fuit vel erit sonus in nubibus. z idem dicendū est de p̄positionibus ne
cessarijs z ad scientiam p̄tinentibus.

¶ Tercio. Verbi nō significat cū rempe. Probat. in ista p̄positio
ne: deus est. Probat. quia si significaret cū tpe tūc significaret de
um esse in presenti tpe sed hoc est falsum. Probat. eternā non sunt in
tempore. sed deus est eternus. ergo Maior est aristō. iiii. phisic⁹ tēp
pus em̄ est mēsurā rez corruptibiliū. Minor est nota. Dico qz licet eter
na non sunt in rempe cōmensuratiue: tñ coexistent: quia sunt quādo rē
pus est. Vel dicendū qz tempus in p̄posito debet accipi cōiter vt nō di
stinguit contra alias mēsuras scz eternū z eum. vnde est in illa p̄pe
sitione deus est: significat cum tempore eterno. et cū dicitur gabriel vult
hoc verbū vult significat cum tēpore euiterno.

¶ Quarto. Verbi nō significat cū persona. Probat. de verbis
impsonalibus. Probat qz verbum dicitur impersonale ab in qd ē nō
et psona quasi sine persona. Dico verum argumentū cōcludit qz verbū
impsonale quantū est de se nullius est p̄sone cerre: sed includit om̄es
generaliter simul: sed certitudinē persone recipit a supposito qd ei ad
ditur. Cū em̄ dico a me legitur est p̄me persone. cū dico a te legitur ē scde
persone: cū dico a iōāne legitur est tercie persone.

¶ Quinto. Aliqd est verbū qd nō significat cū persona. Probat
de infinitiuo. dicit em̄ donatus qz infinitiuus est sine nūero et p
sona. Dico qz argumentū verum cōcluderet si donatus voluisset dice
re absolute qz infinitiuus nullius esset p̄sone. sed voluit qz infinitiu⁹ nu
lius est persone certe quātum est de se: licet certitudine persone reci

quātitas nō suscipit magis et min⁹. nec potest intendi nec remitti vt dicit aristo. in pñtis. Scda ratio sumit ex parte regiminis. si em̄ vbi dēberet cōpari tūc nō reget eundē casum quē regit suum verbū: qd est vniuersale pñcipiū in grāmatica. Pater sequela. q: cōpari⁹ debet regere ablatiū et suplatiū grām. mō nō omnibus verbis puenit regere ablatiū vel genitiū a parte post: quare verbū nō cōpatur. Tercia ratio sumit ex pte formatiōis et vocis. dictio em̄ que debet pparari debet habere vocē abile ad cōpandū: modo verbū nō habet vocē abile et concinnā ad cōpandū: Pater igit quare pparatio nō accedit verbo. Sequitur q: verbū potest cōpari circūlocutione: sed hec nō est comparatio p pte dicta. pater: quia actio et passio suscipit magis et minus vt dicit in predicamentis: bene ergo dicit amo magis amo maxime amo.

Notandū scdo. Pro scda pte questionis

intelligēda quō q̄litas diuidit in modū et in formā. Sciendū q̄litas vbi diffinitur sic. est p̄p̄ietas verbi s̄tributa verbo ea ratiōe qua significat significatū suū vel significata sua sub affectu animi vel sub ea ratiōe qua est originatū vel nō originatū ab alio sub diuersitate significatiōis. Et in ista diffinitione tangit modus et etiā forma. Lū em̄ dicit sub affectu animi tangit modus. Lū vero dicit sub ea ratiōe qua est originatū vel nō originatū: tangit forma de quib⁹ dicitur inferius. Dicit aut donatus q: qualitas est in modis et in formis eo modo essendi quo superius est in suo inferiori. vel genus in suis speciebus: qualitas em̄ ē superius ad modū ad formā: superius aut est in suo inferiori actu eo q: om̄e superius est de essentia sui inferioris: essentia autē est actu in eo de cui⁹ est essentia vt pater septimo methaphisice.

Notandū tercio: q: modus in vbi diffinitur

diffinitur sic. Modus est p̄p̄ietas verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatū suū vel significata sua sub aliquo affectu animi determinate vel indeterminate in qua diffinitione tangunt quinq: modi in verbo: cū em̄ dicit sub affectu animi determinate: ibi tangunt quatuor modi: indicatiuus impariū optatiū et cōiunctiū. Lū vero dicit indeterminate tangit infinitiū modus. vnde. Verbi indicatiui modi est verbū significās significatū suū vel significata sua sub affectu animi per modū iudicii: vt lego. Verbi imperatiui modi est verbum significans significatū suū vel significata sua sub affectu animi per modū imperij vt ama. Verbi optatiui modi est verbū significās fcarum suū vel significata sua sub affectu animi p modū optatiōis: vt vtinā essem bonus clericus. Verbi cōiunctiui modi est verbū ficans significatū suū vel significata sua sub affectu animi per modū dubitatiōis vt si veneris ad me dabo tibi equū. Verbi infinitiui modi est verbū ficans significatū suū vel significata sua sub affectu animi indeterminate representās vt leo

gere. Sequit correllarie pmo q: vbi indicatiui modi d: ab indicando p verbū em̄ indicatiui mōi indicamus et ostēdimus nos aliqd agere vt lego: vel pari vt lego. Sequit correllarie scdo q: verbū impariui mōi d: ab impando q: p verbū impariui mōi nos designamus et exp̄mim⁹ actū impadi vt lege. Sequit correllarie tercio q: verbū optatiui modi d: ab optatione q: p ipm optationē designamus et exp̄mim⁹. Sequit correllarie quarto q: vbi cōiunctiui mōi dicit a cōiungēdo q: ipm regit sibi pungi aliud vbi in oratiōe si debet p̄stiuere et facere oratiōem congruā et p̄fectā: vt cū dico si studuisses: necesse est subiūgi aliud vbi si debet fieri oratio p̄fecta: p̄motus fuisses. Sequit correllarie quinto q: vbi infinitiui modi d: ab infinitatiōe et incertitudine: verbū em̄ infinitiui mōi q̄rum est de se null⁹ est certi nūeri et p̄sone: sed certitudine sui nūeri et p̄sone capit ab additiōe suppositi: vt dices inferi⁹. Sequit correllarie sexto q: vbi indicatiui mōi fcar p modū iudicii accidentāl: hoc aut vbi indico cū suis p̄declinēis fcar p modū iudicii essential: nō oportet ergo q: hoc verbū indico sit indicatiui modi in oibus modis: sed solū in vno. Sic similiter dicat de istis verbis impero opto: q: significat ex impossitione vltimata p modū optatiōis vel imperij. sed verba impariui mōi significant p modū imperij accidentalit: non oportet ergo q: hoc verbum impero sit impariui modi in quolibet modo. ¶ Modus etiā verbi cōiuncti diffinitur sic. Modus est p̄p̄ietas verbi attributa verbo ea ratiōe qua significat sub varia inclinatiōe anime varios affectus anime demonstrās. Pro quo intelligēdo. Sciendū q: affectus est duplex vel capitur dupliciter. p̄mo em̄ capitur affectus p motu vehementis et magne passionis in aia: mouēs animā ad gaudiū spem dolorē vel timorē. Et isto modo interiectio significat affectū anime: ania em̄ cum audit aliquid delectabile aut rarum mouet ad delectationē cū percipit aliquod terribile vel triste mouet ad timorē. Scdo capitur affectus pro p̄p̄etate vel dispositiōe que sequit inclinationē anime: que supaddit iudiciū vel imperiū: et hoc modo modus vbi significat sub affectu animi. Sequit correllarie q: interiectio significat affectum anime. vt cum sequit gaudiū dolor timor: aut spes. Sed verbū significat affectum vt cum sequit imperium indicatio vel optatio.

Notandū quarto et vltimo q: indicatiui

ponitur primo loco inter modos verbi quinq: de causis. p̄ma q: res verbi imposita est in indicatiuo. sicut em̄ res nomis est imposita in nō sic res verbi est imposita in indicatiuo. et sicut nūis est p̄mus casus sic indicatiuus est p̄mus modus. Scda causa q: indicatiuus ē certior in nūeris et p̄sonis q: alij modi cuiuslibet em̄ persone in indicatiuo specialis vocis responderet. et q̄uis etiā cōiunctiui sit perfectus in r̄pibus et sub distinctis vocibus distinctas habet terminationes: tamen ipse coincidit cum vocibus optatiui. Tercia causa quia om̄es alij modi deriuantur ab

Indicatio modo causa est prior effectu: et omne primitiuum precedit veru-
uariu. Quarta ratio: quia per ipsum indicatiu res verbi directe signi-
ficat. et exprimit: per alios autem indirecte quadam proprietate supradicta mo-
do absolutum est ante respectu et connotatiu. Quinta ratio quod omnes gram-
matici locauerunt ipsum indicatiu primo loco: et per consequens et nos. oportet
enim patribus credere: ut dicit aristoteles. primo celi. Et renef indicatiuus
quattuor modis. Primo indicatiue: ut petrus legit. Secundo questiuue
vel interrogatiue: ut quis legit. Tercio dubitatiue: ut nescio quis legit.
Quarto coheritiue ut si asinus volat asinus habet penas. Impatiuus au-
tem ponitur ante alios modos ideo. quia ipse perfectu sensu facit per se
sine determinatioue alia. Sicut enim illa nomina par ratio non indiget ad
lectuali determinatioue: non enim oportet dicere bona par: quia par semper
est bona: sic etiam impatiuus non indiget aliqua determinatioue. Ponitur
autem impatiuus competenter ante operatiu: quia melius est impare quam op-
erari. Operatiuus autem precedit coniunctiu: quia operatiuus respectu coniuncti-
ui facit certe et coniunctiu incertum: modo certum plus est incerto. Signa autem
operatiui patent in his metris. Operatiuus habet ut vtriusque quatenus et ne.
Ultimo autem inter modos finitos ponitur coniunctiu. quia ipse est imperfecte-
rior alij in significandi et etiam faciendo orationem perfectam. habet autem iun-
ctiuus tria nomina. Primo enim vocatur coniunctiuus: et hoc duplici
de causa. primo quia requirit sibi subiungi alia verba si debet facere orati-
onem perfectam: ut si veneris ad me dabo tibi equum. Secundo dicitur coniunctiuus
quia petit et vult quod ei coniungatur signum per quod cognoscitur. signa coniunctiui mo-
di patent in his metris. Cum dum quando nisi sunt coniunctiua signa. Secundo
vocatur subiunctiuus quia requirit sibi adiungi aliud verbum ut faciat orationem
perfectam: ut cum venerit pacitus docebit vos omnia. Tercio dicitur dubitati-
uus: quia per ipsum orationes dubias exprimimus ut vtrum hoc sit animal. Ultimo
vero loco ponitur infinitiuus. quia ipse est imperfectior omnibus alijs modis in re-
poribus et personis et significandi: et ergo grammatici recte etiam locauerunt
in fine. Autor modorum significandi ita diffinit modum. Modus est modus
faciendi verbi actiuus qui mediare proprietatem vel modum indicij imperij
voti. i. operatiuis vel dubij. circa rem ubi dependet ad suppositum signifi-
cat. Et dicit quod modus accipitur a proprietate que est proprietas qualificati-
onis et dispositiouis et inclinatiois rei verbi ad suppositum qualitate indi-
cij imperij vel dubij. vel operatiouis.

Ystis notabilibus sic statibus est conclusio
responsalis. Tantum septem sunt accidentia verbi. Et qualitas bene diuiditur
in modum et in formam qui modi in verbo sunt quinque. scilicet indicatiuus. impa-
tiuus: operatiuus: coniunctiuus: et infinitiuus. Parer veritas conclusionis per
omnes partes ex notabilibus et ex his que dicta sunt.

Ad primo. Plura sunt accidentia verbi quam septem ergo probatur. quia
compositio vel componere predicatum cum subiecto etiam est accidens ver-

bi. Probatur auctoritate aristoteles. primo per hermeneias qui dicit: quod hoc ver-
bum substantiuum sum importat actum complexum predicatum cum subiecto. Dico
vero argumentum concludit quod compositio est accidens verbi in quantum ver-
bum est logice considerationis: sed non grammatice considerationis.

Ad secundo. Qualitas verbi non est in modis et formis. ergo probatur.
idem non est in diuersis. sed modus et forma sunt species diuerse.
ergo qualitas non est in modis et informis. Maior est aristoteles. quarto philosophicus.
Minor est nota. quia modus et forma differunt specificiter. Dico vero argum-
tum concludit quod idem sub ratione accidentis non est in diuersis: sed idem sub ratione
generis bene est in diuersis: immo quodlibet vniuersale est vnum in mul-
tis et vnum de multis: ut dicitur primo posteriorum.

Ad Tercio. Qualitas non est in modis et in formis. probatur vnum ac-
cidens non est in alio. sed qualitas est accidens et modus et forma:
etiam sunt accidentia et per prius qualitas non est in modis et in formis. Dico
quod accidentis realis in se habet non est accidens: sed bene predicatiois et
denominatiois qualiter est in proposito. Vel etiam dicendum quod accidentis
non est accidens ratione sui: sed bene in virtute substantie.

Ad Quarto. Qualitas non est accens verbi. probatur auctoritate re-
migi qui dicit quod qualitas non requiritur in verbo. si rego non requiritur
in verbo non erit accens verbi. Dico vero argumentum concluderet si remis-
sus absolute veller quod qualitas non requiritur in verbo: sed vult quod quali-
tas non requiritur in verbo. id est non debet queri cuius qualitas est verbum: sed
distinere debet queri: cuius modi et cuius forme. si enim quereres cuius quali-
tatis esset dubium an deberet responderi modus aut forma.

Ad Quinto. Qualitas non est in modis et in formis. probatur. omne
quod est in aliquo est in eo aliquo modo essendi in. sed qualitas
est in modis et in formis aliquo modo essendi in. igitur. Maior est nota
et est aristoteles. quarto philosophicus Minor. quia non videtur quo modo essendi in
Dico quod solutio huius patet in notabili secundo.

Ad Sexto. Plures sunt modi in verbo quam quinque probatur. quia est sex-
tus modus ut impersonalis. dicitur enim in textu: impersonalis ut legitur.
Dico quod donatus non vult quod impersonalis modus esset sextus modus sed
vult dicere quod sicut in verbo personalis reperitur quinque modi distincti: sic
etiam in verbo impersonali.

Ad Septimo. Ordo donari in modis non valet. probatur. quia impatiuus
precedere indicatiu. probatur magis dignum debet precedere minus dignum
sed impatiuus est dignior indicatiuo. ergo. Maior est aristoteles. in predicame-
ntis. Minor. quia melius est impare quam indicare. indicare enim est feruor: im-
perare autem domio. Dico vero argum-
tum concluderet si donatus hoc big arre-
deret quod indicatiuus est causa aliorum modorum et perfectior: ipsis: et igitur indi-
catiui proposuit alijs modis omnibus.

Ad Ultimo. Aliquod est verbum quod nullius est modi. probatur de
istio verbo miserere in ista oratione miserere mei deus non impa-

tuus. Probat. quia nullus potest impare deo. ergo non est impariui. Si
co vix argumentū pcluderet si impariuius hic teneret impariue sed re-
net oratiue: tenet em̄ impariui^o octo mōis. vii^o. Impar bozraf pmitit
cōsulit orat. Temptrat z applaudit indignaturq; scōus.

**Forme verborū quot sunt: Quattuor Que: Per-
fecta vt lego. Meditativa vt lecturio: Frequentati-
ua vt lectito. Inchoatiua vt feruesco calesco.**

**Utrū tñ quattuor sint forme verborū p-
fecta: inchoatiua: meditativa: z frequentatiua.** Pro intellectu qñtūdis
more. Notandū pmo: q forma verbi diffinitur cōiter sic. Est ppter as
verbi attributa ipi vbo ea rōne qua ipm est originatū vñ nō originatū
ab alio vbo sub diuersitate fcatōis. In ista ergo diffinitōe duplex tan-
gī forma vbi perfecta z imperfecta: perfecta tangit cum dicit non origina-
tum: imperfecta tangit cum dicit originatū. vii^o. Forma perfecta diffinitur sic.
Est ppter as verbi attributa verbo ea rōne qua ipm nō est originatum
ab alio verbo sub diuersitate fcatōis: vt lego Dico notatē ab alio ver-
bo: qz verba pfecte forme possunt deriuari a noīe vt verba: imitatie
forme deriuant a nomie: vt matriso a matre: z tñ sunt pfecte forme: vt
em̄ postea dices imitativa forma reducit ad perfectā. Est autē regula ge-
neralis de verbis pfecte forme hec: verba pfecte forme regularia nō
defectiua in pma psona indicatiui modi terminantur in o vel in or: vt le-
go legor. Dico regularia: ppter hoc verbū sum qd etiā est pfecte for-
me: sed non oportet q terminet in o vel in or quia: est irregulare. Dico
non defectiui: ppter aue salue vale. q sunt pfecte forme: sed nō oportet
q terminetur in o vel in or: quia sunt defectiua.

Notandū scdo Imperfecta forma diffinit
cōmuniter sic. Est ppter as verbi attributa verbo ea rōne qua ipm est
originatū ab alio verbo sub diuersitate fcatōis: et tales scdm donatū
sunt tres z hoc pncipales vt meditativa: inchoatiua: z frequentatiua: lū-
cet pñscian^o octauo maioris adhuc ponit diminutiua imitativa et desu-
deratiua: de quibus dices inferi^o. vii^o. Verbi illud dicit inchoatiue forme
quod vltra significatū sui verbi pfecte forme inchoationē importat vt
feruesco venia ferueo z vltra fcatum sui pmitiui inchoationē importat
vt feruesco significat incipere feruere. Et omnia talia terminant in co z
formant a scda psona pñsentis tempis indicatiui mōi addendo co vt fer-
ueo ferues: adde co et erit feruesco. Et sunt tercię cōiugatiōis z neurri-
us generis z carent pñterito pfecto: cuius ratio est: qz verba inchoatiue
forme importat inchoationē: modo inchoatio repugnat pñterito om̄i.

ne em̄ q inchoamus hoc est sub pñsenti. ab ista tñ regula excipit hoc ver-
bum hysco qd regulariter deberet dici hyasco. Regula gñalis de forma-
tione verborū inchoatiue forme. Si a verbo inchoatiue forme deponit
ultima terminatio co et manet scda psona pñsentis tempis alicuius vbi
tunc illud verbū est inchoatiue forme vt feruesco deponē co manet se-
cūda psona hui^o verbi ferueo ferues. Sequit correllarie pmo q disco
glisco nō sunt inchoatiue forme. Paret quia deponēdo illa terminatio
nem co nō manet scda psona alicuius verbi. Verbi autē illud dicit medita-
tiue forme qd vltra significatū sui vbi pfecte forme meditationē im-
portat: vt esurio qd deriuat ab illo verbo edo: is: ere. in qñtūz significat
cōmedere: z in vltimo supino habet esu addendo rio fit esurio. Et talia
terminant in rio z sunt quartę cōiugatiōis. z carēt pñteritis pfectis. Di-
cit tamē iōānes ianūēsis hoc verbū esurio in qñtūz est meditatiuū z sig-
nificat meditationē esurie sic caret pñterito sed in qñtūz significat abso-
lute famem pari habet pñteritū esuriui: vt ibi Esuriui z dedistis mihi cō-
medere. Item iesus postqz ieiunasset. xl. diebus et noctibus postea esu-
riit. Similiter hoc verbū parturio in qñtūz est meditatiuū caret pñteri-
to: sed in qñtūz significat absolute generare sic habet pñteritum: z sic po-
nitur ibi. Parturiēt montes nasceretur ridiculus mus.

Notandū terciō: Tercia forma imperfecta
dicit frequentatiua. Unde illō verbū dicit frequentatiue forme qd vltra
significatū sui verbi pfecte forme frequentationē importat vt lectito. i.
frequentē lego. Et talia terminantur in to: et sunt talia pme cōiugatiōis
sed que terminant in so. vt viso sunt tercię cōiuga similr illa que termi-
nant in xo etiā sunt tercię cōiuga. vt flexo. Tres autē sunt regule de for-
matōe verborū frequentatiue forme scdm pñscianū: viii. maioris pma
verba frequentatiue forme aliquā formant simpliciter. ab vltio supino: mu-
tando u in o vt viso formas ab vltimo supino huius vbi video qd habz
visu in vltimo supino: muta u in o erit viso visis visere: quod significat
cum frequentia vel desiderio videre. Scda regula: quādo verba frequē-
tatiue forme formantur a verbis pfecte forme que hñt a pductam in pe-
nultima sillaba supini: tūc a mutatur in i et u in o: vt rogatu: muta a in i
et u in o erit rogito as are. Tercia reglā qñ verba frequentatiue forme
formant a verbo qd habet gi in pñterito pfecto: tunc tale verbū frequē-
tatiue forme formas a tali pñterito pfecto addēdo to vt lego legi: addē-
do ro erit legito. Sequit correllarie q vñi z idem verbū pōt de se for-
mare tria frequentatiua vt lego formas primo lecto as are. scdo lectito
qd venit a lecto. terciō format legito: lectito tamē immediate nō venit
a lego sed mediante qz mediante illo quod est lecto: vt dictum est

Notandū quarto et vltimo: q pñscian^o
octauo maioris capitulo de specie ponit adhuc tres formas imitatiua
l iij

diminutiua et desideratiua. Unde illud verbum dicis imitatiue forme quod ultra significatiui sui primitiui imitatione importat: vt matriso. i. matrē sequor. patriso. i. patrē sequor. fantaso. i. fantasma sequor: et reducitur forma imitatiua ad perfectā: quia talia verba nō deriuant ab alijs verbis. Sed illud verbum dicis desideratiue forme quod ultra significatiui sui verbi perfecte forme desiderii importat: vt capesso. i. desidero capere: facesso. i. desidero facere. Et reducitur illa forma desideratiua ad meditariuā quia desiderii est cū quadā meditatione. Sed illud verbum dicis diminutiue forme quod ultra significatiui sui primitiui diminutione importat: vt sorbillo. i. paruz sorbeo. Et talia terminant vt dicit priscianus ibidem in loco: et reducitur diminutiua forma ad inchoatiua: quia vbi est diminutio ibi est inchoatio aliqua.

Istis notabilibus sic statim est conclusio

responsalis. Tm̄ quattuor sunt forme verborum specificē et formalit̄ distincte sic q̄ nō plures ad illas non reducibiles scdm̄ diuisionē mediatā. conclusio hec patet ex dictis. Sumis autē forma in verbo scdm̄ auctore modorū significandi ab eadē proprietate a qua sumis species in noie. vt aut dictū est in nomine species primitiua ab esse primario sed species deriuatiua ab esse secundario. sic forma perfecta in verbo sumis ab esse primario. sed deriuatiua ab esse secundario. vñ et forma scdm̄ auctore modorū significandi diffinit sic. forma est modus significandi actiuius verbi attributus verbo ea ratione qua ipm̄ verbū modū existendi primariū vel secundarium cōsignificat: exemplū p̄mi vt lego. exēmi scōi vt lecitro.

Ad p̄mo. Nō sunt quattuor forme verborum. Probatur. sicut se habet spēs in noie sic forma in verbo. s̄ spēs in noie est tantū duplex. s. p̄mi: iua et deriuatiua. sic etiā forme in verbo debēt esse tm̄ due. Maior est priscianus. viij. maioris. Minor est nota. Dico verū argumentū concludit q̄ forme in verbo in genere sunt tantū due: scilicet perfecta et imperfecta.

Ad tamen in specie possunt esse plures: et sic est hic.

Scō. Verbi perfecte forme et imperfecte forme non significant diuersa: igitur diffinitio forme nō valet. Probatur aū. om̄is effectus gerit similitudinē sue cause. sed verbi imperfecte forme est effectus verbi perfecte forme. ergo nō significant diuersa: illa em̄ que diuersa sciunt non participant. Maior est auctoris modorū sciendi. Minor est nota ex dictis i tercio notabili. Dico verū argumentū concluderet si verbi imperfecte forme simpliciter significaret diuersa respectu verbi perfecte forme: sed significat diuersa solū modaliter: q̄ illud quod verbi perfecte forme fecit absolutum: hoc verbi imperfecte forme fecit cū aliqua additiōe.

Ad Tercio. Aliquod est verbum quod nullius est forme. Probatur quia hoc verbum sum est verbum et nullius est forme: quod hoc verbum nullius est forme. Probatur. q̄ si alius maxime perfecte sed hoc nō. Probatur. verbum perfecte forme in p̄ma persona terminat in o vel in or. sed hoc ver-

bum sum nec terminat in o nec in or in p̄ma persona. ergo nō est perfecte forme. Maior est nota vt patuit ex notabili p̄mo. Minor est nota. Dico verum argumentū concludit q̄ omne verbum perfecte forme terminatur in o vel or. verum est hoc de verbis regulariter declinatis. modo sum declinat irregulariter.

Ad Quarto. Plures sunt forme verborum quod quattuor. Probatur auro. priscianus. octauo maioris: g adhuc addit tres. s. imitatiua: desideratiua: et diminutiua. Dico quod vñ argm̄. concludit q̄ tm̄ tres sūt forme verborum principales ad se muticē irreducibiles: mō iste tres quas ponit priscianus reducuntur ad istas quattuor: predictas: vt dictū est in notabili quarto.

Ad Quinto. Diffinitio verbi inchoatiue forme non valet. Probatur q̄ si sic sequeretur q̄ inchoo incipio essent inchoatiue forme quod est falsum. Probatur. quia importat inchoationē et inceptionē. Dico vñ argumentū concluderet si ista vba importaret inchoationē vel inceptionē significatiōe minus principali sed ista verba important inchoationē significatiōe essentiali principali et significatiōe ad placitū.

Ad Sexto. Ordo formarum non est bñ assignatus. ergo probatur aū q̄ iste tres forme debēt prius poni quod perfecta. Probatur. quia sicut est in natura sic debet esse in arte sed in natura ita est q̄ prius meditamur de re quod ipam perfecte facimus. igitur et in arte forma meditatiua debet p̄locari perfecte. Maior pars imitatur naturā scōo p̄bisc. Minor est nota. prius em̄ cogitamus de re quod eam facim̄. Dico verū argumentū concludit q̄ ordine nature forme iste tres imperfecte deberēt p̄cedere perfectam: sed donatus istam considerationē nō habuit: sed donatus hic attēdebat ordinē perfectis onis et doctrine p̄ponēdo perfectam formā istis imperfectis.

Ad Ultimo. Plures sunt forme in verbo quod p̄dicte. Probatur. aliqua est forma apparitiua: vt dicit iohānes ianuenfis: vt albiro est apparatiue forme: valet em̄ sicut incipio apparere albi. Dico quod forma apparatiua cōp̄ebendū scdm̄ aliquos sub forma inchoatiua. licet alij volunt q̄ debeat cōp̄ebēdi sub forma perfecta: p̄mū tamē est melius.

Cōiugatiōes verborum quot sunt: Tres Que: Prima in a, Scōda in e, Tercia in i, Prima que est: que in indicatiuo modo tempe presenti numero singulari scōda persona verbo actiuo et neutrali a p̄ductā habet ante nouissimā litterā s passiuo cōi et de ponēti ante nouissimā sillabā ris: vt amo amas amor

amari. Et futurū tempus eiusdē modi in bo et in
 boz sillabam mittit ut amo amabo amor amabor.
 Scda que est: Que in indicatio modo tēpore p-
 senti numero singulari scda persona verbo actiuo
 et neutrali e pducta habz ante nouissimā litterā s
 passiuo cōmuni et deponēti ante nouissimā sillabā
 ris: ut doceo doces doceor doceris. Et futurū tp-
 eiusdem modi in bo et in boz sillabā mittit: ut do-
 ceo docebo doceor docebor. Tercia que est: que i
 indicatio modo tempe presenti numero singula-
 ri scda persona verbo actiuo et neutrali i correpta
 vel i pducta habet ante nouissimā litterā passiuo
 cōmuni et deponēti p littera e correpta vel i pdu-
 ctam habet ante nouissimā sillabā ut lego legis le-
 gor legeris: audio audis audior audiris. Et futu-
 rum tempus eiusdē modi in am et in ar sillabā mit-
 tit: ut lego legam legor legar: audio audiā audio
 audiar. Vbi possunt hec discerni: hec in imparati-
 uo et in infinitiuo mō statim discerni possunt utrū
 i litterā correptam habeāt an pductam. Nam i lit-
 tera correpta si fuerit in e puerit: pducta si fue-
 rit non mutatur. Est quando tertia cōiugatio fu-

turum tempus non in am tantum sed etiā in bo et
 in boz sillabam mittit. Interdū cum i litteram cor-
 reptā nō habuerit sed pductā ut eo is ibo: queo
 quis quibo: eam vel queam.

Utrū tñ tres sint cōiugatiōes in verbo

scz prima scda et tertia. Pro intellectuē questiōis more. Notandū est p-
 mo q cōiugatio: ut est accidens verbi cōiter diffinitur sic Cōiugatio est
 verborū de psona in personā: de modo in modum: de tpe in tempus de
 numero in numerū: cōsequens vel incōsequens variatio. In qua diffini-
 tione tangit duplex cōiugatio in genere. Lū em dicif cōsequens tangi-
 tur cōiugatio regularis. Lū vero dicif incōsequens tangit cōiugatio ir-
 regularis. Cōiugatio regularis est vbi vna persona regulariter forma-
 tur ab alia et vnus nūerus ab alio sub cōuenientia pncipij et differentia
 finis. Et dicif alio nomie cōsequens siue normalis. norma em grece est
 regula latine. Sed cōiugatio irregularis est vbi vna psona non regula-
 riter formatur ab alia et vnus nūerus ab alio sub puenientia pncipij et dif-
 ferentia finis. Et hec alio noie dicitur incōsequens siue anormalis. Anor-
 malū enim dicif ab a qd est sine et norma regula quasi sine regulari cō-
 iugatiōe. et talia verba anormalia ut cōiter grāmatici ponūt sunt quorū
 6°. Sum volo edo fero tot sunt anormalia credo. Priscianus aut octauo
 maioris in fine de cōiugatione diffinit cōiugationē di. Cōiugatio est cō-
 sequens verborū declinatio. Et diffinit solum cōiugationē regulārē que
 in grāmatica est pncipalior et plus intenta.

Notādū scdo q cōiugatio in verbo cog-

noscutur tribus modis. Primo penes infinitiuū: et sic illa verba que hnt a
 productū ante re in infinitiuo sunt pme cōiugatiōis ut amare: que e p-
 ductū sunt scde ut docere. que e correptū tertiae. ut legere. que vō i pro-
 ductū sunt quarte ut audire. Et hnt modum attendit remigiū. sed hic
 modus attendendi cōiugationē nō est sufficiēs et vniuersalis. fallit em in
 isto verbo do qd est pme cōiugationis tamē in infinitiuo ante re nō ha-
 bet a pductū sed correptum. vsus. Qui dare vult alijs nō debet dicere
 vultis. Scdo cōiugatio in verbis attenditur penes impariū. et sic illa
 verba q habent a pductū in impariū sunt pme cōiugatiōis ut ama. q
 productū est scde ut doce. que e correptū sunt tertiae ut lege. que vero i
 productū sunt quarte ut audi. Et hic modus est alteri et etiam nō est suf-
 ficiēs et vniuersalis. fallit em in istis verbis duco dico facio que sunt ter-
 cie cōiugationis et tñ i impariū nō hnt e correptū qz duco habet duc

Irregulariter p duce ppter euitare coincidentia cū ablatiuo huius no-
minis dux ducis, similiter facio habet fac et nō face ppter euitare coin-
cidentia cū ablatiuo huius nois fax facis. Et dico habet dic et non dice.
propter euitare coincidentia cum grō et drō huius nominis dica dice.
gramaticus em̄ maxime habet euitare coincidentia z malum sonū: Ter-
cio cognoscit cōiugatio in verbo penes indicatiuū: et istū modū docet
donatus hic in textu z est modus vniuersalis z sufficiens.

Notandū tercio q scdm donatū verbis

Id dicit pme cōiugatiōis quod in scda psona p̄sentis tēporis indicatiuū
modi in singulari nūero habet a pductam ante vltimā litterā in voce
actiua z neutrali vel ante nouissimā hoc est vltimā sillabam in voce pas-
siua cōi et deponentali: z cū hoc futurū tempus eiusdē modi in bo et in
bo: sillabā mittit. exēti de verbo actiuo vt amo amor: de verbo neutra-
li sto stas: de passiuo amor amaris: de deponentali vagoz vagaris: de cō-
muni criminoz criminaris. Sed verbū illud dicit scde cōiugationis qd
in scda persona p̄sentis tēporis indicatiuū modi in singulari habet e pductū
ante vltimā litterā in voce actiua z neutrali: vel ante nouissimā sillabā
in voce passiuā cōmuni z deponentali: z futurū tempus eiusdē modi in
bo z in bo: sillabā mittit: exemplū de verbo actiuo vt doceo doces: de
passiuo doceor doceris. de neutrali sedeo sedes: de deponentali vt confi-
teor cōfiteris: de cōi non datur: qz nullū est verbū cōmune scde cōiuga-
tionis. Verbū autem illud dicit tercie cōiugationis qd in scda psona p̄-
sentis tēporis indicatiuū modi in singulari nūero habet i pducta vel i cor-
reptam ante nouissimā litteram in voce actiua et neutrali: vel e correp-
tam vel i pductam ante nouissimā sillabā in voce passiuā cōmuni z de-
ponentali. Et futurū tempus eiusdē modi in am vel in ar sillabā mittit:
exēti de tercia cōiugatione scdm se de vbo actiuo vt lego legis. de pas-
siuo vt legor legeris: de neutrali curro curris: de deponentali loquor lo-
quor: de cōmuni amplector amplecteris. Exēti de quarta cōiugatio-
ne que comprehendit sub tercia scdm donatū: de verbo actiuo vt audio
audis: de neutrali vt venio venis: de passiuo audio: audiris: de depo-
nenti vt parioz pariris: de cōmuni largioz largiris.

Notandū quarto z vltimo q donatus i

textu dat doctrinā et modū quomō possum⁹ cognoscere que verba ter-
cie cōiugationis habēt i pductā vel i correptā in scda persona ante vlti-
mā litteram: vnde dicit in textu. Ubi possunt hec discerni: scilicet que
verba habent i pductā vel i correptā in scda persona p̄sentis tēporis
indicatiuū: et dicit qd hec cognosci possunt in impariuo et infinitiuo eo-
rundē verborū: vtrū habeāt i correptā vel pductā. Si em̄ habent in scda
persona i correptā tunc in formatiōe impariū et infinitiui mutaf i in e
vt lego legis habet i correptā ante vltimā litterā scilicet s quia in im-

pariuo habet e et infinitiuo vt lege legere. producta aut i si fuerit nō
mutatur: vt audio audis. in impariuo z infinitiuo manet i: vt audi audi
re. Subiungit donatus q aliquando est. id est cōtingit q in tercia cōi-
gatiōe futurum tēpus non tantū in am vel in ar terminaf sed etiam in
bo z in bo: sed hoc cōtingit raro: z hoc fit in illis que habēt i pductam
in scda persona p̄sentis tēporis indicatiuū modi vt eo is ibo: que o quis
quibo. eam vel queam. Notandū etiam q tercia cōiugatio capitur du-
pli. iter. Uno modo p̄prie et sic distinguit contra quartā: z sic illud ver-
bum dicit tercie cōiugationis qd in scda persona p̄sentis tēporis in-
dicatiuū modi ante vltimā litterā in voce actiua z neutrali i correptā
habet: vel e correptā ante nouissimā sillabam in voce passiuā deponen-
tali z cōmuni: vt exemplificatū est superius. Illud aut verbum dicitur
quarte cōiugationis qd in scda persona p̄sentis tēporis indicatiuū mo-
di habet i pductā ante nouissimā litterā in voce actiua z neutrali vel
i pductam ante nouissimā sillabam in voce passiuā cōmuni z deponen-
tali vt etiam exemplificatū est in fine tercie notabilis. Alio mō capitur
tercia cōiugatio cōiter vt comprehendit sub se quartā z sic diffinit vt dif-
finita est in tercio notabili. Diffinit aut cōiugatio scdm auroz modoz
significādi sic. Cōiugatio est modus significādi verbi rem verbi vt in-
flectitur p diuersas p̄prietates: tēporū: modoz: numeroz: et persona-
rum cōsignificans. Sicut em̄ declinatio in nomie est modus significā-
di rem nomis cōsignificans vt inflectit per diuersas p̄prietates casua-
les: sic cōiugatio est modus significādi verbi rem verbi cōsignificans: vt
verbum inflectitur p diuersas p̄prietates: tēporū: numeroz: modo-
rum: et psonarum. Sequitur corollarie q cōiugatio in verbo distin-
gitur a declinatione in nomie: pater quia cōiugatio verbi attenditur
penes plura accidētia: quia numez personā tēpus z modum: sed de-
clinatio in nomie solum attendit penes vnū accidēs. scilicet casum: vt patet ex
diffinitionibus cōiugationis z declinatiōis.

Notabilib' sic statibus est conclusio

responsalis. Tm̄ tres sunt cōiugationes in verbo specificē et fo: maliter
distincite ad se invicē irreducibiles z hoc capiēdo tercia cōiugationez
cōiter vt cōprehēdit sub se quartā. Dico notāter capiēdo tercia cōiuga-
tionem cōiter vt cōprehēdit sub se quartā: qz capiēdo tercia cōiuga-
tionē p̄prie tūc necessario oportet ponere quartā cōiugationem: vt
dictum est in notabili quarto.

Ad primo. Plures sunt cōiugatiōes in verbo q̄ tres. igit p̄obaf.
sicut se habet declinatio in nomie sic cōiugatio in verbo. sed decli-
natio in nomie est quintuplex. ergo etiā cōiugatio in vbo debz esse quī-
plex. Maior: pater ex cōuenienti similitudine: sicut enim nomia declinant
de casu in casum: sic verba declinantur de persona in personā: de nūero
in numez. Minor: pater ex his que dicta sunt in nomie. Dico verum ar

gumentū cōcludit q̄ sicut se habet declinatio in nomine sic coniugatio in verbo. quo ad aliqua non aut̄ quo ad omnia. Ad hoc habet se similiter quia sicut nomina declinātur per diuersos casus: sic verba coniugant̄ per diuersa tempora: personas et modos: sed quo ad numerū declinationem

Et coniugationum non est simile.

Secundo. Plures sunt coniugationes in verbo q̄ tres. Probatur. omnis latinitas ortū habet a grecis. sed greci hñt decem coniugationes. igitur et latini. Maior est p̄scia maioris i p̄hemio. Minor est eiusdē p̄scia. viij. maioris. vbi ostendit q̄ greci hñt coniugationes decē. Dico verū argumētū p̄cluderet si greci et latini eodē mō distinguerēt declinationes: latini em̄ distinguūt declinationes penes vocales: greci vō penes cōsonātes.

Tercio. Quinq; sunt coniugationes in verbo. probatur multiplicata causa multiplicat̄ effectus. sed vocales q̄ sunt causa distinctionis in coniugationib⁹ sunt quinq; ergo etiā coniugationes in verbo sunt quinq;. Maior est nota. quia causa et effectus dicitur relatiue. modo posito vnū relatiuorū ponitur et aliud: vt dicit̄ in p̄dicamētis. Minor ē nota. Dico vēr argumētū p̄cluderet si distinctio coniugationū caperetur penes omnes vocales. sed capis tantū penes quattuor. nō oportet ergo tot esse coniugationes in verbo quot sunt vocales.

Quarto. Quattuor sunt coniugationes in verbo. Probatur auctoritate alexan. remigii s̄tr̄ p̄sciani. viij. maioris. Dico vēr argū. cōcludit q̄ quattuor sunt coniugationes in verbo capiēdo coniugationē terciā. p̄p̄ie. donatus aut̄ cepit cōiter: vt comprehendit sub se quartā.

Quinto. Aliq̄d est verbum q̄ nullius est coniugationis. probatur de isto verbo sum. Probatur ex animati textū et declarationē donati scōm quā sub nulla potest contineri coniugatione. Dico q̄ littera et declaratio donati intelligit̄ de verbis perfectis et non defectiuis: et regulariter coniugatis. modo sum est verbum irregulare.

Sexto. Sum est scōe coniugationis. Probatur sic. illud verbum est scōe coniugationis. quod habet e. p̄ductā in scōa persona p̄sentis tēporis indicatiui modi singularis nūeri. sed sum est huiusmōdi v̄r patet in ista scōa p̄sona es vbi e est longū. Dico vēr argumētū cōcludit: sed hoc sufficit ad verbū scōe coniugationis q̄ debet habere e. p̄ductā in secunda p̄sona: sed vltra requirit̄ q̄ futurū tempus eiusdem modi terminetur in bo vel in boz. modo hoc nō est in isto verbo sum.

Septimo. Aliq̄d est verbū q̄ nullius est coniugationis. probatur de istis orio: morio. q̄ nō terciē. Probatur habent normā verborū quarte coniugationis. ergo sunt quarte coniugationis. Tener p̄ia q̄ opario arguit formā: vt dicit cōmentator in de substantia orbis illud ergo q̄d habet similitudinē formationis: sicut verbo quarte coniugationis: illud videtur esse quarte coniugationis. Dico verū argumētū p̄cludit q̄ ista verba sunt terciē coniugationis capiēdo terciā coniugationē cōiter sed capiēdo eam p̄p̄ie tunc ista verba sunt quarte coniugationis.

15
Et Ultimo. Nullū est verbū scōe coniugationis cōis gñis ergo littera donati nō valet cū loquitur in scōa coniugatione de verbis cōibus. Probatur añs enumerādo omnia verba cōmunia nullū inuenit̄ scōe coniugationis. Dico q̄ littera donati debet intelligi cōditionaliter si aliud quod tale esset tunc haberet in secūda persona e. p̄ductā ante nouissimā sillabam. Vel etiā possumus dicere q̄ multa verba sunt: nūc deponentis generis que antea fuerunt generis cōmunis.

Genera verborū quot sunt? Quinq;. Que? Actiua: passiua: neutra: deponētia: et cōmunia. Actiua q̄ sunt? Que in o desinūt et accepta r littera faciūt ex se passiua: vt lego legor. Passiua que sunt? Que in r desinūt et ea dempta r littera redeūt in actiua: vt legor lego. Neutra que sunt? Que in o desinūt vt actiua sed accepta r littera latina nō sunt: vt sto curro stor curror non dicit̄. Sūt p̄ter ea neutro passiuā: vt gaudeo gausussum: soleo solitussum: fio factussum. Deponētia que sunt? Que in r desinunt vt passiua sed ea dēpta r littera latina nō sunt vt luctor: loquor: sequor: nascor: orior. Cōmunia q̄ sunt? Que in r similiter desinunt vt deponētia sed in duas formas cadunt agentis scilicet et paciētis vt osculor criminor: dicimus enim osculor te: osculor a te: criminor te criminor a te.

Utrum tñ quinq; sint genera verborū. sc.

actiui passiui neutri cōmune et deponēs. Pro intellectione quēstionis more. Notandū p̄mo q̄ genus verbi diffinit̄ sic. Est p̄p̄tas vbi ex significatione actiōis vel passionis vel vtriusq; simul vel neutrius: et ex tēpo

minatione in o vel in o: contracta. In qua diffinitione tangitur quinq; genera verbi. Lū enim dicif ex significatione actōis tangitur genus actiui vel etiā deponēs: multa em̄ verba deponētis gñis significāt actiue tantum. vt loquor. Lū vero dicif vel passionis tangit passiuū similiter genus deponēs: quia multa verba deponentis generis significāt passiue tantū vt nascor. Cum vero dicif vel vtriusq; simul: tangit genus cōmune: verba em̄ cōis generis vt postea dicif in differēter significant actiōnem vel passionē. Lū vero dicif neutrius: tangit gen^o neutrū. Sequif correlative q; gen^o in vbo cognoscit triplr. pmo ex fcatōe. scō ex tminatione. tercio ex fcatōe et terminatione simul. sed vtrū plus ex fcatōe vel terminatione diuersificari sunt grāmatici: tñ dicif petr^o helye q; plus ex terminatione: vnde dicif. Porro scias q; vox plus dicif q; fcatū discerni genera. z pbat hoc ex tribus. pmo q; ista verba facio uoceo significant actiue: tamē nō sunt actiui generis sed neutrius. vnde dicif. Vox facio neutrū sed significat dat actū. Scō pbat: q; metuo timeo sunt generis actiui z tamē significant passiue. Tercio pbat: q; vapulo exulo fcat passiue sed tamē sunt neutrius generis: vapulo em̄ valet tñ sicut percurio. vnde dicit in euāgelio. Seruus sciens voluntatē dñi sui et nō faciens vapulabit id est percutiet^o lagis multis.

Notandū scō. Prīmū genus in verbo

est genus actiui. vñ Verbū actiui generis: est qd in pma psona pñtis temporis indicatiui modi terminat in o: z in eadē pma psona potest recipere sup o et facere ex se passiuū vt amo amor. Est autē differētia inter verbum actiui z actiui generis. Verbū em̄ actiui est qd actionem fcat nō curādo cuius gñis sit: et sic hoc verbū loquor qd est verbū deponentis generis fcat actionē: z est verbū actiui. Sed verbum illud dicif actiui generis quod fcat actionē et cum hoc in prima psona indicatiui modi terminat in o z recipit i eadem pma psona r sup o vt amo. Et ad tale verbum actiui generis requiruntur tres cōditiones. Prima q; termine tur i o in pma psona in indicatiuo in pñti. Secūda q; recipiat i prima psona r sup o. Tercia q; significet actum transeuntē in rem rationalē et ista pprietas tercia intelligit in verbis actiui generis pprie dicitur: quia nō requirit ad verbū actiui generis qd debet significare actū transeuntē rem rationalē vt lego lectionē. Tñ illud verbū dicif actiui gñis pprie dicit qd significat actū transeuntē in rem rationales. Sed illud dicit actiui gñis cōiter dicit qd significat actū transeuntē nō curādo si in rem rationalē vel nō. Sequif correlative q; verbū actiui gñis est inferius ad verbū actiui q; sequif bene om̄e verbū actiui generis est actiui sed nō ecōuerso om̄e verbū actiui est actiui gñis: pater quia loquor est verbū actiui et non est actiui generis. Sciendū etiā q; verbū dicitur actiui generis tripliciter. Primo voce tantum sicut video: video em̄ significat passiue q; videre fcat species visibiles in potentia z organū sibi

76
cipere: mō recipere est pati. et etiā dicitur. de aia: sensus est vtrius passiuus. Secūdo verbū dicitur actiui gñis significatione tantū vt audio: quod fcat actiue q; fcat species audibiles de se multiplicare: mō multiplicare est agere. Tercio verbū dicif actiui generis voce z significatione simul vt amo lego. Sed verbū illud dicif passiuū generis quod in pma psona pñtis temporis indicatiui modi terminat in r et in eadē pma psona potest dimittere r et redire in suū actiui. vt amo: amo est differētia inter verbum passiuū z passiuū generis. Verbū illud dicif passiuū qd passionē significat non curādo cuius generis sit: z nascor est verbū passiuū licet sit deponentis generis. Sed verbū passiuū generis est quod significat passionē z in pma psona indicatiui modi terminat in r in eadē pma psona potest dimittere r et redire in suū actiui vt amo: lego. Sequitur correlative q; verbū passiuū generis est inferius ad verbū passiuum pater om̄e enim verbum passiuū generis est passiuum sed nō ecōuerso om̄e verbū passiuum est passiuū generis: nascor em̄ est verbū passiuū quia fcat passionē: tamē nō est passiuū generis: sed deponentis. Tres autē cōditiones requiruntur ad verbū passiuū generis. Prima q; in prima psona termine tur in r. Scōda q; in eadē psona potest dimittere r et redire in suū actiui. Tercia q; significet passionē ab extrinseco illatā vt percurio: crucifigo. Sequif correlative q; palleo rubeo egroto significant passionē: sed ab intrinseco adueniente z ergo nō sunt passiuū generis. Sequif correlative q; verbū passiuū generis dicitur triplr. Primo voce tñ vt audio: video: talia em̄ significāt actiue vt dictū est. Secundo significatione tñ vt vapulo. i. percurio. vneor. i. vendo: z cōponitur a verbum z eo. Tercio voce z significatione simul vt amo: lego.

Notandū tercio. Verbū neutrius gñis

est qd in prima psona pñtis temporis indicatiui modi terminatur in o et in eadem pma psona non potest recipere r super o et facere ex se passiuū: vt sto curro: nō enim dicitur in prima psona sto: curro. Sequitur correlative pmo q; licet verba neutrius generis in tercia psona recipiunt r vt vinū bibitur: via currit: non tamen pppter hoc sunt passiuū generis. Sequif correlative scō q; verba neutrius generis in pma psona recipiunt r per prosopopeyam: vt ego bibo: quasi vinū loqueretur. Est autē differētia inter verbū neutrale et neutrius generis. Verbum neutrale est quod nec significat actionem nec passionē non curando quam terminationē habeat: et sic hoc verbum sum dicitur verbum neutrale. Sed verbum illud dicitur neutrius generis qd nec actionem nec passionē significat z cum hoc in prima psona terminatur in o: et scdm vsum non potest recipere r super o: vt sto. Sequitur correlative: verbū dicitur neutrius generis tripliciter. Primo voce tantum vt vapulo. Scōda significatione tantū vt sum. Tercio voce z significatione simul vt curro. Tres autē cōditiones requiruntur ad ver-

bum deponētis generis. Prima q̄ terminet in r. Scda q̄ nō potest di-
mittere r in p̄ma p̄sona in singulari nūero indicatiui. Tercia q̄ aut figi-
ficet actionē t̄m vt loquor: aut passionē t̄m vt nascor.

Notandū quarto z vltimo Verbu cōis

generis est q̄ i p̄ma p̄sona p̄sentis t̄pis indicatiui mōi terminat in r et
non pōt dimittere r: et in eadē p̄ma p̄sona significat actionē z passionē
simul vt criminoz experioz osculoz. Tres ergo cōditiones regunt ad v̄-
bum cōis ḡnis. Prima q̄ terminet in r. Scda q̄ nō potest dimittere r.
Tercia q̄ significet actionē z passionē simul: tamē q̄n regit actiū signifi-
cat actiue t̄m vt criminoz te. i. vilipēdo z cōfundo te: sed q̄n regit abla-
tiuū significat passiue t̄m: vt criminoz a te. Sequit̄ corollarie primo q̄
om̄e verbū cōis scdm se et p se sumptū est equiuocū. Pater: q̄ sc̄at plu-
ra vno noīe z diuersis rōnibus q̄ actionē et passionē. Sequit̄ corolla-
rie scdo q̄ hic nō est ppositio ego criminoz: pater q̄ est oratio equoca.
Sequit̄ corollarie tercio q̄ hic est ppositio ego criminoz te similr hic
ego criminoz a te. Pater q̄ hoc verbū criminoz in istis orōnibus tenet
vniuocē: in p̄ma em̄ significat actiue t̄m q̄ regit actiū: in secūda passiue
t̄m q̄ regit ablatiū. Sequit̄ corollarie q̄rto q̄ donatus dicens in textu
q̄ verbū cōis ḡnis cadit in duas formas: per formā intelligit significa-
tionē. ideo q̄ sicut entia naturalia distinguūtur p̄bice p formas. vt hō
et asinus p animā rōnalē. hō em̄ se primo meraph. Forma est q̄ separ et
distinguit. sic in grāmatica dictiōes distinguūtur p fcatōes. Auro: mo-
doz significādi ostendit q̄ genus verbi capis a mō essendi z p̄prietate
rei verbi q̄ est p̄peras dependētie rei verbi post se ad obliquū in rōne
termini non p̄tracti sed cōtrahibilis. Verbu em̄ fcat actū q̄ est accidēs
accidens aut quia habet esse fluxibile non terminatū ex natura sua re-
quir̄ terminari. z hunc terminū significat obliquus a p̄e post rectus:
vt amo iobānem. accus amandi terminat in iobāne. Diffinit̄ gen^o ver-
bi scdm auroz modoz fcatū sic. Genus est modus significādi actiui
verbi quo mediāte p̄prietatem dependētie rei verbi ad obliquū post
se sub ratione termini cōsignificant. Diffinit̄ aut verbum actiui passiui
neutrius deponētis z cōis generis eodē modo sicut dictum est in nota-
bilibus. ideo non est necesse hoc repetere. Dicit em̄ Verbu actiui gene-
ris est q̄ sub terminatiōe vocis in o possibile est suscipere r et frequen-
tius actionē cōsignificat vt amo. sic etiam dicit de alijs.

Istis notabilib⁹ sic statibus est conclusio

respōsalis. T̄m quinq; sunt genera vbi scilicet actiui passiui neutri de-
ponēs z cōmune specificē z formalit̄ distincta ad seinuicem irreducibī-
lia. Dico notāter ad seinuicē irreducibilia quia plura assignant genera
verbi q̄ ista quinq; sed reducūtur ad ista. Aliq̄d em̄ est genus neutro
passiui. aliud passiui neutri. sed ista reducūtur ad genus neutri v̄m

de verba neutropassiuia sunt q̄ sub voce neutrali h̄nt p̄terita v̄boz pas-
siuoz. Et sunt quinq; magis v̄sitata. v̄n alexan. Zudeo cū soleo fio quo
q̄ gaudeo fido. Quinq; puer numero neutropassiuia tibi do. Prandeo
cum mereo p̄dictis anumerabis. Vel neutropassiuo est vt alij dicūt q̄
in p̄senti z in tpibus a p̄senti deriuatis habet vocē neutrale: sed in p̄-
terito z in tpibus a p̄terito deriuatis habet vocē passiualem. Et neutro
passiui est nomē cōpositum ex recto z obliquo: et ex parte recti sc̄z pas-
siui tantum declinat: z sic cū dicis neutropassiuia accipis in plurali nu-
mero: sed in singulari numero dicis neutropassiuū. Sed verba passiuia
neutra sunt que sub voce passiuia habet p̄terita verboz actiuoz vt cō-
perio: habet comperi. diuerto: diuertere. z sunt tria. v̄sus. passiuia neutra
tria sunt hac lege notanda. Nam dat diuerto: diuertere coperioz: com-
peri. Dat p̄teritū mereo: meruiq̄. tamē scdm alexan. addis quartum
vt fio. Vel verbum passiui neutri est q̄ in p̄senti et in tpibus a p̄senti
formatis habet vocē passiua: sed in p̄terito et in tpibus a p̄terito
perfecto formatis habet vocē actiuale. Et passiuaneutra cōponitur ex
duobus rectis in singulari em̄ dicis passiuū neutriū z declinat ex parte
vtriusq; recti et capis hic in plurali cū dicis passiuaneutra. v̄ba neu-
trapassiuia sunt que sub voce neutrali significant passiue: vt vapulo ve-
neū. z sunt quatuor. v̄sus. Exulo vapulo veneo fio quatuor ista. Sen-
sum passiui sub voce gerūt aliena. Et exulo dicis quasi extra solū. i. ter-
ram p̄p̄iam pelloz. qui em̄ exultat de terra. p̄p̄ia p̄scribit̄ z expellitur
Et neutrapassiuia cōponitur ex duob⁹ rectis: z in singulari dicis neutriū
passiuiū z declinat ex p̄e vtriusq; recti et sic capis hic in plurali cū dicis
neutropassiuia. Ista tamē ḡna reducūtur ad genus neutriū.

¶ Primo. Aliq̄d est verbū q̄ nullius est ḡnis. ergo probat̄. sum
est verbū z nullius est ḡnis. Probat̄. nō neutrius. Probat̄. v̄bus
neutrius ḡnis terminat in o. sed sum nō terminat in o. ergo nō est neu-
trius generis. Maior est donati in textu. Minor nota. Dico v̄z argm̄.
cōcludit q̄ sum nullius est ḡnis quo ad vocē: tamē est generis neutrius
quo ad significatiōē: q̄ hoc verbū sum nec significat actionē nec passi-
onem sed significat puram essentiam rei p̄pter q̄ significatiōe est neu-
trius ḡnis. Unde dicit petr⁹ helye. Sum quoq; dic neutriū quod ecndi
denorat actū. Quāuis finis in o non inueniat in illo.

¶ Scdo. Do est verbum z nullius generis. ergo probat̄. non actiui
probat̄ quia verbū actiui recipit sup o in p̄ma p̄sona. sed hoc
do non pōt facere. ergo Maior est in textu. Minor pater. q̄ non bñ di-
citur doz vt om̄es dicūt grāmatici. v̄n alexand. Ex do passiuia nisi doz so-
lum lego dicta. Dico v̄z argumentū cōcludit q̄ do non habet doz in p̄-
ma p̄sona scdm v̄sum: licet bene scdm artem.

¶ Tercio. Plura sunt genera in verbo q̄ quinq; probat̄. quia gen^o
epichenū etiam est genus in verbo. probat̄. sicut em̄ in nomie re-
peritur nomē q̄ significat vtrūq; sexū simul: vt passer. sic etia inuenit̄

verbum quod significat actionem et passionem simul: ut verbum compositum videtur ergo quod in verbo reperitur genus epicicheni. Dico quod non est simile: quod in nomine reperitur nomen quod significat utrumque sexum simul vniuocum et vniuocum conceptum vniuocum: sed in verbo non reperitur verbum quod significat actionem et passionem simul vniuocum quia criminor est verbum equiuocum per se et absolute sumptum ut dictum est superius.

¶ Quarto. Aliquod est verbum quod nullius est generis. Probatur de isto verbo facio: non actiui. Probatur sic. verbum actiui generis format de se passiuum in oratione: sed facio non format de se passiuum in oratione. ergo facio non est generis actiui. Maior est ex textu et vna conditione registrata ad genus actiui. Minor quod non dicimus facior. Dico vero argumentum concludit quod facio est generis actiui quo ad significationem: licet quo ad vocem sit generis neutri: ut dictum est ante et habet passiuum sicut quo ad significationem.

¶ Quinto. Aliqua sunt verba que nullius sunt generis. Probatur de verbis vocatiuis non passiuui. Probatur. verbum passiuum dimittit et redit in actiuum. sed verba vocatiua non possunt dimittere et inquirunt vocatiua. dicitur enim grammatici quod verba vtriusque sunt sub voce passiuua et non actiua. Maior est vna conditio registrata ad verbum passiuui generis. Minor est nota. Dico verum argumentum concluderet si verba vtriusque deberent dici passiuui generis: sed magis sunt opponeris generis: quod non deponit illam litteram: tamen isti qui ponunt verba vocatiua tamen in voce actiua quod passiuua haberent concedere quod ipsa essent passiuui generis.

¶ Sexto. Verba compositi generis non cadunt in duas formas. Probatur sicut est in natura sic est in arte: sed in natura non est possibile vnam rem habere duas formas. ergo nec in arte vna dictio potest habere duas significationes. Maior est aristoteles. ij. phisicorum. Minor est nota. quod vnius rei est vna forma sicut esse. Dico vero argumentum concludit quod vna dictio simpliciter vna et vnica non habet plures significationes. sed dictio equiuoca potest habere plures significationes. nec etiam dictio equiuoca est vna dictio simpliciter: sed est vna secundum vocem: sed plures secundum nomen.

¶ Ultimo. Omne verbum significat actionem. ergo nullum significat passionem. Ans patet. quod omne verbum significat actum. ergo omne verbum facit actionem. Teneat nota ab eodem ad idem. Ans est autoris modorum significandi. Dico vero argumentum concluderet si idem esset actus et actio: et si idem esset significare actum et actionem: sed hoc non est idem. actus enim est superius ad actionem. omne enim quod facit actionem significat actum sed non e converso: passio ergo etiam potest dici actus. patet ergo quod argumentum non concludit.

Numeri verborum quot sunt: Duo. Qui. Singularis: ut lego. Pluralis: ut legimus. Figure verborum quot sunt: Due. Que: Simplex: ut lego. Composita

ut negligo. Tempora verborum quot sunt: Tria. Que Presens: ut lego. Preteritum: ut legi. Futurum: ut legam. Quot sunt tempora in declinatione verborum: Quinqz. Que: Presens: ut lego: Preteritum imperfectum: ut legebam. Preteritum perfectum: ut legi. Preteritum plusquamperfectum: ut legeram. Futurum. ut legam. Personae verborum quot sunt: Tres. Que: Prima ut lego. Secunda: ut legis. Tertia: ut legit.

Utrum littera donati de numero: figura:

persona: et tempus: sit bene assignata. Pro intellectu questionis more. Notandum primo: quod numerus verbi compositus diffinitur sic. Est proprietates verbi attributa verbo ea ratione qua ipse significat significatum suum ut attribuitur vni vel pluribus. vni ut ego lego. pluribus ut nos legimus. In qua diffinitione tangitur duplex numerus verbi: singularis tangitur cum dicitur vni pluralis tangitur cum dicitur pluribus. Vnus numerus singularis est proprietates verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatum suum verbale ut attribuitur vni ut ego lego. Numerus plures est proprietates verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatum verbale ut attribuitur pluribus: ut legimus. Sequitur correlarie primo quod numerus in verbo cognoscitur dupliciter. Vno modo ratione significationis et hoc est a priori. ut dictum est in diffinitionibus. Secundo numerus in verbo cognoscitur ratione constructionis et hoc est a posteriori. Illud enim verbum quod constructum cum supposito singularis numeri est singularis numeri: ut ego lego: illud vero quod constructum cum supposito plures numeri est plures numeri. Iuxta nos legimus. Sequitur correlarie secundo quod differentia est inter nomen et verbum: quia in nomine reperitur nomen quod sub vna voce quandoque est singularis numeri. quandoque pluralis. licet sub diuerso modo ut magistri. In verbo autem nulla reperitur vox que esset singularis et pluralis numeri et hoc intelligendo de verbo personali finiti modi. penitet enim potest esse singularis et pluralis numeri sed est impersonale: sic etiam infinitiuus potest esse singularis et pluralis numeri: sed non est verbum finiti modi.

Notandum secundo quod figura verbi eodem modo

habet diffiniri sicut in nomine: nisi mutando genus. Verbum ergo componitur

tur quattuor modis. Primo ex duobus integris. ut aduenio. Secundo ex duobus corruptis ut negligo: quod componitur a nec et lego abiecta et ad illa littera g et mutando e in i. et ratio quare in eis compositio non mutatur e in g: quia tunc g deberet esse precedentis syllabe. Tercio verbum componitur ex integro et corrupto ut perficio. Quarto componitur ex corrupto et integro ut ascribo assurgō. ascribo enim componitur ab ad et scribo mutando d in s. Sequitur correlarie primo quod gubernatio secundum iohannem ianuensem est compositio figure: componitur enim a verbo cohibeo et hiberna. Est enim gubernare dirigere nauem in piculis maris. Cohibeo enim facit mitigare vel impedire. hiberna autem facit tempestatem maris. Sequitur correlarie secundo quod negligo non componitur a non et lego: ut contra dicitur: quia ut iohannes ianuensis docet solam tria verba componuntur a non ut nolo nescio et nequeo. sed potius componitur a nec et lego: ut dictum est. Facit autem figura composita quinque in verbo de quibus vide petrum belye.

Notandum tercio. Tempus in verbo contra

diffinit sic. Est proprietas verbi attributa verbo ea ratione quod ipsum significat significatum suum sub aliqua differentia temporis realis. que sunt presentis preteriti et futuri. Verbum autem illud dicitur presentis temporis quod significat significatum suum verbale sub differentia temporis presentis ut lego. Illud verbum dicitur preteriti temporis quod significat significatum suum verbale sub differentia temporis preteriti ut legi. Illud verbum dicitur futuri temporis quod significat significatum suum verbale sub differentia temporis futuri ut legam. Sequitur correlarie primo quod recte tempus dicitur esse accidens verbi. patet quia verbum significat actionem vel passionem: sed omnis actio et passio mensuratur tempore: ut dicitur quarto philosophorum. ergo omne verbum significat cum tempore aut ex se aut saltem quo ad modum nostrum concipiendi ut patet de hoc verbo creo. Sequitur correlarie secundo quod tempus in verbo tantum est triplex. patet: verbum significat actionem vel passionem: sed omnis actio aut habet fieri in tempore presenti aut facta est in preterito aut erit in futuro. Sequitur correlarie tercio quod presens tempus non diuiditur. propter eius paruitatem: licet enim tempus presens secundum se est diuisibile: quia est continuū tamen considerat indiuisibile et sic non diuiditur. propter eius paruitatem. Sequitur correlarie quarto quod futurum tempus non diuiditur. propter eius incertitudinem: dicitur enim primo philosophorum perhermenias. De futuris contingebus non est determinata veritas. Sequitur correlarie quinto et ultimo quod preteritum diuenienter diuiditur. propter eius certitudinem: quoniam enim preteritum est: certum est quod fuit. Pro quo intelligendo preteritum tempus diuiditur ut donatus dicit in textu in preterito imperfectum: in preterito perfectum: et preteritum plusquamperfectum. Illud verbum dicitur preteritum imperfectum quod significat suum significatum verbale: put est incomplere perfectum modum cum distans a presenti: ut legebam. Sed illud dicitur preteritum plusquamperfectum quod significat significatum suum ut est plusquamperfecte completum remotissime distans a presenti ut legeram. Illud autem verbum dicitur preteritum perfectum quod sig-

nificat factum suum ut est perfecte completum remotum distans a presenti ut legi. Et ista tria donatus tetigit in textu cum dixit. Quinque sunt tria in declinatione verborum. Autem modorum significandi sic diffinit tempus. Tempus est modus significandi actualis verbi quo mediante verbum circa rem modum temporis significat. Tempus presens est modus significandi rem verbi put cadit sub differentia temporis presentis Tempus preteritum est modus significandi rem verbi put cadit sub differentia temporis preteriti. Tempus futurum est modus significandi rem verbi put cadit sub differentia temporis futuri. Sequitur correlarie quod sicut in natura tempus consequitur mortui celi sicut mensura mensuratum: et passio subiectum: sic in grammatica tempus consequitur modum esse fluxus et successionis: quomodo autem aliqua significatur esse in tempore comensuratiue ut corruptibilia et quod aliqua coexistenter ut eterna: dictum est in capitulo de verbo.

Notandum quarto et ultimo: quod persona verbi

diffinit contra sic. Est proprietas verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatum suum prout potest attribui rei ut facit mentionem de se ut de se: ad alium ut ad alium: de alio ut de alio. In qua diffinitione tangitur triplex persona. Prima tangitur cum dicitur: de se ut de se. Secunda tangitur cum dicitur ad alium ut ad alium. Tercia tangitur cum dicitur de alio ut de alio. Diffinit autem prima persona sicut est proprietas verbi attributa verbo ea ratione qua significat factum suum prout attribuit rei que facit mentionem de se ut de se ut ego lego. Secunda persona est proprietas verbi attributa verbo ea ratione qua significat factum suum put attribuit rei que facit mentionem ad alium ut ad alium ut tu legis. Tercia persona est proprietas verbi attributa verbo ea ratione qua significat significatum suum put attribuit rei que facit mentionem de alio ut de alio ut ille legit. Sciendum secundum auctorem modorum significandi quod persona capit a modo essendi rerum rationabilium: videlicet a modo loquendi: qui modus loquendi est triplex: et ergo etiam persona in tribus foris. Persona ergo conuenit verbo non ratione sui rei et facti. proprii: sed ex eo quod factum verbi vel res verbi est applicabilis et attribui potest rei facte per suppositum unum. Persona verbi diffinitur sic: est modus significandi verbi quod mediante verbum significat proprietas loquendi non inherenter rei verbi sed ut res verbi applicabilis est rei suppositi subsistenti per se proprietati loquendi. Unum illud verbum dicitur esse prima persona cuius significatum est applicabile supposito put significat sub modo loquendi de se ut de se. sic similiter dicatur de persona secunda et tercia.

His notabilibus sic statibus est conclusio

transalis. Littera donati de numero figura persona et tempore verbi est sufficienter assignata. patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Primo. Numerus non est accidens verbi. Probatur. quia multa verba sunt sine numeris: dicitur enim donatus quod verba impersonalia sunt sine num-

mero et psona. Dico vez argm. pcluderet si donatus absolute voluisset
q verba essent sine nueris et psonis: sed vult q aliqua sunt verba que
sibi nullu certu numez et psona determinat: sed possunt esse oim nuer
roz et psonaz in differenter: et q certitudinē psonē et nueri accipiūt ab
additiōe suppositi: vt sunt verba impersonalia z infinitiui modi.

¶ Secūdo. Numerus pluralis non repitur in verbo. Probat. Illud
est pluralis nueri cuius significatū attribuit pluribus. sed signifi
catū verbi nō potest attribui pluribus. ergo Maior patet ex diffinitio
ne nueri pluralis. Maior q: significatū verbi est accidens. modo idē ac
cidens non pōt cōuenire pluribus. dicis enim quarto phisic. idē nō est
in diuersis. Dico vez argumentū cōcludit idē significatū verbi scdm
numerū nō cōuenit pluribus: tamen bene scdm speciem.

¶ Tercio. Plures sunt figure in verbo q̄ due. Probat qz aliq̄ est fi
gura decōposita: vt patz p p̄cia. viij. maioris cap. de figura: vt cō
cupisco pterrefacio. Dico q figura decōposita p̄hēdit sub fig. pposita.

¶ Quarto. Negligo nō est figure cōposita. Probat. dictio cōposita
figure debet diuidi in plures ptes significatiuas. sed negligo nō
diuidit in plures partes significatiuas. ergo Maior ē nota. Minor pa
tet de se. Dico licet hoc verbo negligo scdm se nō diuidit in plures par
tes significatiuas: tamen sufficit q diuiditur in partes significatiuas se
cundū eius integra: vt in nec z lego.

¶ Quinto. Donatus in textu cōtradicit sibi ip̄i. q̄ p̄cessus suus non
valet. Probat aīis. qz p̄mo in textu dicit q tpa in vbo sūt tria. z postea
dicit q tpa in declinatiōe verborū sunt quinqz. Dico verū argm. pclude
ret si hoc esset ad idē. qz p̄radictio debz fieri ad idē: modo in p̄mis
donatus ponit tria tpa in verbo ad seinuicē irreducibilia et postea sub
iungit alia que reducitur ad ista: qz ad p̄teritum.

¶ Sexto. Tempus nō est de cōsideratione grāmatici. ergo. Probat
tur. quia est de cōsideratione naturalis phi. vt patet quarto phi
sicoz vbi aristo. diffinit tempus. Dicat q: considerare de tēpore quo ad
esse pertinet ad naturalē philosophum sed quo ad significare vel cōsig
nificare pertinet ad grāmaticum.

¶ Septimo. Nō sunt tria tpa in verbo. Probat. quia p̄teritū et
futurū nō sunt tempa. Probat. illud qd nō est non est tempus. sz
p̄teritū z futurū nō sunt ergo. Maior est nota qz nō ens nō est aliquid
Minor qz p̄teritū non est. qz dicis p̄mo celi. ad p̄teritū non est p̄teritū.
quia abiit z futurū etiā nō est sed veniet. Dico licet p̄teritū z futurū
nō sunt quo ad esse: tamen sufficit q sunt quo ad significari: qz possunt
significari. pcedit em logici q etiā impossibile est significabile: nec opz
q partes tales sint simul: quia tempus est res successiua mō rei successi
ue repugnat habere omēs partes suas simul.

¶ Ultimo. Persona nō est accidens verbi. Probat persona signifi
cat sub mō loquēdi. sed verbo nō cōuenit modus loquēdi. igitur.

Maior est nota z est auctoris modoz significandi. Minor. quia modus
significandi cōuenit rebus animatis rationabilibz: verbū aut significat
accidens cui nō cōuenit modus loquēdi. Dico vez argumentū pcludit
q verbū scdm se non habz psonam nec ei cōuenit scdm se: sed psona cō
uenit verbo in cōparatione ad suppositū cui cōuenit modus et p̄prietas
loquendi. vt dictum est in vltimo notabili.

¶ Aduerbiū quid est: Parforatiōis que
adiecta verbo significationez eius expla
nat atqz implet.

¶ Atz diffinitio aduerbiij a donato sit suf
ficient assignata. Pro intellectu q̄stiois more. Notandū p̄mo q do
natus postqz determinauit de p̄ribus declinabilibz et p̄ncipalibus eas
diffinito z earū accūria ostendēdo iam p̄sequēter determinat de par
tibus indeclinabilibz et minus p̄ncipalibz. Et ratio huius quare breui
us expedit se de p̄ribus indeclinabilibz. Et etiā pauciora accidētia p̄tū
indeclinabilū ponit q̄ declinabilū. qz p̄tes indeclinabiles nō fcat rem
sed solū circūstancias rez: et ergo ab eoz significatis nō possunt oriri z
accipi tot modi significandi quot a fcatis p̄tū declinabilū: p̄tes em de
clinabiles significāt rem: indeclinabiles vō modū rei tñ z ergo qz par
tes indeclinabiles nomināt modū essendi modicū: etiāz habēt modos
significandi paucos: modi em significandi p̄supponūt modos essendi: plu
rificatis aut causis etiā plurificant effectus: z paucificatis causis etiā
paucificant effectus ex quo sunt relatiua. ¶ Pro diffinitioe aut aduer
biij intelligēda. Sciendū diffinitū p̄sentis diffinitionis est aduerbiū in
suppositioe p̄sonali captū: non p se sed p suis signatis. i. dictionibz ad
uerbialibus. Pro genere aut in ista diffinitioe ponit parforatiōis z capi
tur eodē modo sicut antea capiebat: scilicet p dictioe apta nata ingredi
oratiōē latinā. Est aut aduerbiū parforatiōis indeclinabile: nō em infle
ctitur z declinat de casu in casum sicut p̄tes p̄cedētes. Dicis scdō in diffi
nitioe q̄ adiecta: hoc est adiectiualit̄ appposita ip̄i verbo: in qua p̄ricula
donatus vult q aduerbiū est adiectiui ipsi verbi: et vult q aduerbiū
respectu verbi hz p̄prietatē adiectiui: p̄tū em adiectiui est determinā
re et specificare illud cuius est adiectiui: vt albus hō. sic similiter aduerbi
um determinat z specificat cōsulam significationē verbi vt curro bene
curro em per se positū fcat omnē actū currendi: siue bonū siue malum:
sed cū dico curro bene: solū fcat actū currēdi bonū. ¶ Aut aduerbiū sit
adiectiui verbi tergit hoc p̄scia. p̄mo minoris cū dixit. Aduerbiū est
vi verbi adiectiui qd intelligit sic: aduerbiū est adiectiui. i. determina
tiui verbi scilicet ipsius vi. i. ex suo modo significandi.

Notandū scđo qđ aduerbiū determinat

verbū tribus modis. p̄mo supaddenter: qñ scđ aduerbiū additū vbo facit ipsum latius accipi qđ accipere sine tali additiōe: vt dicēdo fortes currūt ymaginabiliē: cū em̄ dico fortes currūt significat tantū actus currēdi scđm existentiā et rem: sed cū dico fortes currūt: ymaginabiliē nō solum fcatur actus currēdi scđz veritatē et existentiā sed etiā scđm ymaginatiōē. Scđo aduerbiū determinat verbū distrabentē: vt sunt aduerbia negādi qđ addita verbis negant et distrabūt significata illoz verboz vt fortes nō legit. Et istis duobus modis aduerbiū satis imp̄o p̄e determinat verbū. Determinare em̄ ex v̄tute vocabuli est specificare: mō dō determinare supaddenter nō est specificare sed potius latius et confusus facere stare. Similiter aduerbia negādi non pp̄ie determināt quia negare est destruere et non specificare. Negatiō em̄ est signum malignitatis nature: vt dixit boetius. quicqđ post se inuenit totum destruit et eius oppositū inducit. Tercio aduerbiū determinat verbū diminuentē: r̄quādo scđ aduerbiū additū verbo facit ipsum accipi p̄ paucioribus qđ accipere sine tali additiōe vt curro bene: quādo em̄ absolute dico curro: accipis p̄o quolibet actu currēdi: sed quando dico: curro bene solum accipis p̄o actu currēdi bona.

Notandū terciō donatus dicit in textu:

explanat atq; implet: grāmatici in expōitiōe hāz particularū diuersificati sunt: qđā em̄ volūt qđ iste p̄ticle due idēz sunt et fcat in re: differūt tamen rōne. Et isti p̄sequenter dicūt qđ ista cōiunctio et in diffinitīōe posita debet capi expōitiue et non copulatiue. Melius tamen dicit qđ iste due particule explanare et implere ad diuersa debent referri et diuersa importare. Explanare em̄ absolute valet sicut adiectiualit̄ determinare sed implere valet tantū sicut cōfusam significatiōē verbi specificare et remouere. Sequit̄ correllarie p̄mo qđ explanare cōuenit cuilibet aduerbio. omne em̄ aduerbiū est vi verbi adiectiuū: et omne aduerbium determinat verbū: modo explanare valet tantū sicut adiectiualiter determinare. Sequit̄ correllarie scđo qđ implere non puenit cuilibet aduerbio pp̄ie em̄ implere cōuenit aduerbiis que determināt verbū diminuentē tñ. Sequit̄ correllarie terciō qđ recte donatus posuit istas particulas diuersas: explanat atq; implet. pater qđ aduerbiū determinat verba varijs modis omnia em̄ aduerbia determinant verbum: eo qđ hoc est propriū aduerbijs: modo pp̄iū cōuenit cuilibet cōtenro sub specie: sed aliqua aduerbia vltra illam determinationē generalē omni aduerbio cōuenientē determināt diminuentē: p̄imā determinationē generalē exp̄essit p̄ hanc particulā explanat: scđm per implet.

Notandū quarto et vltimo qđ scđm auto

rem modoz fcat. Modus fcatī aduerbij est iste. aduerbium est pars orōnis fcatans per modū determinātis alterū qđ per modū fluxus et fieri fcat. In quo mō significādi aduerbij totali inuitur duplex modus significādi aduerbij partialis. Significare em̄ per modū determinātis alterū est modus significādi gñalis vel materialis aduerbij. Alie em̄ partes indeclinabiles etiā determināt: partes em̄ indeclinabiles fcatant dispositionē rerum. mō dispositio rei determinat illud cui⁹ est dispositio. Sed cum dī qđ aduerbiū determinat illud qđ per modū fluxus et fieri significat: ibi tangit̄ modus significādi formalis aduerbij per quē distinguat̄ ab alijs partibus oratiōis: et per quē aduerbiū sub esse participatiōis constituit̄. In illo ergo modo significādi formalis tangit̄ pp̄ium aduerbij: videlicet qđ ipsum aduerbiū determinat verbum: qđ verbū significat per modū fluxus et fieri. Sequit̄ correllarie qđ aduerbiū etiā determinat participiū. Pater. qđ aduerbiū determinat illud qđ significat per modū fluxus et fieri: cōstat aut̄ qđ etiā p̄icipiū fcat per modum fluxus et fieri. Sequit̄ correllarie scđo licet aduerbiū etiā determinat p̄icipiū. tñ magis puenienter aduerbiū dicit̄ adiectiuū verbi qđ participiū: qđ aduerbium nō determinat participiū nisi gratia sue fcatationis: quam significatiōē participiū capit a verbo et per p̄ns participiū determinat ab aduerbio ratione ipsius verbi.

Istis notabilib⁹ sic stantibus est cōclur-

siō responsalis. Diffinitio aduerbij a donato posita est bene assignata. pater declaratio ex his que dicta sunt.

Al p̄i no. Diffinitio est incōgrua. ergo nō valet. Probat̄ añs. in ea antecedēs relatiuū discōueniunt in genere. ergo est incōgrua. Tenet p̄ia. qđ qñ añs et relatiuū discōueniunt in genere oratio est incōgrua. Probat̄ añs. qđ relatiuū que est generis femini. et añs aduerbium generis neutri⁹. Dico verū argū pcluderet si hoc relatiuū que referret hoc añs. s. aduerbiū sed refert hoc añs. s. parforatiōis. et sic diffinitio valet tñ aduerbiū est parforatiōis: que. s. parforatiōis aduerbiū: et sic illa parforatiōis aduerbiū nō est simplicit̄ p̄grua. s. p figurā qđ dī appositio.

Al Scđo. Aduerbiū non est pars distincta a verbo. Probat̄. sicut se habet adiectiuū nominis ad suū substantiū sic se habet aduerbiū ad verbū. sed adiectiuū nois cū substantiū suo est eiūsdē partis: ergo etiā adiectiuū verbi vt aduerbiū est eiūsdē partis orōnis cū verbo et sic aduerbiū et verbū nō erunt partes distincte. Maior. qđ sicut adiectiuū nominis determinat suū substantiū: sic aduerbiū determinat verbū. Minor est nota. Dico qđ nō est simile et ratio diuersitatis est ista. qđ adiectiuū nominis cū suo substantiū vel determinabili habet eundē modum significādi gñalem et specialē: vt hoc adiectiuū albus cū suo substantiū homo ambo significāt per modū entis et determinare app̄ebētiōis. sic aut̄ nō est de adiectiūo verbi vt aduerbio respectu verbi.

¶ Tercio. Aduerbiū non est pars orōis indeclinabilis. Probat sic: nulla pars indeclinabilis reddit suppositū verbo. sed aduerbiū reddit suppositū verbo. ergo Maior. q: reddere suppositū solū puenit parti casuali: et illa est declinabilis. Minor paret dicēdo: mane est: sero est. Dico q: aduerbiū in q̄tum aduerbiū nō reddit suppositum vbo sed vox similis adverbio reddit suppositū vt mane est: sero est: ille enim vōces in orōnibus illis transeūt in vim nōis. Tribus autē mōis aduerbiū fit nomē. primo qū reddit suppositū verbo vt exemplificatū est. Secūdo qū addit ei adiectiuū vt bonū mane: bonū sero. Tercio qū additur ei ppositio per appositionē vt de mane: de sero.

¶ Quarto. Adverbū nō explanat significationē verbi. Probat destruere nō est explanare. sed aliq̄ adverbū destruit significationē verbi. ergo. Maior. est nora. q: explanare est determinare et nō destruere. Minor paret de adverbis negādi. que destruit significationē verbi. Negatio em̄ vt dicit boetius est malignātis nature quicq̄ post se inuenit totū destruit et oppositū eius inducit. Dico verū argumentū cōcludit q: aduerbia negādi nō determināt scatiōes: vbi diminuēt s; bene destrabent et hoc sufficit: vt dictū est in sc̄do notabili.

¶ Quinto. Adverbū nō implet significationē verbi. ergo. Probat: illud quod est sc̄m se pfectū non potest impleri. sed significationē verbi sc̄m se est pfecta: igitur Maior. q: pfectū nō suscipit pperbole vt additionē vt dicitur quinto methaph. Minor. q: verbū habet modū sc̄andi formale distinctū a q̄libet pre alia. mō res est pfecta p suā formā: ab eodē em̄ res habet esse et esse pfectū. vt dicit boetius in li. bello de vno et vnitare. Dico verū argm̄. pcluderet si adverbū simpliciter ipm verbū pficeret: sic q: verbū esset incōpletū in eius modo sc̄andi sed adverbū implet significationē verbi quo ad audientē et modū supponendi: cū enim absolue dicis curro: incertū est quo ad audientē qualis sit actus currendi bonus vel malus. sed cū dico: curro bene. certificatur animus audientis q: actus currendi est bonus.

¶ Sexto. Adverbū nō determinat vbi. igit. Probat. q: adverbū deteriat nomē: probat in ista oratiōe: valde bonū. Dico v̄z argu. pcludit q: adverbū determinat vbi sicut determinationē ppriā et vt in plurimū tñ etiam pōt alias pres determinare. sed improprie et raro.

¶ Septimo. Adverbū nō determinat verbū. Probat. adverbium determinat totā ppositionē vel totā cōpositionē: sed ppō vt tota cōpositio nō est adverbū ergo. Maior. est nora et est petr⁹ hysp pmo tractatu cap. de modalibus: vbi dicit q: adverbū qūq: determinat totā ppositionē vel cōplexū quod supponit p ppōne: vt hic necessario hō est aīal: vbi: necessario est adverbū et determinat totā ppōnem: q: valet tñ: hec ppō homo est aīal est necessaria. Dico v̄z argm̄. cōcludit q: adverbū aliqū determinat totā ppositionē: habet tñ apertitudinem ad huc ad determinandū vbi: quinimo adverbū q: determinat ppositi

onē hoc fit respectu verbi semp et copule q̄ est cā formalis illi⁹ ppōnis.

¶ Ultimo. Nō est pprium adverbij determinare verbū. igit. Probat. quia interiectio etiā determinat verbū et interiectio non est adverbū. Probat in ista oratione: heu mori quid mortalib⁹ inducis. Item in ista heu mori graue mors em̄ grauissima rez: in quibus exemplis interiectio heu determinat hoc verbū mori. ergo non est pprium adverbij determinare verbū. pprium em̄ est qd cōuenit soli omi et semp. Dico v̄z argumentū pcludit q: etiā interiectio determinat vbi sed nō eodē modo sicut adverbū: adverbū em̄ determinat verbū cognita voce. interiectio autē incognita voce. Sequit corollarie q: determinare absolute verbū non est pprium adverbij. q: etiam puenit interiectioni: sed determinare verbū cognita voce hoc est pprium adverbij quarto modo respectu verbi.

Adverbio quot accidunt: Tria. Que: Significatio, Cōpatio. et Figura Significatio adverbiorū in quo est: Quia sunt aduerbia: aut loci: aut tempis: aut numeri: aut negandi: aut affirmādi: aut demonstrandi: aut optandi: aut hortādi: aut ordinis: aut interrogādi: aut similitudinis: aut qualitatē: aut quantitatis: aut dubitandi: aut personaliat: aut vocandi: aut respondēdi: aut separandi: aut iurandi: aut eligēdi: aut cōgregādi: aut prohibēdi: aut euentus: aut cōpandi. **¶** Ba aduerbia loci: vt hic vel ibi illuc inde intro vel foras. **¶** Ba temporis: vt hodie heri nūc nup cras aliqū olim iamcū duz mane mō sero semper. **¶** Ba nūeri vt semel bis ter quater. **¶** Ba negandi vt haud nō neq. **¶** Ba affirmandi vt etia; qñ ni certe. **¶** Ba demonstrādi vt en ecce. **¶** Ba optan

di ut utinā oſi. **B**a hortādi ut eia age. **B**a ordinis
ut deinde deinceps. **B**a interrogādi ut cur quare
q̄ obzē p̄fertim. **B**a ſimilitudinis ut q̄ſi ceu ſicut ſi
cuti velut veluti tāq̄ ut uti. **B**a qualitat̄is ut do-
cte pulchre fortiter viriliter bene male. **B**a quan-
titatis ut multū parū modicū minimū minime val-
de. **B**a dubitādi ut forſan forſitan fortaſſis vel for-
taſſe. **B**a p̄ſonalia ut mecū tecum ſecū nobiſcū vo-
biſcum. **B**a vocādi ut o. **B**a r̄ndendi ut heus. **B**a
ſepandi ut ſeorſum retroſus. **B**a iurādi ut edepol
caſtoz hercle mediuſſidius. **B**a eligēdi ut potius
īmo. **B**a p̄gregādi ut ſimul vna pariter. **B**a p̄hi-
bendi ut ne. **B**a euentus ut forte fortuitu. **B**a cō-
parandi ut magis minus v̄l tam maximū minimū
minime valde. **C**omparatio aduerbioz in quo eſt
in tribus gradibus cōparationis. ſ. **P**oſitiuo. **C**ō-
paratiuo. ⁊ **S**uplatiui. **B**a aduerbia poſitiui gra-
dus: ut docte. **B**a cōparatiui: ut docti⁹. **B**a ſup-
latiui: ut doctiſſimū vel doctiſſime. **F**igure aduer-
bioz que ſunt: **D**ue **Q**ue: **S**implex: ut docte pru-
denter. **C**ōpoſita: ut indocte imprudenter. **A**duer-
bia localia ſunt hec: in loco v̄l de loco vel ad locū

23
vel p̄ locum. **S**ed in loco ⁊ de loco eandēz ſignifi-
cationē habent: ut intus ſum intus exeo: foris ſus
foris venio. **A**d locū aut ⁊ per locum aliam ſignifi-
cationē habent: ut intro eo foras exeo. **D**e intus
autem et foris ſic nō dicit. **Q**uomō em̄ afforas vel
inforas per locum aut. ut hac illac iſtac.

Urrū littera donati de accidētib⁹ ad-
uerbij ſit bene assignata **E**t vtrum t̄m quattuor ſint aduerbia interroga-
riua locoz. **P**ro intellectu q̄ſtiōis more. **N**otandū eſt p̄mo q̄ hec que-
ſtio duo querit. **P**rimo querit vrrū littera donati de accidētibus aduer-
bij ſit bene assignata. **S**cdo querit vrrū t̄m quattuor ſint aduerbia in-
terrogariua locoz. **P**ro pte p̄ma queſtiōis intelligēda. **S**ciendū dona-
tus dicit in textu. q̄ accidētia aduerbij ſunt tria. ſ. ſignificatio comparatio ⁊
figura. **P**ro quo notandū. **S**ignificatio aduerbij diffinit ſic. eſt p̄p̄tas
aduerbij attributa aduerbio ea rōne q̄ eſt determinatū verbij vel p̄ci-
cipij aliqua determinatiōe accidētiā ⁊ ſpeciali ſupaddita. ſ. rōne loci: tem-
poris: numeri: aut q̄l̄itatis. **C**apit̄ ergo ſignificatio dupl̄. **U**nomō abſo-
lute ⁊ ſimplici⁹ p̄ modo determinātis alterū qd̄ per modū fluxus ⁊ ſie-
ri ſignificat: nō habēdo reſpectū ad aliquā h̄rudinē accidentalē in ſpe-
ciali: ſc̄z ratiōe loci nūeri: ⁊ iſto mō ſignificatio eſt eſſentialis adverbioz
eo q̄ hoc exp̄miſ in modo ſcandi ipſius aduerbij. **S**cdo capit̄ ſignifica-
tio ſpeciali⁹ ⁊ determinare. ſ. v̄l ultra actū determinare ḡnalem impo-
rat modū determinare in ſpeciali. ſ. aut rōne loci: aut numeri: aut r̄pis
et ſic ſc̄atio eſt accidēs ipſius aduerbij: et ſic capit̄ hic. **E**x quo ſequit̄ q̄
determinare ipm̄ verbū abſolute eſt eſſentialis adverbio: eo q̄ hoc exp̄-
mit̄ eius modū ſignificandi eſſentialis. ſed determinare verbū ſic v̄l ſic
hoc eſt ei accidētiā ut determinare verbū rōne numeri aut loci aut r̄pis
hoc eſt accidētiā. **D**icit aut̄ in textu donatus q̄ ſignificatiōes adverbioz
ſunt v̄ginti q̄ttuor: v̄rū eſt p̄ncipales ⁊ ad ſe inuicē irreducibiles: quia
plures ſunt ſignificatiōes adverbioz que reducūt̄ ad iſtas: ut patz p̄
p̄ſciantū. xv. maioris. **A**liqua em̄ ſunt aduerbia cōfirmariua: ut quippe
⁊ iſta reducūt̄ ad aduerbia affirmandi. **A**liqua ſunt remiſſiua ut pau-
latim: ⁊ reducūt̄ ad aduerbia q̄l̄itatis. **A**liqua ſunt aduerbia intenſi-
ua ut valde: ⁊ reducūt̄ ad aduerbia p̄p̄andi. **A**liqua diſcretiua ut ſo-
ciatim: ⁊ iſta reducūt̄ ad aduerbia cōgregandi. **A**liqua ſeparatiua ut
ſigillatim: ⁊ reducūt̄ ad aduerbia ſeparandi. **A**liqua ordinatiua ut de-
hinc: ⁊ reducūt̄ ad aduerbia ordinis. **A**liqua ſuplatiua ut maxie ⁊ re-

ducitur ad aduerbia cōpādi. Aliqua suspēsiua vt priusq; postq; et res
redunt ad aduerbia ordinis. Aliqua exclusiua vt tñ solū. Aliqua excep
tiua vt pter pterq; et reducunt ad aduerbia sepādi. Aliqua reduplica
tiua: vt intm inq; et reducunt ad aduerbia q̄litaris. Declaratio autē
haz speciez satis declaraf in lectura et cōmēto nō est necesse hoc bic re
petere. Dicif em̄ octauo thopicoz. Conturbat quod frequētur.

Notandū scdo q̄ scdm accidēs ipsi ad:

uerbij est cōpario. Et diffiniē compario aduerbij sic est. pprietas aduer
bij attributa aduerbio ea rōne qua aduerbiuz intensibilr vel remissibilr
cū excessu vel sine excessu est scātū. Sequif correllarie q̄ tres sunt gra
dus cōparationis in aduerbio sicut in noie. positiu⁹ vt doctre: compariū⁹
vt doctius: suplatius vt doctissimū vel doctissime. Sequif correllarie
scdo q̄ cōpario in aduerbio est duplex: sicut in nomie. f. regularis et irre
gularis. Regularis vt doctre doctius doctissimū vel doctissime. Irregu
laris vt parue minus minimū vel minime. Sequif correllarie tercio q̄
cōpario in aduerbio est triplex. Quedā vocis tātum: vt nouiter nouus
nouissimū vel nouissime. Quedam significatiōe tñ: vt bene melius op
timū vel optime. Quedā vocis et significatiōis simul: vt doctre doctius
doctissimū vel doctissime. Sequif correllarie quarto q̄ solū aduerbia
qualitatis et quātitatis comparant: et hoc illa que descendūt a noib⁹ ad
iectiuis: excepto hoc aduerbio sepe qd cōparatur: et tamē non descendit
a noie adiectiuo cōparabili. Sciendū etiā differētia est inter cōparatiuū
nominalē et aduerbialē ista: q̄ compariū⁹ noialis habet modū scādū no
minis et regit post se ablatiuū vt aial fortius asino currit. Sed cōpariū⁹
aduerbialis nō regit ablatiuū sed determinat aduerbiū vt iste fortius la
borat q̄ iste. Sequif correllarie quinto q̄ omnes gradus cōparationis in
aduerbio aut significat cū excessu aut sine excessu: si sine excessu sic est po
sitiuus. si cum excessu hoc est duplicif: aut cū excessu mediocri sic est com
paratiuus: aut cum excessu in summo: et sic est suplatius.

Notandū tercio: q̄ terciū accidens ad:

uerbij est figura: et diffiniē eodē modo sicut in noie solū mutādo genus
vt vbi in noie dictū est pprietas nois. bic dicif: figura est pprietas ad
uerbij. Et dicit p̄scia. xv. maioris q̄ figura in aduerbio est triplex: sim
plex vt doctre: cōposita vt indoctre: decōposita vt misericordif qd venit
a misericors et misericors venit a miser et cor vel a miserās vt alij volūt
Sed donatus cōprehēdit figurā decōpositā sub cōposita: et cepit figu
ram cōpositā cōiter. Sequif correllarieq̄ aduerbia cōponunt q̄truo
mōis. Primo ex duob⁹ integris vt indoctre. Scdo ex duob⁹ corruptis:
vt efficacif. Tercio ex integro et corrupto vt ineptre. Quarto ex corrup
to et integro vt semiplene. Regule autē de formatiōe aduerbioz iuxta
p̄scia. xv. maioris sunt tres. Prima si nomē fuerit scdo declinatiōis tunc

aduerbiū format a drō singulari: mutando o in e. pductā: vt doctus do
cto muta o in e erit doctre: excipif ab ista regula bene male q̄ licet ter
minēf in e: tamē non in e productū sed breue. s̄l̄r excipif cito iterato q̄
non terminatur in e sed in o. Scda regula si nomē fuerit tercie declina
tionis et terminaf in ans vel in ens et habet ris in grō: tūc mutādo ris
in ter fit aduerbiū vt sapiens sapient: prudens prudēter. Tercia regu
la si nomē fuerit tercie declinatiōis et terminaf in alias terminationes
q̄ in ans vel in ens et habet ris in grō: tūc aduerbium format a drō sin
gulari corripiedo ri et addēdo ter. vt fortis fortiter.

Notandū quarto et vltimo q̄ donat⁹ in

sine in capitulo de aduerbio ostēdit q̄ q̄truo: sunt aduerbia interroga
tiua locoz. f. quo qua vbi et vnde. et ista q̄truo: aduerbia interrogatiua
locoz circūlogmur per hec cōplexa. in loco de loco ad locū et p locū per
in loco intelligit vbi: per de loco vnde: p ad locū quo: per p locū vbi in
telligit qua. Et dicit q̄ in loco hoc est vbi: et de loco. i. vñ: hñr eandē sig
nificatiōē. i. eadē respōsiua: vt cū querif: vbi es? rñdef: intus sum. s̄l̄r
cū querif: vnde venis? intus exeo: vbi hoc aduerbiū intus rñdetur ad
vbi et etiā ad vñ. s̄l̄r hoc aduerbiū foris respondet ad vbi et etiā ad vñ
querēdo em̄ vbi es? respondet foris sum. s̄l̄r querēdo: vñ venis? rñde
tur: foris venio. Subiūgit q̄ ad locū. i. quo: et p locū. i. qua habet aliam
significatiōē. i. alia respōsiua. q̄ ad quo respōdet intro et foras: ad qua
vbi respōdet hac illac istac. vñ querēdo qua vadis? rñdef: hac illac. sed
querēdo. quo vadis? rñdef. eo intro: exeo foras. p̄o latio: i. buius intel
lectione. Sciendū q̄ modus respōdendi ad ista quattuor aduerbia in
terrogatiua locoz patet in hoc metro. Quo petir ad qua per. in vbi. sed
vnde petir de. Et vult hoc metru quattuor. primū ad interrogatiōē
factā p quo debet respōdi actūs cū ppositiōe ad: vt quo vadis. respon
det ad domū. Scdm ad interrogatiōē factā p qua: debet responderi
actūs cū ppositione per: vt qua vadis? rñdef: per domū. Terciū ad in
terrogatiōē factā p vbi. debet rñderi ablatūs cū ppositione in: vt vbi
es? respondet: in domo. Quartū ad interrogatiōē factā p de. respōde
tur ablatiuus cū ppositiōe de: vt vnde venis? rñdef. de domo. Quomō
autē alexan. docet respondere ad interrogatiōē factā p ista quattuor
aduerbia satis dictū est in scda parte alexandri.

Istis notabilibus sic stantib⁹ est cōclu

siō respōsalis. Littera donati de accidentibus aduerbij: et de aduerbiis
quattuor interrogatiuis locoz est sufficiēter assignata. Veritas buius
p̄clusionis satis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ad primo. Plura sunt accitua aduerbij q̄ tria. Probat. quia morio
etiā est accidens aduerbij. Probat. q̄ aduerbiū comparaf. ergo
etiā mouef. Teneat psequētia. q̄ omne qd cōparaf hoc etiā mouef. vt

doctus cōparatur et etiā mouet. et parer inductiue de similibus. Dico verum argumentū cōcludit quod omne illud quod cōparatur comparatione nomina li hoc etiam mouet. sed nō oportet quod illud quod cōparatur cōparatione aduerbiali: quod hoc deberet moueri.

Ad Sexto. Plura sunt accidentia aduerbii quā tria. Probat. quod ordo etiā accidens aduerbii. igitur Probat. quod aliqua sunt aduerbia pōsitiui ordinis. quā scilicet tū pponunt: ut sunt aduerbia suspensiuā ut prius quā postquā. similiter optādi interrogādi. Et aliqua sunt aduerbia que dīcuntur postpositiui ordinis: ut omnia alia cōiter. Dico vēr argumentū cōcluderet si ordo cōueniret aduerbio secūdm omnem eius speciem vel differentiā. modo hoc hic non fit: quod ordo cōmunis ei non cōuenit. non

Ad oportet ergo quod ordo sit accidens aduerbii.

Tercio. Plura sunt accidentia aduerbii quā tria. Probat. quod species etiam est accidens aduerbii. Probat. quia aduerbia cōiter deriuant a nomine. Dico vēr argumentū cōcludit quod tū tria sunt accidentia aduerbia ad seinuicē irreducibilia. mō spēs reducitur ad cōparationē.

Ad Quarto. Significatio nō est accidens aduerbii. Probat. illud quod est de essentia rei non est eius accidens. sed significatio est accidens aduerbii. igitur. Probat. maior. quia quod vere est nulli accidit. ut dicitur primo philosophorum. et cōmentator ibidem dixit. Illud quod in vno est substantia in alio nō est accidens. Minor. quod hoc est de essentia aduerbii quod debet esse pars significatiua. Dico vēr argumentū cōcludit quod significatio absolute sumpta est essentialis aduerbii: sed significatio hec vel ista in specie est bene accidens ut dictū est in pmo notabili.

Ad Quinto. Significatio nō est accidens aduerbii. Probat. idem nō est indiuerfis: sed significatio repitur in quilibet parte orōnis. ergo significatio nō est speciale accidens aduerbii. Maior. quia idem non est in diuersis. ut dicitur quarto philosophorum. Minor. est nota. quod in qualibet parte ut dicitur autor. modorum significādi: reperiūtur tria: scilicet vox significatio et modus scādi. Dico vēr argumentū cōcluderet si caperet hic scatio p modo quod dictio representat significatū suū quomō accipit scationē auctor modorum scādi: in pncipio dicēs quod in quilibet pre sunt tria: vox significatio et modus scādi sed capis hic significatio pro modo determinādi al rerū in speciali quod significat per modū fluxus et fieri.

Ad Sexto. Cōparatio nō est accidens aduerbii. igitur. Probat. illud quod cōparat intēdis et remittis. sed aduerbiū nō intēdis nec remittitur. igitur. Maior. quod hec est vna conditio regis ad cōparationē ut declaratū est in noie circa cōparationē. Minor. pbat. Illud quod intēdis hoc pdicat cū magis: et illud quod remittis hoc pdicat cū minus sed aduerbia nō pdicant ergo Maior. est nota ex pdicamentis: quod intēdi ē predicari cū magis: remitti est pdicari cū minus ut cōiter dicitur logici. Minor. pbat. quod aduerbiū est sinkarhegreuma: mō sinkarhegreuma ta nō pdicat Dico vēr argumentū cōcludit quod aduerbia nō pdicat p se ra

men sufficit quod cum addito et p circūlocutionē: ut iōānes existens hic est existens vbi. iōānes existens nūc: est existens quando.

Ad Septio. Plura sunt aduerbia interrogatiua locorum quā quattuor. Probat. quod quorūsum quousque etiā sunt aduerbia interrogatiua locorum: ad quorūsum em respondet actūs cū ppositiōe versus ut querēdo quorūsum vadis: respondet versus ciuitatē. Ad quosque respondet actūs cū ppositiōe vsq. ut quousque vadis: rīdetur vsq. ad monrē domini. Dico vēr argumentū cōcludit quod tū quattuor sunt aduerbia interrogatiua locorum simplicia: sed ista hic enumerata sunt cōposita.

Ad Octauo. Vbi et vnde non habēt eandem significationē. Probat. illa que differunt specie nō habent eandē significationē. sed vbi et vnde differūt specie. ergo Maior. est nota. quia sicut res reales distinguntur per formas sic termini per significationē. Minor. est nota. vbi enim querit de mobili ut est in loco sed vnde querit de mobili ut venit de loco ut dictum est in vltimo notabili. Dico verū argumentū concluderet si caperet hic significatio pro modo quo dictio significat. sed capitur hic significatio pro responsu ut dictum est.

Participiū quid est: pars orationis partem capiens nominis et vbi: recipit em a noie genera et casus: a verbo em tēpa et significationes ab utroque numerū et figurā.

Utrū diffinitio picipij a donato posita sit sufficient assignata. Pro intellectuē questiōis mote. Notandū pmo quod donatus in textu ita diffinit picipiū. Participiū est pars orōnis capiens pte nois partēque verbi: recipit em a noie genera et casus: a verbo tēpa et significationes: ab utroque autē numere et figurā. Pro qua diffinitione intelligēda. Sciendū quod diffinitū pntis diffinitiois est picipiū in suppositiōe personali captū p suis signatis: licet Petr⁹ hysp. vult quod omne diffinitū supponit simplr. logici tamen cōes dicūt quod omne diffinitū supponat psonaliter p suis signatis et inferiorib⁹. p genere autē in ista diffinitiōe ponitur pars orōnis et capis hic pars orōnis incōplexe pro dictiōe apta nata integrare orationē latinā. Et dicit postea in textu quod participiū recipit partē nois pro quo intelligēdo picipiū recipe partē nois possumus intelligere duplr. Primo quod picipiū reciperet ptem materialē: t isto mō picipiū nō recipit partem nois et verb⁹: alia em armiger dapifer essent picipia: armiger em recipit et cōponitur a voce nominali arma armor et a voce verbalī. f. gero. sic etia dapifer cōponit a noie daps dapis et a verbo fero. Scōo participiū recipe par-

rem nois intelligit partē formale z sic dupliciter. Uno mō formale z modum faciendi essentialiter: z sic principium iterum non recipit partē nois: qz modus significandi nois formalis est alter qz modus faciendi principij. similiter modus significandi verbi formalis est alter qz modus significandi principij. Scōdo intelligit qz principium recipit partē formalem nomis z verbi accidentaliter: z sic adhuc dupliciter. Uno mō ppter et sic iterum non recipit quia si sic tunc sequeretur qz nomē z verbum pareretur illis accidentibus qd est falsum: sed intelligit hoc similitudinariē: sic qz principium habet aliquā accidentia similia nomini scōm specie: et aliqua similia in specie accidentibus verbi: et sic hoc est verbum.

Notandum scōdo qz donatus dicit in textu

qz principium recipit a noie genera z casus: z non a pnomie: cum tñ p nomen etiā habeat illa accidentia. Ratio huius est ista quia a pncipaliori debet fieri denominatio vt dicitur. viij. pñc. sed nomē est pars pncipalior qz pronomē igitur principium pueniētius accipit partē nomis qz pnominis. Minor parer qz nomē sit pars pncipalior. quia pronomē est inuentū ppter nomē et sic est vicarius z seruus eius: modo seruus est minus dignus qz dominus. Et dicit qz principium recipit a verbo tempa et significationes. Pro quo intelligēdo licet significatio non sit accidēs verbi expresse posita ante tamē cōprehendit sub genere. z sic per significationē verbi hic intelligit genus verbi. vt em postea dicit qz cuius generis est ipsius verbum illi significationis ē ipm principium vt in plurimū. Et hoc dicit alexand in scōda pte sui. In verbi genere que sit significatio quere. Dicit autor in fine qz ab utroqz recipit numez et figura. i. sicut in noie et verbo reperitur numerus z figura sic etiam in participio vt postea dicit specialiter circa accidentia principij.

Notandum terciō qz pscianus vndecimo

maioris ita diffinit principium. Participium est pars orationis que p verbo nccipit ex quo derivat naturaliter. genus et casum habēs ad similitudinē nois et accidentia verbi absqz discretionē personaz et modoz. Que quidem diffinitio quis in verbis alia sit a diffinitione principij quā ponit donatus tñ eadē est scōm rem Et subiūgit qz participium est inuentū duplici de causa. Prima vt duo actus iūgi possent vni substantie sine medio vt iōānes legens pficit. vbi actus legēdi et pficiēdi significant inesse iōanni. Scōdo participium est inuentum vt verba passiva pstrui possent cū ablatiuo intrāscitue: vt me legente pficior. i. in formoz. Notandum etiā qz participium hz duplex significatū. quoddā materiale z hoc est substantia et aliud formale z hoc est actus quē designat. Rōne pmi reddit suppositum vbo. suppositū em debz significare rem vñ egredietur actus verbi. z hoc nō pōt puenire pncipio rōne fcati formalis sed materialis tñ. Rōne scōdi puenit cū verbo. sicut em verbum significat actum sic participium: licet

non eodē modo vt parebit in modo faciendi principij in notabili qro: Sequit corollarie qz licet participium fcat vñū materialiter et aliud formaliter nō tñ sequit qz ergo principium sit equiuocū. equiuocū em est qd fcat multa eque pmo z fcatōe formali. participium aut fcat multa non eque pmo et formaliter fcatōe em formali z pncipalit fcat actū. ex psequēti autem z materialiter fcat substantiā in qua est talis actus. vt hoc principium legens significatōe formali fcat actum legēdi. significatione materiali tantū substantiā legentē vel que facit z in qua est actus legendi.

Notandum quarto z vltimo qz modus sig-

nificandi principij scōm auctorē: modoz faciendi ē ille. participium est ps orationis significās p modū fluxus z fieri indistāris a substantia In quo mō faciendi totali principij duplex reperitur modus faciendi principij pñalis vnus gñalis z materialis in quo cū vbo cōuenit. i. significare p modū fluxus et fieri. sicut em verbuz fcat actū sub fluxu z fieri sic z principium quid aut sit significare p modum fluxus et fieri dicitur est sufficiēter in capitulo de diffinitione verbi. Et est etiā ibi dictū vnde et a qua ppterare rei capitis talis modus significandi. Alter aut est modus significandi principij formalis: quo sub esse pris formaliter cōstituit: et p quē ab aliis pñibus formaliter distinguit scz significare p modū indistāris a substantia. in isto enim participium distinguit a vbo quod etiā significat per modū fluxus z fieri sed distāris a substantia Unde aut sumit modus in distantia a substantia vel vñti substantie: dicit autor: modoz significandi qz oritur ab eadē ppterare a qua oritur modus adiacētis in noie que est ppterare inherens alteri scōm esse. Sequit corollarie qz licet principium fcat accidens z substantiam pteritue: z etiā nomen adiectiuū: nō tamē eodem modo: quia nomen adiectiuū fcat substantiā et accidens p modū habitus et quietis z permanētie. se d participium significat substantiā z accidens p modū fluxus z successiōis. actum quidē pncipaliter z substantiā dat intelligere ex consequēti quomō relatiuū vt patet dat intelligere correlatiuum vt filium: non tamē significat eum.

Istis notabilibz sic statibus est conclusio

respōsalis. Diffinitio participij a donato posita est sufficiēter assignata patet veritas huius conclusionis ex notabilibus.

Ad pmo. Participium nō est pñōnis a noie distincta. ergo Probaf illud qz trāsit in vim nois nō distinguit a noie. s. principium trāsit in vim nois. ergo Maior est nota: qz illud quod trāsit in vim nois hoc sit nomē Minor est grāmaricorū omniū q ostendūt qrtuor modos gbus p principium trāsit in vim nois. Dico vey argumentū pcluderet si principium trāstret in vim nois formaliter: sed hoc solum sit materialiter: sic qz reperitur vna vox scōm specie que reperitur tam in nomie qz participio vt amans: licet nō sub eadem forma z modo significandi.

¶ Secundo. Participium non capit accidentia a nomine et verbo. Probat quia sic sequeretur quod accidentis migraret de subiecto in subiectum modo hoc est impossibile ut probatur septimo methaphisice. Dico verum est quod accidentis non migrat de subiecto in subiectum secundum nomen. sed bene secundum speciem et sic est in proposito.

¶ Tercio. Participium non recipit partem nominis et verbi accidentalem. Probat quia tunc sequeretur quod nomen et verbum priuarentur accidentibus suis. Probat quia illud quod recipitur ab aliquo non est in eo a quo recipitur. ut cum aliquo recipitur tunica amplius non habet eam. Dico quod ista solutio dictum est in primo notabili.

¶ Quarto. Participium non capit significationem a verbo. Probat quia nihil dat quod non habet. sed verbum non habet significationem. ergo Maior est aristotiles primo elencorum. Minor. quia significatio non enumeratur inter accidentia verbi ut patet ex dictis in verbo circa accidentia verbi. Solutio huius patet in notabili secundo.

¶ Quinto. Diffinitio participii non valet. Probat. nulla diffinitio debet esse interpretatio sed diffinitio participii est interpretatio. ergo non valet. Maior est nota. quia diffinitio debet ostendere rem ubi ut dicitur vii metaphisice. interpretatio autem solum ostendit quid nominis. Minor. patet hec diffinitio participii interpretatur quod intelligitur per hoc vocabulum participii. dicitur enim participium quasi parte capiens. Dico verum argui. concludit quod nulla diffinitio quod diratiua et essentialis debet esse interpretatio. sed diffinitio descriptiua et accidentalis potest esse interpretatiua: quia est ista diffinitio participii.

¶ Sexto. Participium non capit partem nominis et verbi. Probat quia sequeretur quod armiger dapifer essent participia. Probat quia capiunt partem nominis et verbi: armiger enim componitur a nomine arma armorum et gero. Dico verum argumentum concludit quod armiger et dapifer capiunt partem nominis et verbi materiale: non autem formale.

¶ Septimo. Participium non significat per modum indistantis a substantia. Probat sic. participium significat per modum distantis a substantia. ergo Probat omne accidentis et actus distat ab alio cuius est accidentis. sed participium fecit actum et accidentis. igitur participium fecit per modum distantis a substantia. Maior est nota. quia accidentis et substantia differunt predicamentally: modo predicamenta sunt nature et quantitates distantes et diuerse. dicitur enim primo posteriorum. Essentie predicamentorum sunt impmixte. Minor est nota: et parit ex his que dicta sunt. Dico verum argumentum concludit quod accidentis et actus distat ab eo cuius est accidentis secundum essentiam et naturam: tamen non secundum esse. modo hic fit mentio quod participium fecit actum qui secundum esse non est distans a substantia sed ei coniunctus.

Participio quot accidunt: Sex Que: Genus Casus Tempus Significatio Numerus et Figura.

84
Genera principiorum quot sunt: Quattuor. Que: masculinum ut hic lectus. Femininum ut hec lecta Neutrum ut hoc lectum. Omne ut hic et hec et hoc legens Casus principiorum quot sunt: Sex. Qui: Nominatiuus: ut hic et hec et hoc legens. Genitiuus: ut huius legentis. Datiuus: ut huic legenti. Accusatiuus: ut hunc et hanc legentem et hoc legens Vocatiuus: ut o legens. Ablatiuus: ut ab hoc et ab hac et ab hoc legente vel legenti. Tempora principiorum quot sunt: Tria. Que: Presens ut legens. Preteritum, ut lectus. Futurum: ut lecturus vel legendus.

¶ Utrum littera donati de genere casu et tempe participii sit sufficienter assignata. Pro intellectu questione. mori. Notandum est primo quod donatus. postquam determinauit de diffinitione participii eius diffinitionem ostendens. iam persequeretur de eius accidentibus determinat ut eo melius participii natura posset intelligi: dicitur enim primo de anima quod accidentia magna partem prestant ad cognoscendum quod quid est. Et dicit quod accidentia participii sunt sex. scilicet genus casus tempus significatio numerus et figura: quod intelligendum est ad seinuicem irreducibilia. quia plura sunt accidentia participii quam ista sex: sed reducuntur ad ista. mori enim etiam est accens participii quia participia mouent: tamen mori reducitur ad genus. persona etiam accedit participio sed reducitur ad numerum quia numerus et persona sunt accidentia coniugata et simul ligata ut est superius tactum: declinatio etiam est accens participii sed reducitur ad casum: similiter forma casualis. Species autem reducitur ad figuram omnia enim participia sunt deriuatiue speciei: quia deriuantur et ostenduntur a verbis. Ratio autem huius quare donatus non posuit personam et speciem expressisse: quia donatus posuit illa accidentia que conueniunt participio secundum omnem eius differentiam et speciem sic autem non est de persona et specie: nullum enim est participium prime persone: nec aliquod est participium prime speciei: ex quo omnia deriuantur et descendunt a verbo. Sequitur correlarie quod copatio non potest esse accens participii. Patet. quia participium fecit per modum fluxus et fieri et successioneis successioni autem non conuenit intentio nec remissio. Successio enim est de genere

n iij

quātitatis: q̄ritas aut̄ nō suscipit magis ⁊ minus. Et̄ alia ratio: q̄ cōparatiuus d̄ regere abltm: vt dictū est in caplo de nōie. mō p̄cipium d̄ regere illū casum quē regit suū vbum: p̄stat aut̄ q̄ nō om̄ia verba regūt abltm. Sequit̄ correllarie sc̄do q̄ quādo vox p̄cipialis cōpatur vt amans amāto: amātissimus: nō est p̄cipiū: sed trāsit in vim nōis. veritas huius correllarij patet p̄ alexandri in sc̄da p̄e ponentis quatuor modos quibus p̄cipiū trāsit in vim nominis.

Notandū sc̄do q̄ genus p̄cipij diffi-

nitur sic. Est p̄p̄ietas p̄cipij attributa p̄cipio ea rōne qua sibi ex p̄p̄ietate sue significatiōis vel ex vsu gr̄maticoꝝ congrue est p̄ponibile vnū articulare. p̄nomē vel plura: vnū vt hic lectus: plura vt hic ⁊ hec et hoc legens. Notandū est etiā sc̄dm p̄scia. vndecimo minoris q̄ om̄e p̄cipiū est ḡnis om̄is sub vna terminatiōe aut sub pluribus: sub vna vt amans leges. sub pluribus vt lectus lecta lectū. Lūius ratio est ista: quia vba a q̄bus p̄cipia nascūt̄ ⁊ deriuant̄ om̄i generi associāt̄: cōgrue em̄ dicimus vir legit: mulier legit: mancipiū legit ⁊ per p̄sequens etiā p̄cipia a talibus verbis deriuata etiā om̄is generis dicunt̄. Sequitur correllarie p̄mo q̄ gr̄matici dicētes q̄ futurus generās sunt generis masculini tantū. similiter p̄gnās pariēs sunt generis femini. t̄m loquūt̄ valde p̄p̄ie de ḡne p̄cipioꝝ. significatiōe accipiēdo stricte p̄cipioꝝ. generās em̄ p̄p̄ie cōuenit masculis t̄m. Unde ⁊ dicitur sc̄do p̄biscoꝝ. homo generat hominē et sol: vbi per hominē intelligit̄ pater generās. Similit̄ p̄gnans p̄p̄ie cōuenit femellis ⁊ pariēs. Im̄ prope tamen ⁊ false possunt talia p̄cipia attribui cuilibz generi: ⁊ per cōsequens generis om̄is dicūt̄: possunt em̄ cōgrue loqui: iohānes est p̄gnās: iohānes est pariens. pater quia he orōnes ⁊ p̄positiōes sunt false. ergo cōgrue. Tener p̄na. quia vez et falsam p̄supponūt cōgruū p̄mopibermēnias. Gr̄matici aut̄ dicētes talia p̄cipia esse vnus certi generis: loquūt̄ ex vsu et non arte. arti em̄ nō repugnat talia p̄cipia cōstrui sub ḡne om̄i. Postea donatus determinat de casu p̄cipiorum dicēs q̄ casus p̄cipioꝝ sunt sex sicut ⁊ nominū. Un̄ et casus in p̄cipio eodem mō diffiniri poterit sicut ⁊ in nomie. vt sic. Casus est p̄p̄ietas p̄cipij attributa p̄cipio ea ratiōe qua significat significatū suū recte vel oblique. Sequit̄ correllarie q̄ p̄cipiū est p̄cipioꝝ: vt dicit iohānes ianuenſis nō deficere in casibus. pater: q̄ p̄cipia sunt adiectiua: modo adiectiua non habent deficere in casu. pater. q̄ adiectiua debet determinare substantiū in quolibet casu: per p̄sequens adiectiua non debent deficere in aliquo casu.

Notandū tertio q̄ tēpus p̄cipij diffi-

nitur sic: est p̄p̄ietas p̄cipij attributa ei ea rōne qua significat significatum suū sub aliqua differētia t̄pis: qua differētie tempoz sunt tres. s. p̄-

sens vt legens. p̄teritū vt lectus. futurū vt legendus. Sequit̄ correllarie p̄mo q̄ p̄cipiū cū perdit tēpus amplius non est p̄cipiū sed trāsit in vim nōis vt hic natus meus pulcher est: in qua oratione nat̄ nō fecit cum tpe sed est nomē. Sed cū dico: christus natus est in bethleem iude: hic natus est p̄cipiū ⁊ significat cū tempe p̄terito. Sequit̄ correllarie sc̄do. q̄ tēpus in p̄cipio cognoscit̄ dupliciter. Uno mō a p̄iori: ⁊ hoc est ex significatiōe ⁊ sic illud p̄cipiū quod significat sub differētia p̄sentis tempozis est p̄sentis tempis vt legens. illud q̄ significat sub differētia p̄teriti tempis est p̄teriti tempis vt lectus. illud vero q̄ significat sub differētia futuri tempis est futuri tempis. vt legendus. Sequit̄ correllarie tercio q̄ tempus recte ⁊ congrue dicit̄ accidere p̄cipio. Ratio. q̄ p̄cipiū significat actū. modo om̄is actus et actio mensurant̄ tempore vt dicis quāto p̄biscoꝝ. Sc̄do tēpus cognoscitur in verbo a posteriori hoc est ex terminatiōe: et sic illa q̄ terminatur in ans vel in ens sunt p̄sentis tempis vt amans legens: illa q̄ terminant̄ in tus sus vel xus p̄teriti tempis: sed illa que terminant̄ in dus sunt futuri tempis. Sunt aut̄ tria tempe p̄cipij ad seinuicē irreducibilia: quia p̄teritū potest subdiuidi in p̄cipio sicut in verbis in p̄teritum p̄fectū cōplete: in p̄teritū imp̄fectum ⁊ p̄teritū plusq̄ p̄fectū sed hoc nō est cōiter v̄suarū. Sufficiētia aut̄ istoz tempoz triū capitur sic. Om̄e tēpus aut̄ est p̄sens aut̄ distans a p̄nti. Si est p̄sens tūc est p̄muꝝ mēbrū. Si aut̄ distat a p̄senti hoc est dupl̄. Aut̄ distat a p̄senti per p̄iū sic est p̄teritū. Aut̄ per posterius sic est futurū.

Notandū quarto et vltimo q̄ licet v̄bū

etiam fecit cum tpe et etiā p̄cipiū: nō t̄m eodē modo. q̄ verbū significat cum tpe illimitabiliter sed p̄cipiū significat cū tempore limitabiliter. Unde significare cū tempe limitabiliter est significare cū certa v̄ certis differētiis tempoz: ita q̄ per dictionē importantē tēpus potest trahi ad aliā differētiā tempis acc̄raliter vt homo fuit legēs: in qua hoc p̄cipiū legens est p̄sentis tempis essentialiter trahit̄ tamen ad p̄teritū tempus rōne huius verbi fuit acc̄dentaliter. Unde notandū p̄cipiū limitaria tempe intelligitur dupliciter. Uno modo simpliciter ⁊ absolute: sic q̄ p̄cipiū p̄sentis tempis fieret p̄teriti aut futuri tempis: ⁊ hoc nō est possibile. Ratio p̄ma. quia sicut est in natura sic p̄ariso: miter est in arte. Dicit̄ em̄ sc̄do p̄biscoꝝ. Al̄s imitatur naturā: sed in natura p̄sens: vt sic nō est p̄teritū nec futurū: q̄ sunt partes tempis realiter distincte: sic etiā in arte verbū p̄sentis tempis non p̄t fieri p̄teriti vel futuri t̄pis. Sc̄da ratio: quia sic periret sc̄ia ampliatiōnū: qua destructa multaz p̄p̄dum cōit̄ cōcessarū veritas periret. Sed q̄ seque ref hoc sc̄z q̄ cōcesso isto q̄ p̄cipiū limitaret̄ simpl̄ a tempe sc̄ia ampliatiōnū periret: q̄ sequeret̄ q̄ verba p̄teriti vel futuri t̄pis: vel eoz p̄cipia posita a p̄e p̄dicari non haberent ampliāre subiectum: vt in

ista hō est mortu⁹: vel hō est generāus. Illō em̄ qđ d; ampliare d; in-
cludere diuersas differētiās tempoz. si ergo in p̄dictis orationib⁹ p̄ci-
pialia limitarent a p̄terito ad p̄sens: vel a futuro ad p̄sens: nulla eēt am-
pliarior: q; p̄cipia p̄sentis t̄pis non h̄nt ampliare: ex quo nō includunt
diuersa t̄pa vel diuersas differētiās tempoz. Nō est ergo simplr verū
et absolute intelligendū q; p̄cipiū posset limitari a t̄pe. Scđo ergo in-
telligit q; participiū limitat a t̄pe ad bonū intellectū: vt sic. Participi-
um vel vox p̄cipialis p̄ dictionē importantē tempus trahit accidentalit̄
ad illud tempus: et ad supponendū ad aliud t̄pus qđ aliqñ fuit p̄sens:
vt hic adam fuit legēs: hoc verbū legens limitat et trahit accidentalit̄
per hoc verbū fuit p̄teriti t̄pis ad tempus p̄teritū: non sic q; hoc p̄ci-
pium legēs in dicta orōne esset p̄teriti t̄pis: sed sic q; designat q; actus
legendi fuit p̄ns ade licz nūc est p̄teriti et sic legēs supponit p̄ t̄pe nunc
p̄terito q; aliqñ fuit p̄sens ade. Simile bui⁹ q; cū dico: iste hō currit: hō
essentialit̄ fcat om̄es hōies: quia termin⁹ vbicūq; ponitur eque multa
significat tamē in dicta oratione restringit ad significandū et supponē-
dum p̄ vno hōie t̄m: et ergo p̄dicta p̄positio est singularis: et iste homo
est terminus singularis: sic eodē modo est in p̄posito. Significare autē
cum t̄pe illimitabilit̄ est significare cū certa vel certis differētijs t̄pōz
sic q; p̄ nullā dictionē importantē t̄pus pōt trahi ad aliā differētiā t̄pis
p̄iori differētiā t̄pis remanēte vt curro est p̄sentis t̄pis et nō pōt trahi
ad aliud t̄pus: hec em̄ est inepta sui curro: zero curro.

Istis notabilibus sic statibus est conclu-
sio responsalis. Littera donati de genere casu et t̄pe participij est bñ as-
signata. paret ex his que dicta sunt in notabilibus.

Primo. Plura sunt genera in participio q; q̄truo: probatur. q; i
participio etiā repitur genus epicheni vt hic: volans passer mo-
uerur: in qua oratiōe volāns est gener⁹ epicheni. probatur. passer est ge-
neris epicheni: ergo etiā volans. Tenet p̄sequentia. q; adiectiuū et sub-
stantiuū debēt puenire in ḡne. Similit̄ genus dubiū repitur in partici-
pio probat in ista orōne. finis cōsumens. in qua orōne finis est gener⁹
dubij. ergo etiā cōsumens. Tenet p̄na. q; adiectiuū et substantiuū de-
bent cōuenire in genere. Dico q; non oportet q; semp adiectiuū et sub-
stantiuū cōueniant in genere sed sufficit q; genus vnius includat in ge-
nere alterius et sic est hic. genus em̄ epicheni includit genus masculinū
vel femininū vt etiā dictū est in capitulo de nomine.

Secdo. Aliqđ est p̄cipiū qđ nullius est ḡnis. probat de illis p̄ci-
pijs generas paries. Nō ois. probat. q; generas. est masculi-
ni ḡnis t̄m. s̄lr paries est ḡnis femi. t̄m vt dicit bebrardus. Nō etiā s̄lr
ḡnis masculini nec femi. probat participiū desinēs in ans vel in ens est
generis om̄is. sed generas paries desinūt in ans vel in ens ergo sunt
generis om̄is. Maior est omniū grāmaticoz. Minor est nora. Dico ve-

rum argm̄. cōcludit q; generans quo ad significatiōē est genetis mas-
culini t̄m: et paries est generis fe. t̄m quo ad significatiōē sed nō quo
ad vocē. mō genus plus attendit ratione vocis q; significatiōis.

Tercio. Casus nō est accidēs participij. ergo probat. casus est ac-
cidēs illius pris que significat substantiā. sed participiū nō fcat
substantiā. Sed dicis dispositio substantie vt dicit auro: modoz signifi-
candi. Minor. q; participiū significat actū qui est accidēs. Dico vez ar-
gumentū cōcludit q; participiū significat actū formaliter nō quidē ab-
solute. sed actū vnitū substantie. et sic participiū etiā dat intelligere sub-
stantiā: vt dictū est in notabilibus p̄cedētis questionis.

Quarto. Tempus nō est accidēs participij. ergo. probat. om̄e
accidēs debet abesse suo subiecto. sed tempus nō abest partici-
pio. ergo. Maior est p̄p̄birij in diffinitōe accidētis. Minor quia quā-
do participio abest tempus transit in vim nomis et amplius nō est par-
ticipiū. Dico verū argumentū cōcludit q; tempus non abest participio
scđm esse et rem tamē sufficit q; scđm modū intelligendi. possum em̄ in-
telligere participiū absolute quo ad eius modū significandi essentialit̄
non intellectu eius t̄pe. quādamodū possum intelligere erbiopem nō
intellecta eius nigredine: prius em̄ potest intelligi sine posteriori. Et se-
cundo philicop dicis. Abstrahentiū nō est mendarium.

Quinto. Plura sunt t̄pa participioz q; tria. probat. t̄pus pue-
nit participio rōne verbi sed in verbo sunt quinq; t̄pa. p̄teritum
em̄ diuidit in p̄teritū imp̄fectū. p̄teritū p̄fectū: et in p̄teritū plusq; p̄fe-
ctum. ergo Maior est nora. quia participiū recipit a verbo t̄pa et signi-
ficatiōes: vt dictū est. Minor est nora ex p̄cedentibus. Dico vez argm̄
concludit q; in participio repiunt plura t̄pa sed ista reducūtur ad alia:
vt p̄teritū imp̄fectū et plusq; p̄fectum reducūtur ad p̄teritū et sic sub
vna terminatiōe participiū includit om̄ia ista.

Sexto. Participiū non significat cū tempore. probat. illud qđ li-
mitatur a tempe non significat cū tempore. sed participiū limita-
tur a t̄pore. ergo Maior est nora. quia limitari a tempe est perdere t̄-
pus et non significare cū tempore. Minor parz ex quarto notabili et ter-
cio in quibus dictū est q; participiū significat cū tempore limitabiliter
Dico verū argumentū cōcluderet si participiū simpliciter limitaretur a
tempe sic q; perderet t̄pus. sed limitatur a tempe. i. trahitur ad aliud
t̄pus accidentaliter: ad illum intellectū qui est exp̄sus in notabili quare-
to. vt hic iōānes fuit legens: iōānes erit legens.

Significatiōes participioz in quo sunt: Quia ab
actiuo verbo duo p̄cipia veniūt: p̄sens et futu-
rum vt lectus legendus. A neutro quot: Duo: si

cut ab actiuo: presens et futurū vt stās statur⁹. **A** deponēti quot: **T**ria: **Q**ue: presens preteritū et futurū vt loquēs locutus locutur⁹. **A** cōmuni quot: **Q**uattuor. **Q**ue: p̄sens preteritū et duo futura vt criminans criminat⁹ criminaturus v̄l criminādus. **N**umeri participioꝝ quot sunt: **D**uo. **Q**ui: **S**ingularis vt hic legens. **P**luralis vt hi legentes. **F**igure participioꝝ quot sunt: **D**ue. **Q**ue. **S**implex vt legens. **D**ecōposita vt negligens.

Legens participium veniens a verbo actiuo temporis presentis: generis om̄is: numeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui et accusatiui et vocatiui qđ declinabit sic. **N**ominatiuo hic et hec et hoc legens. **G**enitiuo huius legentis. **D**atiuo huic legenti. **A**ccusatiuo hūc et hanc legentem et hoc legens. **V**ocatiuo o legens. **A**blatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc legente vel legenti. **E**t plura liter. **N**ominatiuo hi et he legentes et hec legentia. **G**enitiuo hoꝝ et harū et hoꝝ legentum vel legentium. **D**atiuo his legentib⁹. **A**ccusatiuo hos et has legentes et hec legentia. **V**ocatiuo o legentes et o legentia. **A**blatiuo ab his legentibus.

Lecturus participium veniens a verbo actiuo temporis futuri: nūeri singulari: figure simplicis: casus nominatiui qđ declinabit sic. **N**omina

tiuo hic lecturus hec lectura hoc lecturū. **G**enitiuo huius lecturi lecture lecturi. **D**atiuo huic lecturo lecture lecturo. **A**ccusatiuo hunc lecturum hanc lecturā hoc lecturum. **V**ocatiuo o lecture lectura lecturū. **A**blatiuo ab hoc lecturo ab hac lectura ab hoc lecturo. **E**t plr. **N**otō hi lecturi he lecture hec lectura. **G**enitiuo hoꝝ lecturoꝝ harū lecturarū hoꝝ lecturoꝝ. **D**atiuo his lecturis. **A**ctō hos lecturos has lecturas hec lectura. **V**ocatiuo o lecturi lectu re lectura. **A**blatiuo ab his lecturis.

Lectus participium veniens a verbo passiuo temporis preteriti: nūeri singularis: figure simplicis: casus nominatiui quod declinabitur sic. **N**ominatiuo hic lectus hec lecta hoc lectū. **G**enitiuo hui⁹ lecti lecte lecti. **D**atiuo huic lecto lecte lecto. **A**ctō hunc lectū hanc lectā hoc lectū. **V**ocatiuo o lecte lecta lectum. **A**blatiuo ab hoc lecto lecta lecto. **E**t plr. **N**otō hi lecti he lecte hec lecta. **G**enitiuo hoꝝ lectorū harū lectarū hoꝝ lectorū. **D**atiuo his lectis. **A**ctō hos lectos has lectas hec lecta. **V**ocatiuo o lecti lecte lecta. **A**blatiuo ab his lectis.

Legendus participium veniens a verbo passiuo temporis futuri: numeri singulari: figure simplicis: casus nominatiui qđ declinabitur sic. **N**ominatiuo hic legendus hec legenda hoc legendū. **G**enitiuo huius legendi legende legendi. **D**atiuo huic legendo legende legendo. **A**ctō hunc legendū hanc legendam hoc legendū. **V**ocatiuo o legende le-

genda legendum. Ablatiuo ab hoc legēdo ab hac le-
genda ab hoc legendo. Et pluraliter Nominatiuo be
legendi be legende hec legenda. Stō horū legendo-
rum harū legendarū horū legendorū. Batiuo his le-
gendis. Accusatiuo hos legendos has legendas hec
legenda. Vocatiuo o legendi legende legenda. Ab-
latiuo ab his legendis.

Utrū littera donati de significatione
numero et figura: exemplari declinatiōe participiorū sit bene assignata.
Pro intellectuē questiōis more. Notandū est pmo q significatio pri-
cipij diffinit sic cōiter. Est pprietas participij attributa participio ea ra-
tione qua est actiōis tantū vel passiōis tm vel neutrius vel vtriusq; si-
mul significatiuū. In qua diffinitōe tangunt quinq; significatiōes pri-
cipiorū. Actiualis tangit cum dicitur actionis tm. et ibi etiā tangit deponēta-
lis et hoc in illis principijs que deriuant a verbis deponētalibus q actio-
nem tm significāt. Passiualis tangit cum dicitur passiōis tm: similr ibi tan-
gitur deponētalibus et hoc in illis participijs q deriuant a verbis depo-
nentalibus q passiōē tm significāt vt postea dicetur. Neutris tangi-
tur cū dicitur neutrius. Cōis tangitur cū dicitur vtriusq; simul. Alij aut breui-
us ita diffiniūt. Significatio principij est pprietas participij attributa
participio ea ratiōe qua est originatū vel deriuatū a verbo alicuius ge-
neris. Significatio actiualis est pprietas participij attributa participio
ea rōne qua ipm est deriuatū a verbo actiui generis vt amas. Sig-
nificatio neutris est pprietas participij attributa participio ea ratiōe
qua ipm est deriuatū a verbo neutrius gnis. vt currens. Significatio
passiualis est pprietas participij attributa ei ea rōe vt ipm est deriuatū
a verbo passiui generis: vt amatus. Significatio deponētalibus est pprietas
participij attributa et cōueniens ei ea rōne qua ipsum est deriuatū
a verbo deponētis generis vt loquēs nascens. Significatio cōis est pprietas
participij attributa participio ea rōne qua ipsum est deriuatū a
verbo cōis generis vt criminās. Sequit correllarie pmo q significatiō
participij cognoscit ex genere verbi: sic q principij est illius significatiō-
nis cuius generis est verbū quod ab eo descendit. veritas huius correllarij
dicit inferius latius. Sequit correllarie scdo q sicut quinq; sunt gene-
ra in verbo sic quinq; significatiōes in participio. Ratio quia signifi-
catio participij cognoscit ex genere verbi. Unde dicit alexander in secun-
da pre. In verbi genere que sit signatio quere.

Notandū scdo q a verbis actiui generis
duo veniunt principia pns in ans vel in ens. et futurū in rus: vt ab amo
veni tamans et amatur. pro quo intelligēdo sciendū q pms in intentione
pnsiant principia pnsantis tps in ans vel in ens terminata formant a p-
ma persona pnsantis impfcti tps indicatiui modi mutādo bam vel bar
terminationē in ns vt amabam amans. loquar loquēs Ratio aut istius
quare potius formant a pma persona q scda vl tertia. qz pma psona
est dignior alijs. modo a digniori dicitur fieri denomiatio. vt declarat arist.
octauo pbsi. Sed q pma persona sit ceteris dignior. qz pma psona con-
cipit scdam et tertiā et non ecōuerso. modo omne agens est pstantis pas-
so. iij. de ania. Scdm aut alios grāmaticos principia pnsantis tps aliter
formant. in vbis em pme et scde cōiugationis formant a scda psona pre-
sentis tps indicatiui modi interponēdo n inter s et pluram litterā: vt
amans interponēdo n inter s et a erit amans. sic doces interponēdo n
erit docens. Sed in verbis terciē et quarte cōiugationis formant a p-
ma psona pnsantis tempis indicatiui modi mutādo o in ens: vt lego le-
gens. audio audiens. Ab ista regula excipiunt ista duo. eo et queo. q nō
sic formant. qz eo habet iens et queo quies. Sed participiū futuri tps
in rus terminatū. formant ab vltimo supino breuiādo u. et addēdo rus.
vt amatu. breuiādo u et adde rus erit amaturus. A verbo neutrali: vt di-
cit in textu. veniūt etiā duo participia pnsantis in ans vl in ens et futurum
in rus. vt a sto venit stans et staturus. A verbo aut passiui veniūt duo
preteritū in tus sus vel tus terminatū et futurū in dus. vt ab amor ve-
nit amatus et amandus pnsantis in tus terminatū vt amatus formant ab
vltimo supino amaru addendo s erit amatus. Sed principia futuri tps
i dus terminata formant a gto singulari mutādo tis in dus: vt amās amā-
tis muta tis in dus erit amādus. A vbis aut deponētis gnis veniūt tria
participia. pnsantis in ans vel in ens. pnsantis in tus et futurū in rus. vt a lo-
quo: venit loquēs locutus et locuturus. In dus aut participiū a verbo
deponēti nō descendit. Un sequit correllarie q loquēdus baccalariū
magistrādus noia sunt et nō participia. vñ dicit petr⁹ belye. Rursus de
neutris vel deponētalibus in dus noia pcedunt que principiantia non
sunt. Sed a verbis cōis gnis veniūt quattuor principia. pnsantis in ans vl
in ens. pnsantis in tus et duo futura. vnū in rus. et aliū in dus. vt a crimi-
nos venit criminās criminātus criminaturus et criminādus. Sequitur
correllarie q iste regule dare de formatiōe principiorū intelligitur: dū
modo principia non deriuantur in vbis defectiuis et carētibz supinis: et
ergo si principij careret supino nō format futurū in rus: vt patet de isto
vbo studeo quod caret supinis: ergo etiā caret futuro participij in rus
Ratio huius correllarij: qz deficere causa deficit et effectus: mō supinū ē
causa principij futuri tps Si ergo deficit supinū necessario deficit et pri-
cipiū futuri tps. Sequit correllarie scdo: q omnia verba fctantia splena

dozem carēt picipijs futuri tps. Ratio q̄: earent supinis ergo etiā p̄cipio futuri tps. Q̄ aut̄ om̄ia verba significātia splendorē carēt supinis excepto vno patet in istis meris. Om̄ia splendorē dicas caruere supinis. Excipias vñū quod dat tibi fulgeo fulsum

Notandū terciō q̄ ex littera donatiba

betur q̄ p̄cipiū est illius f̄cariōis cuius ḡnis est vbi a quo descendit. Et hoc nō est vniuersaliter verū: sed intelligit̄ dūmō p̄cipiū est ira larū in significādo sicut verbū a quo descendit: q̄ si participiū nō est ita larū in significādo sicut verbū a quo descendit: non oportet q̄ participiū sit illius significatiōis cui⁹ generis est suū verbū. patz criminoz est generis cōis: dixit em̄ donatus ante q̄ verba cōia scōz se sumpra cadūt in duas formas. i. duplicē significatiōē: q̄ significant actiue et passiue simul. tñ hoc participiū criminās deriuatū ab eo nō est significatiōis cōis sed solum actualis: sed criminaturus licz venit a vbo criminoz quod est cōis generis: tñ solū est significatiōis actualis: sic criminatus nō est f̄cariōis cōis: sed passualis tñ. sed hoc participiū crimināus est f̄cariōis cōis. versus. Verbi cōe quis agat z pariat. Sola per ans ens rus actio significatur. Tus solū patitur per dūs vtrūq̄ significat. Sequit̄ correllarie q̄ licet hoc verbū criminoz regit actiū et abltm̄ indifferēter. ex quo significat actiue z passiue. tñ criminās solū regit actiū: q̄ significat actiue tñ. similr criminatus regit abltm̄ tñ: quia significat passiue tantum sed crimināus indifferēter regit actiū vel abltm̄: quia retinet significatiōem verbi z significat tam actionē q̄ passionē.

Notandū quarto z vltimo q̄ nūerus in participio eodē mō diffinit̄ sic in noīe solum variando genus: vt vbi in noīe dicis numerus est p̄p̄ietas nomis: sic hic dicis numerus est p̄p̄etas participij. Est tamen differentia inter numez nomis z participij qz nomia deficiunt in numero: aliqua in singulari vt diuitie nuprie. aliqua in plurali vt noīa p̄p̄ia. sed participia non deficiunt in numero. patet qz participia sunt adiectiua: mō adiectiua nō debent deficere in nūero ex quo debent terminare substantiua in quolibet nūero: Sic eodem mō dicendū est de figura participij sicut nomis: nisi vbi in noīe dicis figura est p̄p̄etas noīs. in participio est dicendū figura est p̄p̄etas participij. Sequit̄ correllarie q̄ nullū participiū est cōpositre figure: sed simplicis aut decōpositre: si em̄ participiū venit a verbo simplicis figure ipsuz est simplicis figure vt legens. si venit a verbo cōpositre figure tñ participiū est decōpositre figure vt negligēs quod venit a verbo negligo cōpositre figure. vsus. Participans omne dic simplicis esse figure. Aut de cōpositre dicere nō dubites. Sequit̄ correllarie q̄ si aliqua vox p̄cipialis cōponit̄ cū p̄positiōe cū qua suū verbū cōponi nō pōt. tñ talis vox non est p̄cipiū sed nomē vt indocrus. Q̄ postea donatus in fine osten-

dit exemplarē declinationē p̄cipioz. Pro qua intelligēda q̄ donatus solū declinat p̄cipiū actiue z pas. f̄cariōis z aliaz f̄cariōnū nō. Rō quia iste due significatiōes sunt p̄ncipales: modo de p̄ncipaliorib⁹ debz esse sermo z locutio. Alia causa. qz p̄cipioz aliaz significatiōnū declinationem reliquit fore notam ex declinatione p̄cipioz actiue et passiue significatiōis: sicut em̄ declinat amans sic currens. Tercia ratio p̄pter breuitatem. ponere em̄ declinationem participioz cuiuslibet significatiōis fuisset res longa z rediōsa.

Istis notabilibus sic stantibus est conclusio

hō r̄ialis. Littera donati de f̄cariōe nūero z figura. et exemplari declinationē p̄cipioz est sufficient̄ assignata. p̄z conclusio ex notabilib⁹ iā declarata. Primo tñ due sunt significatiōes p̄cipioz. ergo nō quin (ratio. At qz. Probat. qz om̄is significatiō p̄cipij aut est essentialis aut accidentalis: essentialis vt significare p̄ modū fluxus z fieri: accidentalis vt significare singulariter vel pluralit̄. Dico vtz argm̄. cōcludit q̄ significatiōes p̄cipioz in ḡne sunt tñ due: licet in specie sunt plures q̄ due quia significatiō acc̄ntalis subdiuidit̄ in quinqz membra.

At scō. Aliquod est participiū quod nullius est significatiōis. ergo. Probat. criminās est p̄cipiū z nullius est significatiōis. non actualis. Probat. p̄cipiū debet esse illius significatiōis cuius generis est verbū. sed criminoz est generis cōis ergo criminās debet esse significatiōis cōis. Maior est nota. qz significatiō participij oritur a genere vbi. Minor est nota similr ex dictis in genere verbi. Dico q̄ argumentū solum est per dicta in notabili terciō.

At terciō. tñ tres sunt significatiōes p̄cipioz. Probat. om̄e vbi aut significat actiue aut passiue aut neutralit̄. ergo tñ tres sūt significatiōes participioz. At paret quia om̄e verbū significat actionem tantū: aut passionem tñ aut neutz: vt patet in diffinitione verbi: ergo etiam om̄e participiū aut significat actiue tantū: aut passiue tantū: aut neutz. Dico verum argumentū cōcluderet si significatiō in participio solū attēderetur ex parte significatiōis p̄cipij: sed etiā attendit̄ ex pte generis in ipso verbo: mō genera verborū sunt quinqz.

At quarto. Aliq̄ est p̄cipiū quod nullius est significatiōis. q̄ probatur. f̄cariō attendit̄ ex ḡne. sed hoc verbū sum a quo deriuat̄ ens null⁹ est ḡnis. q̄ ens eius p̄cipiū est null⁹ significatiōis. Maior ē nota. Minor. qz hoc vbi sum nec terminat̄ in o nec in oz. ergo sum nullius est ḡnis. Tener p̄ia. qz genus vbi sumit̄ ex terminatione in o vel in oz vt dictū est circa genus vbi. Dico vtz argm̄. cōcludit q̄ licet hoc verbū sum nullius est ḡnis quo ad vocē. tamē quo ad significatiōē ē generis neutrius: et ergo etiā ens est neutralis significatiōis.

At quinto. Significatiō non est accidens p̄cipij. Probat. Idem nō est in diuersis: sed significatiō reperit̄ in quibet pte. ergo Ma-

to: est aristo. liij. phisicor. Mino: quia in qualibet parte reperitur signifi-
catio et modus significandi ut dicitur auctor: modorum significandi. Dico verum
argumentum concludit quod capiendum significandi ut est representatio rei per
vocem ad placitum sic reperitur in qualibet parte: sed ita non capis hic sed
capitur hic significatio pro quodam modo significandi participij accidentali
qui convenit participio ratione generis verbi.

¶ Sexto. Figura composita etiam reperitur in principio ergo plures sunt
figure in principio quod due. Probat auctor quod figura decomposita reperitur
in principio. ergo etiam composita. Teneat prima ab inferiori ad superius. omne
enim quod est figure decomposita est composita figure et non e converso illud
quod est composita figure est decomposita figure. Dico verum argumentum con-
cludit quod est figure decomposita capiendum figuram compositam contra. sed taliter
non potest capi in proposito: quod hic potius capiuntur desparte.

¶ Septimo. Aliquod est principium quod nullius est figure. Probat
auctor potes est principium et nullius figure. quod non sit simplicis figure. Pro-
batur. quod venit a verbo composita figure. scilicet possum: possum enim componi
tur a potis et sum. ergo potens est figure decomposita. Teneat persequen-
tia. quia illud participium dicitur figure decomposita quod derivatur a ver-
bo composita figure. Quod autem possum non sit decomposita figure. Pater aucto-
ritate donati qui dicit in capitulo de nomine quod potes est figure simplicis. Dico
verum argumentum concludit. quod potes in quantum nomen est simplicis figure: sed in quantum
participium est figure decomposita: ut dictum est in capitulo de figura nominis.

¶ Ultimo. Processus donati est insufficientis. Probat. quia non decli-
nat participia aliarum significationum ut neutralis deponentialis et
ceteris. Dico quod hoc fecit ex certis causis que patet in notabili ultimo.

Coniunctio quid est pars orationis anne-
ctens ordinansque sententiam.

¶ Utrum diffinitio coniunctionis

a donato in textu sit sufficienter assignata in qua dicitur. Coniunctio est pro-
rationis annectens ordinansque sententiam. Pro intellectu questione more
Notandum primo quod diffinitio presentis diffinitionis est coniunctio in suppo-
sitione personali per suis signatis: scilicet pro omnibus coniunctionibus ut sunt iste et
vel si et similes. Pro genere autem in diffinitione ponitur pars orationis indeclin-
bilis. et per hoc secundum aliquos excluditur verbum substantivum et hoc relati-
vum qui quod etiam coniungit: quod facit propositionem hypotheticam: dicit enim bugo quod
hoc relati-
vum qui que quod positum inter duo verba per referens subiectum to-
talem facit propositionem hypotheticam et resolvitur in et et in ille: ut fortes cur-
rit qui movetur resolvitur in istam: fortes currit et ille movetur. Alijs tamen vide-
tur esse aliter dicendum ut patebit in sequentibus. Dicitur secundo in diffinitione.

ne coniunctio est pars orationis annectens: quod valet tamen sicut per vim con-
iungens scilicet absolute. sic quod ultra actum coniungendi nihil aliud designat et im-
portat. Pro quo intelligendo: coniunctio coniungit dupliciter. Primo coni-
git per vim: quoniam scilicet coniungit ea que non denotantur habere aliquam de-
pendentiam et sequela adinvicem. ut homo et asinus currit. homo enim et asi-
nus sunt desparta: desparta autem non videntur nec habent dependentiam et se-
quelam adinvicem. Et taliter coniungunt coniunctiones copulativae et disiu-
ctivae. Dictum est notanter in diffinitione: annectens. id est per vim coniungens
absolute: sic quod ultra actum coniungendi nihil aliud importat. per hoc secundum
aliquos excluditur verbum substantivum quod coniungit subiectum cum predica-
to. dicit enim primo peribermennas: hoc verbum substantivum importat
actum complexivum quem sine extremis non est intelligere: non tamen se-
quitur quod ergo hoc verbum substantivum sit coniunctio: quod ultra tales actus
coniungendi aliquid aliud designat et importat: ut tempus vel actus essendi
absolute. Similiter per hoc excluditur hoc relati-
vum qui que quod: quod
licet etiam coniungit ut dictum est: non tamen est coniunctio: quia ultra actum
coniungendi aliquid aliud importat: quia actus referendi. et sic non coniungit ab-
solute. Et per hoc solvitur duo argumenta prima.

Notandum secundum dicitur tertio in diffinitione:

ne: ordinansque sententiam. que particula valet tamen. Coniunctio est ordinans
id est per ordinem coniungens: sententiam. id est dictiones vel orationes senten-
tiam facientes scilicet absolute: sic quod ultra actum coniungendi nihil aliud impor-
tat et designat. Unde. Coniungere per ordinem est coniungere aliqua que de-
notant habere dependentiam ad se invicem ut si fortes currit fortes move-
tur. casus enim et motus dependent ad se invicem sicut causa ad effectum quicquid
quod enim currit hoc movetur et non e converso. Similiter hic: si asinus volat
asinus habet pennas: volare et habere pennas unum habet respectum et de-
pendentiam ad aliud. Et isto modo coniungunt coniunctiones casuales et rationales
Qualis autem coniungunt coniunctiones expletivae dicitur in argumento quin-
to. Sequitur correlarie ex dictis quod licet adverbialia localia temporalia etiam
coniungunt: quia faciunt propositiones hypotheticas ut dicitur logici. ut ubi for-
tes currit plato movetur. que valet istam: in quo loco fortes currit: et in eo-
dem loco plato movetur. tamen non sunt coniunctiones: quod coniunctio coniungit
absolute: sed adverbialia localia et temporalia ultra actum coniungendi im-
portant aliquid aliud. quia determinant verba aut ratione loci: aut tem-
poris. ut dictum est in capitulo de adverbio.

Notandum tertio: quod hec coniunctio quod in dif-

initione non debet capi copulativae per: nulla enim est coniunctio quod coniungit
tam per vim quam per ordinem. Sed debet capi per vel: sepius enim in scripturis
capitur et per vel: ut enim ostendit thomas. ii. phisicorum in diffinitione nature et
capitur pro vel cum dicitur. Natura est principium movendi et quiescendi: non
p

em in omnibus rebus natura est principiū mouendi: qz in terra non. Dicit
em cōmentaro: scōdo celi. Si omnes dii descenderūt terram mouere nō
possunt. Nec etiā natura est principiū quiescendi in oibus. quia in celo
non. Dicit em. ix. metaph. Nō est timendū qz celū steret. Sic z in ppositio
qz capis: p vel: vt diffinitio valebit tñ cōiunctio cōiungit per vim aut p
ordinem. Nō tamē debet capi vel hic disūctiue. alias em diffinitio con
strueret vnam yporetica falsam cū diffinitio. qz valeret tñ omnis conū
ctio cōiungit per vim. vel omnis cōiunctio pūngit per ordinē. que tota
disūctiua est falsa: quia ambe eius pres sunt false. Sed d; capi vel dis
iunctim vt facit vnam kathegoricā de disūcto pēdicato z sic valebit
tantū: omnis cōiunctio cōiungit per vim vel per ordinē. ¶ Et est cōiun
ctio inuenta scōm intentionē pūsciani se decimo maioris tribus de cau
sis. pūmo vt duo causalia cum eodē verbo cōstrui possent. vt iōānes z
perr^o currūt. Scōdo vt eodē verbo duo verba vniri z cōiungi possent vñ
casuali. vt iōānes legit et currit. Tercio vt illa que p se vniri et cōiungi
non possunt: vt desperata: cōiungerent per cōiunctionē. vt homo z as
inus. Quarto ideo potest adiungi: ppter facere ppositiōes yporeticas
et diuersas kathegoricas de copularis cōditionatis z disūctis extre
mis que sine cōiunctionibus fieri non possunt.

Notandū quarto z vltimo: qz cōiunctio
nis modus significādi scōz aurozē modoz significādi est iste. Cōiunctio
est parsonis significās p modū cōiungentis duo extrema. Cōiunctio
em vt dictū est: est inuenta ppter hoc vt ea cōiungeret q per se vnibilia
nō sunt: vt desperata: recte ergo dicit qz modus scādi cōiunctionis ē
cōiungere duo extrema. Sciendū aut: vt dictū est pū superius: qz omnis
modus scādi in grāmatica si nō est fict^o: oportet qz sumat ab aliq mō
do essendi in natura: et ab aliqua pperate reali: oportet ergo qz mod^o
significādi pūctiōis ppositiones alicui modo essendi in natura. In na
tura aut repitur diuersitas in vnibilibus: aliqua em sunt que vnūtur
seipsis sine medio intrinseco. vt materia z forma. sūt actus et potentia.
Inter em vnionē materie z forme: similr actus z potentie nō cadit me
dium intrinsecū vt declarat. ix. metaph. et scōdo de ania. Dicit enim ari
stotelis qz non oportet querere mediū quare ex corpe z ania sit vnū: si
cut non oportet qzere causam quare ex sigillo z cera. sit vnū. ratio hui^o
est per se nota. qz vnū h; se vt actus et aliud vt potentia. modo ex actu
et potentia sit vnū per se. Alia aut in natura sunt vnū per mediū p qd
cōiungūtur adinuicē: vt dueres diuerse que scōm se vniri non possunt
vnūtur per mediū: vt due asseres iungūtur per clauū mediū: si c ppo
tionabilr in arte inuenit qz aliqua vnūt sine medio vt determinatio
et determinabile vt albus hō. determinatio em hab; se vt actus sed de
terminabile vt potētia: sicut ergo in natura ex actu z potētia sit vnū si
ne medio: sic z in arte ex determinatiōe z determinabili sit vnū. Etiam

49
sunt aliqua in arte q p se vniri non possunt: sed vnūt p mediū: qd illa
pūngit sicut sunt duo desparata. vt hō et asinus: z ad talē vnionē faciendā
inuenta est pūctio: recte ergo dicit mod^o significādi ipsius cōiunctiōis ē
qz cōiunctio est parsonis significās p modū cōiungentis duo extrema.
Lapis ergo modus significādi pūctiōis a pperate rei z mō essendi q
repit in rebus realib^o q apre nare sunt cōiungere res aliqz adinuicē vt
in clauo vt bitumine repit aptitudo qua pōt iungere duos asseres sūt.

Istis notabilibus sic stātibus ē conclusio

responsalis. Diffinitio pūctionis a donato posita est bene z sufficiēter
assignata. Veritas hui^o pclusionis patz ex declaratiōe et notabilibus.

¶ Primo. Diffinitio cōiunctiōis nō valet. Probat. nulla diffinitio
debet puenire alteri a diffinitio. sed diffinitio pūctiōis puenit al
teri diffinitio: ergo. Maior est nota. qz est vna pūctio bone diffinitiōis:
Minor patz. qz cōuenit hōo substantiuo. verbū em substantiuū est copu
la pūctari cū subiecto. Dico qz argū solutū est in notabili pūmo.

¶ Scōdo. Diffinitio adhuc cōuenit alteri a diffinitio. ergo. Probat.
qz cōuenit huic relatiuo qui. probat. illud qd facit ppositionem
yporeticā copulatiuā est pūctio. sed qui facit ppositionē yporeticā co
pulatiuā qz qui est cōiunctio. Maior est nota. qz ppositio yporeticā co
pulatiua est illa in qua pūngunt due ppositiōes kathegorice p hāc con
iunctionē et vel sibi similē. Minor est hugonis q dicit qz qui positū in
ter duo vba facit ppositionē yporeticā copulatiuā. Dico vep argū con
cludit qz hoc relatiuū qui facit ppositionē yporeticā nō rōne sui sed ra
tiōe pūctiōis copulatiue incluse: qz resoluit in et: z in ille. Potest etiā
dici ad argumentū eo modo vt dictū est in notabili pūmo.

¶ Tercio. Diffinitio cōiunctiōis nō valet. Probat. ois diffinitio d;
pūctari de diffinitio vniuersalit. sed diffinitio cōiunctiōis nō est hōi. er
go. Maior est vna cōditio bone diffinitiōis. Minor. qz bec est falsa: ois
cōiunctio pūngit p vim z per ordinē. Dico verū argumentū pcluderet
si qz teneret in diffinitione copulatiue. sed tenet pro vel.

¶ Quarto. Etiam tenendo qz p vel diffinitio non valebit. probat
omnis diffinitio est mala ex qua cum diffinitio cōstituit ppositio
falsa. sed accipiēdo qz pro vel ex diffinitioe pūctiue ppositio falsa. Mai
or est nota qz diffinitio debet pūctari de diffinitio vniuersaliter et affir
matue. Minor qz bec est falsa. omnis cōiunctio cōiungit per vim vel om
nis cōiunctio cōiungit per ordinem. Patet. quia est vna disūctiua fal
sa. quia ambe partes sunt false. Dico verū argumentū concluderet si qz
captum p vel in diffinitione teneret disūctiue: sed debet teneri disū
ctim: vt dictum est in tercio notabili.

¶ Quinto. Diffinitio cōiunctionis non valet. Probat. omnis dif
finitio debet puenire cuilibet pteno sub diffinitio. sed aliq ē pū
ctio cui bec diffinitio non puenit. igit. Maior est nota ex vna cōditione
p u

bone diffinitionis. Minor. q. nō cōuenit punctionib⁹ expletius. Probat⁹. q. grāmatici dicūt q. cōiunctiones expletue nō cōiungunt nec per vim nec per ordinē. sed tñ cōiuncta ordināt: vt dicendo tu aut dñe mi. ferere nobis: hec cōiunctio aut nō ponit de necessitate oratiōis sed tñ causa ornat⁹. Dico verū argm̄ pcludit q. cōiunctiones expletue non coniungūt nec per vim nec per ordinē expresse tamē implicite z virtua. liler. vt hic siquidē noscat dilectio vestra in qua oratio hec punctione expletua siquidē pūngit p ordinē oculre. q. cōiūgit adiectiuū vestra et substantiuū dilectio modo adiectiuū z substantiuū habēt adinuicē dependentiā sicut determinatio z sūū determinabile.

Al Sexto. Cōiunctio pditionalis non pūngit. ergo. Probat⁹. omē cōiungens debet poni in medio inter illa que pūngit. sed punctione cōditionalis nō ponit in medio inter illa que pūngit. ergo. Maior est nota. q. ligamentū z vnio debet poni inter illa que vnitur et cōiungit. Minor pater. q. ponitur in pncipio. vt cum dicis: si homo currit homo mouetur. Dico verū argumentū cōcludit q. cōiunctio cōditionalis non ponitur in medio quo ad vocem z sūū: tamen bene quo ad virtutem et sic hec cōiunctio si dirigit virtutē in medium.

Al Septimo. Cōiunctio disunctiua non cōiungit. ergo. Probat⁹. illud qd disiungit nō cōiūgit sed cōiunctio disunctiua disiungit: ergo. Maior est nota. q. coniungere z disungere sunt opposita: modo opposita nō possunt inesse vni. vt dicis in postp:edicamēns. Minor. q. cōiunctio disunctiua dicis disunctiua a disingēdo Dico verū argumentū pclu. q. cōiunctio disunctiua pūngit z disiungit respectu diuersorum: pūngit em̄ dictiones z disiungit sensus. vt hic homo vel asinus currit. illa cōiunctio vel cōiungit illas dictiones hōmo asinus. sed disiungit sensus: quia significat q. vñ illoz currit homo vel asinus.

Al Ultimo. Cōiunctio copulatiua non cōiungit per vim. ergo. Probat⁹. antecedēs. illa cōiunctio cōiungit per vim que cōiungit ea q. dependentiā nullam habēt adinuicem. sed cōiunctio copulatiua cōiungit ea que habēt dependentiā adinuicē. ergo nō cōiūgit per vim Maior est nota. quia hoc est coniungere per vim. Minor. q. cōiunctio copulatiua cōiungit superius z inferius. vt homo z animal currit. modo superius z inferius habēt dependentiā adinuicē. Dico verū argumentum cōcludit q. cōiunctio copulatiua pūngit ea que habent dependentiā adinuicem: tamē hoc non requirit ad eam: et etiam nō denotat ea habere dependentiā: cum ea coniungit

Cōiunctioni quot accidūt: Tria. Que: Potestas. Figura. z Ordo. Potestas punctionū quot species habet: Quisq. Quas: Copulatiuas: disuncti-

uas: expletivas: causales: z ratiōales. Ba copulatiuas: vt et etqz at atqz ac ast. Ba disunctiuas: vt aut ve vel ne an neqz. Ba expletivas: vt quidē eq dē saltē videlicet q̄ q̄uis q̄qz autē porro licet tñ veruntñ. Ba causales: vt si etsi etiā si siquidē quando qñquidēz quin quinetiā quaten⁹ sin seu siue ne ue nam nanqz ni nisi nisi ne sed interea q̄obzē pre fertiz item itēqz ceterū alioquin p̄terea. Ba ratiōales: vt ita itaqz em̄ em̄uero quia qua propter quoniam qm̄quidē quippe nempe ergo ideo igit scilicet videlicet p̄pterea iccirco. Figure punctionū quot sunt: Due Que: Simplex: vt nā. Cōposita: vt nāqz. Ordo cōiunctionū in quo est: quia aut p̄positiue p̄iunctiōes sunt. vt at ac ast. Aut subiunctiue: vt qz ne ve. Aut cōmunes: vt ergo ideo igitur.

Utrū littera donati de accidētib⁹ cōiunctionis sit sufficient assignata. pro intellectu questionis more. Probandū est pmo q. donatus accidentia cōiunctionis ostēdit esse tria: scz potestare figurā z ordinē. Priscia tñ. xvj. maioris etiam ponit speciem. sed donat⁹ eam cōprehēdit sub figura: cōiunctiōes em̄ simplicis figure sūt primitiue speciei. cōiunctiōes vero cōposite figure sunt deriuatiue speciei. Diffinit⁹ aut potestas cōiunctiōis sic cōiter: est p̄prietas cōiunctiōis nis attributa ei ea rōne put ultra actū cōiungēdi simplr impōrtat actū cōiungēdi in speciali. scz aut copulatiue aut disunctiue aut expletue aut causaliter aut rationalit. In qua diffinitione rangunt quisq. potestates cōiunctionū scz potestas copulatiua: cum dicitur copulatiue. disunctiua cū dicis disunctiue. expletua cum dicitur expletue. causalis cū dicis causaliter:

rationalis cui dicitur rationalis. Sequitur correlative primo quod tantum quinquaginta sunt potestates coniunctionum ad se invicem irreducibiles. quod plures sunt quod reducantur ad istas. Præcipientem enim. xj. maioris ponit plures. Alique enim coniunctiones sunt negatiue. alique aduersatiue. alique discretiue. sed hoc non est contra positionem donati. quod donatus ponit præterea plus cōes et vstras. aliquas dicebat collectiue ut sunt rationales. aliquas dicebat approbatorias ut quidam. aliquas coniunctiue ut si quatenus. Sequitur correlative secundo quod coniungere absolute est centrale coniunctioni. sed coniungere sic vel sic in speciali hoc accidit coniunctioni. sicut etiam dictum est in adverbio quod determinare verbum absolute est centrale adverbio. sed determinare verbum sic vel sic in speciale scilicet ratione numeri loci temporis. hoc est accidentale adverbio. Sequitur correlative tercio non est inconueniens idem esse essentiale alicui. quod tamen alio modo acceptum est accidentale sicut patet in proposito: coniungere enim absolute est essentiale coniunctioni. sed sic vel sic coniungere est ei accidentale.

Notandum secundo quod sufficietia hanc potestatem sumpsit. Omnis coniunctio alicuius potestatis aut est de essentia orationis et necessitate aut de bene esse. Si de essentia hoc est dupliciter. Aut coniungit per vim. Aut per ordinem. Si per vim hoc est dupliciter. Aut coniungit sensus et verba vel dictiones simul sic est coniunctio copulatiua. Aut coniungit dictiones et disiungit sensus sic est coniunctio disiunctiua. Si autem coniungit per ordinem hoc est dupliciter. aut plus pertinet ad præteritis sic est causalis. Vel plus pertinet ad præteritis sic est rationalis. Si autem est de bene esse sic est coniunctio exempliua. tales enim non necessario ponuntur in oratione: sed sunt de bene esse et ornatu orationis. Diffinit autem potestas copulatiua sic. Est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua nata est coniungere per vim sensus et verba. Que autem coniunctiones sunt potestatis copulatiue donatus enumerat in textu dicens. Da. i. dic copulatiue coniunctiones ut et et quod atque ac aliter. Potestas disiunctiua diffinitur sic. est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua apta nata est coniungere per vim dictiones sed non sensus: ut homo vel asinus currit. Enumerat autem donatus in textu coniunctiones disiunctiue et dicit. Da. ii. dic disiunctiue ut aut vel ne nec an neque.

Notandum tercio. Potestas causalis diffinitur sic. Est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua ipsa nata est coniungere per ordinem magis se tenens ad præteritum antecedens quam præteritum ut si homo currit animal currit. Ratio autem huius quare coniunctiones causales magis se tenent ad præteritum antecedens est ista. quod ponuntur circa actus. dicit enim petrus berysp. capitulum de potentia hec propositio cui immediate præponitur hec coniunctio si dicitur antecedens. Enumerat autem donatus in textu coniunctiones causales et dicit. Da. causales ut si et si etiam si siquidem quoniam quandoque quin quia etiam quoniam si seu siue neque nisi nisi ne sed interea quod obrem per ferrum ite itemque ceterum alioquin præterea. Potestas autem rationalis diffinitur

96
sic: est potestas coniunctionis attributa ei ratione qua apta nata est coniungere per ordinem magis se tenens ad præteritum consequens quam antecedens. Ratio huius quare coniunctiones rationales magis se tenent ad præteritum consequens: quod denotant præsequens sequi ex ante. Enumerat autem donatus in textu. coniunctiones rationales et dicit. Da. rationales ut ita itaque enim erem enim uero quod quare propter quoniam quicquid quippe nempe ergo ideo igitur scilicet videlicet propterea ita circo. Potestas exempliua est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua apta nata est coniungere per vim vel per ordinem: non tamen exempliua de necessitate ordinis sed de bene esse vel ornatu. Et enumerat eas in textu dicens. Da. exempliue ut quidam equidem saltem videlicet quod quis quoque autem porro licet tamen verumtamen.

Notandum quarto et ultimo quod figura coniunctionis eodem modo est diffinita sicut figura in nomine vel alijs partibus solum variando genus: ut ubi dictum est in nomine. figura est potestas nominis: hic dicat. figura est potestas coniunctionis. Et diffinitur sic. Figura est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua ipsa est diuisibilis vel non diuisibilis in plures partes. Et est duplex: simplex ut ar: composita ut atque. Postea donatus in fine determinat de ordine coniunctionis. Pro quo notandum ordo coniunctionis diffinitur sic. Ordo est proprietatis coniunctionis attributa ei ea ratione qua ex usu grammaticorum vel ex suo modo significandi dictionibus vel orationibus quas coniungit est proponibilis tantum: vel postponibilis tantum. vel in medio ponibilis. Sequitur correlative primo quod ordo attribuitur coniunctioni dupliciter. primo ratione usus grammaticorum. secundo ratione significandi et modi significandi. Sequitur correlative secundo quod coniunctiones iste que bene sonant in principio dicuntur præpositiui ordinis: que bene et pulchre in fine dicuntur subiunctiui ordinis que vero in medio dicuntur cōis ordinis. Sequitur correlative tercio quod sequitur duas coniunctiones esse eiusdem potestatis et tamen esse diuersorum ordinum: ut vel et vel ambe sunt coniunctiones disiunctiue: tamen vel est ordinis communis et vel est ordinis subiunctiui. Sequitur correlative quarto: quod triplex ordo rangitur in diffinitione prædicta ordinis. Cum enim dicitur proponibilis tantum rangitur ordo præpositiuius. Cum dicitur postponibilis tantum rangitur ordo subiunctiuius. Cum vero dicitur in medio ponibilis rangitur ordo communis. Ordo præpositiuius diffinitur sic: est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua ex suo modo significandi vel usu grammaticorum nata est præponi dictionibus vel orationibus quas coniungit. Et tales sunt. xv. in numero. usus. Ordinis has fieri tu dicas præpositiui. Sicut ac aliter aut at vel nec denique si si. Quin seu si siue neu neue potest associare. Unde neue est una coniunctio et valet tamen sicut vel: et aliquando apocopa sic quod deponit e et manet neu quod etiam tantum valet sicut vel. Ordo subiunctiuius diffinitur sic. est potestas coniunctionis attributa ei ea ratione qua ex suo modo significandi vel usu grammaticorum apta nata est postpo-

ai dictioibus vel orationibus quas coniungit. Errones sunt octo. vñs. Subiungas q; vñe quoq; vero da simul aut. Iunge quidē vel em sed cōs alie sunt. Ordo cōis est p̄p̄ietas cōiunctiois attributa ei ea rōne qua ex suo mō significādi vel vsu grāmaricorū nara est in medio poni int̄ dictioes vel oratioes quas iungit. Et omes sunt cōis ordinis p̄ter. xv. q̄ sunt p̄positiui ordinis et octo q̄ sunt ordinis subiunctiui.

Istis notabilib⁹ sic statibus est exclusio

respōsalis. Littera donati de accidētib⁹ cōiunctiois est bene assignata. Veritas hui⁹ cōclusionis patz ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

¶ Primo. Plura sunt accidētia cōiunctiois q̄ tria. probatur. qz nūmerus etiā est accidēs. ergo probat. quia figura est accidēs iun-
e ionie. ergo z nūerus Tener p̄na. in cōiunctōe simplicis figure est vñs nūerus quia vna dictio. sed in dictione cōposite figure est pluralis nūmerus: quia due pres vel due dictioes Dico vñ argumentū pcludit de numero realiter capto sed nō de nūero grāmaticalit̄ capto.

¶ Secūdo. Plures sunt potestates cōiunctionū q̄ tres. probat. quia aliq̄ est potestas p̄ditionalis hec em cōiunctio si est p̄trās p̄ditio nalis. Dico vñ argm̄ pclu. qz p̄trās p̄ditionalis cōp̄bēdit sub causali.

¶ Tercio. Potestas p̄ditionalis nō potest cōp̄bēdi sub causali. ergo solutio nō valet. probat antecedēs. qz stat p̄ditionalē esse veram et causalē esse falsam. ergo vna nō potest cōp̄bēdi sub alia. Tenet p̄sequētia. qz diuersitas p̄p̄ietatū arguit z designat diuersitatē rerum. An̄s p̄batur de ista p̄positioe si homo est risibilis bō est rationalis In quantū est cōditionalis tūc est vera: qz significat qz cōsequēs sequitur ex antecedēte z hoc est verū. bene em̄ sequit̄: homo est risibilis. ergo bō est rationalis. quia nihil est risibile nisi sit rationale. z hec p̄positio est falsa inquantū est causalis: qz significat quod risibilis est causa rōnalis qd̄ est falsū: potius em̄ cōuerso rationale est causa risibilis. Dico qd̄ cōiunctio non dicif ideo causalis quia denotaret causam: sed quia ordinat dictiones in aliqua oratione z denotat eas se plus tenere ad antecedens ranq̄ ad causam q̄ ad p̄sequens ranq̄ ad effectum.

¶ Quarto. Om̄is potestas est copulatiua. ergo nō sunt quinq; potestates in cōiunctioe. probat antecedēs. qz om̄is potestas cōiunctionis est cōiunctiua ergo om̄is est copulatiua Tener p̄na ab eodem ad idem: quia idem significat cōiunctiū et copulatiū. Dico qz non sunt idem: quia cōiunctim est in plus q̄ copulatiū. om̄is em̄ cōiunctio cōiungit: sed non om̄is cōiunctio copulat. et sic arguitur a superiori ad inferius affirmatiue et sine distributione.

¶ Quinto. Plures sunt potestates in cōiunctioe q̄ quinq; probatur: qz potestas enclerica etiā ē potestas. probat. qz aliq̄e p̄iunctioes sunt enclerice vt sunt ille q̄ inclināt sup se accenū p̄cedentis syllabe: vt sunt ille tres q̄ vñe. Dico vñ argm̄ pcluderet si cōiunctioni esse

enclerica pueniret rōne significatiōis: sed hoc ei puenit rōne vocis: modo potestas cōiunctionū oritur a significatione z non a voce.

¶ Sexto. Nulla cōiunctio est p̄positiui ordinis. probat. om̄is cōiunctio d; poni in medio. ergo nulla est p̄positiui ord̄is. An̄s patet. qz om̄e ligamentū z vñens d; poni in medio. sed om̄is cōiunctio vñit z cōiungit. ergo quelibet deb; poni in medio Maior est nota. Ad̄ nōr̄ sit. Dico vñ argm̄ cōcludit qz om̄is cōiunctio deb; poni in medio quo ad virtutē. nō semp̄ requirit qz quo ad vocem et sitū: vt dictum est in questione p̄cedenti de cōiunctione p̄ditionali.

¶ Septimo. Nulla est cōiunctio cōmunis ordinis. probatur. nulla cōiunctio potest indifferent̄ p̄poni et postponi. ergo nulla ē cōis ordinis. Tener p̄sequētia. qz cōiunctio. ideo dicif cōis ordinis ex diffinitione ordinis. An̄s aut̄ est notū. qz nulla talis est. Dico qz iunctio non dicif: ideo cōmunis ordinis: qz posset p̄poni et postponi simul. sed dicifur ordinis cōis. quia habet se vt mediū z ponit in medio. modo mediū respicit ambas partes sicut punctus in medio lineę respicit ambas partes lineę: quia est p̄ncipiū vñus z finis alterius.

¶ Octauo et vltimo. Plures sunt ordines cōiunctionis q̄ tres. probatur. qz aliquis est ordo an̄positiui: aliq̄s est ordo postpositiuius ergo sunt plures q̄ tres. Dico qz tñ sunt tres ordines cōiunctionū ad seinuicē irreducibiles. mō ordo an̄positiui⁹ reducif ad ordinem p̄positiui⁹ et ordo postpositiuius reducitur ad subiunctiui⁹.

¶ Repositio quid est? Parforōis q̄ p̄posita alijs ptibus in orōne significationez earū aut cōplet aut mutat aut minuit.

Utrum diffinitio p̄positiois a donato

data sit sufficient̄ assignata. videlicet ista. p̄positio est parforationis q̄ p̄posita alijs ptibus in oratione significationē earū aut complet aut mutat aut minuit Pro intellectu huius diffinitiois Notandū p̄mo qz diffinitū p̄sentis diffinitiois est p̄positio in suppositioe p̄sonali capta pro suis signatis Pro gñe autem in diffinitioe ponit parforationis: z capif eodē modo sicut capta est ante. Et dicif p̄positio a p̄ponēdo: qz p̄poni d; suo casuali cui deseruit scz actō vel ablatiuo. Sequit̄ correllarie qz si aliqñ p̄positio postponit suo casuali: hoc est figuratiue: vt mecū tecum secū puberen⁹ corderen⁹. Et talis postpositio fit p̄pter euitare turpem sonū: qd̄ grāmaticus maxie d; virare: pulchrius em̄ sonat mecū q̄ cum me. Dicif aut̄ talis figura anastrophā q̄ est recti ordinis p̄uersio: z dicif ab ana quod est rectū z trofin cōuersio quasi recti ordinis p̄uersio.

Notandū scđo qđ ppositio duplicif ppo:

nif tribus orōis. s. p cōpositione z appōnez. Per appositionē tē pponitur qñ ppositio z dictio cui pponitur sunt diuersarum partiū orationis. vt ad patrem: et sic solū pponit tribus partibus scilicet nomini pnomini z participio. et ratio qz pposita pponitur illis tribus per appositionem que habent casum: sed tantū tres sunt pres que habent casum existenter z originaliter scilicet nomen pnomē z participiū. quomodo autē ppositio per appositionē pponit gerūdijs q sunt vba dicetur postea. Et habet ppositio in appositione tria officia scilicet exigere regere z retorquere. Regit quando ipa ppositio partionis collata facit ipm stare in tali casu: ita q non in alio: vt hec ppositio ad regit illum actm patrem: cū dico vado ad patrem. Scđo ppositio exigit quādo ipsa ppositio stans sub forma ppositionis certū casuale requirit: vt hec ppositio ad requirit certum casum scz actm. Tercio ppositio retorquet: qñ scilicet ppositio verbū disponit et adiuvat q regit certū casus quem sine tali ppositione regere nō potest vt vado ad patrē: illud vbi vado est verbū debilis transitiōis: per se nō potest regere actm sed cū iuuamine ppositionis bene regit. Secūda ppositio pponitur dictio: nibus per cōpositionē quando scilicet ppositio z dictio cui pponitur intrant in eandem partē orationis vt iniustus: et isto modo ppositio pponitur omnibus partibus excepto pnomine et interiectione exemplum de nomine vt iniustus. de verbo extorquo. de adverbio exhinc. de participio vt incurrens. de coniūctione vt absq. de ppositione vt impetritus. Ratio autē huius quare ppositio non pponit pnomini per cōpositionē: quia ppositio in cōpositione aut complet aut mutat aut minuit vt parebit inferius: pnomē autē significat substantiam mentis. Ratio autē huius quare ppositio non pponitur interiectioni p cōpositionē scđm iōannē ianuensem est ista: quia sic opposita significat carenē in esse vni z eidem qđ est contra aristotē in postpredicamentis opposita em se expellūt. patet sequela. quia interieccio significat mentis affectū et per om̄s passiōē. aia em cum afficit paritur: sed qz ppositio passiōis est destruere: cōpositionis autē ppositio ē cōponere: si ergo interiectioni pponeret ppositio p cōpositionē: directe opposita significarent esse in eodē. ppositio autē in cōpositione hz tria etiā officia. Primo cōplet qñ dictio cōposita figure ratione ppositiōis ei addit pfectus significat qz suū simplex vt ppositio: qñ enim dico facio significat absolute facere: sed qñ dico ppositio facit perfecte z complere facere. Scđo ppositio in cōpositione mutat: qñ dictio cōposita figure rōne ppositiōis ei addit mutat et variat significationē sui simplicis vt iniustus. Tercio ppositio in cōpositione minuit: qñ cōpositū rōne ppositiōis ei addit te minuit fcarionē sui simplicis vt subrideo qđ facit parū ridere.

officia pponis

Notandū tercio: qđ diuisio ppositiōis in

pponem in appositione z ppositiōe nō est diuisio generis in suas spēs: sed poti⁹ est diuisio analogi in sua analogata. In diuisiōe em gñis in species ipm gen⁹ d; pdicari vniuersaliter affirmatiue et vere de speciebus suis: vt aial predicat de boie z asino vniuersaliter de z affirmatiue cōstat autē q ppositio nō pdicat vtr z affirmatiue z de de ppositiōe in cōpositiōe: hec em nō est vā: ppositio in ppositiōe est ppositio s; hec est vā: ppo in appōe ē ppositio. Aut ppositio in ppositiōe nō sit ppositio hui⁹ sunt qruor cause. Prima qz ppositio d; esse dictio ex qua debet esse parsonis: ppositio autē in cōpositiōe non est dictio s; est ps dictio nis. Scđa qz ppositio d; retorquere vbi; ad casuale. hoc ppositio in cōpositione nō facit. Tercio qz ppositio deseruit actō vel abltō ppositio autē in cōpositione nulli casui seruit: s; indifferentē cuilibz pponit. Quarta qz seqref qz dictio pposita figure est; diuersaz partiū orationis qđ est falsum: indoctus em est vna dictio: etsi in esset ppositio z doctus nomē tūc hec dictio indoctus eet nomē et ppositio. Est ergo ista diuisio potius analogi in sua analogata. Analogū autē est qđ p pus dicat de vno z p posterius de alio. Et om̄e analogū p se positū stat pro significat pncipaliori. Cū ergo ppositio p se ponitur semp accipit p ppositione in appositione: si autē debet capi pro ppositione in cōpositione oportet q restringatur. Sequitur corollarie qz hec consequentia non valet: hec est ppositio in cōpositione: ergo est ppositio: neq; arguitur ab inferiori ad sup̄us sed a dicto scđm quid ad dictū simpliciter que consequentia non valet: quia in simili non sequitur hoc est pictus homo: ergo hoc est homo.

Notandū quarto et vltimo: qđ absolute

loquēdo diffinitio donari data de ppositiōe non valet ideo: qz donatus diffinit ppositionē in ppositione et quo officia ppositionis in cōpositione hic expmit. stat autē q ppositio in ppositione non ē ppositio vt dictū est notabili tercio. Si ergo diffinitio donari d; cōuenire ppositioni in appositione q est vera ppositio: oportet eam supplere: vt sic dicatur. Ppositio est parsonis q pposita alijs partibus scilicet in cōpositione aut appositione: significationē earum in cōpositione complet mutat aut minuit: z tūc diffinitio bene valebit. Alij tamen dicūt aliter: q donatus fuisse illius opinionis q ppositio in cōpositione esset vera ppositio: sed hoc non est verum. Alij autē dicūt q non est imputandū donato q ipse diffinit ppositionē in cōpositione. quia ipse non potuit ponere diffinitionē ppositionis in appositione non transgrediendo limites sue scientie. Et deducit hoc sic: donatus em non potuit ponere diffinitionem ppositiōis in appositione essentialē: qz tunc esset repugnātia ad diffinitiones precedētes om̄e

nes enim diffinitiones pcedentes fuerat accidentales dare per accidentia
 partiū oratiōis sola aut diffinitio ppositiōis fuisset essentialis quod nō
 fuisset pueniens. Nō poruit donatus etiā ponere diffinitione ppositi
 onis in appositione nisi excessisset metas. Patet sic quia ppositio in ap
 positione debet diffiniri per exigere regere et retorquere. constat aut q
 exigere regere retorquere pueniūt ppositioni vt est dyasinterice pside
 ratiois. hic aut determinat de ppositione vt est etymologie pside
 ratiois. dictum est em ante q scientia donati ptnet ad etymologie pside
 ratiois. cludūt ergo q donatus talē diffinitionē ppositionis posuit quā poruit
 et ergo diffinit ppositionē in cōpositione licet nō sit vera ppositio. Me
 lius tñ est dicendū quemadmodū dicit q ista diffinitio ppositionis po
 rest intelligi tam de ppositione in appositione. q in cōpositione: iux
 ta expositionē dicit in pncipio notabilis. Diffinit aut ppositio scōz au
 torem modoz significadi sic. Prepositio est pforationis significans p
 modū disponēdis et retorquentis casuale ad actū verbi. Et ille est mod
 significandi ipius ppositionis. Sequit corollarie q licet cōiter gram
 matici dicūt q ppositio retorquet casuale ad actū verbi: tñ hoc absolu
 te non est verū: sed potius est dicendū q ppositio retorquet et disponit
 verbū ad regendū casuale: et patet hoc sic. verba em absoluta sunt debi
 lis transitiōis: sic q per se non possunt regere obliquū casum sed indi
 gent auxilio ppositionis virtute cuius regunt post se obliquū. Casuale
 ergo q: tum est de se semp susciperet regimen verbi defectus aut est in
 verbo et non in dictione casuali: patet ergo q est dicendū melius q p
 positio retorquet verbū ad casuale q: eōuerso.

Istis notabilib⁹ sic statibus est conclusio
 responsat. Diffinitio ppositiōis a donato posita est bñ assignata. Patz.
 veritas conclusiōis ex his q ostensa sunt et dicta in notabilibus.

Ad Primo. Ordo donati in locutiōe ppositionis non est bñ assigna
 tus. igitur. Probat. quia ppositio debet esse pma pforationis
 in ordine et non septima. Probat. ppositio dicit a pponendo: ergo o
 preponi ceteris partibus. ergo ordo donati non valet. Probat antecē
 dens ex vi vocabuli. Teneat pma ab eodē ad idem. Dico verū argumē
 tum pcluderet si ppositio diceret a pponendo ideo quia oibus partib⁹
 deberet pponi: sed dicit a pponendo non absolute sed in ordine ad su
 um causale cui deseruit: vt accusatiuo vel ablatiui.

Ad Secūdo. Prepositio nō pponit casuali cui deseruit. ergo solutio nō
 valet. Probat. q postponit ei. Probat. cū dico. meū. recū cor de
 tenus: puber tenus. Dico vez argm pcludit q ppositio postponit suo ca
 suali nō simpliciter. sed figuratiue p figurā que dicit anastrophe.

Ad Tercio. Diffinitio ppositiōis non valet. Probat. omis diffinitio
 debet puenire cuilibet pnto sub diffinito. sed ista diffinitio nō
 est huiusmodi. ergo. Maior est vna cōditio bone diffinitionis. Minor.

quia nō conuenit ppositioni in cōpositione. Probat. q ppositio est
 pforationis et dictio. sed prepositio in cōpositione nō est dictio. Dico ve
 rum argumētū pcludit q diffinitio debet puenire cuilibet pnto sub
 diffinito p quo dicit. vt autē dictū est hic non dicit ppre prepositio in
 cōpositione: sed in appositione que est vera prepositio.

Ad Quarto. Aliqua est prepositio q non compler nec mutat nec mi
 nuir. ergo diffinitio non valet. Probat. anis. q ppositio i appone
 nec compler nec mutat nec minuit. Dico vez argm. pcludit q ad diffini
 tionem in expositione debet addi in appositione vel in cōpositione.

Ad Quinto. Diffinitio prepositionis non valet. Probat. nulla diffi
 nitio debet dari p opposita. sed ista datur p opposita. ergo nō va
 let. Maior. q partes diffinitionis debet conuenire diffinito. mō oppo
 sita non pueniunt vni vt dicit in postpdicamentis. Minor. q datur p
 istas duas particulas minuit aut compler que sunt opposita. Dico vez
 argumentū pcludit q nulla diffinitio debet dari per opposita copula
 riue: sed bene disiunctiue et sic est in ppositio.

Ad Sexto. Prepositio nō mutat. g diffinitio non valet. Probat. q se
 quere q terminus nō significaret idē vbiq: ponere qd est cō
 tra maritū in ampliacionib⁹ dicentē q terminus vbiq: ponit e que
 multa fecit. Probat sequela. q terminus in simplici aliter significaret
 et aliter in cōpositione: ex quo ppositio mutat significatiōē simplicis.
 Dico q prepositio in cōpositione mutat significatū simplicis ad illū in
 tellectum q ipm cōpositū aliter significat q simplex. vt aliter fecit in
 iustus et aliud q iustus ex quo sunt diuerse dictiones.

Ad Septimo. Diffinitio prepositionis non valet. Probat. nulla dif
 finitio o⁹ dari p disiunctionē: sed ista datur per disiunctionē q nō
 valet. Maior est aristo. vj. topicor. Minor est nota. q datur per ly aut.
 Dico vez argumentū cōcludit q nulla diffinitio essentialis et qditiua
 debet dari per disiunctionē. sed presens diffinitio est diffinitio accēta
 lis et huic non repugnat q datur per disiunctionē.

Ad Octauo et vltio. Prepositio non cōpler pforationē vbi. g diffinitio
 nō valet. Probat. illud qd est pfectū non pōt pfi. sed significa
 tio vbi est pfecta: ergo ipa ppositio addita vbo non pōt eius significa
 tiōē pficere. Maior est aristo. quinto metaph: pfectū em non susci
 pit vperbole vl additionē. Minor. q verbū h⁹ modū significadi forma
 lem q in esse pris pstituit. mō perfectio rei est a forma. vt dicit Boetius
 in libello de vno et vnitare. Dico vez argumentū pcludit q ipa prepo
 sitio non pficit significatū verbi simpliciter: sed quantū ad certitudinem
 apphēdis et intelligentis vt declaratum est in scōdo notabili.

Prepositioni quot accidūt? Unum. Quid? casus
tantū. Quot casus? Duo. Qui? Accusatiu⁹ et Ab

latius. **De prepositiones casus accusatiui:** vt ad
apud ante aduersum cis citra circum circa cōtra er
ga extra inter intra infra iuxta ob pone p prope p
pter scdm post trans ultra pter supra circiter vsqz
secus penes. Quomodo dicimus em: ad patrem;
apud villā; ante edes; aduersum inimicos; cis rhe
num; citra forum; circuz vicinos; circa templū; cō
tra hostes; erga ppinquos; extra terminos; inter
naues; intra menia; infra tectū; iuxta macellū; ob
augurium; pone tribunal; per parietē; prope fene
stram; propter disciplinā; secundū fores; post ter
gum; trās ripptam; ultra fines; preter officium su
pracelum. circiter annos; vsqz oceanum; sec^o vos;
penes arbitros. **De ppositiōes casus ablatiui:** vt
ab abs cum coram clam de e ex pro pre palam sine
absqz tenus. Quomodo dicimus em: a domo; ab
homine; abs quolibet; cū exercitu; coram testibus
clam custodib⁹; de foro; e iure; ex pfectura; pro cli
entibus; pre timore; palā oibus; sine labore; absqz
iniuria; tenus pube; qđ nos dicim⁹ esse pubeten⁹.
De prepositiōes vtriussqz casus: vt in sub super et
subter. Quādo accusatiui casui seruiūt quādo nos

100
100
vel quoslibet ad locum ire isse vel ituros esse signi
ficamus. Quādo ablatiuo casui seruiunt quādo
nos vel quoslibet in loco esse veltuisse vel futuros
esse significamus. In accusatiui casus; vt itur in an
tiquam siluam. In ablatiui casus; vt stans scelsa in
puppi. Sub accusatiui casus; vt potesqz sub ipsos
nituntur gradibus. Sub accusatiui casus; vt ar
ma sub aduersa posuit radiantia quercu Sup quā
vim habet; vbi locum significat magis accusatiuo
q̄ ablatiuo. Ebi vero mentionem alicuius rei fa
cimus ablatiuo tantum; vt multa super primo ro
gitās super hectore multa; hoc est de priamo ⁊ de
hectore. In quam vim habet etiam tunc accusati
uo casui seruit cum significat contra vt in adulte
rum et in desertorem. Subter quam vim habet eā
dem quam superiores ad locum et in loco signifi
cantes. Que prepositiones sunt que a dictionibus
seperari nō possunt; vt di dis re se an con. Quomo
do dicimus enim; vt diduco distraho recipio secu
bo amplector congregior. Que sunt que coniun
gi non possunt; vt apud ⁊ penes. Que cōiungun
tur et seperantur relique pene omnes.

Utrum tñ vnū sit accidens ppositiōis

scz casus. Pro intellectu questione more. Notandū est pmo q̄ dona-
tus dicit in textu q̄ casus est accidēs ppositiōis. Sciendū q̄ aliter ca-
sus puenit ptribus declinabilibus. s. nomini. pnomini z picipio z aliter
ppositiōi. ptribus em̄ declinabilib⁹ cōuenit existenter z radicaliter vel
originaliter scz quo ad ppterates casuū. que sunt significare recte z ob-
lique: vt dictū est in noīe. ppositiōi aut̄ non sic conuenit: qz ppositi-
ō non significat recte nec oblique: nec in ratiōe pncipij: nec termini q̄
sunt ppterates casuū: vt dictū est in caplo de casu noīis. Ppositiōe aut̄
habet casum solū deseruiue z imprope: quia scz deseruit dictionibus
casualibus scz actō et ablatō. Sequit̄ correlative pmo q̄ hec p̄p̄a non va-
let: ppositiō habet casum: ergo reddit suppositū. quia reddere suppo-
situm cōuenit illis ptribus que hñt casum originalit̄ quo ad ppterates:
casus q̄ sunt significare recte vel oblique. Sequit̄ correlative scdo q̄ hec
p̄p̄a non valet ppositiō habet casum deseruiue: ergo habet casum: qz
arguit̄ a dicto p̄m quid ad dictum simplr̄ que p̄p̄a non valet.

Notandū scdo: q̄ ppositiō solū deseruit

duobus casibus scz actō et ablatiūo. Ratio aut̄ huius quare non deser-
uit ntō et vocatiūo est hec: qz ppositiō cum illis casibus gbus deseruit:
construit̄ transitiue. ntōs aut̄ et vñs intransitiue construit̄nr: vt dicit
Priscian⁹. pmo minoris. Ratio aut̄ hui⁹ quare ppositiō nō deseruit grō
et datiuo est ista. qz vt dictū est ppositiō reroz quer̄ casuale ad actū ver-
bis: sed cuiuslibet actui et motui correspōdent duo termini scz terminus a
quo z termin⁹ ad quē: vt dicit̄ quinto p̄bificoz. sed isti duo termini suf-
ficienter expmunt̄ p actm̄ z ablatiuū: p actm̄ expmunt̄ termin⁹ ad quē
per ablatm̄ terminus a q̄: et per psequens ppositiō solū deseruit actō et
ablatiūo. Sequit̄ correlative q̄ licz in isto exēplo: tenus crurū: ista ppositi-
ō tenus deseruit grō scz crurū. et hoc est more grecoz: z ille gr̄s po-
nitur loco ablatiuū: valet em̄ p̄dicta oratio tñ: tenus crurū. i. tenus cru-
rib⁹. ¶ Casus ppositionis diffinit̄ sic: est ppterates p̄p̄onis attribura ei
ea ratione qua apta nata ē deseruire alicui casui: rezoz quēs casuale ad
actū vbi vel picipij. Sequit̄ correlative q̄ vox ppositiōnalis qñ in ora-
tione ponit̄ sine casuali nō est ppositiō sed aduerbiū: vt feci hoc corā. i.
manifeste. vsus. Voces ppositiōe nequeūt sine casibus esse. Si careāt illis
debent aduerbia dici. Sequit̄ correlative scdo q̄ in istis orationib⁹. p̄p̄i-
die ydus: p̄p̄idie kalendas: p̄p̄idie est aduerbiū et ponit̄ loco illius pposi-
tioni. ante: valet em̄ tantum: p̄p̄idie kalendas. i. ante kalendas.

Notandū tercio: q̄ ppositiōes que de-

seruiūt accusatiūo sunt triginta. vt dicit Donatus in textu. vsus. Construe-
ter denas cū q̄ro pposituras. Que aut̄ deseruiūt ablatō tñ sunt quide-

tim. vsus. Sed sunt ter quinqz cum sexto cōsociande. Que aut̄ deserui-
unt vtriqz casui. i. quādoqz accusatiūo z quādoqz ablatō: sunt q̄ruior: scz
in sub super z subter. Et licet Zilexan. in scda pre enumerat subter que
etiā deseruit accusatiūo z ablatō simul: tamē hoc nō est ecōtra donatū:
quia subter z subter habet eandē f̄cationē: licet voce differūt. Qñ aut̄
iste ppositiōes seruiūt actō et qñ ablatō dona. dat duas regulas. Prima
qñ em̄ f̄camus nos vel quoslibet alios esse in loco: vel fuisse in loco: vel
futuros esse tñ seruiūt ablatō hoc est tñ dicere: qñ iste p̄p̄ones ponunt̄
in orōne et p̄struit̄nr cū verbo vel p̄cipio f̄cante quierē in loco tñ cō-
struit̄nr cū ablatō. Exēp̄ de in quādo seruit ablatō. vt Strās celsa in pup-
pi. Exēp̄ de sub qñ seruit ablatō. vt Arma sub aduersa posuit radiantia
quercu. Scda regula qñ significamus nos vel quoslibet alios ire esse vt
ituros esse ad locū tñ seruiūt actō: hoc est tñ dicere. cñ iste ppositiōes
ponunt̄ in orōne et p̄struit̄nr cū verbo vel p̄cipio f̄cante motū de lo-
co ad locū: tñc p̄struit̄nr cum actō. Exēp̄ de in vt Iter in antiquā siluam
Exēp̄ de sub. vt Fures nitunt̄ sub ipsos postes vt intrent domū in gra-
dibus. i. sub gradibus. Similit̄ subiungit̄ q̄ ista ppositiō in qñ valet tñ
sicut cōtra tñc regit̄ actm̄. vt in adulterū. i. cōtra adulterū. in deserto.
rem. i. cōtra desertorē. Unde desertor: dicit̄ qui reliquit p̄p̄ium domi-
num in bello ab eo fugiēs. Similit̄ hic Salustius scripsit in cathelinā
id est cōtra cathelinā Similit̄ hic dicit̄ q̄ illa ppositiō: super quādo po-
nitur in oratione per quā significat̄ motus de loco ad locum tñc seruit
accusatiūo casui. vt ille scandit sup turrim. Sed qñ absolute facim⁹ mō-
tione de aliquare tñc regit̄ ablatiuū tantū. et valet tñ sicut de: vt mul-
ta sup priamo rogītās super hecroe multa. super priamo. id est de pria-
mo. Similit̄ subiungit̄: Ista ppositiō subter habet eandē significatio-
nem sicut predicere enumerare: quādo enim ista ppositiō subter po-
nitur in oratione per quā significat̄ motus de loco ad locum: tñc p̄strui-
tur cum actō. vt ego vado subter castrum. Sed quando subter ponit̄ in
oratione per quā significat̄ quies in loco vel motus in loco tñc cōstrui-
tur cum ablatiūo vt canis iacet subter scamno.

Notandū quarto z vltimo: q̄ donatus

in fine ostendit̄ tria. Primo ostendit̄ q̄ ppositiōes inseparabiles sunt sex. vt vi-
dis re se an con: vt diduco distrabo recipio secubo amplexor: z congre-
dior. Et dicitur inseparabiles ideo qz nūqz pponunt̄ dictionib⁹ in appo-
sitiōe sed solū in cōpositiōe: z sic nūqz separatim inueniūt̄nr vñ et neqz p-
positiōes debent dici. pater: qz ppositiō p̄p̄ie dicta vt dictū est ad-
dis in appositione actō vel ablatō: sed hoc nō est verum de illis sex. vñ im-
prope dicitur p̄p̄ones. ¶ Postea dicit scdo q̄ due sunt ppositiōes que
nūqz addunt̄ dictionib⁹ in cōpositiōe. vt apud z penes et hoc est verū
vt in plurimū: qz aliqñ penes inuenit̄ additū per cōpositiōne vt penul-
timus et dicit̄ penultimus quasi penes vltimū. ¶ Tercio dicit̄ q̄ alie p̄-

*Inseparabiles
nō sūt dicta!*

positiones generaliter addunt tam in ppositione q̄ in appositione: vñ
deicit in textu. Que sunt que iungi nō possunt: vt apud penes. Sub
iungit Que iungunt z sepant: et respōdet: relique pene omēs.

Istis notabilib⁹ sic stantibus est cōclu-
sio rñsalis. Tñ vnū est accidēs p̄positionis scilicet casus. Veritas hui⁹
conclusionis parer ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ad Primo. Casus nō est accidēs p̄positionis. igit. Probat casus cō
uenit illis partibus que significant substantiā. sed p̄positio nō sig
nificat substantiā. ergo. Maior. q̄ casus est dispositio substantie ad actū
vt dicit autor: modor significandi. Minor. q̄ p̄positio significat dispo
sitionē substantie. modo dispositio substantie nō est substantia. Dico ve
rū argumentū pcludit q̄ p̄positio non habet casum pp̄ie z originali
ter quēadmodū parres declinabiles habēt: sed solum habet casum de
seruiuiue. vt dictum est in notabili primo.

Ad Secūdo. Plura sunt accidētia p̄positionis q̄ vnū. Probat. q̄ spe
cies z figura etiā sunt accidētia p̄positionis. Probat. q̄ aliqua
est p̄positio simplicis figure z primitiue speciei vt circa: aliqua est p̄
positio deriuatiue speciei z figure compositae vt circiter: qd componi
tur a circum. Dico verum argumentum cōcludit q̄ tantū vnū est acci
dens p̄positionis magis famosum z plus vsitatu: tamē p hoc non nega
tur quin sint plura nō ita cōmuniter vsitata.

Ad Tercio. P̄positio deseruit grō. igit littera falsa. Probat in illa
oratione. In supreme noctis cene recumbēs cū fratribus. in qua
oratione illa p̄positio in deseruit grō supreme noctis. Dicunt aliqui q̄
non deberet ira poni: sed sic. In supreme noctis cena. z valebit tantum
in cena supreme noctis: id est vltime noctis. Alii dicunt licet in predi
cta oratione ly in addit genitiuo: hoc tamē est more grecorū qui carue
runt ablatiuo z loco ablatiuo possuerunt genitiuū.

Ad Quarto. P̄positio deseruit grō. Probat in ista oratione de serō
Joāne euāgelista. Joannes in seruētis olei dolet missus. vbi illa
p̄positio in pponit grō seruētis olei. Dico q̄ hoc solū sit causa orna
tus. sed scdm vey modū pstruendi pponitur huic accusatiuo dolet vt sic
stabit. Joannes fuit missus in doleum seruētis olei.

Ad Quinto. Solū sunt quattuor p̄positiōes. igit. non sunt trigintr:
probat. q̄ omīs p̄positio importat circūstantiā cause: sed tantū
quattuor sunt cause. igit. tñ quattuor sunt p̄positiōes. Maior est no
ta z est auctoris modor significandi. Minor est aristo. ij. phisicor. Dico ve
rum argumentū cōcludit q̄ tñ quattuor sunt cause in genere tamē ille
cause diuersificant multum: et ad illam diuersitatem causarū exp̄mien
dum etiā. requirunt plures p̄positiōes q̄ quattuor.

Ad Sexto. Aliqua est p̄positio que nulli casui seruit. Probat in illa
oratione. ille locutus est coram: in qua oratione ly coram nulli ca

sui seruit. Dico q̄ ly coram in illa oratione est aduerbiū z non p̄positio
rio. vt pater in notabili secundo.

Ad Septimo. Nulla p̄positio potest regere accusatū et ablatiū ergo
non sunt quattuor p̄positiones que seruiūt vtriq̄ casui. Probat
añs. idem solū facit idem sed quilibet p̄positio est vna. igit quilibet p̄
positio tñ regit vnū casum aut actiū tñ aut ablatiū tñ. Maior est aristo
telis scōo de generatiōe. Minor similiter est nota. Dico verū argumen
tum pcludit q̄ idem eodem modo se habens solū facit idem. sed idem
diuersimode se habēs pōt facere plura: sic est imp̄positio licet eñ eas
dem p̄positio potest regere accusatiū z ablatiū. non tamē eodem mo
do: vt dictum est in notabili tercio.

Ad Octauo. Plures sunt p̄positiōes inseparabiles q̄ sex. ergo liti
tera donari falsa. Probat antecedēs. q̄ co etiam est vna vt pater
in isto verbo cooperio: quod componit a co z operio. Dico q̄ cooperi
o: non cōponitur a co sed a con et operio: et ergo argū nō pcludit.

Interiectio quid est? Parforationis signifi
cans mentis affectum voce incognita. In
teriectioni quot accidunt? vnū: quid? significatio
tñ Significatio interiectionū in quo est? quia aut
leticiam mentis significat vt euax: aut dolorem vt
heu: aut admirationē vt pape: aut metum vt tat
tat tat: et si qua sunt similia.

Utrū diffinitio interiectionis quādo
natus ponit in textu sit bene assignata. Interiectio est parforatiōis sig
nificans mentis affectū voce incognita. Pro intellectu quēstionis mo
re. Notandū est primo q̄ diffinitū p̄sentis diffinitiois est interiectio p
suis signatis accepta. s. p omnibus interiectionib⁹. Pro genere aut po
nitur parforationis z capis hic parforationis cōmunius q̄ in diffinitio
nibus aliarum partiū orationis. vnde. Parforationis capis dupliciter.
Unomodo pp̄ie p dictione latina que finaliter est adinuenta ad exp̄i
mendū mentis pceptū. et isto modo interiectio nō est parforatiōis. in
teriectio eñ nō significat mētis pceptum sed affectum: vt dicit diffini
tio. Scōo capis parforatiōis generaliter p qualibet dictione siue latina
siue alterius ideomatis: non curādo an p eam exp̄imat mentis concep
tus vel affectus: et sic interiectio est parforationis. Sciendum etiam

q̄ interiectio dupliciter potest considerari. Unomodo quo ad p̄ferentem qui sc̄z p̄fert voces interiectionales ex aliquo affectu accidere et euenire circa animā: et isto mō interiectio fecit mentis affectū et hoc vult diffinitio. Sc̄do potest considerari interiectio quo ad audientē: et sic fecit mentis p̄ceptū ille enī qui audit format p̄ceptū de voce interiectionali p̄ aliquē p̄lata: vt si dolor occurrit vel euenit alicui p̄ferens sine deliberatione p̄ferit vocem interiectionalem ille autem qui audit determinat format conceptum de dolore vel passione illius p̄ferentis vocem interiectionalem.

Notandū sc̄do. Differentia est inter affectum conceptū et effectū. Affectus est motus vel passio existēs in aīa non tñ existens similitudo rei extra animā. vt spes dolor timor et gaudium sunt quattuor affectus q̄bus aīa afficit et mouetur. Effectus autē est res facta et p̄ducta ab aliqua causa: et dicitur effectus ab eo quod est extra et factio quasi extra factio: vel res facta ab alio. Unde et dicitur septimo metaphisice: domus ab extra sit a domo ab intra. Conceptus autē est similitudo rei extra animā app̄bēta ab anima: et sic species vel similitudo lapidis existens in aīa dicitur conceptus lapidis: dicitur enī conceptus q̄si caput ab alio: q̄z conceptus abstrahit a rebus p̄ intellectū. intellectus enim: vt dicitur tercio de aīa est locus id est receptaculū et reseruatulum specierū: id est conceptum et similitudinū rei: dicitur enim tercio de anima: lapis non est in anima sed species lapidis. Sciendū etiam q̄ affectus dicuntur passionē anime: quarum passionū et affectuum virtutes morales sunt moderatrices: et refrenatiue: et fundantur in appetitu sensitiuo: dolorem enim magnum consolatur patientia: gaudium magnum medet modestia vel temperantia et sunt tales affectus quattuor principales scilicet gaudium dolor spes et timor: de quibus dicitur inferius minus tamen principales sunt plures.

Notandū tercio: q̄ in diffinitione interiectionis dicit donatus in fine: voce incognita. Unī ista particula incognita voce: sc̄m varios diuersimode exponit. Primo sic. Incognita voce. i. voce non deliberata: quia interiectiones cōmuniter p̄feruntur ex v̄su et sine deliberatione. Secūdo hec particula exponitur incognita voce: id est imperfecta et semiplena voce: quādoq̄ enim interiectio est imperfecta vox: sic q̄ etiā scribi nō potest. Tercio exponitur. id est voce nō imposita ad significandū interiectiones enim non solum fiunt et p̄ferunt in latino: sed etiā in alijs ideomatibus. Quarto exponitur hec particula incognita voce id est non regulata expressione. interiectiones enim nō debito accentu regulantur. sed secūdū affectum hominū p̄feruntur. Inter omnes autē has expositiones tertia videtur esse melior. Pater quia per istam expositionē interiectio differt a verbo: verbū etiam sig-

nificat affectū vel sub affectu mentis vt dictū est circa modū verbi: non tamen eodē modo sicut interiectio. interiectio enī significat affectū mentis incognita voce sed verbū significat sub affectu cognita voce: de isto tamen sufficienter dictū est in capitulo de modū verbi. Modus autē significandi interiectionis sc̄m auctore modorū significandi est pars orationis significans p̄ modū afficientis animū voce incognita. Cuius diffinitionis intellectus pater sufficienter ex his que dicta sunt. Dicit autē interiectio ab interiacendo: quia iacet in aīa eam afficiens: et est affectus medius inter p̄ceptū et vocē: et ergo iacet vel interiacet inter ista. Est autē inuenta interiectio p̄pter exp̄mere diuersos affectus quib⁹ aīa mouet et afficitur. Necesse ergo fuit inuenire talē prem p̄ quā tales diuersi affectus aīe exp̄meret. qui autē sunt illi affect⁹ patebit in notabili sequēte.

Notandū quarto et vltimo: q̄ accidens interiectionis est tantum vnū magis v̄suarū: sc̄z significatio: licet enim in interiectione etiā reperitur species et figura tamē non assignat p̄ accidentibus interiectionis quia species et figura nō conueniūt interiectioni sc̄m omnes differentias suas: omnes enim interiectiones sunt p̄mitue speciei et figure simplicis vt cōmuniter grāmatici dicūt. Nec est in stantia de ly prochdolor. quia est simplicis figure et non composite licet alij imaginantur oppositum. ¶ Diffinitur autem significatio interiectionum sic. Est p̄p̄ietas interiectionis attributa ei ea ratione qua significat significatum suū sub ratione affectus animi in speciali: scilicet ratione gaudij timoris doloris aut spei. Sequit̄ corollarie q̄ significatio interiectionum est quadruplex. pater quia significatio interiectionū significat sub affectu anime: sed affectus anime sunt quattuor. scilicet spes gaudium dolor et timor: et per p̄sequens etiam significatio interiectionum est quadruplex. Quod etiā patet per sufficientiā talē. omnis significatio interiectionis aut est circa bonū aut circa malū: Si circa bonum hoc est dupliciter: aut circa bonū p̄sens sic est gaudium: aut circa futurū et sic est spes: gaudium enim de p̄senti bono: spes vero circa futurum bonum. Si autem est circa malū hoc est dupliciter: vel est circa p̄sens malum sic est dolor: si circa futurum sic est timor: dolor enim est circa p̄sens malū: timor vero circa futurum malum.

Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est cōclusio responsalis. Diffinitio interiectionis a donato posita est sufficienter assignata. Probat veritas p̄clusionis ex notabilibus et declarationibus. **Et** primo. Interiectio nō est pars orationis ab alijs distincta. Probat̄ur auctoritate p̄isciani qui non ponit eam: vt patet quindecimo maioris. Dico licet p̄iscianus non ponit interiectionem exp̄sse tamē implicite: quia comprehendit eam sub adverbio. Melius tamen dicit q̄ p̄iscianus ponit etiam interiectionem: sed dicit q̄ greci comprehendunt.

dunt interiectionem sub adverbio.

¶ Secundo. Interieccio non est parforationis. Probat. omnis parforationis est dictio latina. sed interieccio non est dictio latina. ergo. Maior est nota. quia parforationis est dictio latina que integrat orationem latinam. Minor pater. in quolibet ideomate inueniuntur interiectiones.

¶ Tercio. Omnis parforationis debet significare mentis conceptum. sed interieccio non est huiusmodi. ergo non est parforationis. Maior est nota. quia parforationis sunt adiuuente propter exprimere mentis conceptum. Minor pater ex diffinitione in qua dicitur quod interieccio significat mentis affectum. Ad secundum et tertium dico quod pater solutio eorum in notabili primo.

¶ Quarto. Interieccio non significat mentis affectum. ergo. Probat. verbum significat sub affectu animi. sed interieccio non est verbum. ergo. Maior patuit circa diffinitionem modi. Minor est nota. quia interieccio et verbum sunt parforationis distincte. Dico verum argumentum pcludit quod verbum significat sub affectu animi cognita voce sed interieccio incognita voce: ut dictum est in tercio notabili.

¶ Quinto. Interieccio non est parforationis ab alijs distincta. Probat. greci non ponunt interiectionem ab alijs partibus distinctam. sed omnis latinitas habet ortum a grecis. ergo interieccio non est parforationis ab alijs distincta. Maior est psciani. xv. maioris. Minor est psciani in pbemio maioris voluminis. Dico verum argumentum concludit quod greci non ponunt interiectionem partem distinctam ab adverbio: sed comprehendunt eam sub adverbio.

¶ Sexto. Interieccio non est ultima parforationis. ergo ordo donari non valet. Probat. antecedens: illa parforationis debet esse prima quam primo natura pronunciat et generat. sed interiectione primo natura generat et format. ergo interieccio debet esse prima parforationis. Maior est nota. quia natura dirigis ab intelligentia non errante et sic non errat. Minor. quia cum masculus generatur clamat a: et cum femina clamat e. Dico verum argumentum pcludit quod interieccio est bene prima parforationis via generationis sed non perfectionis: modo donatus hic ponit ordinem perfectionis inter parforationis.

¶ Septimo. Significatio non est accidens interiectionis. ergo illud quod est de essentia rei non est eius accidens. sed significatio est de essentia interiectionis. ergo. Maior. quod quod vere est nulli accidit primo philosophorum. Minor. quod significatio non potest ab esse interiectioni omnia enim parforationis est formaliter parforationis per significationem et modum significandi ut dicit auctor: modorum significandi et etiam significatio est modus determinandi interiectionis: ut dicit auctor: modorum significandi quod exprimit in modo significandi essentiali interiectionis. Dico quod significatio capit dupliciter. Unomodo absolute et simpliciter per modo determinandi

stantis actum verbalem sub ratione affectus simpliciter: isto modo significatio est de essentia interiectionis. Secundo capit significatio specialiter per modo determinandi actum verbalem in speciali: scilicet ratione gaudij vel spei etc. et isto modo significatio est accidens interiectionis.

¶ Octavo et ultimo. Plures sunt significationes interiectionum quod quattuor. ergo. Probat. quia aliqua est interieccio significandi verisue ut vab qui destruis templum dei. Item aliqua est interieccio tristitie sicut heu: aliqua gaudij ut eia: aliqua est stuporis ut o admirabile commercium: aliqua lamentationis ut auve: aliqua impulsiois ut bele: aliqua indignationis: ut rach ach: aliqua ridetis ut cab cab: aliquid despectus ut pbi. Quinimo apud pscianum et alios grammaticos. xvii. colliguntur scarios interiectionum. Dico verum argumentum pcludit quod tamen quattuor sunt scarios interiectionum principales: possunt esse plures sed minus principales et reductibiles ad illas quattuor.

Ad verbum actuum in indicativo modo dictum: temporis presentis: numeri singularis: figure simplicis: persone prime: coniugationis prime: quod coniugabitur sic. Amo amas amat. Et pluraliter: amamus amatis amant. Preterito imperfecto amabam amabas amabat. Et plr amabamus amabatis amabant. Pro perfectum amavi amavisti amavit. Et plr amavimus amavistis amaverunt vel amauere. Preterito plusquamperfecto amaveram amaveras amaverat. Et pluraliter amaveramus amaveratis amaverant. Futuro amabo amabis amabit. Et plr amabimus amabitis amabunt. Imperativo modo tempore presenti ad secundam et tertiam personam amamur amamini. Et plr amemur amemini. Futuro amato tu amato ille. Et plr amemur amato te amato ille vel amato te: Optativo modo tempore presenti et preterito imperfecto uti nam amare amares amaret. Et pluraliter uti nam amaremus amaretis amaret. Preterito perfectum et plusquamperfectum

pfecto vtinā amauissem amauisses amauisset. Et plr
 vtinā amauissemus amauissetis amauissent. Futu-
 ro vtinā amem ames amet. Et plr vtinā amemus
 ametis ament. Cōiunctiuo modo tempore pñti cum
 amem ames amet. Et plr cum amemus amet amēt
 Preterito imperfecto cum amarem amares amaret.
 Et plr cū amarem amaretis amarent. Preterito p-
 fecto cū amauerim amaueris amauerit. Et plr cum
 amauerimus amaueritis amauerint. Pto plusq̃p-
 fecto cū amauissem amauisses amauisset. Et plr cū
 amauissemus amauissetis amauissent. Futuro cum
 amauero amaueris amauerit. Et plr cum amaueri-
 mus amaueritis amauerint. Infinitiuo modo sine
 numeris et psonis tpe pñti et pto imperfecto amare.
 Preterito pfecto et plusq̃pfecto amauisse Futuro
 amatum ire vel amaturū esse. Verbo impersonali mō
 tpe pñti amatur. Preterito imperfecto amabatur.
 Preterito pfecto amatum est vel fuit. Pto plusq̃pfe-
 cto amatum erat vel fuerat. Futuro amabitur. Impa-
 tiuo modo tpe pñti ametur. Futuro amator. Op-
 tatiuo modo tpe pñti et pto imperfecto vtinā amare-
 tur. Preterito pfecto et plusq̃pfecto vtinā amatum
 esset vel fuisset. Futuro vtinā ametur. Coniuncti-
 uo modo tpe pñti cū ametur. Preterito imperfecto
 cum amaretur. Preterito pfecto cum amatum sit
 vel fuerit Preterito plusquamperfecto cum amatum
 esset vel fuisset. Futuro cum amatum erit vel fuerit

Infinitiuo mō sine nūeris et psonis tpe pñti et pto
 imperfecto amari. Pto pfecto et plusq̃pfecto amatum
 esse vel fuisse. Futuro amatum iri. Serundia vel prici-
 pialia verba sunt hec amādi amādo amandū. Supia
 amatum amatu. Duo picipia trahunt ab hoc vbo ac-
 tiuo pñs et futur. Presens vt amās. Fu. vt amatur.
Amor amaris vel amare amatur. Et plr ama-
 mur amamini amatur. Preterito imperfecto
 amabar amabar vñ amabare amabatur. Et
 pluraliter amabamur amabamini amabant. Prete-
 rito pfecto amatus sum vel fui es vel fuisti est vel
 fuit. Et plr amati sumus vel fuimus estis vñ fuistis
 sunt fuerunt vel fuere. Preterito plusq̃pfecto ama-
 tus eram vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat.
 Et pluraliter amati eramus vel fueramus eratis vñ
 fueratis erant vel fuerāt. Futuro amabor amaberis
 vel amabere amabit. Et plr amabimur amabimini
 amabunt. Impatiuo modo tempe pñti ad scđam et
 terciā psonam amare amet. Et plr amemur ame-
 mini ament. Futuro amator tu amator ille. Et plura-
 liter amemur amemini amatores. Optatiuo modo
 tempe pñti et pterito imperfecto vtinā amarer ama-
 reris vel amarere amaret. Et plr vtinā amaremur
 amaremini amarent. Preterito pfecto et plusq̃pfe-
 cto vtinā amatus essem vel fuisset essem vel fuisset
 esset vel fuisset. Et plr vtinā amati essemus vel fu-
 issemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futu-

ro utinam amē amēis vel amēre amēt. Et plr uti-
nam amemur amemini amēnt. Cōiunctiuo modo tē-
pore p̄senti cū amē amēis vel amēre amētur. Et plr
cum amemur amemini amētur. P̄tō imp̄fecto cum
amarer amareris vel amarere amaretur. Et plr cum
cum amaremur amaremini amarent. P̄tō p̄fecto
cū amatus sim vel fuerim sis vel fueris sit v̄l fuerit
Et plr cum amati simus vel fuerimus sitis vel fueri-
tis sint vel fuerint. P̄tō plusq̄p̄fecto cum amatus
essem vel fuisset essem vel fuisset esset vel fuisset. Et
pluraliter cū amati essemus v̄l fuisset essemus v̄l
fuisset esset v̄l fuisset. Futuro cū amat⁹ ero vel
fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et pluraliter cū
amati erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint
vel fuerint. Infinitiuo modo sine numeris ⁊ p̄sonis
tempe p̄senti ⁊ p̄terito imp̄fecto amari. P̄tō p̄fecto
et plusq̄p̄fecto amatiū esse vel fuisse. Futuro ama-
tum iri. Duo participia trahuntur a verbo passiuo:
p̄m ⁊ futurū; P̄m ut amatus. Futurū ut amādus.

Doceo verbum actiuū in indicatiuo modo di-
ctum tempis p̄senti; numeri singularis; fi-
gure simplicis; p̄sone prime ⁊ cōiugationis
secūde; qd cōiugabit sic. Doceo doces docet. Et plr
docemus docetis docent. P̄terito imp̄fecto doce-
bam docebas docebat. Et plr docebamur docebatis
docebāt. P̄terito p̄fecto docui docuisti docuit. Et
pluraliter docuimus docuistis docuerunt vel docue-

406
re. P̄terito plusq̄p̄fecto docueram docueras do-
cuerat. Et plr docueramus docueratis docuerāt. Fu-
turo docebo docebis docebit. Et pluraliter docebim⁹
docebitis docebunt. Impatiuo modo tempe p̄senti
ad scdā ⁊ tertiā personā doce doceat. Et plr doce-
mus docere doceant. Futuro doceto tu doceto ille.
Et pluraliter doceam⁹ docetote docente v̄l docētote
Optatiuo modo tpe p̄nti et p̄terito imp̄fecto utinā
docerē doceres doceret. Et plr utinā doceremus do-
ceretis docerēt. P̄terito p̄fecto ⁊ plusq̄p̄fecto uti-
nam docuisset docuisset docuisset. Et plr utinā do-
cuisset docuissetis docuissent. Futuro utinā do-
ceam doceas doceas. Et plr utinā doceamus doce-
ris doceant. Cōiunctiuo modo tpe p̄senti cū doceā
doceas doceat. Et plr cum doceamus doceatis doce-
ant. P̄terito imp̄fecto cū docerem doceres doceret
Et plr cum doceremus doceretis docerēt. P̄terito
p̄fecto cū docuerim docueris docuerit. Et plr cum
docuerimus docueritis docuerint. P̄terito plusq̄-
p̄fecto cum docuisset docuissetis docuissent. Et plurali-
ter cum docuissetis docuissetis docuissent. Futuro
cum docuero docueris docuerit. Et plr cū docuerim⁹
docueritis docuerint. Infinitiuo modo sine nūeris ⁊
p̄sonis tempe p̄senti ⁊ p̄terito imp̄fecto docere. P̄-
terito p̄fecto et plusquāp̄fecto docuisse. Futuro do-
ctum ire vel docturū esse. Verbo impersonali mōtem-
pore p̄senti docetur. P̄terito imp̄fecto docebatur.

Preterito pfecto doctum est vel fuit. Preterito plusquā pfecto doctū erat vel fuerat. Futuro docebitur. Impatiuo modo tpe presenti doceatur. Futuro doctoz. Optatiuo modo tpe presenti et pto impfecto utinam doceretur. Preterito pfecto et plusquā pfecto utinam doctum esset vel fuisset. Futuro utinam doceat. Cōiunctiuo modo tpe presenti cū doceatur. Preterito impfecto cū doceretur. Preterito pfecto cū doctū sit vlt fuerit. Preterito plusquā pfecto cum doctū esset vel fuisset. Futuro cū doctum erit vel fuerit. Infinitiuo modo sine nūeris et personis tpe presenti et preterito impfecto doceri. Preterito pfecto et plusquā pfecto doctum esse vel fuisse. Futuro doctum iri. Gerundia vel participialia verba sunt hec docendi docēdo docendum. Supina doctum doctu. Duo participia trahuntur a verbo actiuo presens et futurū. Presens ut docens. Futurum ut docturus.

Doceor doceris vel docere docet. Etplr doce-mur docemini docētur. Preterito impfecto docebar docebaris vel docebare docebatur. Etpluraliter docebamur docebamini docebant. Preterito pfecto doctus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Etplr docti sumus vel fuimus estis vel fuistis sunt fuerūt vel fuere. Preterito plusquā pfecto doct⁹ eram vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat. Etpluraliter docti eramus vel fueramus eratis vel fueratis erāt vel fuerant. Futuro docebor doceberis vel

docebere docebit. Etpluraliter docebimur docebimini docebuntur. Impatiuo modo tempore pſenti ad secundā et terciā personam docere doceatur. Etpluraliter doceamur doceamini doceant. Futuro doctoz tu docetoz ille. Etpluraliter doceamur doceminoz docentur. Optatiuo modo tempore presenti et preterito impfecto utinam docerer docereris vel docerere doceretur. Etpluraliter utinā doceremur doceremini docerentur. Preterito pfecto et plusquā pfecto utinam doctus essem vel fuissem esses vel fuisses esset vel fuisset. Etpluraliter utinā docti essemus vel fuissemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro utinam docear docearis vel doceare doceatur. Etplr utinam doceamur doceamini doceant. Coniunctiuo modo tempore pſenti cum docear docearis vel doceare doceatur. Etpluraliter cū doceamur doceamini doceantur. Preterito impfecto cum docerer docerere vlt docerere doceretur. Etpluraliter cū doceremur doceremini docerentur. Preterito pfecto cū doctum sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Etpluraliter cū docti simus vel fuerimus sitis vlt fueritis sint vlt fuerint. Preterito plusquā pfecto cum doctus essem vlt fuissem esses vel fuisses esset vlt fuisset. Etpluraliter cum docti essemus vel fuissemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro cum doctus ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Etpluraliter cū docti erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint vlt fue-

rint. Infinitiuo modo sine numeris et personis tempore presenti et preterito imperfecto doceri. Preterito perfecto et plusquamperfecto doctum esse vel fuisse. Futuro doctum iri. Duo participia trahuntur ab hoc verbo passiuo preteritum et futurum. Preteritum ut docet? Futurum ut docendus.

LEgo verbum actiuum in indicatiuo modo dictum temporis presentis numeri singularis figure simplicis: persone prime: coniugationis tercie: quod coniugabitur sic. Ego legis legit. Et pluraliter legimus legitis legunt. Preterito imperfecto legebas legebas legebat. Et pluraliter legebamus legebatis legebant. Preterito perfecto legisti legit. Et pluraliter legimus legistis legerunt vel legere. Preterito plusquamperfecto legeram legeras legerat. Et pluraliter legeramus legeratis legerant. Futuro legam leges leget. Et pluraliter legem? legetis legent. Imperatiuo modo tempore presenti ad secundam et terciam personam lege legat. Et pluraliter legam? legite legat. Futuro legito tu legito ille. Et pluraliter legamus legitote legito vel legitore. Optatiuo modo tempore presenti et preterito imperfecto utinam legerem legeres legeret. Et pluraliter utinam legerem? legeretis legerent. Preterito perfecto et plusquamperfecto utinam legissem legissetis legisset. Et plusquamperfecto utinam legissemus legissetis legisset. Futuro utinam legam legas legat. Et pluraliter utinam legamus legati legat.

Conjunctiuo modo tempore presenti cum legam legas legat. Et pluraliter cum legamus legatis legant. Preterito imperfecto cum legerem legeretis legeret. Et pluraliter cum legeremus legeretis legeret. Preterito perfecto cum legerim legeris legerit. Et pluraliter cum legerimus legeritis legerint. Preterito plusquamperfecto cum legissem legissetis legisset. Et pluraliter cum legissemus legissetis legisset. Futuro cum legero legeris legerit. Et pluraliter cum legerimus legeritis legerint. Infinitiuo modo sine numeris et personis tempore presenti et preterito imperfecto legere. Preterito perfecto et plusquamperfecto legisse. Futuro lectum ire vel lecturum esse. Verbo impersonali modo tempore presenti legitur. Preterito imperfecto legebatur. Preterito perfecto lectum est vel fuit. Preterito plusquamperfecto lectum erat vel fuerat. Futuro legetur. Imperatiuo modo tempore presenti legatur. Futuro legitor. Optatiuo modo tempore presenti et preterito imperfecto utinam legeret. Preterito perfecto et plusquamperfecto utinam lectus esset vel fuisset. Futuro utinam legatur. Coniunctiuo modo tempore presenti cum legatur. Preterito imperfecto cum legeretur. Preterito perfecto cum lectum sit vel fuerit. Preterito plusquamperfecto cum lectum esset vel fuisset. Futuro cum lectum erit vel fuerit. Infinitiuo modo sine numeris et personis tempore presenti et preterito imperfecto legi. Preterito perfecto et plusquamperfecto lectum esse vel fuisse. Futuro lectum iri. Serundia vel par-

incipitalia verba sunt hec legendi legēdo legendum.
Supina lectum lectu. Duo participia trahuntur ab
hoc verbo actiuo: p̄sens et futurum. P̄sens vt le-
gens. Futurum vt lecturus.

LEgor legeris vel legere legetur. Et pl̄r legi-
mur legimini legunt. P̄tō imperfecto lege-
bar legebaris vel legebare legebat. Et pl̄r le-
gebamur legēbamini legebātur. P̄tō p̄fecto lectus
sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et pl̄r lecti sum⁹
vel fuimus estis vel fuistis sunt fuerūt v̄l fuere. P̄tō
plusquāp̄fecto lectus eram v̄l fuerā eras vel fueras
erat vel fuerat. Et pl̄r lecti eramus v̄l fueramus era-
tis vel fueratis erant vel fuerāt. Futuro legar legeret
vel legere legetur. Et pl̄r legemur legemini legentur
Impatiuo modo tpe p̄senti ad sc̄dam et terciā p̄sonā
legere legatur. Et pl̄r legamur legimini legant. Fu-
turo legitor tu legitor ille Et pl̄r legamur legimini
leguntor. Optatiuo modo tpe p̄senti et p̄terito imp-
fecto v̄tinā legerer legereris vel legerere legeret. Et
pluraliter v̄tinā legeremur legeremini legeret. P̄tō
p̄fecto et plusquāp̄fecto v̄tinā lectus essem vel fuisset
esses vel fuisset esset vel fuisset. Et pl̄r v̄tinā lecti es-
semus vel fuisset essetis vel fuisset essent v̄l fu-
issent. Futuro v̄tinā legar legaris vel legare legatur
Et pl̄r v̄tinā legamur legamini legātur. Cōiunctiuo
modo tpe p̄nti cum legar legaris vel legare legatur.
Et pl̄r cum legamur legamini legātur. P̄tō impfe-

cto cum legerer legereris vel legerere legeret. Et pl̄r
cum legeremur legeremini legerent. P̄tō p̄fecto cum
lect⁹ sum vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et pl̄r
cū lecti simus vel fuerimus sitis vel fueritis sint v̄l
fuerint. P̄tō plusquāp̄fecto cū lectus essem vel fuisset
sem esses vel fuisset esset vel fuisset. Et pl̄r cū lecti es-
semus vel fuisset essetis vel fuisset essent v̄l fu-
issent. Futuro cū lectus ero vel fuero eris vel fueris
erit vel fuerit. Et pluraliter cū lecti erimus vel fueri-
mus eritis vel fueritis erint vel fuerint. Infinitiuo
modo sine nūeris et p̄sonis tpe p̄nti et p̄tō imperfecto le-
gi. P̄tō p̄fecto et plusquāp̄fecto lectū esse vel fuisse. Fu-
turo lectū iri. Duo participia trahūt ab hoc v̄bo passi-
uo p̄nti et futuro. P̄nti vt lectus. Futurū vt legēdus.

AUDIO verbum actiuū in indicatiuo modo di-
ctum tpe p̄senti: numeri singularis: figu-
re simplicis p̄sone prime cōiugatiōis quarte
quod cōiugabit sic. Audio audis audit Et pluraliter
audimus auditis audiunt. P̄tō imperfecto audiebā
audiebas audiebat. Et pluraliter audiebam⁹ audie-
batis audiebāt. P̄tō p̄fecto audiui audiuiisti audiuit
Et pl̄r audiui⁹ audiuiistis audiuerūt vel audiuerē.
P̄tō plusquāp̄fecto audiuerā audiueras audiuerat.
Et pl̄r audiueramus audiueratis audiuerāt. Futuro
audiam audies audiet Et pl̄r audiemus audietis au-
dient. Impatiuo modo tpe p̄nti ad sc̄dam et terciā p̄-
sonā audi audiat Et pluraliter audiam⁹ audite audi-

ant. Futuro audito tu audito ille. Et plr audiam⁹ au-
ditore audiunto vel audiuntote. Optatiuo modo tē-
pore pñti et pterito imperfecto vtinā audirem audires
audiret. Et plr vtinā audiremus audiretis audirent.
Pterito perfecto et plusquāperfecto vtinā audiuissem
audiuisses audiuisset. Et pluraliter vtinā audiuisse-
mus audiuissetis audiuisissent. Futuro vtinā audias
audias audiat. Et plr vtinā audiamus audiamur au-
diant. Cōiunctiuo modo tpe pñti cū audiam audias
audiat. Et plr cum audiam⁹ audiatis audiant. Pto
imperfecto cū audirem audires audiret. Et plr cū au-
diremus audireti audirent. Pto perfecto cū audiue-
rim audiueris audiuerit. Et plr cum audiuerim⁹ au-
diueritis audiuerint. Pto plusquāperfecto cum audi-
uissem audiuissets audiuisset. Et plr cū audiuissem⁹
audiuissetis audiuisissent Futuro cum audiuerō audi-
ueris audiuerit. Et plr cum audiuerim⁹ audiueritis
audiuerint. Infinitiuo modo sine numeris et psonis
tempe pñti et pterito imperfecto audire. Pto perfectō
et plusquāperfecto audiuisse. Futuro auditurus ire vel au-
diturus esse. Verbo impersonali modo tempe pñti
auditur. Pto imperfecto audiebat. Pto perfecto audi-
tum est vel fuit. Pto plusquāperfecto auditū erat vel
fuerat. Futuro audietur. Impatiuo modo tempe p-
senti audiat. Futuro auditor. Optatiuo modo pñti
et pto imperfecto vtinā audiretur. Pto perfecto
et plusquāperfecto vtinā auditum esset vel fuisset. Fu-

turo vtinā audiat. Cōiunctiuo modo tpe pñti cū
audiat. Pto imperfecto cum audiretur. Pto perfecto
cum auditū sit vel fuerit. Pto plusquāperfecto cum au-
ditum esset vel fuisset. Futuro cum auditū erit vel fue-
rit. Infinitiuo modo sine numeris et psonis tpe pre-
senti et pto imperfecto audiri. Pto perfecto et plusquā-
perfecto auditū esse vel fuisse. Futuro auditū iri. Se-
runda vel participialia verba sunt hec audiendi au-
diendo audiendū. Supina audiū auditu. Duo par-
ticipia trahuntur ab hoc vbo actiuo presens et futur.
Presens vt audiens. Futurum vt auditurus.

Hedior audiris vel audire audis. Et plr audi-
mur audimini audiuntur. Pto imperfecto au-
diebar audiebar vel audiebare audiebatur.
Et plr audiebamur audiebamini audiebant. Pto p-
fecto auditus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et
pluraliter auditus sumus vel fuimus estis vel fuistis
sunt fuerunt vel fuere. Pto plusquāperfecto auditus
eram vel fuerā eras vel fueras erat vel fuerat. Et plr
auditi eramus vel fueram⁹ eratis vel fueratis erāt
vel fuerant. Futuro audiar audieris vel audiere au-
dietur. Et pluraliter audiemur audiemini audiētur.
Impatiuo modo tpe pñti ad scdā et terciā pso-
nam audire audiat. Et plr audiamur audimini au-
diantur. Futuro auditor tu auditor ille Et pluraliter
audiamur audimini auditor. Optatiuo modo tē-
pore pñti et pterito imperfecto vtinā audiret audire

ris vel audirere audiretur. Et plr utinā audiremur
audiremini audirent. Pto pfecto ⁊ plusq̃ pfecto uti
nāz auditus essem vel fuisset essem vel fuisset
vel fuisset. Et plr utinā auditi essemus vel fuisset
essetis vel fuisset eēt vel fuissent. Futuro utinā au
diar audiar vel audiare audiat. Et plr utinā audia
mur audiamini audiant. Cōiunctiuo modo tempe p
senti cum audiar audiaris vel audiare audiat. Et
pluraliter cū audiamur audiamini audiantur. Pto
impfecto cum audirer audireris vel audirere audire
tur. Et pluraliter cū audiremur audiremini audirent
Preterito pfecto cum auditus sim vel fuerim sis vel
fueris sit vel fuerit. Et plr cum auditi simus vel fue
rimus sitis vel fueritis sint vel fuerint. Pto plusq̃
perfecto cū auditus essem vel fuisset essem vel fuisset
esset vel fuisset. Et plr cum auditi essemus vel fu
issemus essetis vel fuissetis essent vel fuissent. Futu
ro cum auditus ero vel fuero eris vel fueris erit vel
fuerit. Et plr cum auditi erimus vel fuerimus eritis
vel fueritis erint vel fuerint. Infinitiuo modo sine
numeris ⁊ psonis tpe p̃senti ⁊ pto imperfecto audi
ri. Pto pfecto ⁊ plusq̃ pfecto auditū esse vel fuisset
se. Futuro auditū iri. Duo p̃cipia trahuntur ab hoc
verbo passiuo preteritū ⁊ futurū. Preteritū ut audi
tus. Futurum ut audiendus.

Ero verbū anormalū in indicatiuo modo di
ctum tempis p̃sentis numeri singularis; fi.

gure simplicis; p̃sone p̃met; cōiugationis incosequē
tis quod cōiugabitur sic. Fero fers fert. Et plurali
ferimus feritis ferunt. Pto imperfecto ferebas fere
bas ferebat. Et plr ferebam⁹ ferebatis ferebāt. Pto
perfecto tuli tulisti tulit. Et pluraliter tulimus tuli
stis tulerunt vel tulere. Pto plusq̃ pfecto tuleram
tuleras tulerat. Et plr tuleramus tuleratis tulerant
Futuro feram feras ferat. Et pluraliter feremus fere
tis ferent. Impatiuo modo tempe p̃nti ad scdā et
terciā personā fer ferat. Et pluraliter feramus ferte
ferāt. Futuro ferto tu ferto ille. Et pluraliter feram⁹
fertote ferunto vel ferūtote. Optatiuo modo tempe
p̃senti ⁊ preterito imperfecto utinā ferrem ferres fer
ret. Et pluraliter utinā ferrem⁹ ferretis ferret. Pto
perfecto ⁊ plusq̃ pfecto utinā tulissem tulisset tu
lisset. Et pluraliter utinā tulissemus tulissetis tulis
sent. Futuro utinā ferā feras ferat. Et pluraliter uti
nā feramus feratis ferāt. Cōiunctiuo modo tempe
p̃senti cū feram feras ferat. Et plurali cū feramus
feratis ferant. Pto imperfecto cum ferrem ferres fer
ret. Et pluraliter cum ferremus ferretis ferrent. Pto
perfecto cū tulerim tuleris tulerit. Et pluraliter cum
tulerimus tuleritis tulerint. Preterito plusq̃ pfecto
cum tulissem tulisses tulisset. Et pluraliter cū tulis
semus tulissetis tulissent. Futuro cum tulerō tuleri
tulerit. Et pluraliter cū tulerimus tuleritis tulerint
Infinitiuo modo sine numeris ⁊ psonis tempore p̃.

senti et pro imperfecto ferre. Preterito perfecto et plusquamperfecto tulisse. Futuro latum ire vel laturum esse. Verbo impersonali modo tempe presenti fertur. Preterito imperfecto ferebatur. Preterito perfecto latum est vel fuit. Pro plusquamperfecto latum erat vel fuerat. Futuro fertur. Impatiuo modo tempe presenti feratur. Futuro fertur. Optatiuo modo tempe presenti et preterito imperfecto utinam ferrer ferreris vel ferrere ferretur. Preterito perfecto et plusquamperfecto utinam latum esset vel fuisset. Futuro utinam feratur. Coniunctiuo modo tempore presenti cum feratur. Preterito imperfecto cum ferretur. Preterito perfecto cum latum sit vel fuerit. Preterito plusquamperfecto cum latum esset vel fuisset. Futuro cum latum erit vel fuerit. Infinitiuo modo sine numeris et personis tempore presenti et pro imperfecto ferri. Preterito perfecto et plusquamperfecto latum esse vel fuisse. Futuro latum iri. Gerundia vel participialia verba sunt hec ferendi ferendo ferendum. Supina latum latu. Duo participia trahunt ab hoc verbo actiuo presens et futurum. Presens ut latus. Futurum ut laturus.

Ero ferris vel ferre fertur. Et plerumque ferimini ferunt. Pro imperfecto ferebar ferebaris vel ferebare ferebat. Et plerumque ferebamur ferebamini ferebant. Pro perfecto latus sum vel fui es vel fuisti est vel fuit. Et plerumque lati sumus vel fuimus estis vel fuistis sunt fuerunt vel fuere. Pro plusquamperfecto latus eram vel fueram eras vel fueras erat vel fuerat. Et plerumque

lati eramus vel fueramus eratis vel fuerati erant vel fuerat. Futuro ferar fereris vel ferere fereat. Et plerumque feremur feremini ferent. Impatiuo modo tempe presenti ad secundam et terciam personam ferre feratur. Et plerumque feramur ferimini feruntur. Futuro fertor tu fertor ille. Et plerumque feramur ferimini feruntur. Optatiuo modo tempore presenti et preterito imperfecto utinam ferrer ferreris vel ferrere ferretur. Et pluraliter utinam ferremur feremini ferrentur. Preterito perfecto et plusquamperfecto utinam latus essem vel fuisset essem vel fuisset. Et pluraliter utinam lati essemus vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro utinam ferar feraris vel ferare feratur. Et plerumque utinam feramur feramini ferantur. Coniunctiuo modo tempore presenti cum ferar feraris vel ferare feratur. Et plerumque cum feramur feramini ferant. Pro imperfecto cum ferrer ferreris vel ferrere ferretur. Et plerumque cum ferremur feremini ferrentur. Preterito perfecto cum latus sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit. Et plerumque cum lati simus vel fuerimus sitis vel fueritis sint vel fuerit. Pro plusquamperfecto cum latus essem vel fuisset essem vel fuisset. Et pluraliter cum lati essemus vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro cum latus ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit. Et pluraliter cum lati erimus vel fuerimus eritis vel fueritis erint vel fuerint. Infinitiuo modo sine numeris et personis tempore presenti et pro imperfecto ferri. Pre-

terito perfecto et plusquamperfecto latum esse vel fuisse Futuro latum iri. Duo participia trahuntur ab hoc verbo passiuo preteritum et futurum. Preteritum ut latus. Futurum ut ferendus.

Sedam verbum anormalum et substantiuum in indicatiuo modo dictum tempore presentis: numeri singularis: figure simplicis: persone prime: coniugationis incosequentis: quod coniugabitur sic. Sum es est. Et pluraliter sumus estis sunt. Preterito imperfecto eram eras erat. Et pluraliter eramus eratis erant. Pro perfectum fui fuisti fuit. Et plerumque fuimus fuistis fuerunt vel fuere. Preterito plusquamperfecto fueram fueras fuerat. Et pluraliter fueramus fueratis fuerat. Futuro ero eris erit. Et pluraliter erimus eritis erunt. Imperatiuo modo tempore presenti ad secundam et tertiam personam sum sis sit. Et pluraliter sumus esto te suntote. Optatiuo modo tempore presenti et preterito imperfecto utinam essem esses esset. Et pluraliter utinam essemus essetis essent. Pro perfectum et plusquamperfectum utinam fuisset fuisses fuisset. Et plerumque utinam fuissetis fuissetis fuisset. Futuro utinam sim sis sit. Et pluraliter utinam simus sitis sint. Coniunctiuo modo tempore presenti cum sim sis sit. Et pluraliter cum simus sitis sint. Preterito imperfecto cum essem esses esset. Et pluraliter cum essemus essetis essent. Pro perfectum cum fuero fueris fuerit. Et pluraliter cum fuerimus fueritis fuerint. Pro plusquamperfecto

cum fuisset fuisses fuisset. Et pluraliter cum fuissetis fuissetis fuisset. Futuro cum fuero fueris fuerit. Et pluraliter cum fuerimus fueritis fuerint. Infinitiuo modo sine numeris et personis tempore presenti et preterito imperfecto esse. Pro perfectum et plusquamperfectum fuisse. Futuro caret. Gerundia vel participialia verba sunt hec essendi essendo essendum. Supinis caret. Unus participium habet quod est ens.

Volo verbum anormalum in indicatiuo modo dictum tempore presentis: numeri singularis: figure simplicis: persone prime: coniugationis incosequentis: quod coniugabitur sic. Volo vis vult. Et pluraliter volumus vultis volunt. Pro imperfectum volebam volebas volebat. Et pluraliter volebamus volebatis volebant. Pro perfectum volui voluisti voluit. Et pluraliter volumus voluistis voluerunt vel voluere. Pro plusquamperfectum volueram volueras voluerat. Et pluraliter volueramus volueratis voluerant. Futuro volam voles volet. Et pluraliter volemus voletis volet. Imperatiuo caret. Et suo futuro. Optatiuo modo tempore presenti et preterito imperfectum utinam vellem velles vellet. Et plerumque utinam vellemus velletis vellet. Preterito perfectum et plusquamperfectum utinam voluisset voluisses voluisset. Et plerumque utinam voluissetis voluissetis voluisset. Futuro utinam velim velis velit. Et plerumque utinam velimus velitis velint. Coniunctiuo modo tempore presenti cum ve

Im velis velit. Et plur cum velimus velitis velint. Preterito imperfecto cum vellem velles vellet. Et plur cum vellemus velleris vellent. Preterito perfecto cum voluerim volueris voluerit. Et plur cum voluerim? volueritis voluerint. Preterito plusquamperfecto cum voluissem voluisses voluisset. Et pluraliter cum voluissemus voluissetis voluissent. Futuro cum voluero volueris voluerit. Et plur cum voluerimus volueritis voluerint. Infinitiuo modo sine numeri et personis tempore presenti et preterito imperfecto velle. Preterito perfecto et plusquamperfecto voluisse. Futuro caret. Gerundia vel participialia verba sunt hec volendi volendo volendum. Supinis caret. Unum participium habet quod est volens.

¶ Querit ultimo. Utrum exemplaris declinatio verborum a donato sit sufficienter assignata. Et utrum gerundia sint nomina et verba. Pro intellectione questionis more. Notandum primo quod hec questio duo querit. Primo querit utrum exemplaris declinatio verborum a donato posita sit sufficienter et bene assignata. Secundo querit utrum gerundia sint nomina vel verba. Pro parte prima intelligenda. Sciendum quod donatus non ponit exemplarem declinationem verborum in capitulo de verbo sicut posuit exemplarem declinationem nominum inter nomina: et exemplarem declinationem participiorum inter participia. Cuius ratio est ista ne scilicet redium induceret legentibus exemplaris enim declinatio verborum est longa: longa digressionem fecisset inter partes orationis: ut ergo illud redium euiraret: donatus in fine determinat de exemplari declinatione verborum per se. Et determinat de ea propter faciliem in formationem iuuenum in declinatione verborum: exempla enim non sunt de essentia artis: sed propter facilitatem doctrine: ut dicit thomas primo priorum. Notandum est etiam quod tria formata in coniugatione verborum sunt duplicia: quedam enim formantur a presenti: et quedam a preterito. Illa que formantur a preterito perfecto indicatiui sunt quinque: scilicet preteritum plusquamperfectum indicatiui: preteritum imperfectum et plusquamperfectum optatiui et coniunctiui: preteritum imperfectum coniunctiui: futurum coniunctiui et preteritum perfectum

et plusquamperfectum infinitiui. Et ista. Preteritum primi format de se remota quinta. Ram sem rum ro se formabit cetera presens. Illa autem omnia tempora formantur a presenti.

¶ Notandum secundo: quod in verbis passivis preteritum imperfectum est per circumlocutionem huius verbi sum et condeclinatio eius: et participium preteriti temporis: ut amor amatus sum: legor lectus sum. Et non est una dictio amatus sum ut quidam opinantur: cuius ratio prima est ista: quia secundum priscianum in capitulo de verbo qui dicit quod suppletio preteriti in verbis passivis fit per circumlocutionem principij: preteriti temporis et huius verbi sum: si ergo fit per participium et hoc verbum sum: plane concluditur quod amatus sum non est una dictio sed due. Alia ratio: quia si amatus sum vel lectus sum esset una dictio tunc de perfecto fieret imperfectum quod est contra ordinem nature: quod potius de imperfecto fit perfectum. Sequela patet: quod de oratione fieret dictio: modo oratio est perfectio: dictione. hec autem est oratio amatus sum quia valet tamen ego sum amat? Sequitur corollarie quod in ista amatus sum: amatus non reddit suppositum huic verbo sum sed hoc quod est ego. Si enim amatus redderet suppositum huic quod est sum: oratio esset incongrua. valebit ergo tantum amatus sum. id est ego sum amatus. Sequitur corollarie secundo quod hec non est incongrua amatus sum. licet amatus sit tercię persone et sum prime patet. quia non requiritur convenientia constructibilitatis in accidentibus grammaticalibus a parte post. dicunt enim grammatici quod solum nominatus supponens requirit convenientiam cum verbo et nominatus apponens. modo in ista ego sum amatus. amatus est nominatus apponens. Quare autem non requirit convenientiam cum nominatiuo apponente dictum est sufficienter in secunda parte alexandri hec enim est congrua. ego sum homines. similiter ista ego sum animalia. et tamen homines et animalia non conveniunt in numero et persona cum isto verbo sum. et per consequens non requiritur convenientia cum nominato apponente. Quare autem iste sint congrue. ego sum homines. ego sum animalia. patet. quod sunt falsę et incongrue. Teneat consequentia. quod verum et falsum presupponunt congruam. ut dicit primo periermenias.

¶ Notandum tercio quod de materia presentis questionis. Utrum gerundia sint nomina vel verba. apud grammaticos varie inveniuntur positiones. Aliqui enim dicunt quod gerundia sint simpliciter nomina. et de ista via videtur fuisse priscianus in maiori volumine capitulo de verbo qui dicit. Gerundia mihi nomina esse videntur. De ista etiam positione est florista qui in suis ostendit floribus. quod gerundia habent omnes casus excepto vocatiuo: si ergo gerundia habent casus concluditur quod gerundia erunt nomina. Rationes autem horum ponuntur in argumentis. ¶ Alia autem est positio grammaticorum. nunc communis. que dicit gerundia esse verba. et dicunt quod debent declinari sicut eorum verba in

dicariui modi. et de ista via videtur fuisse donatus qui dicit gerundia esse verba et hec positio videtur esse magis veritati consona. et modo significandi gerundiorum conformis ut patebit in rationalibus circa conclusionem inferius ponendam.

Notandum quarto et ultimo: quod adhuc

aliter inveniunt apud grammaticos opiniones quod bene due dicere. Aliqui enim dicunt quod gerundia essent nomina et verba simul. sic quod haberent vim nominis et vim verbi. Et probant hoc sic. quia ex quo gerundia habent accidentia nominis et verbi. quia habent tempus et casum. modo tempus est accidentis verbi et casus est accidentis nominis. et per consequens ipsi volunt concludere gerundia esse nomina et verba simul. Sed hoc non est verum. Pater. quia vnumquodque constructibile locatur sub certa parte orationis ratione modi significandi sui formalis et proprii. modo impossibile est quod eadem dictio habeat modum significandi nominis et etiam verbi. Sicut enim due forme in natura desperate non possunt puenire vni rei sic et in arte vnum constructibile non potest habere duos modos significandi formales diuersarum partium. **¶** Alia etiam positio grammaticorum dicit. gerundia esse participia. et probant: quia gerundia recipiunt partem nominis et verbi modo hoc est de ratione participii. ut dictum est in diffinitione participii. **¶** Quia autem gerundia recipiunt partem nominis. quia recipiunt a nomine casum. a verbo tempus. ab utroque recipiunt personam. Sed hec positio iterum non potest esse vera. Non enim sufficit ad vocem participii quod habeat accidentia similia nomini et verbo. quia accidentia non reponunt dictionem sufficienter sub parte orationis. sed ultra hoc requiritur quod talis dictio habeat modum significandi participii. modo gerundia non habent modum significandi participii. Gerundia enim significant actum distantem a substantia: ut dicitur in conclusione. partium autem significat actum in distantem a substantia.

Ideo omnibus istis opinionibus abiectis

est conclusio responsalis ista. Gerundia sunt verba: probatur primo autoritate donati. sed quia argumentum in artibus auctoritate est minimum. sed ratione maximum. Probatur igitur ista ratio prima. Omne illud est verbum cui conuenit modus significandi essentialis et formalis verbi. sed modus significandi formalis et essentialis verbi conuenit gerundiis. igitur gerundia sunt verba. Maior est nota. quia quilibet dictio locatur sub certa specie ratione modi significandi essentialis et formalis sui. quia forma est que locat rem in certo genere et specie. Minor quia gerundium significat actum distantem a substantia. ut amandi significat actum amandi. modo modus significandi formalis verbi est significare actum distantem a substantia. Secundo probatur conclusio. Nullum nomen regit accusatiuum a prepositio sine figura. sed gerundium regit accusatiuum sine figura. ergo. Ma-

ior est nota: quia nomen regit bene accusatiuum per figuram que dicitur synoches: ut albus dentem. sed nullum nomen regit accusatiuum sine figura. Minor probatur per communem regulam grammaticam que dicit. Quemcumque casum regit verbum indicatiui modi a parte post eundem regunt omnia eius condeclinaria: gerundia et participia. Tercia probatur conclusio. Nullum nomen est appositum: sed gerundium est appositum: ergo Maior est nota. quia solum una pars est appositum: scilicet verbum. Minor est alexandri in secunda parte cum dicit. hunc gerundiuis casum veteres posuere. Ut supponente quod multorum tenet usus.

¶ Primo. Gerundia non sunt verba. igitur: probatur. nullum verbum est alicuius casus. sed gerundia habent omnes casus preter vocatiuum. igitur. gerundia non sunt verba. Maior est nota. quia verbum significat sine casu: ut patet ex diffinitione verbi. Minor est floriste qui dicit. Lunctos gerundia retinent casus nisi quintum. Dico verum argumentum concludit quod florista voluit quod gerundia habent casum non existenter quod essent alicuius casus. sed solum secundum similitudinem terminationis: id est habent terminationes similes dictionibus casualibus. quia terminantur in di do et dum. Sic similiter dicitur de supinis que terminantur in um et in u tamen sunt verba et non nomina.

¶ Secundo. Gerundia non sunt verba. probatur. nulli verbo preponitur prepositio per appositionem. sed gerundiis preponitur prepositio per appositionem. ergo. Maior est nota. quia prepositio solum preponitur tribus partibus per appositionem: nomini: pronomini: et participio. Minor patet cum dico vado ad legendum. Dico verum argumentum concludit quod in ista oratione: vado ad legendum: prepositio non preponitur huic gerundio legendum. sed actio inclusio: quod valet tamen vado ad legendum. id est vado ad locum in quo legam.

¶ Tercio. Gerundia non sunt verba. igitur. probatur. omne verbum est dicibile de altero. sed gerundium non est dicibile de altero. ergo gerundia non sunt verba. Maior est aristotelis primo periermenias. Minor est nota. quia gerundium non est predicatum: hec enim est incongrua iohannes est amandum Dico verum argumentum concludit quod licet gerundia non predicantur per se sufficit tamen quod addito: ut iohannes vadit ad amandum: que valet istam: iohannes est vadens ad locum in quo amat. Nec etiam omne verbum est predicatum. sed solum finiti modi et presentis temporis modo gerundia sunt infiniti modi et etiam ut dictum est ante. verba predicantur ratione suorum participiorum.

¶ Quarto. Gerundia non sunt verba. probatur. nullum verbum reddit suppositum. sed gerundium reddit suppositum. ergo gerundia non sunt verba. Maior est nota: quia tantum partes casuales reddunt suppositum. Minor patet ex his orationibus: legendum est: canendum est. Dico verum argumentum concludit quod in istis orationibus: legendum est: canendum est: gerundia non reddunt suppositum. nec construunt a parte ante. sed potius obliquus subintellectus reddit suppositum: et sic in predi-

era oratione ly ē capis impersonaliter. et valz predicta oratio tantū: ab aliquo est cantandū: ab aliquo est legendum.

¶ Quinto. Gerundia sunt participia. igit. Probat. qz recipiūt par-
tē nomis z verbi. ergo sunt participia. Tenet p̄na. qz hoc est de ra-
tione p̄cipij. Añs. p̄batur. qz recipiūt a verbo tempus. z a noie casus
ergo erunt p̄cipia. Añs est notum. Dico verū argm̄ pcluderet si cum
hoc etiā eis cōueniret modus significandi essentialis participij: scilicet
qz significarent p̄ modū indistantis a substantia: modo gerundia signifi-
cant per modū distantis a substantia vt declaratū est in p̄clusionē.

¶ Sexto. Gerundia sunt noia. ergo non sunt verba. Probat. añs
operatio arguit formā. sed gerundia habēt operationē noim. er-
go. Maior est cōmentatoris in de substantia orbis. Minor. p̄batur. qz
gerundia habēt variationē de casu in casum: vt legendi legēdo legen-
dum. Dico verū argumentū pcludit qz gerundia hñt op̄ationē casuū. q̄
ad vocem: sed nō quo ad sc̄ationē: qz nec sc̄ant recte nec oblique.

¶ Septimo. Gerundia habēt casum significatiue. ergo nō sunt ver-
ba. Probat. añs. fama quam omnes famant nō omnino deperdit
sed hec est cōmunis fama in informatione iuuenū in scolis. legendi est
genitiui casus. legēdo est ablatiui vel datīui casus. Maior est nota. Mi-
nor similiter. Dico verū argm̄ pcludit de fama vera z que nō repugnat
veritati: modo talis fama in informatione iuuenum repugnat veritati.
vnde nō sic iuuenes sunt informādi. nec debet ita dici. sed potius debe-
rent informari de tempe gerundiorū. vel etiā possumus dicere qz legē-
di est genitiui casus solum quo ad terminationē.

¶ Ultimo. Gerundia non sunt verba. ergo. Probat. illud quod sig-
nificat cum tempe limitabiliter nō est verbū. sed gerundia signifi-
cāt cū tempe limitabiliter. ergo gerundia nō sunt verba. sed potius p̄-
cipia. Maior est nota. qz significare cū tempore limitabiliter hoc cōue-
nit participio. Minor. qz gerundiū limitatur ad omnia tempora: vt le-
gendum est: legendū fuit: legendū erit. igit. zc. Dico ad maiorem qz licz
verbū finiti modi nō significat cum tempore limitabiliter: tamē verbū
infiniti modi quale est gerundiū bene potest limitari ad omnia tempa.
Et tantū pro quo deus sit benedictus in secula. Amen.

¶ Explicit exercitium Magistri Joannis Blogouiensis in
lecturam Donati minoris: nouiter magna cum di-
ligentia emēdatū. Impressum Craouiē in edibus
prouidi viri Joannis Haller. Anno salutis
nostre Milleſimo quingētesimo quide-
cimo. finitū v̄o Sabbato post pu-
rificationis sacratissi-
me virginis.

[Handwritten text:]

Ille enim...
Pater...
Sed...
Et...
Deo...
Nunc...
Quia...
Sed...
Deo...

From
R. R. King

Nota predicatio est duplex quida
 est honoraria et quida accidentalis
 Predicatio honoraria est in quo predicatio
 legitur de quiditate rei de essentia sui subiecti
 et hanc est animal
 Seco predicatio accidentalis est in quo predicatio
 legitur de essentia sui subiecti ut homo est albus
 Nota predicatio est quida quiditas et essentia

